

כל שירי אד״ם ומיכ״ל

Абрамъ-Беръ и Михель Лебенсонъ.

ЭМЕТЪ ВЕЕМУНА

т. е.

ИСТИНА И ВѢРОВАНІЕ.

Драма въ трехъ дѣйствіяхъ, въ стихахъ.

Абрамъ-Бера Лебенсона.

Томъ III.

Съ Виленскаго изданія 1867 г. безъ перемѣнъ.

ВИЛЬНА

Тип. Вдовы и Бр. Роммъ. Жмуд. пер. домъ № 328.

—

1 8 9 5.

Дозволено цензурою. 29 Ноября 1894 г. Вильна.

לבנזון, אברהם דובער

[אמת ואמונה]

לטהר האמונה מכל דְּבַר שקר
ולהקדישה קֹדֶשׁ אך לאמת.

שְׂפַת־אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד
וְעַד־אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר
(משלי י"ב י"ט)

וילנא, 1895

לדעת חכמה ומוסר

אם מוסר למה חכמה, ואם חכמה למה מוסר? אלא אם יש באדם חכמה, הרי הוא לומד מוסר, ואם אין באדם חכמה, אינו יכול ללמוד מוסר. דבר אחר לדעת חכמה ומוסר, אם יש באדם חכמה, הרי דברי תורה מסורים בידו, ואם אין בו חכמה אין דברי תורה מסורים בידו.

(ילקוט משלי רמז תתקכ"ם בשם מדרש)

אל כבוד

בני ידידי, יקירי ויחידי,

המשכיל השלם, יקר רוח וטהר לב,
הולך תמים ופועל צדק,

כמוהר"ר **אריה לעבענזאהן** יזיי"א.

גזבר על מעשה הצדקה בעירנו, ומשגיח נכבד לבי"ס הרבנים
פה ווילנא יע"א.

בני יקירי!

הן רבים יְדָעוּךָ כמוני, כי שוחר חכמה אתה וסוחר באמונה, מבקש אמת בשום שכל ותבונה, לכל סכלות תִּשְׂחַק, ומדבר שקר תִּרְחַק, לא תדע מרמה ורהב, וּפֶתִי לא תֶאֱהַב; והנה גם מחברתי זו את קרוביך אלה תְקָרֵב וְתִתְבַּחַר, ובאלה רְחֵקֶיךָ היא תִתְחַר, על כן אמרתי להגישה אליך למנה, לך היא יָאֲתָה ולשמך תהיה נתונה.

מידי אביך אוהבך ומוקירך

(אמו"א) **המחבר.**

על דבר הספר.

אמר אד"ם הכהן זה לי חמש ועשרים שנה אשר כתבתי את השירה הזאת על ספר, בקנאי את קנאת החכמה והאמת בתוך בני עמי, והיתה זאת לעת צאת ספרי «שירי שפת קדש» לאור (לייפציג תר"ב), כי גם שם בתחלתו במכתב אשר דברתי שם לנכח פני שפתנו הקדושה, יראה הקורא כי כבר החלה אז קנאתי זו להתעורר בקרבי, ויהי אך בצאתו מבה"ד, החלותי לכתוב גם ספרי זה, וכן השלמתיו בשנה ההיא, והיה עמי בכתובים עד שנת תר"ז, אשר אמרתי אז להוציאו בדפוס, והודעתי שמו ותבניתו בסוף ספרי «קינת סופרים» שנדפס פה עירנו בשנה ההיא. אולם אחרי זאת נחמתי כי דברתי, וישאר כמוס עמדי עוד עשרים שנה עד היום הזה *). בתוך השנים האלה הוצאתי לאור ספרי «שירי שפת קדש» מחברת ב' (ווילנא תרט"ז), גם שם באש קנאתי דברתי שיר קטן צד 139 בשם אלידע ואלדעה, והוא מעין השיר הגדול הזה, וכן בא שם שיר אחד מענין זה בצד 154, ועוד גם בצד 69, מלבד אשר באו דברי מענין זה כה וכה בתוך הבא"ח אשר בתוך התנ"ך שיצא על ידי לאור בארצנו עם ת"א ובאור בא"י ובא"ח פה עירנו, ואשר באו גם בבא"ח מחוצה לו בספרי «תורת האדם», וכן גם בתוך ספרי «קינת סופרים» הנ"ל; ויותר מהם בתוך הדרושים שלי אשר נתתים

---

*) בין כה וכה נשמע ענינו וגם נראו דבריו לקנאת סופרים, עד שבא מעין ענינו בספריהם, או מלותיו על לשונם.

(אמד"א)

לספר «קובץ דרושים» הנדפס מטעם הממשלה יר״ה (ווילנא תרכ״ד), ואך מספר הנוכחי לבד השיבותי ידי מלשלחו החוצה מטעמים שונים, ולא שמעתי עד כה גם לעצת חברי אשר העירוני תמיד להוציאו בדפוס.

ועתה כאשר התפטרתי מעבודת מורה לשון עברי וארמי בבית ספר הרבנים אשר בעירנו (אשר נקרוא נקראתי אליה מהממשלה יר״ה זה עשרים שנה) כי רפה כחי לעת זקנתי ואור עיני גם הם אין אתי, והרופאים צוו עלי מקרוא ומכתוב בספר. ואומר הנה עתה היא העת למלאות עתותי הפנויות, בעבודה מן העבודות אשר הסכנתי בהן מעודי. כי על כן כבדה עלי הבטלה עד מאד, ואחגור שארית כחי ואקרב אל ספרי זה לעבור עליו שנית ולהגיהו ולשום עליו מעט נוספות לפי הזמן הזה, ונתתיו לבית הדפוס אחרי רואי כי עיני רבים תצפינה לראותו.

והנה אקדם את פני הקורא בהגיד לו בטרם יבוא לקרוא ספרי זה, כי כלו הוא אך משל במראה וחזיון בין המדברים בארח שיר האלה, אשר נשאתיו על כל הנעשה בענין זה תחת השמש, שהוא הנמשל אל המשל הזה, ועל כן ככלות דברי החזיון והמשל עד תמם, יבואו אחריו בסוף הספר עוד שני מאמרים בדבר הנמשל הזה. (שכן הוא גם דרך ספרי הקדש לרוב לבוא הנמשל אחרי המשל כמו במשל יותם (שופטים ט׳) ומשל ישעיה (שם ה׳) ועוד רבים): המאמר הא׳ ידבר על מחקרי שמות המדברים במשל זה לפי משפטם ומעשיהם, יען כי לא היתה דעתי בשמות האלה שיהיו רק שמות עצם פרטי לבד, כמו שהם בשאר ספרי חזיון, כי אם שרצוני בהם מה שהוא לדעתי ענין השמות האלה בלשוננו, בעולם המציאות, וכל איש מהם שידבר או יעשה מה בתוך המשל ידבר ויעשה לפי מה שהוא גדרו

ועניננו בנמשל שהוא במציאות. ובזה יהיו דברי המדברים בספר, מובנים יותר אל הקורא, ויובנו גם איזה בטויים אשר יבואו לפעמים במשל, לפי דעתנו זו בהוראת שמות המדברים ובמהותם, בלשוננו; והמאמר הב׳ ידבר על כל המקרים אשר קרו למדברים אלה בנמשל, רצוני לומר בפועל המציאות. ובזה יראה הקורא כי כל הדבורים והמעשים שבאו בתוך המשל בספר, כלם המה כַּוָנים לכל הנעשה בנמשל, במציאות, וכלם יעמדו הכן זה לעמת זה בד בבד יהיו, עד שכל דברי השיר הנשמעים במשל המה עונים לקורא גם מן הנמשל כקול הֵד הרים — . והנה לפי זה היה ראוי להביא ב׳ המאמרים האלה לפני כל ספור המשל בשיר, אבל ראיתי כי אין להוגיע ולהלאות את כל הקוראים הבאים להשתעשע לראות מראה חזיון, ולשמוע דברי המדברים בו בשיר ומליצה, בתתנו לפניהם בראשית בואם ענינים עיוניים, אשר המה יאחרו מאד את דרכם בטרם יגיעו למחוז חפצם הראשי, אחרי רואי שגם המשל לבדו יובן להם למַדַי, והאיש החפץ לדעת ולהבין ברחבה את כל האמור בתוך המשל, יוכל לקרוא לו את המאמרים האלה תחלה, או לשוב לקרוא את המשל שנית, אחרי קראו את המאמרים בסוף הספר, וימצא רוב הדברים וכל המעשים איש לקראת רעהו במשל ובנמשל ר״ל בשיר ובמאמרים וכל הקורא יעשה לו כחפצו וכטוב בעיניו. וגם פה אחדל מדבר עוד מטעם האמור, ואשים שאר הדברים ע״ד ספרי זה וע״ד מלאכתי בו בשיר ובמשקל, וגם במה שאצטדק עליו לפני חפצי צדקי, בסוף המאמר השני בסוף הספר.

שנת יום ו׳ י״ב לחדש אִיָר. אד״ם הכהן לעבענזאהן.

המדברים

חכמה. המלכה בארץ בני קדם ומכון שבתה בירושלים.

אמת. משנה למלכה.

שכל. יועץ המדינה.

סכלות. שפחת חכמה, ומתפרצת מפני גברתה למלוך.

מרמה. יועץ סכלות.

שקר. בן דמיון, מתהלך את סכלות ומרמה.

המון. בן כפר עמונה, הקרוב לעיר לוז היא בית אל.

פתיות. אשת המון.

אמונה. בִּתָּם *).

עקשות. בת שקר.

צבעון החוי. מורה ומלמד בבית המון.

עבד ואמה. משרתי בית המון.

חכמי לב. זקני שער עיר לוז.

המשוררים.

ירושלים עיר המלוכה, עיר לוז וכפר עמונה
כלם בנחלת שבט בנימין (יהושע י"ח).

---

*) רצוני לומר בשם אמונה הבאה בכל השיר הזה «כח הפעולה הטבועה בנפש האדם מימי ילדותו להאמין דבר» והנה בהיות האדם עיר פרא בהולדו, כמ"ש (איוב י"א י"ב), ע"כ יאמין בילדותו לכל דבר, מבלי דעתו מבנת אז להבחין בין אמת לשקר. ומי שהשהו אלוה חכמה בתולדתו גם כי יזקין לא יסור מהאמין כל, כמש"כ (משלי י"ד ט"ו) פתי יאמין לכל דבר, כי הפתיות היא המביאה לאמונה כזאת. והאמונה זו הטבעית החפשית ובלתי מוגבלת, לא

(אמו"א)

נזכרה בכל ספרי הקדש בשם אמונה. וכל שם אמונה הבא לרוב מאד בכל סה"ק הוראתו תמיד, היות נאמן וקיים (ע' ס' שרשים) כי אך זה הוראת שרש אמן. אבל מי שהוטבע בתולדתו להיות מוכן לבוא חכמה בלבו מעט מעט עד אשר יגדל ויהיה לאיש חכם לב אליו יאוה גם כח הבינה להבדיל בין האמת ובין השקר, וגם כח השכל לשכל ולהשליך כל דבר שוא ותפל מתוך האמונה החפשית הזאת (ע' מאמר א' שם שכל), והוא השכל יגביל אותה ויצרפנה, ויקדשנה להנתן אך לאמת ולצדק לבד, והיא לבדה באה פעם אחת לד"ק בסה"ק (חבקוק ב' ד') וצדיק באמונתו יחיה. וע"כ באה בכנוי על הצדיק להורות על אמונה זו הנהגת אך לאמת ולצדק, ואך אז היא אמונת אומן, קיימת ונאמנת, זכה וצרופה, רמה ונשאה. ובמשל השיר הזה הצגתיה תחלה כיום הולדה, ע"כ יחסתיה להורים אלה כדבר הכתוב הנ"ל (משלי י"א ט"ו), והשיר הולך ומספר איך שהיא מוצאת אחרי כן מתחת ידי הוריה אלה בידי החכמה והשכל ובישועת ה', ונתנת ונשאת אך לאמת כרצון אלהים וחכמיו ז"ל בתורתו, שהוא גם תכלית כל השירה הזאת, כאמור בשער.

אלה מקראי קדש הם למזכרת,
לשמות המדברים ולמעשיהם בזו החוברת.

הֲלֹא חָכְמָה תִקְרָא [1], קֹשְׁטְ אִמְרֵי אֱמֶת [2], אֱמוּנָה אֹמֶן [3].
אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ [4], הֶהָמוֹן הָרָב הַזֶּה [5], הוֹמִיָּה פְּתַיּוּת [6].
צִבְעוֹן הַחִוִּי [7], לֹא יִרְאֶה כָּל חַכְמֵי לֵב [8], כִּי יָבוּז לְשֵׂכֶל [9].
וְיָפִיחַ כְּזָבִים מִרְמָה [10], עִקְּשׁוּת פֶּה [11], הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת [12].

1. משלי ח' א'. 2. שם כ"ב כ"א. 3. ישעיה כ"ה א'. 4. ירמיה ט"ז י"ט.
5. דה"ב כ' י"ב. 6. משלי ט' י"ג. 7. בראשית ל"ו ב'. 8. איוב ל"ז כ"ד.
9. משלי כ"ג ט'. 10. שם י"ד כ"ה. 11. שם ד' כ"ד. 12. קהלת א' י"ז.

(אמר"א)

מערכה א.

מחזה א.

בית המלכות בירושלים

המלכה יושבת על כסא אבני שיש טהור ושכל בא.

שכל בַּת מֶלֶךְ אֵל עוֹלָם מַלְכַּת אֶרֶץ הַקֶּדֶם!
יִגְדַּל הֲדַר כִּסְאֵךְ וּשְׁלוֹם מַלְכוּתֵךְ יִרֶב
שֵׁם חָכְמָה וִיקָרוֹ יִקָּרֵא בִּקְצוֹת אָרֶץ
יִיקַר בְּאַפְסֶיהָ שָׁם יַכִּירוּהוּ סֶלָה
וּבְזִכְרֵךְ אוֹר זוֹרֵחַ יַחַד נִתְהַלֵּלָה.

המלכה וּשְׁלוֹם אֶרֶץ מַה הוּא גַּם עִיר לוּז שָׁם שֻׁלָּחְתָּ?

שכל עַתָּה זֶה שַׁבְתִּי וּדְבַר שָׁלוֹם הֲשִׁיבוֹתִי
שָׁלוֹם בָּעִיר בָּאָרֶץ אַךְ הַשֶּׁקֶט אֵין פָּרֶץ! —
אָמְנָה לוּלֵא בָאתִי וּבִדְבָרֵךְ שֻׁלַּחְתִּי
אַחַר קֶשֶׁר לִדְרוֹשׁ וּדְבַר שָׁרְשׁוֹ לָדַעַת

וּלְהַשְׁקִיט כָּל נִרְגָּן וּמְפִיחֵי רוּחַ מֶרִי
כִּי עַתָּה הָעִיר לוּז כִּמְעַט כֻּלָּהּ נֶהְפְּכָה
וַתְּהִי לָךְ עִיר הַמַּרְדּוּת עִיר עָרוּ עָבִיךְ
וּכְאֵשׁ אָכְלָה סָבִיב כָּל הָאָרֶץ אַחֲרֶיהָ .
וּכְבָר הֵרִים שָׁם רֹאשׁ זֶה מִרְמָה רֹאשׁ מַמְרֵךְ
סִכְלוּת שִׁפְחָתֵךְ אוֹמְרָה הַגְּבִירָה לָרֶשֶׁת
וּבֶן דִּמְיוֹן זֶה שֶׁקֶר אֲשֶׁר הִיא גִּדְּלַתְהוּ
וִילִידֵיהֶם כֻּלָּם וַחֲנִיכֵיהֶם גַּם יָחַד
וַיְהִי אַמִּיץ הַקֶּשֶׁר בַּחוּט זֶה שִׁלֵּשׁוּ
וַיְהִי עֲבוֹת עֶגְלַת צָב חֶבֶל שָׁוְא עָבֵתוּ
הוּא יָסוֹב עִיר כֻּלָּהּ וּסְחָבָהּ אֶל כָּל רוּחַ
אַחַר כִּי אֲנָשֶׁיהָ זֶה אֶל זֶה נִקְשָׁרוּ
כֵּן כֻּלָּמוֹ גַם יַחַד בִּשְׁלָשְׁתָּם אֻסָּרוּ .
וּלְרַגְלֵי כָּל הַמְּדִינָה לִהְיוֹת הִיא הָרֶשֶׁת
הָעִיזוּ עַם נוֹעֵז וּנְלוֹזִים כֻּלָּם לוּזָה
וַיְדַבְּרוּ בָךְ תוֹעָה וַיִּתְּנוּ בָךְ כָּל דֹּפִי
לָתֵת כָּל הָעָם לָךְ יַחַד כָּתֵף סוֹרָרֶת
וּלְהַבְזוֹת יְקָרָתֵךְ וּלְסַכֵּל עֲצָתָיִךְ
וּלְהוֹרִידֵךְ מִכֵּס שַׁדַּי בַּשֵּׁפֶל שֶׁבֶת
מִפְּנֵי אֲמָתֵךְ זוֹ מִפְּנֵי סִכְלוּת יַמְלִיכוּ .
וּבַשָּׁלִישׁ הָרֹאשׁ עַל יָדוֹ תִּשָּׁעֵנִי
בֶּן מֶשֶׁק בֵּית הַמַּלְכוּת וּמְחוֹקֵק הָאָרֶץ
(א״ר״א)

נֶאֱמַן גִּנְזֵי הַמְּלוּכָה הַשָּׂר אֱ מֶ ת סֶלָה
הַשּׁוֹרֵר בַּמְּדִינָה טֶרֶם לִמְלוֹךְ הִגַּעְתְּ
וּבְטֶרֶם לַכִּסֵּא יָשַׁבְתְּ עַד לֹא נוֹדַעְתְּ
בּוֹ לַמְרוֹת הוֹסִיפוּ וַיְעַנּוּ בוֹ אַךְ סָרָה
וּפְקוּדָתֵךְ בַּמְּדִינָה הַיּוֹצֵאת עַל פִּיהוּ
כָּל חֻקֵּי מַמְלַכְתֵּךְ הַנִּתּוּנִים עַל יָדֵהוּ
וּכְתוּבֵי הַדָּתוֹת בִּשְׁמוֹ אֱמֶת נֶחְתָּמוּ
הֱמִירוּם הֵם בַּהֲתָלִים וּבְתַעְתּוּעֵי הָבֶל
וּבְמַשְׂאוֹת שָׁוְא וָאָוֶן וּבְמַדּוּחֵי רוּחַ
הַמְצִיא לָמוֹ שֶׁקֶר תַּחַת אֱמֶת מְנוּחוּ .
וּלְמַצָּבֵי אֲנִי עַבְדֵּךְ וּמְשָׁרְתֵךְ שֶׂכֶל
אֶת רֹאשׁ מִרְמָה הֵרִימוּ תַּחְתַּי הִפְקִידוּהוּ .

הֱסִירוּךְ מִגְּבִירָה וּצְעִירֵיהֶם הֵשִׂירוּ
חֶשְׁכַת סִכְלוּת שִׁפְחָתֵךְ מֵאוֹרֵךְ הוֹקִירוּ
אַף מַעֲקַשֵּׁי שֶׁקֶר מִנְּתִיב אֱמֶת הִכִּירוּ
וּבְרְמִיַּת מִרְמָה חֵן אֲמָרַי הֵמִירוּ
כִּי זֶה לְכְתָּם שׁוֹבָב בִּשְׁרִירוּת לֵב וָחֹפֶשׁ
טוֹב לָהֶם מֵחֻקִּים לָהֶם נַחְנוּ נָתַנּוּ
מִשָּׁמְרָם אָרְחוֹתַיִךְ מִנְּצוֹר אוֹתָם עֵקֶב .
רוּחָם כִּי יַמְרִיא כַּדְּרוֹר לָעוּף אֶל כָּל רוּחַ
טוֹב לָהֶם מִדְּאוֹת דֶּרֶךְ נֶשֶׁר לַשָּׁמָיִם

(אמרי"א)

וּפְנוֹת עֲקַלְקַלּוֹת מַעְגָּל וּמִשְׁעוֹל הֵלֶךְ
מֵהֲלֹךְ הֲלִיכוֹת-עוֹלָם יוֹלִיכֵם מֶלֶךְ. א)

אֲבָל יַהֵם אוֹר שֶׁמֶשׁ הֶמְיַת יָם נָפוּחַ
וּדְבַר הַמַּלְכָּה עַל פִּי, הֲמוֹן מַמְרִים אֵלֶּה.
אֲנִי אַךְ שָׁם הִגַּעְתִּי הָעִירָה אַךְ בָּאתִי
רָאִיתִי בַפְּתָאִים וּבַחֲשֻׁכִּים בִּינוֹתִי
וּכְמוֹ כַנְפֵי שַׁחַר אֶל רֹאשׁ הָרִים יָעוּפוּ
וּכְהַקְדִּים אוֹר קָדִים עֲלוֹת עֲלֵי רֹאשׁ גֶּבַע
טֶרֶם יָפִיצוּ אוֹרָם עֲדֵי רַחֲבַת עֵמֶק
כֵּן חַשְׁתִּי גַם אָנִי וּמַהֵר כֹּה הִקְדַּמְתִּי
עֲלוֹת רֹאשׁ הוֹמִיּוֹת עֲלֵי נַפֵּי רוֹם קֶרֶת
לִמְקוֹם רָאשֵׁי הָעִיר אֶל חַכְמֵי לֵב לָגֶשֶׁת
וּדְבָרַי הָיוּ רֵאשִׁית עִם זִקְנֵי הַשָּׁעַר.

אֶפֶס גַּם הַמּוֹרְדִים וּמְרִימֵי יָד שָׁם בָּאוּ
זֶה מִרְמָה רֹאשׁ הַמּוֹרִים גַּם שָׁם עָלָה שָׁבֶת
רַבּוֹת שָׁם נִלְחַמְתִּי בַּעֲצוּמוֹת הִתְאַמַּצְתִּי
עִם שׂוֹנְאֵי שַׁאֲנָן הָאֵלֶּה אוֹיְבֵי אוֹהֲבָיִךְ
עֲדֵי כִּי שָׂרִיתִי נִצַּחְתִּי גַם יָכֹלְתִּי
וָאוֹכַח בִּדְבָרִים וּלְשׁוֹן שׁוֹנִים הִרְשַׁעְתִּי
כִּי לִבִּי הִשְׂכִּיל פִּי וּפְרִי סֵכֶל שִׂכַּלְתִּי
וּלְבַב כָּל חַכְמֵי לֵב מִפִּי מִלִּים מִלֵּאתִי

(אמו"א)

כַּמַּיִם בָּאוּ בָם עַל קִירוֹתָם חָרְבוּ
כִּלְשַׁד שֶׁמֶן הַטּוֹב עַל עֲצָמוֹת נִחָרוּ
עַד אֲשֶׁר פָּקַחְתִּי וַיֵּאוֹרוּ עֵינֵימוֹ
לִרְאוֹת מַלְכוּת הַקֶּדֶם אֶל מִי הִיא יָאָתָה
לִרְאוֹת רַאֲוַת עָרֵיךְ וּמְרִי מוֹרִים אֵלֶּה
כִּי אַךְ תַּאֲוַת נַפְשָׁם וּמְשׁוּבוֹת לִבָּם אָוֶן
הָיוּ בְמְרוֹת עֵינַיִךְ הַכְּבוּדָה רַבָּתִי !
וַחֲשֵׁכִים רוֹדְפֵי חשֶׁךְ יוֹשְׁבֵי צֵל צַלְמָוֶת
בַּל הָכֵן יִתְיַצְּבוּ עִם אוֹר הַדְרָתֵךְ סֶלָה.

אָז קָמוּ גַם נִדְבָּרוּ כָּל חַכְמֵי לֵב יַחַד
כָּל מִתְבּוֹנֵן בִּינָה כָּל אִישׁ בּוֹ חַיֵּי רוּחַ
אַחַר כִּי תוֹכַחְתִּי אַךְ מֵישָׁרִים הִכִּירוּ
וַיְגָרְשׁוּם כָּלָה וַיַּדִּיחוּ קוֹשְׁרֵי קָשֶׁר
עַד לֹא נִשְׁאַר אִישׁ מִכָּל הֲמוֹנָם בַּשָּׁעַר ,
אַחַר נָתְנוּ יָדָם וּבִבְרִית שָׁלוֹם בָּאוּ
אַחַת לִי נִשְׁבָּעוּ בַּל יָשׁוּבוּ מִמֶּנָּה
כִּי אַךְ לָךְ הַמְּלוּכָה חֻקָּה הִיא לֹא עוֹבֶרֶת
וַאֲנִי עַבְדֵּךְ שֵׂכֶל תּוֹעֵי לֵב אֲשַׂכֵּלָה
גַּם אֱמֶת שַׂמְתְּ לִנְצִיב עַד עוֹלָם נִצָּב סֶלָה.

המלכה מַה נָּעִים מַעֲנֵה פִיךְ וּנְאוּמֶיךָ שֵׂכֶל
וּלְהַקְשִׁיב גַּם סוֹף דָּבָר הֲלֹא נַפְשִׁי תֵּבֶל

(אמו"א)

כִּי עֲדַת סִכְלוּת אִם מֵאָדָם לֹא שִׁכַּלְתְּ
כָּל עַמִּי מִיָּדָהּ עוֹד הַצֵּל לֹא הִצַּלְתְּ.

שכל אָמְנָם כִּי לֹא כָלָה לֹא שָׁלֵם עוֹד חֶפְצֵנוּ
וּשְׁמֵי לוּז עוֹד לֹא זַכּוּ וּלְמַדַּי טָהָרוּ
כִּי אַךְ כַּעֲבוֹר עָבִים מִשֶּׁמֶשׁ הַצָּהֳרָיִם
כִּי יָשׁוּבוּ יִתְלַקְּטוּ שָׁם בְּיַרְכָתַיִם
וּבְתַחְתִּית רָקִיעַ בִּקְצוֹת אֹהֶל שָׁמַיִם
כֵּן בְּנֹגַהּ קַו אוֹרֵךְ בַּחֲשֵׁכִים כָּאֵלֶּה
נָדְדוּ מֵרוֹם קֶרֶת מִנִּי שַׁעַר נֶהְדָּפוּ
»מוּץ הָרִים לָעֵמֶק חֲשַׁשׁ גִּבְעָה לַשֵּׁפֶל«
וַיְבַקְשׁוּ מָנוֹס לָמוֹ מִפְלָט וַיִּמְצָאוּ
בֵּית צְנוּעַ אִישׁ תָּמִים וּטְפוּשׁ לֵב מִדָּעַת
אִישׁ בִּכְפַר עַמּוֹנָה וּשְׁמוֹ הָמוֹן יְדַעְתִּי
שָׁם הָלְאָה לֹא הַרְחֵק מִקִּיר הָעִיר וָחוּצָה
וּמְאֹד כָּבֵד בַּהוֹן מִבְּנֵי הָעִיר בָּעֹשֶׁר
שָׁם לוֹ שָׁרוֹן עִם כַּרְמֶל עַל שָׂדוֹת וָכֶרֶם
פְּרוֹת הַבָּשָׁן לָרֹב וּפְתַיּוּת לוֹ אֵשֶׁת
אֵין עִם אִישׁ לוֹ דָבָר מֵאַנְשֵׁי עִיר וָקֶרֶת
וּדְבַר מַלְכוּת וּמִשְׂרָה מִמֶּנּוּ רָחָקוּ.
כִּי לִבּוֹ אַךְ אֱמוּנִים אֶל כָּל בּוֹ יִמְשׁוֹלוּ
אִם אַתְּ חָכְמָה הַמַּלְכָּה אוֹ סִכְלוּת שַׁלֶּטֶת
(אמו"א)

הַקּוֹשְׁרִים גַּם הֵמָּה לֹא עוֹד פָּנִים הֵעֵזּוּ
כִּי יַזְכִּירוּ בֵּית הָמוֹן מֶרִי וּדְבַר קֶשֶׁר
וּמְזִמּוֹת רָע בִּלְבָבָם בַּל פִּיהֶם תַּעֲבוֹרְנָה
כִּי יָרְאוּ גַם רָאוּ הָרָעָה תִמְצָאֵמוֹ
אִם יִוָּדַע בָּעִיר וִיבֻלַּע אֶל רָאשֶׁיהָ
כִּי עַל קִיאָם הֵם שָׁבִים שׁוֹנִים בָּאִוֶּלֶת
עַל כֵּן אַךְ כָּאוֹרְחִים וּכְמוֹ נָטוּ מִדֶּרֶךְ
בָּאוּ בֵיתָה הָאִישׁ וַיּוֹאִילוּ שָׁם שָׁבֶת
לַנְוֹתָם אַךְ בִּקְּשׁוּ וּלְאָסְפָם אֶל נָוֵהוּ
וּבְאַחַת מֵחַצְרוֹתָיו כִּי רַבִּים לוֹ הֵמָּה
עַד עֵת מָנוֹחַ אַחֵר כִּלְבָבָם יִמְצָאוּ
אֲשֶׁר אַחֲרָיו יָתוּרוּ בִּסְבִיבוֹת הַפֶּלֶךְ
וּבְתֻמַּת זֶה הָאִישׁ מִבְּלִי דַעַת כָּל עָוֶל
וּבְרִבוֹת טוּבָתוֹ וּבְרִבוֹת גַּם אוֹכְלֶיהָ
לֹא רַבּוּ גַם עָלָיו כָּל מַרְבִּיתָם גַּם יָחַד :
לֵב הַבָּאוֹת לֹא יֵרֶא לֹא יִפְחַד כָּל פָּחַד .

המלכה מַה נָּעִים מַעֲנֵה פִּיךָ וּנְאֻם נִיבְךָ שֵׂכֶל
וּלְהַקְשִׁיב גַּם סוֹף דָּבָר הֲלֹא נַפְשִׁי תֵּחֶל
וּכְבָר אָמַרְתִּי זוֹ סִכְלוּת כַּאֲשֶׁר נוֹאָלָה
כֵּן לֹא נוּכַל לָהּ אִם לֹא גָרֵשׁ אוֹתָהּ כָּלָה .

שכל עַד הֲלוֹם עַל כֵּן שַׁבְתִּי הַמַּלְכָּה עָדַיִךְ

וּלְבַדִּי וּלְנַפְשִׁי וּמִבַּלְעָדֶיךָ כִּי אֶהִי
לֹא אוּכַל אִוָּעֲצָה מַה־לַּעֲשׂוֹת אָחֳלָה
יָדַעְתִּי לֵב מִרְמָה לֵב זֵדִים וּבְלִיַּעַל
כִּי הַשֶּׁקֶט לֹא יָדַע מֵרִיב לֹא יוּכַל שֶׁבֶת
אַךְ עַד יַעֲבָר זַעַם יֵחָבֵא כִּמְעַט רֶגַע
אַחַר יִקְבֹּץ אָוֶן יֶאֱסֹף אַנְשֵׁי גִילֵהוּ
לָצוּד גַּם לֵב הָמוֹן אֶל תּוֹךְ לִבָּם הָרֶשֶׁת
וּבְשַׁחְתָּם יִתָּפֵשׂ וּבְחַכָּתָם יַעֲלוּהוּ
עִם כָּל מַרְבִּית בֵּיתוֹ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי רַבָּה
כִּדְגֵי הַיָּם הֵם וּלְמִכְמַרְתָּם כֵּן יָבֹאוּ ׃
גַּם עֵינֵי אָדָם רָב אֶל לֵב הָמוֹן נִשָּׂאוּ
אֶל מִסַּת יָדֵהוּ כָּל מָטֵי יָד יִדְרוֹשׁוּ
יָתֵד נֶאֱמָן הוּא רַבִּים יִתְלוּ בוֹ תַּיִּמוֹ
וּבְבִרְכַּת בֵּיתוֹ חַכְמֵי לֵב גַּם יִתְבָּרֵכוּ
אָז יֵהָפוֹךְ לֵב כֻּלָּם חִישׁ יַסֵּב אֶת רוּחָמוֹ
לִמְאוֹס הוֹד מַלְכוּת וּבְחוֹל בַּהֲדַר מֶמְשַׁלְתֵּנוּ
וּכְאֶחָד אָז נוֹסָפִים יִהְיוּ עַל שׂוֹנְאֵינוּ
וּלְאֵיתָנָהּ אָז תָּשׁוּב מַרְדוּת לִבְנֵי מֶרִי
תִּפְשֶׂה כַּסַּפַּחַת וּכְמִכְוַת אֵשׁ צָרֶבֶת
וּתְכַלֶּה כֻּלָּם יַחַד מִבָּשָׂר עַד נָפֶשׁ
תֵּצֵא אֵשׁ לֹא נֻפָּח מִכְּפַר עֲמוֹנָה לוּזָה
בִּסְבִיב עָרִים תֹּאחֵז בִּמְדִינוֹת תִּתְלַקַּח ב)

(אמו"א)

וּבְדוּר אֵשׁ אוֹכֵלָה תֵּאָכֵל כָּל הָאָרֶץ •

וּלְהוֹכַח כִּי אוֹמֵר אֲנִי מִלִּים אֶחְשׁוֹבָה
וּבְעַד לֵב הָמוֹן לַעֲצוֹר מִלִּים אִמְרֵי יֹשֶׁר
וּלְיַסְּרוֹ מִתּוֹעָה דֶּרֶךְ קוֹשְׁרִים מְלֶכֶת
לֹא עוֹד אֶתְפָּאֵר וּלְהִתְעָרֵב לֹא אוֹכָלָה
כִּי לִבּוֹ טַח מֵהַשְׂכִּיל גַּם אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ
וּדְבָרַי לֹא יִשְׁווּ לוֹ בִּדְבַר בַּדִּים אֵלֶּה
אַף כִּי שָׁם הַבֵּן שֶׁקֶר בֶּן רֵעוֹ מִנֹּעַר
בֶּן־דִּמְיוֹן מוֹדָעוֹ וּמִבֶּטֶן יַנְהֶנּוּ
וּלְבַב הָמוֹן הֵן נִפְתָּה אַךְ אַחֲרֵי הַהֶבֶל
וּפְלָאוֹת וּגְבֹהוֹת מְמִישָׁרִים לוֹ טוֹבוּ
אוֹהֵב הַרְבֵּה מִמְּעַט אִם גַּם לֹא אֶחָד בָּמוֹ
וּמַעֲקַשִּׁים בַּמֶּרְחָב מִדֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ
וּלְמִי חֲמוּדוֹתָיו אֵלֶּה הֲלֹא אַךְ לָמוֹ
כִּי מַה לֹּא יִתְּנוּ לוֹ עַל אֶרֶץ עַל שָׁמָיִם
אֶת כֹּל תִּשְׁאַל עֵינוֹ אִם יֶשְׁנוֹ אִם אֵינֶנּוּ —
וּמָה אֶתְנָה לוֹ אֲנִי לַחֲסַר לֵב כָּמוֹהוּ
וּמַה תֵּת לוֹ אוֹכָלָה ? — הֲלֹא אַתְּ יָדַעַתְּ —
עַל כֵּן לִבּוֹ דִבְרֵיהֶם כַּיַּיִן יֵיטִיבוּ
כִּי בָהֶם יִמְשׁוֹל כַּשִּׁכּוֹר רַב הַמֶּמְשָׁלֶת
וּדְבָרַי הֲלֹא יָבֶז יְמָאֲסֵם כַּמָּיִם
(אמ״א)

כִּי לֹא יִטְעַם כָּמוֹ אֶת לוֹ נַפְשׁוֹ תְּאַבָה.

עוֹד רַע וָמַר אֶרְאֶה מִכָּל אֵלֶּה אָמַרְתִּי
כִּי לִבּוֹ בִּידֵי זָרִים וּבְקִרְבּוֹ אֵינֶנּוּ
וּמִיָּד יִמְסוֹר לִבּוֹ לֹא עוֹד יִקָּחֶנּוּ;
וּלְמוֹרֶה הֵן בָּחַר לוֹ קַח לְמְלַמְּדוֹ דַעַת
אֶת צְבְעוֹן הַחוּי הָעַיִט הַצָּבוּעַ
אִישׁ מִתְקַדֵּשׁ בָּעָם וּבַקְּדֵשִׁים יָנוּחַ
וּמְשַׂנֵּא כָּל תּוֹעֵבָה וּבִלְבָבוֹ שֶׁבַע
מְשַׁפֵּחַ מוּסַר הֲבָלִים עַל מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן
יֹאמַר כִּי יֵיטִיב לֵאלֹהִים וִיהִי לוֹ יֶשַׁע
כִּי יִסְכָּן הוּא אִם הָאֵל גַּם כֹּחוֹ הוּא יָרֵב
וּלְאָדָם לֹא מָצָא גַּם לֹא בִקֵּשׁ לוֹ עֵזֶר
יֹאמַר לַעֲזוֹר עוֹזְרוֹ לַעֲזוֹב אֵין עוֹזֵר לָמוֹ.
וּמִרְמָה עִם זֶה צִבְעוֹן פֶּן יִלָּווּ יַחַד
וּשְׁנֵיהֶם אֶל סִכְלוּת וּשְׁלָשְׁתָּם עוֹד אֶל שֶׁקֶר
וּלְהָמוֹן אֵין תִּקְוָה וּלְבֵיתוֹ אֵין תּוֹחֶלֶת.
עַתָּה לַעֲצַת מַלְכוּת לִשְׁמוֹעַ הֲלוֹם בָּאתִי
וּכְמוֹ בִדְבַר אֱלֹהִים הֲלֹא פִּיךָ אֶשְׁאָלָה
וּכְחֵךְ יִטְעַם אֹכֶל עֹמֶק דָּבָר תִּטְעָמִי
וּדְבַר מַה תִּפְקוֹדִי הֲלֹא אֶשְׁמַע גַּם אֶעֱשׂ
אִם לַחֲנִינָה וָנַחַת אִם לִגְמוּל וָכָעַשׂ.

(אמו"א)

המלכה הִקְשַׁבְתִּי וָאֵדָעָה כָּל אִמְרָתְךָ שֵׂכֶל!
גַּם לִבִּי לָאִישׁ זֶה גַּם רוּחִי לוֹ נִבְהָלָה
וּדְבַר הָמוֹן וּבֵיתוֹ יִגַּע בִּי עַד נָפֶשׁ
אִם גַּם אָמְנָה לֹא לָנוּ כִּי אִם לוֹ יָרֵעַ;
כִּי אֲנִי אֶל כָּל עַמִּי אַךְ אֵם אֶל בָּנֶיהָ
וּתְעַנֵּנִי עָנְיָם אַף צָרָתָם לִי תֵצֶר
גַּם לֹא בַחֶרֶב אֶמְלוֹךְ בַּחֲנִית לֹא אָשׁוֹרֶת
וּבְחָזְקָה וּבַעֲנוּשׁ לֹא אַעַשׂ לִי מֶמְשָׁלֶת
כִּי אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי וּבְכִסְאִי לֹא אָמִירָה
כִּי אַךְ בִּצְדָקָה יִכּוֹן וִיכוֹנְנֵהוּ חָסֶד
וּבְאַהֲבַת כָּל הַבָּשָׂר וּבְחֵפֶץ כָּל רוּחַ
וּבְהַכִּיר כָּל לֵבָב וּבִמְאֹד דַּעַת נָפֶשׁ
אֲנִי עַל אִישׁ וָאִישׁ אֲנִי אַךְ אָז אֶמְשׁוֹלָה
וּלְהָמוֹן זֶה מָה אָעַשׂ מָה אָבִיא לוֹ עֵזֶר
אִם אַחַת מִכֹּל אָהַב אִתָּנוּ לוֹ אָיִן
וַחֲפָצָיו כֻּלָּמוֹ תַּאֲווֹת נַפְשׁוֹ גַּם יָחַד
אַךְ בִּידֵי שׂוֹנְאֵינוּ בֵּית אוֹיְבֵינוּ נִמְצָאוּ
אוֹצָרוֹת וּנְצוּרוֹת כָּל הַיּוֹם לוֹ יִיצָרוּ
אַךְ גַּבֵּי חֹמֶר לוֹ יִבְנוּ עַל אַבְנֵי בֹהוּ —
עַתָּה אַתָּה שֵׂכֶל יוֹעֵץ מַלְכוּת הִנְּךָ
וּמֵלִיץ בֵּין הָעָם וּבֵינִי הֵן שַׂמְתִּיךָ
וּלְבַדְּךָ נֶפֶשׁ הָמוֹן גַּם שִׂיחוֹ יָדָעְתָּ

גַּם חָלְיוֹ וּמְזוֹרוֹ מִי יַכִּיר בִּלְעָדֶיךָ
וַהֲלִיכוֹת לָךְ תָּמִיד בֵּין עַמֵּי כָּל יָמֶיךָ
וּכְבָר לָךְ תַּחְבֻּלוֹת מַה שִּׁית עֵצוֹת נֶגְדָּמוֹ
עוֹצָה שֵׂכֶל אַתָּה וּפְלִילִיָּה נָא הָבָה!
וּבְכֹל לִתְמוֹךְ אוּכַל גַּם אֲנִי אֶת יָדֶיךָ
אִם לַעֲזוֹר לָךְ תִּשְׁאַל מֵאִתְּךָ לֹא אֶחְדָּלָה
אִם הַגְבֵּהַ וּלְמַעְלָה אוֹ הַעֲמֵק וּשְׁאָלָה.

שכל הֵן אֲנַסֶּה דָבָר מִפִּי מִלִּים אוֹצִיאָה
וּבְעֵינֶיךָ אִם אַךְ יִיטַב הֲלֹא טוֹב יֶהִי
עֵצָה הִיא בִלְבָבִי עֲמוּקָה כִּי אֶדְלֶנָּה
וּלְפָנֶיךָ רַבַּת בִּינָה! תִּבָּחֵן רָגַע.
הִנֵּה הָמוֹן לוֹ בַּת מֵאָז אוֹמְרִים שָׁמַעְתִּי
תַּמָּה הִיא וּבָרָה גַּם כַּנֵּו גַּם בַּנֶּפֶשׁ
וּשְׁמָהּ אֱמוּנָה גַּם כִּשְׁמָהּ כֶּן־הִיא נֶאֱמָנָה
לָתֵת כָּל נַפְשָׁהּ אֶל אִישׁ אָבִיהָ יִתְנֶנָּה
וּמְבַקְשֶׁיהָ רַבִּים וַעֲצוּמִים שׁוֹחֲרֶיהָ
כִּי תָמַּת גֵּו וָנֶפֶשׁ כָּל מַהֲלָל כָּל אֵשֶׁת
עַתָּה כֹּחֲךָ נָא יִגְדַּל וּבְחִכֵּךְ תִּטְעָמִי
מִלַּי תִּבְחַן אָזְנֵךְ עֲצָתִי נָא תַחְקוֹרִי
לִבֵּךְ נָא תָשִׂימִי אֶל הַבַּת זוֹ אָמַרְתִּי
וּלְחֶבֶל אוּלַי תִּפּוֹל וּלְגוֹרָל נָא תַעַל

(אמו״א)

לִהְיוֹת אִשָּׁה לִבְחִירֵךְ רַעְיַת אִישׁ תַּכִּירִי
אִישׁ דָּגוּל מֵרְבָבָה בָּחוּר מֵאַלְפֵי אָלֶף
וּכְבָר קֹרָא כַּשֵּׁם הוּא הַנִּצִּיב אֱמֶת סֶלָה,
וּשְׁמוֹ הַטּוֹב מִשֶּׁמֶן בָּזֶה לֹא נַחֲלָה.
כִּי יִשְׁכּוֹן גַּם הָאֵל אֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ
וּלְפִי גֹבַהּ הָעֵץ שָׁרָשָׁיו כֵּן יַעֲמִיקוּ
יָדַעְתִּי גַם עַנְוָתֵךְ כִּגְדֻלָּתֵךְ תִּרֶב
כִּי יִתְחַתֵּן בָּךְ זֶה הָמוֹן לֵב אַל תָּשִׂימִי
כִּי אַךְ אֶל טוֹבַת עַמֵּךְ הֵן שׁוֹמוֹת עֵינַיִךְ
וּמַה טּוֹב מִבּוֹא אֱמֶת בֵּית הָמוֹן לָשֶׁבֶת.
לָסוּר אָז כָּל מָגוֹר כָּל פַּחַד מִלִּבֵּנוּ
וּבְשֶׁבֶת זֶה הַשָּׂר נוֹתֵן דָּתֵי הָאָרֶץ
וּבֵית וּבַת הָמוֹן לוֹ, שָׁם בִּכְפַר עַמּוֹנָה
וּפְקוּדֵי הַמְּדִינָה גַּם מִשָּׁם יֵצֵאוּ
לִרְצוֹן בֵּית הָמוֹן גַּם כִּרְאוֹת עַיִן אֱמֶת שָׁמָּה
לֹא עוֹד יָד וָרֹאשׁ סִכְלוּת וּמִרְמָה יָרִימוּ
עַד עוֹלָם יֵאָלְמוּ, נֶצַח יִדְּמוּ עִם שֶׁקֶר
כִּי חֲצַר הָמוֹן זֶה לִמְקוֹם מַאֲרָב עָמוּדוּ
עַתָּה חִישׁ יֵהָפֵךְ לִמְצוּדָה וּלְפַח לָמוֹ
וּבְיַד הַבַּת זוֹ, פִּנַּת יִקְרַת כָּל הַבָּיִת
לֵב הָמוֹן וּבֵיתוֹ עִם הַנִּלְוִים לוֹ יַחַד
לִוְיַת עוֹלָם יִלָּוֶה לָךְ נֶצַח לֹא יִפָּרֵד
(אמו"א)

כִּי הִיא בִידֵי אֱמֶת, לָךְ חוֹמָה מִפְּנֵי מָרֶד.

המלכה אִם כִּדְבָרְךָ הוּא שֵׂכֶל כִּי לִשְׁאוֹל הִקְשִׁיתָ
כִּי נִתְחַתֵּן כֶּאֱמוּנָה וּבְהָמוֹן אָבִיהָ
אֲבָל אִם כִּדְבָרְךָ כִּי אַךְ הֵיטֵב שָׁאָלְתָּ
לִשְׁמוֹר רַגְלֵי הָמוֹן וּצְעָדָיו מִכָּל לָכֶד
וּלְהַשְׁקִיט הַמְּדִינָה וּמְרִי מוֹרִים לִמְנוֹעַ
וּלְכוֹנֵן הַמְּלוּכָה בַּל תִּמּוֹט עֲדֵי נֶצַח
הֵן נָתוֹן לָךְ גַּם זֶה לִרְצוֹנְךָ וּבְיָדֶךָ
כִּי אַךְ אֶל שָׁלוֹם אַבִּיט אַךְ אֶל טוֹב וָחָסֶד.
הֵן כָּמוֹנִי כֶּאֱמֶת אַךְ אֵלֶּה כָל חֶפְצֵנוּ
כִּי לֹא אֶרְאֶה אֶת הָמוֹן בִּיקוֹד אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת
וּלְהַצִּילוֹ לֹא אֵרֵד אִם אוּלַי אוּכָלָה
כִּי אוֹמַר: אֲנִי חָכְמָה הֵן הַמַּלְכָּה אָנִי!
עַתָּה אִם אֶל מֵישָׁרִים עֲצָתְךָ כּוֹנַנְתָּ
הֵן אַתָּה יָעַצְתָּ גַּם אַתָּה תַשְׁלִימֶנָּה
וּלְכָה לָךְ עֲמוּנָה בּוֹא אֱלֵי הָמוֹן בֵּיתָה
בִּדְבָרַי וּדְבַר אֱמֶת בִּשְׁמִי וּבִשְׁמֵהוּ,
הֲלֹא לִבּוֹ יִשְׂמַח יַעֲלוֹז נַפְשׁוֹ לָךְ תָּגֶל
וּתְהִי לוֹ זוֹ הַבְּשׂוֹרָה אֶל צִמָּאוֹן מָיִם
כִּי לִשְׁמוּעָתוֹ הַיּוֹם לֹא עוֹד הֶאֱמִין אָמֶשׁ.
גַּם זֶה הַמִּתְקַדֵּשׁ הַמִּטַּהֵר מוֹרֵהוּ

לֹא יוּכַל הָנִיא דָבָר בַּעֲצָתֵךְ שׁוּם סֶלֶף
כִּי לֹא יִתֵּן לוֹ הִתְקַדְּשׁוֹ עֲשׂוֹת לָךְ אֵלֶּה
וּבְכֵן צְלְחָה וּרְכַב נָא בִּדְבַר אֱמֶת, שֵׂכֶל!
וֵאלֹהִים הַבּוֹחֵר בְּנוּ חֶפְצֵנוּ יַעַן
יִשְׁלַח מַעֲנֶה לִלְשׁוֹנֵךְ לִמְלָשְׁנִים כִּי תַעַן
כִּי הָרִים יָד וָרֹאשׁ לַמְרוֹת בִּמְלוּכַת אָרֶץ
הוּא רֹאשׁ כָּל רִשְׁעָה, אַף פֶּשַׁע רַב מִכָּל פֶּשַׁע!—

שכל הִשְׁתַּחֲוֵיתִי הַגְּבִירָה לִרְצוֹנֵךְ הִנֵּנִי!
הולך

מחזה ב.

בית המון בכפר עמונה

המון, ופתיות, לפנות ערב

המון מַדּוּעַ לֹא הַיּוֹם גַּם לֹא אֶתְמוֹל הוֹפַעַתְּ
לֹא בָאת אֱלֵי הַשָּׂדֶה לִהְיוֹת שָׁם לִי עֵזֶר
וּבְכֵן אֱמוּנָה גַם הִיא פֹּה עִמָּךְ נֶעֱצָרָה
וּכְדַרְכָּהּ מִבְּלִי לָךְ לֹא צֵאת וָבוֹא אַף פֶּשַׂע
וּדְעִי נָא וּרְאִי כִּי לוֹ יָצָאת אֱלֵי שָׁמָּה
וּכְבָר פָּעֳלִי וּמְלַאכְתִּי כִּי עַתָּה כִלִּיתִי
וּכְבָר יַחְדָּו שַׁבְנוּ בָּאנוּ עַתָּה הַבָּיְתָה
(אמו"א)

אַךְ לִרְווֹת נַחַת וָעֹנֶג וּשְׂמָחוֹת שֹׂבַע.

פתיות כִּי כִדְבָרֵךְ כֵּן הוּא הֲלֹא אִישִׁי הֶאֱמַנְתִּי
אֲבָל יָדַעְתָּ נַפְשִׁי נֶפֶשׁ אֲהֵבָתֶךָ
כִּי גַם שִׂיחַ גַּם שִׂיג הִיא כָּמוֹךָ אוֹהֶבֶת
וּמִבֵּין אוֹרְחִים אֵלֶּה אֵלֶיךָ אֲכַפֶּתָ
מִבַּיִת בּוֹ יִנְוּוּ אֵלַי יוֹם יוֹם יָבֹאוּ
אִישׁ גַּם אִשָּׁה וּמִכֻּלָּם הֲכִי נִכְבָּדוּ
שֵׁם הָאִשָּׁה סִכְלוּת וּמִרְמָה שֵׁם הַגֶּבֶר
וּגְבִרְתִּי הוּא יִקְרָא לָהּ שָׂרָתִי! רַבָּתִי!
וְנָבוֹן לַחַשׁ הִיא תִקְרָא לוֹ גַּם יוֹעֵץ פֶּלֶא
וּגְבֹהַת הַקּוֹמָה הִיא וּגְדוֹלַת עֵינַיִם
אֲרוּכַת הָאֹזֶן וּגְלוּיַת הַשִּׁנַּיִם
עֲצֵלַת גֵּו וּבָשָׂר וּכְבֵדַת הָרֶגֶל
פִּיהָ אַךְ פָּתוּחַ וּלְשׁוֹנָהּ לֹא יָנוּחַ.
וּקְצַר הַקּוֹמָה הוּא וּכְמוֹ שׁוּעָל מַרְאֵהוּ
וּצְנוּמִים פָּנָיו וּזְקָנוֹ צָהוֹב בְּקֹבַע
וּקְטַנּוֹת עֵינָיו וּכְמוֹ בָרָק בּוֹ רוֹצֵצוּ
וּלְשׁוֹנוֹ שָׁנוּן כַּחֵץ גַּם נִמְהָר מִמֶּנּוּ
וּדְבָרִים רָב לָמוֹ שָׁמַיִם לֹא יָכִילוּ
אֵלַי וּלְבִתֵּנוּ כָּל הַיּוֹם הֵם נִדְבָּרוּ
מָה רַבּוּ תַעֲנוּגוֹת רָוִינוּ גַּם שָׂבַעְנוּ

(אמו״א)

לִשְׁמוֹעַ לְהַקְשִׁיב אִמְרוֹתֵיהֶם כִּי נָעֵמוּ
מִנֹּפֶת צוּפִים יִמְתָּקוּ מִדְּבַשׁ יֶעֱרָבוּ ,
הָאִשָּׁה אֹמֶר וּדְבָרִים אֵלַי עָרְכָה
עַד כִּי נַפְשִׁי בָהּ וּבִדְבָרֶיהָ נִקְשָׁרָה
וּבִתְנוּ אֱמוּנָה עַל חֵיקָהּ נָתַתִּי
וּבְזֹאת לָהּ תִּרְגַּלְתִּי בִדְרָכֶיהָ לָלֶכֶת ;
וּמִרְמָה הָאִישׁ עָרַךְ מִלִּים אֶל מוֹרֶךָ
וַיְגַל לוֹ אֶל צִבְעוֹן נִסְתָּרוֹת לֹא אֵדָעָה
וַיּוֹרֵהוּ חֲדָשׁוֹת אֵיךְ וּמַה יּוֹרֶךָ
וּלְפִי דִבְרֵי סִכְלוּת אַךְ אֶל מִרְמָה נוֹדָעוּ
קַדְמוֹנִים לֹא דִמּוּ לֹא זָמְמוּ אֲבוֹתֵינוּ
עַל לִבָּם לֹא עָלוּ עַל פִּיהֶם לֹא נִשְׁמָעוּ
מֵעִטָּם לֹא יָצְאוּ עַל סִפְרֵיהֶם לֹא בָאוּ
נִפְלָאת הֲדָשָׁה זוֹ ! – אֹזֶן צִבְעוֹן כָּרָתָה
וּבְרִית עוֹלָם לֹא תוּפַר בֵּינֵיהֶם כָּרָתָה.
וּבַאֲבוֹתִי כָל הַיּוֹם לָצֵאת אַךְ אֵלֶיךָ
לְעָזְרְךָ בַּעֲמָלְךָ וּכְמוֹ מֵאָז הִסְכַּנְתִּי
מִרְמָה פָּתַח פִּיהוּ וַיּוֹרֵנִי לָדַעַת
כִּי לֹא עָמָל לָאֵשֶׁת וּמְלָאכָה לַגֶּבֶר
כִּי לֹא עָלֵימוֹ וּלְבַדָּם תִּחְיֶה כָל נֶפֶשׁ
וּדְרָכִים יוֹרֶה אָמַר וַחֲדָשׁוֹת יוֹדִיעַ
לִמְצוֹא בָם מִחְיַת אָדָם וּבְנָקֵל גַּם עֹשֶׁר

וִיבַלֶּה יָמָיו בִּצְחוֹק וּשְׁנוֹתָיו בַּנַּחַת
וּבְלִי אִתִּים וּמַזְמֵרוֹת מִזֶּרֶה וָרַחַת!

המון אֲנִי אַךְ הֶעָמָל אַךְ עֲבוֹדָה יָדַעְתִּי
כִּי הֵמָּה יִתְּנוּ חַיִּים אֶל כָּל חַיֵּי נָפֶשׁ. —
אֲבָל אֱמוּנָה אֵפוֹא אָן כַּיּוֹם הָלָכָה
וּבְיַד מִי שַׂמְתְּ אוֹתָהּ יַד אִשָּׁה לֹא תֵדָעִי.

פתיות אָמְנָה כִּי טוֹב הֶעָמָל וּמְלָאכָה נָעֵמָה
אֲבָל שַׁעֲשׁוּעִים וּצְחוֹק גַּם הֵם לֹא יָרֵעוּ
טוֹב כִּי נֹאחֵז בִּשְׁנֵיהֶם וּנְחַבְּרֵם גַּם יָחַד
וּכְדִבְרֵי אִישׁ מִכֶּם כֵּן הוּא, כִּי כֵנִים הֵמָּה,
וּכְבָר יָדַעְתָּ כִּי אֶל כֹּל אֲנִי שׁוֹמַעַת
אֶת כֹּל אַאֲמִינָה אִם גַּם נַפְשִׁי לֹא יוֹדַעַת.
גַּם הָאִשָּׁה טוֹבָה הִיא אִם עוֹד לֹא נוֹדָעָה
אַךְ מַהֲלָלָהּ מִפִּיהָ כָּל הַיּוֹם אֶשְׁמָעָה,
עִמָּהּ הַיּוֹם בִּתִּי כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם שָׁלַחְתִּי
בַּשָּׂדוֹת לָשׁוּחַ כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחַ
וּלְתִתָּהּ עַל יָדָהּ הָאִשָּׁה כֵּן בִּקֵּשָׁה
וּבִתִּי אֱמוּנָה הֲלֹא נַפְשָׁהּ יָדַעְתָּ
כִּי אֶל יַד אִישׁ אֶתְנֶנָּה גַּם בּוֹ הִיא בוֹחֶרֶת
כִּי הַפְּצַר לֹא נוּכְלָה מָאֵן לֹא נֵדָעָה
כֵּן לִמַּדְתִּי מֵאָז לִמַּדְתִּיהָ מִבָּטֶן
(אמו"א)

וּכְדַבְּרָהּ עִמָּהּ אַחַת כֵּן דָּבְקָה בָּהּ פֶּתַע.
גַּם אָמַרְתִּי הֵן בִּתִּי מֵעוֹדָהּ בַּבַּיִת
וּפְנִימָה תֵּשֵׁב וּכְלוּאַת מִטָּה וָעֶרֶשׂ
תִּשְׁמַע תַּקְשִׁיב מִלִּים מִפִּי זֹאת הַמְדַבֶּרֶת
וַאֲשֶׁר תַּאֲזִין בַּנֹּעַר לֹא תַעֲזוֹב לָנֶצַח
הִיא תוֹרֶנָּה מַה יוֹרוּ קוֹנֵי כַּף וָמֵצַח
לִלְחוֹשׁ עַל עַיִן רָעָה אוֹ עַל שֵׁן כּוֹאֶבֶת
עַל מַכֶּה, עַל נָחָשׁ, עַל נַעֲרָה לֹא אוֹהֶבֶת –
בַּעֲבוּר תֵּדַע מַה־תֵּבֵל גַּם תָּבִין מֶה חָלֶד
וּלְחָתָן הֵבִיאָה לָהּ הָאִשָּׁה גַּם יָלֶד.

סכלות ואמונה באות. והקודמים. אישון לילה

אמונה שָׁלוֹם לְךָ אָב יָקָר וּשְׁלוֹמֵךְ אִמִּי יֶרֶב.

סכלות שָׁלוֹם הוֹרֵי הַבַּת זוֹ, אֵין טוֹבָה מִמֶּנָּה.

המון וּמַה בִּתִּי עָשִׂית וּמָה הַיּוֹם שָׁמַעַתְּ.

אמונה רַבּוֹת וַעֲצֻמוֹת הֵנָּה וּלְאֵין קֵץ רָב אֹמֶר
וּנְעִימוֹת גַּם נוֹרָאוֹת — סֵפֶר לֹא אוּכָלָה.

המון הֲלֹא תַגִּידִי מָה וּמְאוּמָה מִכָּל אֵלֶּה!

אמונה הֵן נִבְהוּ מִכָּל דַּעַת – לֹא אֵדְעָה גַּם אָנִי
מָה אֵדַע בִּפְלִיאוֹת אִם אַךְ הַפֶּלֶא אַךְ פֶּלֶא

אַךְ זֹאת יָדַעְתִּי כִּי אַךְ רָמוּ כִּי נִשְׂגָּבוּ — .
דְּבָרָה עַל אֵל אֵלִים וּכְלֵי יָדָיו כָּמוֹהוּ
וּבְנֵי בֵיתוֹ וַחֲדָרָיו וּמְשָׁרְתָיו גַּם יָחַד
עַל בַּעֲלֵי מִצְוֹתוֹ אֲשֶׁר פָּעֳלוֹ יַפְרִיעוּ
עַל הַמִּתְפָּרְצִים לַחְשִׁיךְ וּלְכַהוֹת אוֹרֵהוּ
וּבְעַד עָצְמָתוֹ לַעְצוֹר גַּם כֹּחוֹ לִגְרוֹעַ
וּפְקִידֵי הַצְּבָאוֹת בַּשָּׁמַיִם בָּאָרֶץ
אַף עַל רִבּוֹת שֵׁדִים פֹּעַל שַׁדַּי יְשַׁדּוּ
וּשְׂעִירִים אַלְפֵי אֶלֶף מִשַּׂעֲרוֹתַי רַבּוּ
מַשְׁחִיתֵי כֹּל בָּאָרֶץ עֲלִילָה יַתְעִיבוּ
וּבְנֵי הַבַּלָּהוֹת בֶּהָלוֹת וּבְנֵי קֶטֶב
וּבְיָדָם שִׁבְטֵי אֵשׁ וּמְיַסְּרִים בָּם מְתֵינוּ
אֲשֶׁר לִדְבָרֶיהָ בַּחַיִּים לֹא הֶאֱמִינוּ .
וּמָה אֲסַפֵּר לָךְ וּמֶה עוֹד אֲדַבֵּרָה
וִיגֵעִים הַדְּבָרִים וּלְשׁוֹנִי הֲלֹא תֶלְאָ .

המין וּמַדּוּעַ לֹא דָרַשְׁתְּ לֹא שָׁאַלְתְּ אֶת פִּיהָ
עַל מַרְאֵה עֵינַיִךְ עַל כָּל יֶשְׁנוֹ בָאָרֶץ
עַל כָּל צֶמַח וָחַי כּוֹכָב שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ ?

אמונה הֲלֹא נֹכַח עֵינַי וּמִמּוּלִי כָל אֵלֶּה
וּמַה כָּל חָדָשׁ מַה פֶּלֶא בָּם תַּשְׁמִיעֵנִי
וּבְמַה כִּי אֲדַבְּרָה בָּם הַפְלֵא תַּפְלִיאֵנִי :
(אמו״א)

הֲלֹא טוֹב אָמַרְתִּי רַק חֲדָשׁוֹת לִשְׁמֹעַ
כָּל עַיִן לֹא רָאֲתָה לֹא שָׁמְעָה כָל אֹזֶן
כִּי אֶשְׁמַע כִּי אַאֲזִין אֶתְפַּלֵּא לֹא אָבִינָה
הִיא תָשִׂיחַ וּתְדַבֵּר וַאֲנִי אַךְ אַאֲמִינָה .

אָמְנָם גַּם עַל אֵלֶּה עַל כָּל נִרְאֶה לָעָיִן
דִּבְּרָה הָאִשָּׁה וּדְבָרִים אֵלַי הִכְבִּירָה
וַתְּגַל בָּם תַּעֲלוּמוֹת וַחֲדָשִׁים לִי הִשְׁמִיעָה
וּלְסַפְּרָם הֵן אִירָא וּלְגַלּוֹתָם אֶפְחָדָה : —
אל אזני בלה״ש הֵן כָּל חַי בָּאָרֶץ בַּיַּבֶּשֶׁת בַּמָּיִם
גַּם כָּל עוֹף כָּנָף כָּל עָף בִּרְקִיעַ שָׁמָיִם
נַפְשׁוֹת מֵתֵי אָדָם בָּם , מִגְּוִיּוֹת גָּוָעוּ
בָּם עַתָּה תִּחְיֶינָה תָּבֹאנָה גַּם תֵּצֶאנָה .
לְתִקּוּן אֵיפֹה שִׁחֲתָם , לְמָנוֹת עַתָּה פֹּה אָרֶץ
הִשְׁחִיתוּ בַעֲוֹנָם בִּהְיוֹתָם פֹּה רִאשֹׁנָה
בִּדְמוּת כָּל הַקֹּדֶשׁ וּבְמַעַרְכוֹת אֱלוֹהַּ — .
כֵּן לַצֶּמַח גַּם לַצּוּר וּלְכָל מוֹסְדֵי אָרֶץ
לִנְפָשׁוֹת הַפּוֹרְחוֹת מִשְׁכָּנוֹת כֻּלָּם הֵמָּה
וּבְאָדָם — יָבֹא בָחוּר בִּבְתוּלָה וּלְהֶפֶךְ .
גַּם יֵשׁ חַי וּבֶן אָדָם מָעוֹן לַשֵּׁד יֶהִי
אוֹ עֵץ יִבְחַר לוֹ שֶׁבֶת אוֹ יָשׁוּד לוֹ בַיִת .
גַּם יֵשׁ שָׁם בֵּאלֹהִים אַף שֶׁמֶשׁ אַף יָרֵחַ

וּצְבָא שָׁמַיִם כֻּלָּם וִיקוּם כָּל הָאָרֶץ .
גַּם כָּל אֲשֶׁר בָּאָדָם מֵרֹאשׁ עַד כַּף רָגֶל .
וּמָה אוֹסִיף דַּבֵּר וּלְהַגִּיד לָךְ אוֹסִיפָה
וּבְתוּלָה אָנֹכִי אֵבוֹשׁ כִּי אֲמַלֵּלָה – .
הִנֵּה זוֹ הַכְּבוּדָה פֹּה עִמָּנוּ נִצֶּבֶת
וּמִי יוּכַל יָשִׂיחַ וִימַלֵּל כָּמוֹהָ
הֵן עוֹד רַבּוֹת אִתָּהּ מָלְאָה עָתָק וּגְבוֹהָה.

שתיות עַתָּה אִישִׁי מַה תֹּאמַר וּמֶה עַתָּה תַעַן
הֲטוֹב כִּי עַל יָדָהּ אֶת בִּתִּי זוֹ נָתַתִּי
וּמִי הֶאֱמִין כָּזֹאת וּמִי מִלֵּל לִשְׁנֵינוּ
כִּי תְאַלֵּף בִּתֵּנוּ כִּי תֵדַע גַּם כָּל אֵלֶּה
וּבְיוֹם אוֹ יוֹמַיִם – וּמָה יָמִים יָבֹאוּ ?
אֲדַמֶּה כִּי עַתָּה תִתְעַנֶּה כֵּן גַּם אָתָּה
לַאֲשֶׁר בּוֹ רָצְתָה נַפְשִׁי וּלְכָל בּוֹ אֶבְחָרָה.

המון אָמְנָם הִתְאַוֵּיתִי גַּם רוּחִי כֵּן נִכְסָפָה
לִשְׁאוֹף תַּעֲלֻמוֹת וַחֲמוּדוֹת אֵלֶּה לִשְׁמוֹעַ
הֵן דִּמְיוֹן זֶה רֵעִי וּכְאָח לִי מִנִּי רָחַם
עוֹד זָכוּר אֶזְכּוֹרָה עֶדְנָה לֹא שָׁכָחְתִּי
כִּי רַבּוֹת וּכְמוֹ אֵלֶּה גַּם מִפִּיו שָׁמָעְתִּי
בִּימֵי יַלְדוּתֵנוּ וּבְשַׁעֲשׁוּעִים בַּנֹּעַר .

סכלות הַנִּכְבָּד הַלָּזֶה הָאִישׁ דִּמְיוֹן הִזְכַּרְתָּ
בבהלה
(אמו"א)

תֹּאמַר כִּי רֵעֲךָ, וּבְאָח לְךָ תַּכִּירֵהוּ ?
הֶאָח מַה שִׂמַּחְתָּ, מָה הֶחֱיִיתָ רוּחֵנוּ !
בִּבְשׂוֹרָה זוֹ, מַיִם קָרִים לְמְעוּף נַפְשֵׁנוּ
בִּשַּׂרְתָּנוּ וַתּוֹסֶף בָּשָׂר לִבְעָרֵנוּ –
בִּשְׁמוּעָה טוֹבָה זוֹ דִּשַּׁנְתָּ עֲצָמֵינוּ.

המון וּמָה הוּא לָכֶם זֶה רֵעִי דִּמְיוֹן, אֱמוֹרִי
כִּי כֹה תָּגִילִי וּלְאָמְרָתִי כֹּה תַעֲלוֹזִי ?

סכלות הֲלֹא בֶּן גִּילֵנוּ הוּא וּמֵאָרְחָתֵנוּ
וּבְכָל מַסָּעֵינוּ מַהֲלָכֵינוּ בָּאָרֶץ
אִתָּנוּ הִתְגּוֹרֵר וּבוֹ דָבַקְנוּ סֶלָה
גַּם עַתָּה כִּי גֹרַשְׁנוּ, הָעִיר כִּי יָצָאנוּ
אֶת הַבֵּן לִזְקֵנָיו הַבֵּן נַעַר וָעֶלֶם
שָׁלַח אִתָּנוּ וּבְיָדֵנוּ עֲזָבָהוּ
אַךְ הוּא עוֹדֶנּוּ נִשְׁאָר עוֹד עָצוּר הִנֵּהוּ
שָׁם לַעֲמוֹד בַּשַּׁעַר כִּי יִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ
לִפְנֵי זִקְנֵי עִיר יִתְנַפֵּל, חַכְמֵי רָאשֶׁיהָ
כִּי אַךְ אוֹתוֹ לֹא שָׂנְאוּ וּבוֹ לֹא יִמְאָסוּ
גַּם אַנְשֵׁי מְצוּתֵנוּ גַּם אוֹיְבֵינוּ אֵלֶּה.
וּמִשְׁפַּט נַעַר זֶה וּמַעֲשֵׂה זֶה הַיָּלֶד
יָדַע אִישׁ עֲצָתֵנוּ מִרְמָה פֹּה אִתָּנוּ
כִּי אַךְ אֶל יָדוֹ אֶל תַּחַת עֵינוֹ חוֹדֶרֶת

נָתַן אוֹתוֹ לָלֶכֶת אִתָּנוּ אָבִיהוּ
וַיֹּאמֶר לִי אִמּוֹ אַתְּ וּמִרְמָה אָחִיהוּ .

המן וּמְאֹד מֵעַי יֶהֱמָיוּן וּמְאֹד נַפְשִׁי תֵּכֶל
וּמִפִּי זֶה הָאִישׁ כְּפִי מִרְמָה לִשְׁמוֹעַ
קוֹרוֹת אַלּוּפֵי זֶה גַּם תּוֹלְדוֹת זֶה הַיֶּלֶד .

סכלות וְקָרָא נָא לוֹ הֵנָּה הֲבִיאֵהוּ בֵּיתֶךָ
וְדָעָה אֶת כָּל תַּאֲבֶה לָהּ לָדַעַת נַפְשֶׁךָ .

המן קִרְאוּ נָא לַהֵלֶךְ זֶה מִרְמָה הָאוֹרֵחַ !

העבד רץ ומביאו

מרמה שָׁלוֹם לְךָ הָמָן וּלְכָל פֹּה עִמְּךָ בַּבָּיִת
וּגְבִרְתִּי חַכְמַת נָשִׁים סִכְלוּת הַמַּשְׂכֶּלֶת .

המן שָׁלוֹם גַּם בּוֹאֶךָ מֵאַיִן הוּא הַגִּידָה .

מרמה מִנְוֶה צַדִּיק מוֹרְךָ חֲדַר צִבְעוֹן אִישׁ קֹדֶשׁ
כִּי אַךְ בּוֹ מִיּוֹם בּוֹאִי אַךְ בּוֹ אֶשְׁתַּעֲשָׁעָה
וּבוֹ גַּם אֱוֶעְצָה , יַחַד סוֹד נַמְתִּיקָה
כִּי יַכִּירֵנִי וּמִנֹּעַר לוֹ נוֹדַעְתִּי
בַּעֲצָתִי הָיָה אָמוֹן בִּזְרוֹעַ אוֹמְנֵהוּ
הוֹרָיו וּמוֹרָיו עַל פִּי דַרְכֵּי חֲנָכוּהוּ
וּלְאִישׁ הָיָה עַתָּה וַיִּגְדַּל גַּם מִמֶּנִּי

וּגְדִי נַעֲשָׂה תַּיִשׁ וַעֲצָתוֹ אֶשְׁאַל אָנִי.

המון הֵן חֶפְצִי לִי תַגִּיד וּמַאֲוַיַּי תּוֹדִיעַ
מַה מִּשְׁפַּט בֶּן דִּמְיוֹן הַנִּתָּן עַל יָדֶךָ
אָהַבְתִּי אֶת הָאָב וּבְנוֹ לֹא עוֹד אֵדָעָה.

מרמה אֶל עֵצוֹ יִדְמֶה עָנָף כִּפָּה אֶל צַמֶּרֶת
וּבַת אֶל הוֹרָתָהּ וּבֵן אֱלֵי אָבִיהוּ
וּכְמוֹ רֵעֲךָ דִמְיוֹן אִישׁ נוֹדַע בִּשְׁעָרֵינוּ
כִּי נֶחְמָד אַף נָעִים נֶאֱהָב אֶל כָּל רוֹאֵהוּ
וּלְכָל אִישׁ מַכִּירוֹ דָבֵק מֵאָח הִנֵּהוּ
כֵּן פִּרְיוֹ זֶה כָּמוֹהוּ בֵּן מַחְמַד כָּל עָיִן
וּמְיֻדַּע כָּל יוֹדְעָיו וּבְרוֹאָיו יִדְבַּק נֶצַח
וּלְכָל רוּחַ אִישׁ וָאִישׁ יַטֶּה גַם רוּחֵהוּ
עַד יִמְצָא בוֹ כָל אָדָם אֶת כָּל יֶרֶץ סֶלָה.
וּמִי מַלֵּל יוּכַל כָּל מַהֲלָלוֹ יַבִּיעַ
וּלְלֹא רָאָהוּ וּלְלֹא שָׁמַע שֶׁמֶץ מֶנְהוּ —.

המון הַאוּכַל לִרְאוֹתוֹ לָשׂוּם עָלָיו אַךְ עָיִן ?

מרמה הֵן לֹא עֵת עוֹד עֶדְנָה לֹא הַיּוֹם אֶעֱשֶׂנָּה
כִּי כֵן אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי וּלְאָבִיו נָדַרְתִּי
בַּל יָשׁוּר עָלָיו עַפְעַף בַּל תִּרְאֵהוּ עָיִן
כָּל עוֹד אֵינֶנּוּ אִתּוֹ זֶה דִּמְיוֹן אָבִיהוּ

(אמו״א)

כִּי מִנַּפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ גַּם יָרֵא הִנֵּהוּ
פֶּן לוֹ תָּרֵעַ עַיִן רָעָה כִּי תִרְאֵהוּ
אֲבָל אַךְ זִכְרוֹ תֵּדָע וּשְׁמוֹ לָךְ אַגִּידָה
קָרָא לוֹ אָבִיו גַּם פִּי יִקָּבֶנּוּ – שֶׁקֶר
וּלְהַבִּיט תָּאֳרוֹ וּרְאוֹת פָּנָיו אִם חָפַצְתְּ
אֶת דִּמְיוֹן אַךְ תִּזְכּוֹר שַׁוֵּה פָּנָיו נֶגְדֵּךְ
וּכְאָבִיו כָּמוֹהוּ הֵן תֹּאַר אֶחָד לָמוֹ
וּכְמוֹ אֱמוּנָה קוֹמָתוֹ לֹא יִגְבַּהּ מֶנָּה –.

סכלות לוּ הָמוֹן שׁוֹמֵעַ לִי אִם לִי לוּ אָבִיתָ
לוּ תֹאבֶה כִּי יָבֹא גַּם בֵּיתֵךְ יֵשֵׁב שָׁקֶר
כִּי יֵשֵׁב גַּם לֹא יָשׁוּב בַּל עוֹד יַעַזְבֵךְ
אֶת בִּתֵּךְ לוֹ תִתֵּן אֶל בֵּן דִּמְיוֹן רֵעֵךְ
אֱמוּנָה תָבֹא חֵיק שֶׁקֶר לִהְיוֹת לוֹ אֵשֶׁת
וּבָא אָז שֶׁקֶר בֵּיתֵךְ עוֹלָם בּוֹ לָשֶׁבֶת
אָז עָלָיו תִּתְעַנֵּג וּמָצָאתָ לָּךְ נֹעַם.

פתיות אֲבָל אִישִׁי לוּ תוֹאִיל לוּ תִרֶץ כָּמוֹנִי
וַנִּתְּנָה בִּתֵּנוּ אֶת אֱמוּנָה אֶל שָׁקֶר
וּמִי יִתֵּן אֶחֱזֶה לִי – וּכְבָר לוּ רָאִינוּ
אוֹתָם כִּתְאוֹמִים כִּי יִלָּווּ וּלְעֵינֵינוּ
כִּי תִהְיֶה לוֹ אִשָּׁה גַּם אַחַר אַחֲרִיתֵנוּ –.

המון אִם זֹאת אֶעֱשֶׂנָּה אִם אֲנִי לָכֶם אֵאוֹתָה
(אמו״א)

אִם גַּם לֹא כִלְבָבִי וּלְבַב אֱמוּנָה תְּהִי
אֲזַי בַּעֲבוּר וּלְמַעַן אַךְ דִּמְיוֹן רֵעֵנוּ
הַטּוֹב לִבְנוֹ לִגְמוֹל וּלְזַרְעוֹ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד
וּלְהָבִיא בֶן גָּרְנוֹ וּפִרְיוֹ לֶאֱסוֹף בָּיְתָה
כִּי לֹא יוּכַל עֲמוֹד וּתְקוּמָה לוֹ לֹא תֶהִי
בֶּעָרִים וּקְרִיּוֹת שֶׁשָּׁם רוֹדְפָיו מָלֵאוּ
זֶה שֵׂכֶל וּמֵרֵעָיו וּכְמוֹ לִי תַגִּידוּ
לוּלֵא אֶאֶסְפֶנּוּ אָנִי אֵלַי הַבָּיְתָה׃

פתיות אִם הַדָּבָר טוֹב לָךְ וּבְעֵינַיִךְ גַּם אָנִי
וֶאֱמוּנָה כֵּן לִפְרִי בֶטֶן דִּמְיוֹן תִּתְנֶנָּה
אָנָּא מַהֲרָה נָּא וּלְבַצַּע דָּבָר נָא חוּשָׁה
כִּי לְבִלְתִּי תֵת אֶת בִּתִּי אֶל אִישׁ יִשְׁאָלֶנָּה
אֲנִי הִתְאַפֵּק לֹא אוּכָל, הָכִיל נִלְאֵיתִי.

המון אֲבָל כִּי תַחְפְּזִי כֵּן תָּמִיד תִּבָּהֲלִי
וּבִתֵּךְ לֹא עֵת עוֹד לֹא עֶת־בּוֹא עוֹד דוֹדֶיהָ
כִּי עוּלַת יָמִים הִיא גַּם הוּא עוֹדֶנּוּ יָלֶד.

מרמה לֹא כֵן אֲדוֹנִי דוֹבֵר אֲמָרִים לֹא טוֹבוּ
לֹא רַבּוֹת נוֹחִילָה קַחַת אִשָּׁה לִבְנֵנוּ
אַף כִּי לֹא נוֹחֵר עֵת תֵּת בִּתֵּנוּ לְבָעַל
וּלְחַכּוֹת לֹא טוֹב לָנוּ עַד עֵת כִּי יִגְדָּלוּ
כִּי לֹא אֶל תַּאֲוַת לִבָּם אֶל חִשְׁקָם נַבִּיטָה

וְנָיחֵל עֵת בּוֹאָם בָּם טֶרֶם נִקְרָאֵמוֹ
לֹא כֵן כִּי אִם נַחְנוּ נוֹצִיאֵם וּנְבִיאֵמוֹ
כִּי אַךְ אֶל הַזֶּרַע וּפְרִי בֶטֶן עֵינֵינוּ
וּנְקַדְּמֵהוּ טֶרֶם יִגְמוֹל עוֹדֶנּוּ בֹסֶר
נַחְנוּ לֹא נִשְׁמוֹר עִתָּם עֵת דוֹדִים תַּגִּיעַ
כִּי פֶן אָז יֶחֶטָאוּ טֶרֶם חֶלְקָם יִנְחָלוּ
כִּי יִקְחוּ לָמוֹ חֶפְצָם טֶרֶם יִתַּן לָמוֹ
אָז הֵמָּה יִבְחָרוּ לֹא נַחְנוּ אֲבוֹתֵימוֹ
לֹא כֵן הוּא בִמְקוֹמֵנוּ לֹא כֵן נַעַשׂ נַחְנוּ
וּבְנֵי אָדָם לֹא יִתְחַבְּרוּ כַּסּוּס כַּפֶּרֶד
וּכְחֶפְצָם הָאָבוֹת – לֹא בָנִים – יִתְחַתֵּנוּ
הַבֵּן יִקַּח אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַב אָבִיהוּ
הַבַּת לַאֲהוּב יוֹלַדְתָּהּ תִּתֵּן אֶת דוֹדֶיהָ
וּבְעוֹדָם רַכִּים וּבְעוֹד עַד מָה לֹא יֵדָעוּ
וּבְעוֹדֶנּוּ לֹא אִישׁ וּבְעוֹד הִיא גַּם לֹא אֵשֶׁת
הֲלֹא אָז יִרְבּוּ זֶרַע כִּרְבוֹת חֶלְדָּם יָחַד
גַּם יִפְרוּ גַם יִדְגּוּ עַד כִּי כָעֵשׁ יִשְׁרוֹצוּ
וּכְמִסְפַּר שָׁנִים יִלָּווּ יִהְיֶה זַרְעָמוֹ
וּלְמַחֲסוֹרָם כִּי יִרֶב כִּרְבוֹת הַטַּף לָמוֹ
וּלְעָנְיָם כִּי יִגְדַּל כַּאֲשֶׁר הֵמָּה יִגְדָּלוּ
וּרְפוֹת כֹּחָם בְּחָלְיָם כַּהוֹרִים כַּיָּלֶד
בִּדְבַר רוֹפְאִים וּפְרוּעִים הַמְרַפִּים יָדֵנוּ
(אמו"א)

לֹא לָנוּ לָשׂוּם לֵב וֵאלֹהִים זֶה לוֹ יֵרָא
וַאֲשֶׁר יָחֹן חַיִּים יִתֵּן כֹּחַ וָטָרֶף
יוֹצֵר אָדָם אַךְ לִפְרוֹת הֵן פִּרְיוֹ אַל יֶרֶף
אַף כִּי שֶׁקֶר וֶאֱמוּנָה כָּל עוֹד בִּנְעוּרֵימוֹ
יַחַד יִדְבָּקוּ אֵין דָּבָר יַפְרִיד בֵּינֵימוֹ
וּשְׁאַל נָא פִּי מוֹרְךָ פִּי צִבְעוֹן וַחֲקוֹרָה
מֵעַל סִפְרֵי מִצְרַיִם וּבָאוּ בָבֶלָה
אָז תִּשְׁמַע עוֹד מִלִּים, רַבּוֹת וּנְצוּרוֹת סֶלָה.

המון אִם כִּדְבָרְךָ הוּא וּמוֹרִי כֵּן גַּם יוֹרֵנִי
הֲלֹא כָבְדָה חַטָּאתִי מִנְּשׂוֹא וּמִסְּלוֹחַ,
זֶה רַבּוֹת דִּבֵּר בָּהּ בֶּאֱמוּנָה שִׁבְעָתַיִם
וַאֲנִי לֹא אָבִיתִי לֹא פָּנִיתִי לִשְׁמוֹעַ
וּפְשָׁעַי פָּשׂוּ, זָרַע רָב עַד כֹּה לִמְנוֹעַ.

פתיות וַאֲנִי לְךָ אָמַרְתִּי מֵאָז דַּבֵּר הַחֵלּוּ
לָתֵת אֶת אֱמוּנָה אֶל כֹּל אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ
וּכְדִבְרֵיהֶם כֵּן הוּא הֵן מֵאָז לָךְ אָמַרְתִּי.

המון וּמַה נַּסֵּב פָּנִים נַבִּיטָה מֵאַחֲרֵינוּ
נֶחֱזֶה אֲשֶׁר עַתָּה וּלְפָנֵינוּ הַפָּעַם
בַּל נוֹסִיף נֶחֱטָא עוֹד בַּיַּלְדָּה זוֹ אִתָּנוּ
וּלְאִישׁ אֲבִיאֶנָּה, בַּל תָּבִיא עָלַי קָצֶף.
עַתָּה מִרְמָה הוֹאִילָה וּלְכָה לָנוּ שָׁמָּה

וּבוֹא עִם הַבֵּן הַנָּה אֶל בֵּיתִי עִם שֶׁקֶר
וּלְמָתַי אָכִין הַמִּשְׁתֶּה מוֹעֵד שִׂים לָנוּ.

מרמה יוֹם שׁוֹב דִּמְיוֹן אֵלֵינוּ יוֹם חַגֵּנוּ יְהִי
כִּי אַחַת דִּבַּרְתִּי וּשְׁתַּיִם לֹא אוֹסִיפָה
כִּי לֹא יֵרָא שֶׁקֶר אִם אֵין אִתּוֹ אָבִיהוּ —.

פתיות הֵן תַּאֲוַת נַפְשֵׁנוּ וּרְצוֹנֵנוּ מָלֵאוּ
בנפול על צוארי סכלות עַתָּה כַּף נִמְחָאָה גַּם אֶשָּׁקֵךְ וּשְׁקִינִי
מִי יִתֵּן וּכְבָר נִתְּנָה אֶל שֶׁקֶר בִּתֵּנוּ —
עַתָּה סִכְלוּת בֹּאִי וּרְעוּתִי אָנָּא לֵכִי
וּמַהֲרִי אֶת חֶפְצֵנוּ, מַהֲרוּ נָא הָחִישׁוּ
וּלְמַעַן נִדְבַּק בָּכֶם גַּם אַתֶּם כֵּן בָּנוּ.

סכלות בצחוק אֵיךְ לֹא אֲמַהֵר הֲלֹא אֶל זֹאת הֲלוֹם בָּאנוּ —.

מרמה אֲבָל שִׁמְעִי עֲנֻגָּה וּפְתַיּוּת הַאֲזִינִי
הֵן כִּדְבָרֵךְ אֵלְכָה אֲמַהֲרָה גַּם אָשׁוּבָה,
אַךְ טוֹבַת עַיִן אַתְּ וַאֲנִי עַל כֵּן יָרֵאתִי
גַּם מֵהִתְעַנֵּג וָרֹךְ פֶּן מַהֵר תְּפֻתִּי
וּלְאַחֵר אֶת בִּתֵּךְ אֶת אֱמוּנָה תִתְּנִי
אִם טֶרֶם אָשׁוּבָה לָּךְ יָבֹא וִיקַדְּמֵנִי.

פתיות כֵּן הוּא, עַל כֵּן צִוִּיתִי לְבִלְתִּי תִתְמַהְמָהוּ
(אמו״א)

כִּי כֵן גַּם אֶת נַפְשִׁי אִירָא אֶפְחַד גַּם אָנִי
אִם גַּם אֵדַע כִּי מֵעוֹדִי אִישׁ לֹא רִמָּנִי .

סכלות ומרמה הולכים

מערכה ב׳

מחזה ג .

בית המון . המון . פתיות . ואמונה . ושכל בא והבוקר אור.

שכל שָׁלוֹם לָךְ בֶּן עַמִּי שָׁלוֹם לִנְוַת בֵּיתֶךָ !

המון ופתיות שָׁלוֹם לָךְ אִישׁ הַכָּבוֹד וּלְשָׁלוֹם בּוֹאֶךָ !

שכל וּלְשָׁלוֹם גַּם בּוֹאִי וּלְשָׁלוֹם לָךְ שְׁלַחְתִּי .

המון וּמַה זֶּה ? וּלְמִי שְׁלַחְתָּ ? וּמִי שׁוֹלְחֶךָ ?

שכל הֵן אֵלֶיךָ הָמוֹן ! בִּדְבַר הַמַּלְכָּה בָאתִי
אַךְ לֹא לִפְקוֹד וּלְצַוּוֹת גַּם לֹא לַחֲרוֹץ אֹמֶר
כִּי אִם לִשְׁאוֹל שָׁאוֹל לִיעָצְךָ עֲצַת אֹמֶן .
הֲיָדַעְתָּ אֶת אֱמֶת אִם שִׁמְעוֹ שָׁמַעְתָּ
וּבְחִיר הַמַּלְכָּה הוּא שַׂר וּמוֹשֵׁל שָׂמַתְהוּ
עַל כָּל מֶמְשֶׁלֶת יָדָהּ מַמְלַכְתָּהּ בָּאָרֶץ
כָּל פְּקוּדֵי דָת וָחֹק עַל פִּיהוּ יֵצֵאוּ
(אמו״א)

וּבִלְעָדָיו בַּמְּדִינָה וּבִלְתּוֹ בַּפֶּלֶךְ
אַל יוּרַם רֹאשׁ כָּל אָדָם אַל תֵּט יָד וָרֶגֶל
גַּם כָּל חַכְמֵי הָעֵצָה הָרָאשִׁים בַּשָּׁעַר
בָּעִיר וָעִיר בַּמַּלְכוּת, בִּמְדִינוֹת מֶמְשָׁלָה
אַךְ אֶת פִּיהוּ יִשְׁאָלוּ אַךְ אֵלָיו יִדְרוֹשׁוּ
וּבִקְשׁוּ פָנָיו תָּמִיד עַד עָדָיו יָבֹאוּ –
עַתָּה הִנֵּה זֶה הַשָּׂר בִּדְבַר הַשַּׁלֶּטֶת
יָחוֹן לָבוֹא אֶל בֵּיתֵךְ וּלְחָתָן לָךְ יְהִי
וּלְאִשָּׁה לוֹ אֶת בִּתֵּךְ הַמַּלְכָּה הוֹכִיחָה
הַבַּת זוֹ אֱמוּנָה אֶל אֱמֶת הִיא תִּנָּתֵן
וּבְחַכְמֵי הַשְּׁעָרִים אָז תִּתְחַשֵּׁב גַּם אָתָּה
עַתָּה הָבָה תוֹדָה כָּבוֹד לַמַּלְכָּה תֵּנָה
וַעֲנֵה אוֹתִי דָּבָר וּנְכוֹחָה לִי הָשִׁיבָה
כִּי הִתְחַתֵּן בִּמְלוּכָה לֹא נָקֵל לָךְ יְהִי
לָבוֹא אֱמֶת אֶל בֵּיתֵךְ וּבִתֵּךְ לוֹ תָהִי.

פתיות מָה אֵפוֹא אַאֲזִינָה מַה זֶה אָזְנִי שׁוֹמַעַת
אֲדֹנֵינוּ זֶה אֱמֶת – שַׂר שָׂרֵי אַרְצֵנוּ
אֶת בִּתֵּנוּ הוּא יִקַּח וּתְהִי לוֹ הִיא אֵשֶׁת?
וּפִינוּ עוֹד תִּשְׁאַל וּדְבַר מַה לָּךְ נָשִׁיבָה
הֵילִיכָה אֶת בִּתִּי וּנְתוּנָה לָךְ הִנֵּה
וּבְטֶרֶם עוֹד תִּשְׁאַל טֶרֶם דַּבֵּר הוֹאַלְתָּ
(אמו״א)

וּבְכֹל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ כֵּן הוּא כֵּן גַּם יְהִי.

המון הָאוֹכַל הַפֵּל דָּבָר אוֹ הָשִׁיב אַחֶרֶת
אִם לֹא אַךְ יָשָׁר וָטוֹב! אַךְ לָתֵת הִנְנִי –
כִּי מִי זֶה רַב מֵחָכְמָה וּמֵאֱמֶת טוֹב אָיִן
וּמַה יָּקָר מִמִּשְׂרָה מִכָּבוֹד גַּם עֹשֶׁר
וּמָה הַטּוֹב יֶחְסַר לִי עֲצָתְךָ אִם קָמָה.
אֶפֶס כִּי מִלִּים וּמִפִּי דָּבָר הוֹצֵאתִי
טֶרֶם בְּדַבֶּרְךָ אֵלַי וּבְטֶרֶם תָּבוֹאָה
אֶת בִּתִּי זוֹ לָתֵת וּלְבֶן רֵעִי אָהַבְתִּי
וּשְׂפָתַי פָּצוּ לַזָּר מוֹצָא פִּי לָרֵעַ
אֶחֱטָא כִּי לֹא אֶשְׁמוֹרָה אֶאְשַׁם כִּי אָמִירָה
וַאֲנִי וּבִתִּי חַטָּאִים פֶּן נִהְיֶה יָחַד
וּדְבַר אֱלֹהִים הוּא – כֵּן אֵלָיו אֲבִיאֶהוּ
אֶל מוֹרִי אִישׁ סוֹדוֹ אֶל צִבְעוֹן אַגִּישֶׁנּוּ
וּכְמוֹ גַּם אֵל מִבַּלְעָדָיו דָּבָר לֹא יַעַשׂ
וּדְבַר מַה יָּשִׁיב לִי הוּא דָּבָר אֲשִׁיבֶךָּ,
וּלְכֹל תִּשְׁאַל אֶת הָמוֹן אַךְ צִבְעוֹן עוֹנֶךָּ.

שכל הֵן לֹא אוֹתְךָ יִשָּׂא אֱמֶת כִּי אִם בִּתֶּךָ
וּמָה אִם לֹא הִיא כִּי אִם אַתָּה אָז דִּבַּרְתָּ
עַתָּה הֲלֹא אֶת פִּיהָ אֶת לִבָּהּ נִשְׁאָלָה
וַאֲשֶׁר לוֹ לִהְיוֹת תֹּאבֶה, לָאִישׁ זֶה גַּם תְּהִי.

(אמו״א)

פתיות אל אמונה בְּתִּי הֲלֹא תַגִּידִי אֱמוּנָה אֱמוֹרִי!
הֲתִרְצִי אֶת הָאִישׁ וּבֶאֱמֶת אִם תַּחְפּוֹצִי
הֲלֹא לִהְיוֹת תּוֹאִילִי לְאִישׁ לוֹ כָל אֵלֶּה
רוֹם כָּבוֹד שִׁלְטוֹן וְיַחַשׂ, רַב הוֹן וָעֹשֶׁר
וּכְבַר אֶרֶץ אוֹאִיל, אוֹבֶה אֶחְפּוֹץ גַּם אָנִי.

אמונה לֹא אֶל אֵלֶּה אַבִּיט אִמִּי לֹא בָם חָפָצְתִּי.
כִּי אִם בּוֹ וּבְנַפְשׁוֹ אָמְנָה נַפְשִׁי חָפֵצָה
אִם גַּם לֹא אֵדָעֵהוּ לֹא עֵינִי רָאַתְהוּ
אֲבָל זֹאת אֶזְכּוֹרָה וּמְאֹד נַפְשִׁי יוֹדַעַת
כִּי עַל פִּי כָל אִישׁ חַי וּפִי כָל עֵט בַּסֵּפֶר
נִשָּׂא שֵׁם זֶה הַשָּׂר לִתְהִלָּה וּלְתִפְאָרֶת
וּמִי לָנוּ עֵדִים מֵאֵלֶּה יֵאָמֵנוּ
וּלְמִי אֵפוֹא נָאוֶה לָכֶם הוֹרַי! לִשְׁמוֹעַ
אֶל מִי לָתֵת אֱמוּנָה – הֲלֹא אַךְ אֶל שֵׂכֶל –

המון לֹא כֵן שֵׂכֶל תַּעֲשֶׂה לֹא כֵן מוֹרִי הוֹרַנִי
כִּי תִשְׁאַל פִּי אֱמוּנָה אֶת מִי הִיא אוֹהֶבֶת
לֹא הַנַּעֲרָה תִבְחַר אִישׁ כִּי אִם עֵין אָבִיהָ
גַּם אֱמוּנָה לֹא תִהְיֶה אֶל הִיא תִבְחָרֵהוּ
כִּי אִם לַאֲשֶׁר נֹאבֶה אֲנִי וּמוֹרִי יַחַד
אִם גַּם לֹא בוֹ תַחְפּוֹץ וּתְמָאֵן וּמְאָסַתְהוּ
וּבְרוֹב יָמִים אִם לֹא תַחְפּוֹץ הֲלֹא תִרְצֵהוּ. ד)

(אמ״א)

שכל יָדַעְתִּי כִּי לֹא תִשְׁמַע לִי לֹא תַט לִי אֹזֶן
כִּי תוֹקִיר עוֹלְלוֹת צִבְעוֹן מִבְּצִיר עִנְּבֵי שֵׂכֶל
גַּם לֶקֶט סִכְלוּת מִקְּצִיר חָכְמָה הַמּוֹלֶכֶת
וּשְׁלַח נָא וּקְרָא לָךְ אֶל אֲשֶׁר תִּקְרָאֵהוּ
וּשְׁאַל נָא פִּי מוֹרְךָ וּדְבָרוֹ הֲשִׁיבֵנִי .

המון קִרְאוּ נָא חִישׁ לִמְלַמְּדִי צִבְעוֹן מוֹרֵה צֶדֶק
שָׁם בֶּחָצֵר הַחִיצוֹנָה יוֹשֵׁב בֶּחָדֶר
מַה זֶּה הֶעֱבִיר מוֹעֵד אַחַר בּוֹאוֹ עַד עַתָּה
מָתַי אֶלְמַד הַיּוֹם חֹק הַשְּׁעָרִים לַבֹּקֶר

העבד רץ ומביאו

צבעון בקדושה שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָךְ הָמוֹן וֵאלֹהִים יַעֲנֵהוּ
אַךְ תּוֹרָה וּתְפִלָּה מִבֵּיתְךָ אַל יָמוּשׁוּ
וּבְכֵן כֶּסֶף וּפָז כַּנְּשָׁרִים לָךְ יָטוּשׁוּ .

המון מַה זֶּה כֹּה אֵחַרְתָּ הַיּוֹם לָבוֹא בּוֹשַׁשְׁתָּ ?

צבעון מֵאָז הַבֹּקֶר אוֹר עוֹד טֶרֶם אֶתְפַּלֵּלָה ו
וּבְטֶרֶם אֵלְכָה בֵּית אֵל לִתְפִלַּת הַשַּׁחַר
כְּרָאוּי אֶל אִישׁ עַל כָּל הָעֵדָה כָּמוֹנִי
וּכְפִי מִימֵי יַלְדוּתִי עוֹד הַסְכֵּן הִסְכַּנְתִּי
לָבֹא הֲלוֹם אֵלֶיךָ אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי
כִּי לֹא עוֹד אָז כִּלִּיתִי עוֹד לֹא אָז הִשְׁלַמְתִּי

(אמר"א)

תּוֹרָתִי בַּלֵּילוֹת תָּמִיד אֶהְגֶּה אֶלְמָדָה
לֹא נִפְקַד עוֹד לַיְלָה מִימֵי חַיַּי בֶּחָלֶד
כִּי אִשְׁתִּי לִבְשָׂרִי הֵן בָּנִים לִי יוֹלֶדֶת
וּלְרוּחִי כֵּן תֵּלֶד לִי גַּם תּוֹרָתִי זָרַע
אַף כִּי אִישׁ כָּמוֹנִי תּוֹרָתוֹ שַׁעֲשׁוּעֵיהוּ
לֹא נִבְרָא לוֹ לַיִל כִּי אִם לַהֲגוֹת בּוֹ סֵפֶר .
וּכְמוֹ לַבָּשָׂר, יַרְבֶּה זֶרַע בּוֹ לָנֶפֶשׁ
וּלְחַדֵּשׁ בּוֹ חֲדָשׁוֹת וּצְרוּרוֹת לִפְתּוֹחַ
לִבְנוֹת מִגְדָּל בָּרוּחַ וַעֲלִיּוֹת עָלֵיהוּ
וַעֲמוּקוֹת גַּם לִדְלוֹת בַּחֲתוֹר הֵיטֵב בָּעֹמֶק
וּלְהוֹצִיא מִדָּבָר נִשְׁמָע לָנוּ בְּנָחַת
לֶקַח שָׁנוּן וָחַד לֵב יִפּוֹל בּוֹ פּוֹלֵחַ
חוּד חִידָה חַדָּה וּשְׁאֵלָה תַּעֲמִיק לִשְׁאוֹלָה
וּלְרוּם מוֹחַ קָדְקֹד אִישׁ, הִיא תַעֲלֶה תַבְקִיעַ
וּלְחַבֵּר נִפְרָדִים זֶה אֶל זֶה לֹא קְרָבוּ
וּלְהַפְרִיד חֲבוּרִים זֶה מִזֶּה לֹא עוֹד מָשׁוּ
וּלְהַתִּיר אִסּוּרִים לֶאֱסוֹר אֲשֶׁר הֻתָּרוּ
לָקֵל כָּל כָּבֵד סוֹב כָּל קַל וּלְהַכְבִּידֵהוּ
וּלְהָמֵר אֹמֶר כָּל אוֹמֵר וּלְהַחֲלִיפֵהוּ
גַּם אֶתְפּוֹשׂ גַּם אֶשְׁפּוֹט וּכְפַטִּישׁ אֲפוֹצְצֵהוּ .

אל נפשו

המון הַפְּלֵא וָפֶלֶא!

(אמ"ר"א)

שכל
אל נפשו

מִי יִשְׁאָלֵהוּ כָּל אֵלֶּה!

צבעון וּבַלַּיְלָה זֶה אָרְכָה תוֹרָתִי מִמֶּנּוּ
חֲדָשׁוֹת לָהּ הוֹלַדְתִּי וּבְכֵן הִרְבֵּיתִיהָ
עַד צֵאת לָהּ סֶרַח עֹדֶף עֲלֵי אוֹר הַשַּׁחַר
עַד קָרְבָה עֵת הַתְּפִלָּה וּבֵיתָה לָלֶכֶת
וּלְהָכֵךְ גַּם רַגְלַי טֶרֶם שָׁם יִתְפַּלָּלוּ
(וּתְפִלַּת עָם תּוֹחִיל לֹא תוּחַל עַד בּוֹאֵנִי)
וּלְהָדִיק גַּם הַבָּשָׂר וּלְטַהֲרוֹ כָּרוּת
וּלְהִתְמַהְמֵהַּ שָׁמָּה לִלְמוֹד חָכְמוֹת שֶׁבַע
וּבְמֵי מִקְוֶה לָבוֹא הִתְוַדּוֹת שָׁם עַל אָוֶן
כִּי גַם צַדִּיק אָיִן כֹּל יֶחֱטָא בִּבְלִי דָעַת
מִשָּׁם לָבוֹא בֵּית מוֹעֵד לָבוּשׁ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ
צִיצִית בִּכְסוּת אוֹת עַל יָד טוֹטָפוֹת עַל עָיִן
לִתְפִלָּה אֲרוּכָה וּבְמַחֲשָׁבוֹת עֲמֻקּוּ
מִתְנַשֵּׂאת עַל אֵל אֵלִים בִּמְרוֹמִים מִמַּעַל
גַּם לָנוּעַ בִּתְפִלָּה וּכְנוֹעַ הַגֶּבֶר
עַד כִּי אוֹגַע אֶת גֵּוִי וּבְשָׂרִי בַיְּגַע
כִּי אָז אֶסְכּוֹן לְתִקּוּן בָּהּ חֵטְא מִקְרֵה כָּל לָיִל.
וּלְלַמֵּד לַחֲבֵרִים גַּם תַּלְמִידִים אַחֲרֶיהָ
הַנִּצָּבִים עָלַי סָבִיב כִּנְצִיבֵי מֶלַח
וְדִבְרֵי לִצְמָאָם אַשְׁקֵם אַרְוֵם כַּמָּיִם
(אמו"א)

וּמִפִּי עַל סֵפֶר כָּל חָדָשׁ הֵם יִכְתּוֹבוּ
וּבְכַסְפָּם וּלְמַעֲנִי גַם לָאוֹר יוֹצִיאוּהוּ
אַחַר לִסְעוֹד לִבִּי בַּעֲבוֹדַת אֵל יָגֵעַ
וּלְתָמְכוֹ בִּמְעַט מָרָק לַעֲבוֹד עֲדֵי עָרֶב
לָכֵן כֹּה אֲחַרְתִּי אַחַר עֲשׂוֹת כָּל אֵלֶּה
וּבְכֵן תּוֹרַת לֵילִי אָכְלָה תּוֹרַת יוֹמֶךָ
אֲבָל יֶשׁ לִי רַבּוֹת וּמָחָר אֲשַׁלְּמֶנָּה
וַחֲדָשׁוֹת בָּהּ אוֹסִיף וּבְמַרְבִּית אֲשִׁיבֶנָּה.

המון נפשו: אֲהָהּ צַדִּיק נָגוּעַ!

שכל אל נפשו: הוֹי עַיִט צָבוּעַ! —

המון אל צבעון: הֵן עֲצָתְךָ אֶדְרוֹשׁ מָה אֶשְׁאַל הוֹדִיעֵנִי
כִּי בִמְקוֹם הַתּוֹרָה שָׁם תּוּשִׁיָּה יָדַעְתִּי
הִנֵּה זֶה שֵׂכֶל יוֹעֵץ הַמְּדִינָה הִנֵּהוּ
עַתָּה בִּדְבַר הַמַּלְכָּה אֵלַי הוּא שָׁלוּחַ
לָתֵת אֶת אֱמוּנָה הָאֱמוּנָה עַל יָדֶיךָ
אֶל אֱמֶת הַמִּשְׁנֶה נוֹתֵן דָּתִים בַּפֶּלֶךְ
חֶמְדַּת כָּל הָעָם (הֲלֹא תוֹקִירוֹ גַם אָתָּה)
אֲבָל הֲלֹא תֵדַע הֲלֹא הֻגַּד לְךָ אֶמֶשׁ
כִּי מִפִּי דָבָר יָצָא אֶל אִישׁ הָאוֹרֵחַ
אוֹהַבְךָ זֶה מִרְמָה וַחֲלַטָּהוּ מִמֶּנִּי
תִּתָּה אֶל בֶּן דִּמְיוֹן בֶּן רֵעִי גַּם רֵעֶךָ

(אסו״א)

עַתָּה לִתְבוּנָתְךָ וּלְתוֹרָתְךָ עֵינֵינוּ
אָמוֹר מַה תֹּאמַרְנָה מַה תּוֹרוּךָ תּוֹרֵנוּ .

צבעון מִי לָנוּ בַמְּדִינָה גָּדוֹל מִשַּׂר הָאָרֶץ
מֵאֶמֶת אִישׁ כָּל הַחֲמוּדוֹת חֶמְדַּת אֵל וָגֶבֶר
וּמִי זֶה לֹא יֶאֱהַב אֲשֶׁר הַכֹּל יֶאֱהָבוּ
וּדְבַר מַלְכוּת שִׁלְטוֹן וּמִי לֹא יִירָאֶנָּה
וּמִיִּרְאָתָהּ עַל כֵּן גַּם בֶּאֱמֶת אֶבְחָרָה —
זֹאת הִיא תוֹרָתִי רוּחַ בִּינָתִי יַעֲנֵנִי .
אֲבָל פָּנִים שִׁבְעִים וּדְרָכִים אַלְפֵי אָלֶף
לִרְחָבָה מִנִּי יָם תּוֹרָה לִפְלַגּוֹתֶיהָ
וּכְפַלְגֵי מַיִם נִתְּנָה בִּידֵי מַלָּחֶיהָ
לַהֲפוֹךְ בָּהּ גַּם לִנְטוֹת אֶל כָּל פֵּאָה וָרוּחַ
לָכֵן שׂוּם לִי מוֹעֵד אֶשְׁאַל יוֹם אוֹ יוֹמַיִם
עַד אֶדְלַח יָם זֶה כַּמֶּרְקָחָה אֲשִׂימֵהוּ
גַּם עַד אָשׁוּב אַשְׁבִּיחַ שׁוֹא גַּלָּיו רוֹמַמְתִּי
וּכְשִׂמְלָה מִיַּד כּוֹבֵס אוֹצִיא דָּת לָטֹהַר .

המון וּדְבַר הַמַּלְכָּה הוּא עַל כֵּן אַל תִּתְמַהְמֵהַּ .

צבעון הֵן לֹא רָחוֹק עוֹד לִתְפִלַּת בֵּין הָעַרְבָּיִם
וַעֲדָתִי מִבַּלְעָדַי הֵן לֹא יִתְפַּלָּלוּ
וּבִינָה וּבִינוֹת עֵת הַתְּפִלָּה בָּעֶרֶב
אִם לֹא לִדְרוֹשׁ וּלְלַמֵּד הָעָם כִּי יַפְצִירוּ

וּכְדַרְכָּם זוֹ יוֹם יוֹם בֵּין הַתְּפִלּוֹת הָאֵלֶּה
אוּלַי אָז אוּכְלָה וּכְבָר אָשׁוּב אֵלֶיךָ
אוֹ אוּלַי בַּלַּיְלָה אַחַר כִּי אֶתְפַּלְּלָה
וּמִבֵּית הַתְּפִלָּה כָּל הָעָם כִּי יֵצְאוּ
אַחַר אֵצֵא הָאַחֲרוֹן וּכְמוֹ רִאשׁוֹן בָּאתִי
וּדְלָתָיו כִּי אָגִיף וּכְמוֹ אוֹתָם פָּתַחְתִּי
אוֹ אוּלַי אוּכַל כַּחֲצוֹת אוֹ בַּחֲצוֹת הַלַּיִל
כִּקְרוֹא לִי הַנֶּרְגַּל לַתּוֹרָה וִיעִירֵנִי
יִישְׁנֵי שָׁמַיִם כֵּן בָּהּ אָעִיר כָּמוֹהוּ
אוֹ אַחֲרֵי אֶחְדָּלָה – לִפְנֵי הַתְּפִלָּה בֹּקֶר
וּבְשֶׁבַע הַחָכְמוֹת אִם אָז לַחֲקוֹר לֹא אֶרֶב
אוֹ (זֶה עוֹד לֹא יַעֲבוֹר) אַחַר הַתְּפִלָּה רֶגַע
וּבְטֶרֶם לָעָם רַבֵּי תוֹרוֹת אֲלַמֵּדָה
אוֹ אַחַר כִּי תוֹרָה בִתְפִלָּה אֲחַבֵּרָה
טֶרֶם גַּם אֱמוּנָה אֶל דּוֹרָהּ אֲעוֹרֵרָה.

המון אל נפשו: בִּתְפִלָּה יָמִד עֵת וּבְתוֹרָה אוֹר וָאֶמֶשׁ.

שכל אל נפשו: הוֹי מַחְשִׁיכֵי כָל אוֹר וּמְכַחֲשֵׁי עִתּוֹת שָׁמֶשׁ!

צבעון אל שכל: שָׁמַעְתִּי דִבְרֵי בֶלַע וְנָבוֹן לַחַשׁ אָנִי
וּכְרוֹם חֶלְקַת מִצְחִי וּכְרֹחַב לִבִּי תֵרֶא
כֵּן רָחֲבוּ גַּם אָזְנַי גַּם כֵּן הֲלֹא תֶאֱרַכְנָה
לְדִבְרֵי בוּז תָּבוֹז וּבְעֵינֶיךָ לֹא טוֹבוּ

(אמו״א)

כִּי אֶסְמֹךְ לִי עִתּוֹתַי אַךְ בִּפְעֻלּוֹת קֹדֶשׁ
וּמֶה חָשַׁב לִבְּךָ כִּי אֲחַשְּׁבָה גַם אָנִי
עִתּוֹתַי כִּבְנֵי גִילְךָ וּמוֹעֲדַי כָּמוֹךָ
לָמֹד יוֹם וָלַיִל בִּצְלָלִים, חוֹל, אוֹ מַיִם
אוֹ בִכְלִי הַכֶּסֶף וּמְצִלּוֹת הוֹלְמֵי פַּעַם
עַל אוֹפַנֵּי עֵץ וּנְחֹשֶׁת אוֹ בַרְזֶל עֶשֶׁת
בָּרָאתָ מִלִּבְּךָ וּבְתַעְתּוּעֶיךָ, שֶׂכֶל!
תָּלוּי הוּא עַל צַוָּארְךָ חוֹתָם עַל לִבֶּךָ
רֵאשִׁית חַטָּאת לָךְ וִיסֹד מַעְלָה אֶל כָּל מַעַל
וּכְמוֹ רֶכֶב אֱלֹהִים הֲלֹא לָךְ תַּעֲשֵׂהוּ
הַאִם כָּמוֹהוּ גַלְגַּל קוֹרָא לָךְ בָּאֹזֶן
הִנֵּם רָצוֹא וָשׁוֹב אוֹפַנָּיו לָךְ יֵלֵכוּ
וּבְנוֹצַת בַּרְזֶל דַּקָּה רוּחַ חַיָּה שַׂמְתָּ
וַתָּשֶׂם חִישׁ אָשָׁם בָּהּ אֶת יָשְׁרָהּ עִקַּשְׁתָּ
הוֹשַׁבְתָּהּ בֵּית כֶּלֶא וּמִשְׁפָּטָהּ חָרָצְתָּ
לָתֵת מִדּוֹת לַזְּמָן לָךְ לִסְפּוֹר חֲלָקֵי רֶגַע
רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּם וּשְׁלִישִׁים לָךְ תּוֹדִיעַ
וּלְסָפְרָם עַל לוּחַ וּבְאוֹתוֹת לֹא קָדֵשׁוּ
וּסְפּוֹר הָחֵל מֵחֲצוֹת יוֹם וּמֵחֲצוֹת הַלָּיִל.
הֵן הַזְּמָן כִּדְבַר אֱלֹהִים אַתָּה שִׁוִּיתָ
וֵאלֹהִים הֲלֹא תֹאמַר כִּי לֹא נֵדָעֶנּוּ
גַּם תּוֹכַח כִּי אֵין לוֹ לֹא מִדָּה גַּם לֹא חֵלֶק

(אמו״א)

וְאֶמוֹר עַתָּה גַּם הַזְּמָן אֵיךְ נֶחְלַק לְךָ כָּכָה
אֲבָל הָאַף אוֹתוֹ תָּמִיד לְךָ וּתְחַלְּקֵהוּ
וּמֶה עָשִׂיתָ גַּם לָאוֹר חֹם קֹר וָרוּחַ
וּלְכָל מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ וִיצוּרָיו אֵלֶּה
הֲכִי לֹא תֹאמַר כִּי כֵן תַּחֲלוֹק אֶת כֻּלָּמוֹ
וּלְנַפְשׁוֹת אָדָם וָחַי . וּבְאֵל מַה תַּחֲקוֹרָה
הֲגַם עָלָיו תִּתְחַקֶּה וּמְעַט לְךָ מַעֲשֵׂהוּ
וּמַה דַּבֵּר אוֹסִיף אֲבַלֶּה עֵת בַּהֶבֶל
וּלְתוֹרָתִי מָה אָעַשׂ כִּי תִּבְטַל גַּם רֶגַע
וּלְשָׂטָן לָהּ מֵאָז אָתָּה , גַּם עֵת וָפֶגַע .

שכל אָמְנָם כֵּן כִּי בַהֶבֶל אֵלַי הִתְרַגָּזְתָּ
וּרְגָעִים אֲחָדִים אוֹר תּוֹרָתְךָ מָנַעְתָּ
אֲנִי כֹה אָמַרְתִּי : הֵן מָאוֹר גָּדוֹל אָתָּה
עַד תַּחְשִׁיךְ אוֹר שֶׁמֶשׁ וּתְכַחֲשֶׁנּוּ כָּאָיִן .

צבעון אַף בָּזֶה אֵין כָּל חָדָשׁ גַּם הוּא כְשִׂפַת יֶתֶר
וּכְבָר רַבִּים וּשְׁלֵמִים גַּם מִבַּלְעָדֶיךָ
נָקְבוּ לִי שֵׁם מָאוֹר גָּדוֹל וּבְפֶה וּבְסֵפֶר .

שכל מִפִּיהֶם לֹא שָׁמַעְתִּי סִפְרָם לֹא רָאִיתִי
וּשְׂפַת יֶתֶר כִּי תִשְׂנָא מֵרֹאשׁ בָּךְ חָזִיתִי .

המון שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָכֶם ! לֶךְ־נָא צִבְעוֹן וְשׁוּבָה .
הולך
(אטו״א)

שכל אַךְ שִׁמְעוֹ שָׁמַעְתִּי ,עַתָּה ,עֵינִי רָאָתְהוּ ׃

המון גַּם עַתָּה שֶׂכֶל עוֹד לֹא רַבּוֹת בּוֹ רָאִיתָ
אִישׁ ,קָדוֹשׁ הוּא מִבֶּטֶן מָלֵא סִפְרֵי קֹדֶשׁ
וּשְׂבַע מִצְוָה כַּמָּן וּרְוֵה תוֹרָה כַּמָּיִם
וּכְבָר כָּתַב גַּם סֵפֶר אָרְכּוֹ אַמָּתַיִם
וּכְמוֹ אַמָּה רָחְבּוֹ וַעֲבִי גַבּוֹ כִּפְלַיִם
וּכְחִין עֶרְכּוֹ וּכְרוֹב צִדְקוֹ מִנּוּ לוֹ אֵשֶׁת
וּכְמוֹ גֻלַּת מַיִם אֶל עֵץ יָבֵשׁ כִּי תֵתֶא
כֵּן נָאוָה לוֹ הָאִשָּׁה לוֹ מָנָה נִתָּנָה
הִיא חֲנוּפָה בַּת זִיפָה אֵשֶׁת חֵן וָנַעַם
,עַל פָּנֶיהָ רָצוֹן וּבְפִיהָ עַנְוַת צֶדֶק
בִּשְׂפָתָהּ אַךְ טוֹבוֹת וּבְעֵינֶיהָ אַךְ חָסֶד ׃
גַּם כִּפְרִי תֹאַר בָּעֵץ זֶה יִתְּנוּ הַמָּיִם
הַבַּת הַיְפֵה־פִיָּה הָאִשָּׁה לוֹ יָלָדָה
תָּהֵל אוֹר כָּל ,עַיִן וּתְהִלָּה לָהּ קָרָאוּ
מַרְאֶיהָ מַה נָּאווּ וּמִלֶּיהָ אַךְ נֹפֶת
וּכְבָר מוּדַעַת בָּעָם בַּמְּדִינָה נִכְבֶּדֶת
כָּבוֹד וִיקָר לָאִישׁ אַךְ אֵלָיו הִיא דִבֵּרָה ،
וּכְאִמָּהּ בִּתָּהּ אֶל כָּל רוֹאֵיהֶן נֶחְמָדוּ
אִישׁ אִישׁ יִשְׁאַל מִן הָאֵם תֵּת בִּתָּהּ לוֹ אֵשֶׁת
וּבְעֵינֵי צִבְעוֹן יֹאמַר הֲלֹא יָשָׁר אָנִי .
(אמו״א)

וּבִגְלָלָן אַךְ צִבְעוֹן חַי בַּטּוֹב עַל חָלֶד
כִּי לָאֵל וּלְתוֹרָתוֹ הוּא קָדוֹשׁ מִנֹּעַר
וּלְבֵיתוֹ לִמְצוֹא טֶרֶף גַּם חָפֵץ אֵינֶנּוּ
עַל כֵּן אַךְ חֵיל זָרִים יֹאכַל צַדִּיק לָשֹׂבַע
אֲשֶׁר אַךְ בַּעֲבוּרָן כָּל הָעָם לוֹ יַקְרִיבוּ
כִּי אֶל כָּל יוֹדְעֵיהֶן אֲהוּבוֹת הֲלֹא הֵנָּה
וּבְעֵינֵיהֶן כָּל הָעָם אֶל בֵּיתָן תִּקְרֶאנָה,
וּכְבָר לַעֲבוֹדַת עָמָל אֵינֶנּוּ צוֹלֵחַ
כִּי חוֹלֶה הוּא חֳלָיָיו וִידוּעַ כֻּלָּמוֹ
יַעַן אַחַר גֵּוּוֹ הִשְׁלִיךְ הֵם אֶת גֵּוֵהוּ
וִיהָבוֹ עַל עַמּוֹ וּמְנוּחָה לוֹ נְעֵמָה
וּבְשָׂרוֹ כִּי אַךְ יִשְׁבּוֹת שָׁבַת גַּם פָּעֳלֵהוּ
וּבְרוּחוֹ כָּל מַעֲשָׂיו עַל כֵּן אַךְ הִיא עֲצֵמָה;
וּמַה תַּעֲנֶה, שֵׂכֶל! הָרוֹפְאִים זֹאת הִגִּידוּ
אֲנִי כִּי חֲקַרְתִּים מִמֶּנִּי לֹא הִכְחִידוּ.

שכל וֵאלֹהִים עָשָׂה הָאָדָם בָּשָׂר וָרוּחַ
וּשְׁנֵיהֶם יַחַד יַתְאִימוּ לָצֵאת מַעֲשֵׂהוּ
וּפְעֻלַּת אֶחָד הֶבֶל מִבַּלְעֲדֵי רֵעֵהוּ
וּמַעֲשֵׂה רוּחַ צִבְעוֹן אַךְ כַּנֹּאד נָפוּחַ.

המון עַל כֵּן יֹאמַר צִבְעוֹן כִּי הוּא לָנוּ הָרוּחַ
וּכְבָשָׂר הֵן נוֹצַרְנוּ אַךְ לוֹ וּלְמַעֲנֵהוּ —
(אמו"א)

שכל אל נפשו אָמְנָם כִּי אַתֶּם הַבָּשָׂר – אַךְ הוּא נִגְעֵהוּ.

אל המן וּמַה זֶּה יָכֹף רֹאשׁ וַיְעַקֵּל אֶת גַּבֵּהוּ ?

המן כִּי יָעִיק מַשָּׂא תּוֹרָתוֹ אֶת רֹאשׁוֹ אָרְצָה
כַּעֲגָלָה מָלְאָה עָמִיר כִּי תֵצֵא מִגּוֹרֶן
וּבְקִרְבּוֹ זוֹ תּוֹרָתוֹ הֲלֹא יוֹם יוֹם תִּרֶב
כִּרְבוֹת עַל אַדְמָתִי קִשּׁוּאִים וַאֲבַטִּיחַ
עַל כֵּן גָּבַהּ גַּבּוֹ גַּם שַׂעֲרוֹתָיו יִגְבָּהוּ
וּכְמוֹ סִיר הַמַּרְתֵּחַ וּכְאוֹבוֹת חֲמַת יָיִן
עַד כִּי בִּטְנוֹ עַל פִּיו זָבַת תּוֹרָה כָּעָיִן.

פתיות וּשְׂעָרוֹ הוּא לֹא יִשְׂרוֹק לֹא יַבְדִּיל בֵּינֵימוֹ
מֵאֵין לוֹ עֵת לִפְנוֹת מִן הַקֹּדֶשׁ אַךְ רָגַע
עַל כֵּן שָׁמְנוּ עָבוּ וּכְמוֹ יַחַד נֶאֱרָגוּ
כִּסְבַךְ חוּטֵי כִישׁוֹרֵי עֲבֹתוּ וַיְסֻבָּכוּ
וּבְצִפָּרְנָיו כָּל הַיּוֹם עַל כֵּן אַךְ יִתְגָּרֵד
יִרְחָצֵם כֵּן בַּמַּיִם וִיטַהֲרֵם כָּל רָגַע
וּבְשָׂרוֹ הַטָּהוֹר לֹא יִטְהַר מִכָּל נָגַע.

המן גַּם מֵעוֹדוֹ לֹא יָצָא מִקִּיר עִיר וָהָלְאָה
כִּי כַחֲמוֹר הַגֶּרֶם יִרְבַּץ הוּא בִּשְׁפַתָּיִם
וּכְאַרְיֵה עַל טַרְפּוֹ יֶהְגֶּה תָמִיד עַל סֵפֶר.
עַל כֵּן לֹא יָדַע בִּתְבוּאַת שָׂדֶה וָכָרֶם

גֹּרֶן לֹא יַכִּיר לֹא יֶקֶב עֵינוֹ רָאָתָה
גַּם לֹא עִשְּׂבוֹת הָרִים פִּרְחֵי כַרְמֶל וָאָחוּ
זֶרַע לוֹ חָרִישׁ קָצִיר נָטוּעַ וְזָרוּעַ
כָּל עוֹף הָרִים לֹא יָבִין כָּל צִפּוֹר שָׁמָיִם
גַּם לֹא חַיְתוֹ שָׂדָי לֹא בַהֲמוֹת כַּר וָיָעַר
וּשְׁמוֹת עָרִים לֹא יָדַע וּמְדִינוֹת לוֹ פֶּלְאִי
וּבְכָל אֲשֶׁר פֹּה אֶרֶץ מִתַּחַת לַשָּׁמֶשׁ
לֹא יַחְפּוֹץ לָדַעַת כִּי זֶה כָל אִישׁ וָגָבֶר
וּבֶן שָׁמַיִם הוּא כִּי תוֹרָתוֹ מִמַּעַל
עַל כֵּן אַךְ בָּהּ יִבְחַר מִמְּלוֹא תֵבֵל וָאָרֶץ
גַּם הִיא עָמְדָה לוֹ מִדַּעַת כֹּל עָלֵי חָלֶד
וּדְמוּת תַּבְנִית בֶּן אָדָם לָכֵן לוֹ גַם אָיִן.

פתיות גַּם בִּתְמוּנוֹת כָּל מָמוֹן *) חוֹתֶמֶת כָּל מֶלֶךְ:
הָעוֹבְרִים לִרְגָעִים מִיָּד אֶל יָד בָּאָרֶץ
גַּם בָּהֶם לֹא יַכִּיר לֹא יַבְחִין בָּם כָּל עֵרֶךְ:
גַּם בִּלְשׁוֹן עַם אַחֵר וּבְנֵי אֶרֶץ אַחֶרֶת
לֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹת אַף אֵינֶנּוּ שׁוֹמֵעַ
אַף כִּי סִפְרָם וּכְתָבָם אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ
כִּכְתָב וּלְשׁוֹן בַּת עַמּוֹ לֹא לָמַד לָדַעַת
כִּי דָבָר אֵין לוֹ עִם אֶזְרָח גַּם גֵּר אוֹרֵחַ

*) לדעתי המלה עברית מקורה מ ו ן וכמו מקום מן קום ומלשון תמונה ונקרא השם הזה אחר שהחלו לטבוע תמונות במטבעות.
(אמו״א)

וּכְמַלְאַךְ אֱלֹהִים הוּא הַגָּר בִּבְנֵי חָלֶד

שכל אל נפשו אוֹ כַּחֲמוֹר שׁוֹר וְכֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֶד.

מחזה ד.

חדר צבעון

צבעון למשרתו עוּרָה נָּא מִשְּׁנָתְךָ וּרְחַץ הֵיטֵב יָדֶיךָ
כִּי תַעֲבִיר רוּחוֹת רָעוֹת מֵעַל צִפָּרְנֶיךָ
אַף עָרְכָה לִּי הַשֻּׁלְחָן וּתְנָה אֶת הָאֹכֶל
הֲלֹא לַיְלָה יָשַׁנְתָּ וַאֲנִי עֵר הָיִיתִי
וּכְרֵשְׁךָ מִלֵּאתָ וַאֲנִי לֹא עוֹד בָּרִיתִי
וּבִכְלֵי בֵית הָמוֹן חִישׁ הַבְּרִיָּה הַגִּישָׁה
וּכְמוֹ שִׁפְחָתוֹ עַתָּה וּלְעֵינַי הֵבִיאָה
וּבָם גַּם בִּשֵּׁלָה וּמְלֵאִים עוֹד הֵנָּמוֹ
וּבְמִטְפַּחְתָּהּ הֵבִיאָה לֹא יָד בָּהּ נָגָעָה
וּלְבַד עִמָּהּ הָיִיתִי עַל כֵּן שִׁלַּחְתִּיהָ
גַּם לֹא עָלֶיהָ אַךְ בַּמַּאֲכָל הִתְבּוֹנַנְתִּי
אַךְ פִּיהָ שָׁאַלְתִּי דָרַשְׁתִּי גַם עָנַתְנִי
לֶחֶם מֵעֲבוּר יָשָׁן וּשְׂרוּךְ בְּבָשָׂר אָיִן
לֹא תַחַת מִטָּתָהּ עָמַד גַּם הִין הַיָּיִן
וּמְסֻנָּן גַּם הַמָּרָק רִמָּה בוֹ אֵינֶנָּה

(אמו״א)

גַּם בָּעֶגְנָה אֵין כָּל עָשׁ כִּי חַמָּה עוֹרְנָה
גַּם הַסְּפָרִים הָבָה וּלְפָנַי פֹּה הַנִּיחָה
כִּי אֶלְמַד גַּם אוֹכַל אֶתְבּוֹנֵן גַּם אֶשְׂבָּעָה
וּלְכָה בֵּית הָאוֹרְחִים שָׁם נָטוּי מִנִּי דֶרֶךְ
וּמַהֲרָה אֵלַי סִכְלוּת גַּם אֶת מִרְמָה הֵנָּה
וַאֲנִי פֹה אֶרְחַץ כַּפַּי בַּמַּיִם בַּכֶּלִי
כַּד לַכַּף כַּד לַכַּף פַּעַם אַחַת וּשְׁתָּיִם
טֶרֶם אָכֹל טֶרֶם שָׁתֹה כֵּן גַּם אַחֲרֵימוֹ
וּמָחֹה אֶמְחֶה אֶת יָדַי עַד כִּי תִּיבַשְׁנָה
וַאֲבָרְכָה אָחוֹר וָקֶדֶם טֶרֶם תָּבוֹאוּ.
(יושב לאכול וללמוד כאחד והמשרת הולך ומביאם, ויוצא)

צבעון בָּרוּךְ בּוֹאֲכֶם לָאֵל מִתּוֹרָתוֹ לִמְּדָנִי
וִיצַו חַסְדּוֹ לָתֵת עַל יָדִי לָכֶם יֵשַׁע
הִנְנִי מִתְבּוֹנֵן קוֹרֵא דוֹרֵשׁ מֵעַל סֵפֶר
לִמְצוֹא הַשְּׁאֵלָה שָׁאַל הָמוֹן אוֹתִי עַתָּה
תּוֹרָה בִקֵּשׁ מִפִּי בִּסְפָרִים אֲחַפֵּשָׂה
כִּי עַל כָּל שֶׁמֶץ דָּבָר לִי תּוֹרוֹת אֵין קֵצֶה
וּלְהוֹרוֹת אֵלַי נָתַן אֵל מִי בִתּוֹ תִּנָּתֵן
כִּרְצוֹנְכֶם אֶל שֶׁקֶר אִם לֶאֱמֶת כִּדְבַר שֶׂכֶל

רוקק אֲשֶׁר בִּמְהוּמַת לֵב וּבְרוּחִי כִּי נִמְהָרָה
שָׁכַחְתִּי הַגֵּד לָכֶם בּוֹאוֹ וּמַעֲשֵׂהוּ.

סכלות באנחה גַּם בּוֹאוֹ יָדַעְנוּ גַּם מַעֲשֵׂהוּ שָׁמַעְנוּ
(אמו״א)

גַּם יָדַעְנוּ כִּי בוֹאוֹ יָחִישׁ אֶת צֵאתֵנוּ
וּמַעֲשֵׂהוּ אֶת מַעֲשֵׂינוּ יַשְׁבִּית יַפְרִיעַ ׃

מרמה אִם לוּ עֲצָתִי לוּ אֲדוֹנִי תִּשְׁמָעֵנִי
אֲנַסֶּה נָּא עוֹד דָּבָר מָה אַחֲרִיתוֹ אֵרֶא
וּבְעוֹד תִּקְרָא בִּסְפָרִים כֹּה הֵנָּה וָהֵנָּה
נִקְרָא נָא לָאֱמוּנָה וּפְתַיּוּת אֶל חֶדְרֶךָ
פֹּה אֲדַבְּרָה בָהֵן וּנְפַתֶּה לְבָן יָחַד
אוּלַי נוּכַל הֲשִׁיבוֹ מֵאֱמֶת בּוֹ בָחָרוּ
וּלְהַטּוֹתוֹ אֵלֵינוּ אֶל בֶּן דִּמְיוֹן שֶׁקֶר
וּבִשְׁנֵי הַלְּבָבוֹת גַּם הַשְּׁלִישִׁי נֹאחֵזָה
לֵב אַלּוּפָם הָמוֹן הַלֵּב הֶאָחוּז בָּמוֹ ׃

צבעון הֵן צַדִּיק יִבְחַן אֶל כָּל דֶּרֶךְ פָּנָיו יִפֶן
בַּל יֶחְדַּל גַּם מְנַסּוֹת כָּל מַעֲלוֹת רוּחֵהוּ
וִיקַו גַּם לֵאלֹהִים כִּי תְּמַת לִבּוֹ יֵרֶא —
הֵן זֶה רָחוֹק מֵרָע וּלְטוֹב קָרוֹב תִּנֵּהוּ
אִם אוּלַי לֹא יוֹעִיל הֲלֹא אֵין בּוֹ גַם נֵזֶק
וּלְמִי נָתוּן לֵב הָמוֹן הֲלֹא אֶל יַד אֵשֶׁת
וּפְתַיּוּת הֲלֹא לִבָּהּ יִטֶּה אֶל כָּל רוּחַ ׃

סכלות וּבְיָדִי לֵב אֱמוּנָה מֵאָז הֲלוֹם בָּאנוּ
וּפְתַיּוּת גַּם לִבָּהּ — וּכְבָר אוֹתִי נָשָׁקָה ׃

צבעון אִם כֵּן הָבָה נָחִישָׁה וּנְמַהֲרָה אוֹתָנָה

(אמר״א)

אִם כִּי דַבֵּר עַל לֵב נָשִׁים עוֹד לֹא נִסִּיתִי
כִּי לֹא אֶשְׁמַע קוֹלָן מִבְּלִי גַם יַרְהִיבֵנִי
וּפְנֵיהֶן גַּם לֹא אֶרְאֶה בַּל אֶתְעוֹרֵר לָמוֹ
אַף כִּי נָשִׁים אֵלֶּה אֲשֶׁר גַּם יָפוֹת הֵנָּה.

למשרתו רוּצָה בֵּית הֶעָשִׁיר בֵּיתָה הָמוֹן נָא חוּשָׁה
וּקְרָא לִי לֶאֱמוּנָה וּפְתַיּוּת כִּי תָבֹאנָה
כִּי כַדָּת לֹא אוּכַל הוֹרוֹת עַד עֵת בּוֹאָנָה.

מרמה וּרְאֵה לְבִלְתִּי יִרְאוּ הָמוֹן שֵׂכֶל אוֹתָכָה
וּפֶן יָבִינוּ בָךְ כִּי לָהֵן לִקְרוֹא בָאתָ.

רץ ומביאן

אמונה ופתיות אֱלֹהִים עִמְּךָ הַמּוֹרֶה וּמְלַמֵּד דָּעַת!

צבעון וּבְרוּכוֹת לִי הַבָּנוֹת קוֹל מוֹרָן תִּשְׁמַעְנָה
הֲלֹא כִּי לִי הַתּוֹרָה שָׂרוֹתַי תֵּדַעְנָה
תּוֹרֵנִי חֶפְצִי וְתַלְמְדֵנִי אֲשֶׁר אֵרֶץ
וַאֲנִי מָה אֶחְפֹּץ אַךְ אֲשֶׁר אַתֶּן תַּחְפּוֹצְנָה
וַאֲדוֹנֵינוּ הָמוֹן יוֹשֵׁב וּמְחַכֶּה בָּיִת
וּלְתוֹרָתִי יְיַחֵל וּדְבַר מָה אוֹרֵהוּ
אִם יַעֲזוֹב אֶת שֶׁקֶר וּבֶאֱמֶת יַחֲלִיפֵנִי
וּבְשֶׁקֶר אִם יַחֲזִיק וּבְבֶן דִּמְיוֹן רֵעֵהוּ
עַתָּה עִמִּי אַתֵּנָה אֶת פִּיכֶן אֶשְׁאָלָה
אֱמוֹרְנָה אֶת מִי תֹאבֶינָה וּבְמִי תִבְחַרְנָה

(אמו"א)

וּכְמוֹ עַמִּי תֶּחֱרַצְנָה אוֹתוֹ אוֹרֶה שָׁמָּה׃

פתיות וּשְׁמוּעָה מַה תָּבִין מַה תּוֹרָה לָנוּ דָעַת
הֲנַעֲזְבָה הַשָּׂר אֱמֶת שַׂר מַלְכַּת קֶדֶם
לִבְלִי תֵת לוֹ אֱמוּנָה אִם כֹּחַ אֶעֱצוֹרָה׃
הַאוּכַל לִסְגּוֹר לִבִּי אִם יָדַי אֶקְפּוֹצָה׃

סכלות אֲבָל זִכְרִי רַעְיָתִי הַתוּכְלִי שָׁכוֹחַ
כִּי אַךְ בִּרְצוֹן נַפְשֵׁךְ וּבְשׂוֹשׂ לִבֵּךְ אִתָּנוּ
(אָמְנָם כִּי גַם פִּתִּינוּךְ אָז מִרְמָה וָאָנִי)
תַּתְּ לָנוּ אֶת בִּתֵּךְ אֶת אֱמוּנָה אֶל שָׁקֶר!

פתיות גַּם מִזֶּה לֹא אָשׁוּב גַּם אֶת זֶה לֹא אַנִּיחַ
הֲלֹא אָמוּר: מִן הָאֶחָד טוֹבִים הַשְּׁנָיִם׃

צבעון וּלְהוֹרוֹת זֹאת שַׂרְתִּי! לֹא אוּכַל גַּם אָנִי
כִּי עַל פִּי תוֹרַת כָּל עָם גַּם חֻקֵּי כָל אֶרֶץ
לֹא תִהְיֶה אִשָּׁה אַחַת לִשְׁנֵי אִישִׁים אֵשֶׁת
גַּם בִּסְפָרַי לֹא נִמְצָא אִם נֶעֶשְׂתָה כָּכָה׃
אָמְנָם זֹאת לָךְ אַעַשׂ כִּי אֶבְחַר גַּם אָנֹכִי
בָּאִישׁ בּוֹ תִבְחָרִי וֶאֱמוּנָה לוֹ תִתֵּנִי
וּתְהִלָּה בִתִּי עָלֶיהָ כֵּן לוֹ אֶתְּנֶנָּה׃

פתיות וּבַעַל אֶחָד יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים עַד אָלֶף?
כִּי בִידֵי הַגְּבָרִים תּוֹרָה וָדָת נִתָּנָה

(אמו״א)

כִּדְבָרְךָ אֲדוֹנִי וּכְמוֹ עָנָה בְךָ פִּיךָ —
וּבְעֵינֶיךָ אִם אַךְ אִיטַב לַעֲשׂוֹת לִי חֶסֶד
הֲלֹא תִמְצָא יָדְךָ גַּם תֵּת בִּתִּי לִשְׁנֵימוֹ ;

צבעון וּמָה אִם לִמְצוֹא לְךָ כָּכָה לֹא עוֹד אוּכָלָה
הֲלֹא אִם לֹא אֶמְצָא אוֹת כִּי אֵל לֹא יִרְצֵהוּ
עַל כֵּן כָּתוּב עַל סֵפֶר עַתָּה עוֹד אֵינֶהוּ — ,

פתיות אָז עֲשׂוּ לָכֶם אַתֶּם אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּהוּ
וַאֲנִי הֵן לֹא אֶרֶף אַף לֹא אֶחָד מֵהֵמָּה .

צבעון וֶאֱמוּנָה אַתְּ מַה תַּעֲנִי אֶת מִי לָךְ תִּבְחֲרִי ?

אמונה אֶת הַנִּבְחָר לִבְנֵי אָדָם וּבְחִיר אֵל סֶלָה
וַאֲשֶׁר כָּל חַכְמֵי לֵבָב אַךְ אוֹתוֹ יִדְרוֹשׁוּ
וּלְמִשְׁנֶה לָּהּ הַמַּלְכָּה אַךְ אוֹתוֹ בָחָרָה
אֶת הֶחָתוּם אֱמֶת עַל כָּל דָּתֵי אַרְצֵנוּ
וּבְפִי כָל הָעָם בַּמְּדִינָה לוֹ שֵׁם וָזֵכֶר
אַף כִּי הַמַּלְכָּה וָשֵׂכֶל כֹּה יִיעָצוּנִי — .

מרמה וּמַה בֶּצַע לַנָּשִׁים וּמֶה חֵלֶק לָמוֹ
בִּכְבוֹד בַּעֲלֵיהֶן וּבְמֶמְשֶׁלֶת אֲדוֹנֵימוֹ
הֲלֹא כֵן גַּם בָּהֵנָּה יִמְשׁוֹלוּ יִשְׁלָטוּ
וּמָה אִם כָּל הַיּוֹם אוֹתָם רַבִּים יִדְרוֹשׁוּ
וּדְבָרָיו אַךְ לַאֲחֵרִים וּלְזָרִים מַעֲשֵׂהוּ

בַּל יִפְנוּ לִנְשֵׁיהֶם אֶל רַעְיָתָם אַף רֶגַע
וּדְעִי כִּי כֵן זֶה אֱמֶת אַךְ יִמְשׁוֹל עָלַיִךְ
מֵרַבִּים דּוֹרְשֵׁי פָּנָיו אֵלַיִךְ לֹא יִפֶּן
וּמְעַט קָט וּמִצְעָר תִּשְׁמַע דָּבָר מִפִּיהוּ
גַּם בִּמְעַט זֶה אֵין נַחַת, קָשֶׁה וַחֲסַר עֹנֶג
וְלַמַּשְׂכִּילִים הַמְשַׂכְּלִים טוֹב הוּא, לֹא לָךְ אֵשֶׁת!
לֹא כֵן רֵעֵנוּ שֶׁקֶר אִם לוֹ תִּהְיִי חֶבֶל
הוּא אַךְ בָּךְ יִתְפָּאֵר וּלְבַד בָּךְ יִשְׁתַּעֲשֵׁעַ
אַתְּ בּוֹ תִמְשׁוֹלִי וּלְפָנַיִךְ יִכָּנֵעַ
הַמִּתְחַכְּמִים בָּעָם וּגְאוֹנִים הָאֵלֶּה
אֶל בֵּיתוֹ לֹא יָבוֹאוּ אֵלָיו לֹא יִגָּשׁוּ
וּפְנֵיהֶם אַל יֵרָא וּלְפָנָיו לֹא יִכּוֹנוּ
אַךְ אַתְּ תִּהְיִי כָל חֶלְקוֹ כָּל הַיּוֹם שִׂיחֵהוּ
וּבָךְ יִדְבַּק תָּמִיד יִלָּוֶה אַךְ אֵלַיִךְ
עֲדֵי כִּי לֹא יַעֲמוֹד בִּלְעָדַיִךְ אַף רָגַע
וּבְאַהֲבָתֵךְ יִשְׁגֶּה כִּי אַתְּ מָעוֹז חַיֵּיהוּ
וּדְבָרָיו כָּל הַיּוֹם אַךְ אָזְנַיִךְ תִּשְׁמַעְנָה
אַךְ דִּבְרֵי רָמוֹת נוֹרָאוֹת אַךְ אִמְרוֹת פֶּלֶא
וּפְלָאוֹת כָּל הַיּוֹם לִדְבָרָיו אַךְ תִּקְרָאִי
הַמְמַלְאִים לֵב נַחַת מַשְׂבִּיעֵי אֹזֶן עֹנֶג .

מכלות זִכְרִי נָא בִתִּי הֲלֹא עֶדְנָה תִזְכּוֹרִי
(אמו"א)

מְלִים אָז נִדְבַּרְנוּ כִּי הָלַכְנוּ לָשׂוּחַ
רָאִיתִי כִּי נִפְלֵאת אֵיךְ נוֹרָאוֹת הִשְׁתּוֹמַמְתְּ
עַד שָׁבָה וַתְּחִי רוּחֵךְ מֵהַאֲזִין מִשְּׁמוּעַ
וּדְעִי לָךְ בַּת הָמוֹן לִשְׁמוּעָתֵךְ הַקְשִׁיבִי
כִּי עוֹד לֹא הֶאֱזַנְתְּ גַּם עוֹד לֹא אָזְנֵךְ לָקְחָה
כַּדַּק מֵעֲפַר אֶרֶץ וּמִיָּם כְּרְסִים מָיִם
מִכֹּל צָפַן לָךְ דּוֹדֵךְ זֶה רֵעֵנוּ שֶׁקֶר
כִּי הוּא יוֹסִיף יַפְלִיאֵךְ אַךְ הַפְלֵא וָפֶלֶא
וּמַה יֶּעֱרַב לַנְּקֵבָה מַה יִּנְעַם אֶל אֵשֶׁת
מִשְׁמוּעַ חֲדָשׁוֹת מֵהַאֲזִין שִׂיג וָשִׂיחַ
אַף כִּי מִפִּי דוֹדָהּ, מֵאִישָׁהּ בּוֹ בָחָרָה
וּמַה יִּמְתַּק לַבָּנוֹת, עֲדִינוֹת כָּמוֹכִי
מֵהִתְהַלֵּךְ כָּל הַיּוֹם כֹּה וָכֹה לָשׂוּחַ
אֶל כָּל הֶרֶךְ וּמִשְׁעוֹל רוּחָהּ יִשְׁאָנָה
כִּי כֵן מִשְׁפַּט הַנָּשִׁים בֵּית הָמוֹן רָאִיתִי
לִרְאוֹת כָּל חָדָשׁ וּלְהֵרָאוֹת אֶל כָּל עָיִן
לֹא כֵן הוּא זֶה אֱמֶת אִם לוֹ חֶבֶל תְּפוּלִי
לֹא הוּא עִמָּךְ יֵצֵא לִפְנוֹת אָנֶה וָאָנָה
וּלְבַדֵּךְ גַּם לֹא יִתֶּן לָךְ אֵיפֹה לָלֶכֶת
כִּי אַךְ דֶּרֶךְ אֶחָד לוֹ וּבוֹ תָמִיד יֵלֵךְ
לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתוֹ וּמִשְׁמַרְתּוֹ בָּאָרֶץ
וּבוֹ יַדְרִיכֵךְ גַּם אַתְּ אִם לָצֵאת תּוֹאִילִי

(אמו"א)

פֶּשַׁע יָמִין אֵין לִצְעוֹר וּשְׂמֹאל אֵין לָנוּעַ
וּדְרָכִים לֹא לוֹ הֵמָּה הוּא יְסֻגּוֹר עָלַיִךְ
עַד אֲשֶׁר תָּקוּץ נַפְשֵׁךְ וּבְחִלָּה בַדֶּרֶךְ
יוֹם יוֹם אַךְ בָּהּ תָּבוֹאִי מִיּוֹם לוֹ תוּבָאִי
וִיקַנְאֵךְ גַּם בַּבַּיִת תָּמִיד מִכָּל גָּבֶר
וּבְעַד עֵינַיִךְ יְגֻדּוֹר בַּל אִישׁ זָר יַבִּיטוּ
אַךְ אֵלָיו יְיַשִּׁירוּ וּלְבַד פָּנָיו יָשׁוּרוּ — .

אֶפֶס לוֹ הוֹאַלְתְּ בִּתִּי וַתִּהְיִי אֶל שֶׁקֶר
וּלְפָנַיִךְ כָּל מַעְגָּל וּלְהֶלְכֵךְ כָּל אֹרַח
תִּתְהַלְּכִי כָל הַיּוֹם אֶל כָּל תִּשְׂאִי שָׁם עַיִן
אֶל כָּל תִּשְׁאָלֵךְ נַפְשֵׁךְ שָׁם יָסוֹל לָךְ דָּרֶךְ
וּכַאֲשֶׁר תֵּלְכִי בֹקֶר לֹא תֵלְכִי עוֹד עָרֶב
בִּימִינוֹ יִתְמוֹךְ יָדֵךְ יוֹלִיכֵךְ אַךְ נָחַת
וְאֳרָחוֹת לוֹ לָרוֹב וּמַסְלוּלִים אֵין קֵצֶה
כֻּלָּם מְלֵאוּ עֲדָנִים שַׁעֲשׁוּעִים וָנֹעַם
לָהֶם תַּאֲוַת כָּל נֶפֶשׁ יִתְּנוּ לָהּ כָּל חָמֶד
עֵינֵךְ לִרְאוֹת לֹא תִשְׂבַּע אֶת לֹא תִרְאֶה עָיִן
וּבְלֶכֶת יַשְׁמִיעֵךְ אֶת לֹא שָׁמְעָה עוֹד אֹזֶן .
וּלְפָנַיִךְ גַּם כָּל רֵעָיו כָּם נִתְפָּאֵרָה
נִלְוִים פֹּה אֵלֵינוּ עוֹלָם לֹא יִפָּרֵדוּ
חֲנִיכֵי בֵּית מִרְמָה תַּלְמִידֵי צִבְעוֹן הֵמָּה

*) נָבָל עָכְרָן וַאֲחִירַע־עַלְוָן שׁוֹבָב חֵפֶר
עַקּוּב גַּזָּם תּוֹעִי וּכְזֵבָא בּוּז וָהָבֶל
עֶגְלוֹן כּוּסִי וּגְמַלִּי חֲמוֹר וּבְעוֹר לַיִשׁ
נִמְרוֹד יָרִיב וּמְדָן בֶּלַע שַׁמָּה וָגָעַל *)
עַל כֻּלָּם תַּעֲנֻבִּי כַּל יָרִיב כָּךְ הַבָּעַל ׃

אמונה הֲרֹב מִלִּים לֹא אַעַן אִמְרוֹת כַּבִּיר רוּחַ
אֲנִי רָאמוֹת לֹא אָבִין לֹא לִי בִּינַת גָּבֶר
וּבְאֶחָד אָנִי וּבְלִבִּי אַחַת אָחוּשָׁה
וּכְבָר אוֹתָהּ דִּבֶּר פִּי אָחוֹר לֹא אֶזוֹרָה
לֶאֱמֶת הֵן אֶפּוֹל חֶבֶל וּלְגוֹרָל לוֹ אָעַל
וּמֵאָז בָּא שֵׂכֶל, מִבֵּית מַלְכוּת הוֹפִיעַ
וּבְשֵׁם אֱמֶת הִזְכִּיר, הִשְׁמִיעוּ אֶל אָזְנֵינוּ
חִישׁ כַּדָּג נֶאֱחַז לִבִּי בוֹ וַיִּקָּחֵהוּ
וַיּוֹלִיכֵהוּ שֶׁבִי וַאֲנִי גַם אָרוּצָה
וּכְמוֹ בַרְזֶל לָאֶבֶן כֵּן אַחֲרָיו נִמְשַׁכְתִּי
וּמִבְּלִי דַעַת לָמָּה מַה זֹּאת וּמַדּוּעַ
לָכֵן תִּשְׁעוּ מִנִּי אַל נָא לִבִּי תַכְאִיבוּ
וּבְחָזְקָה וּבְהַפְצֵר אַל נָא אַתֶּם תַּפְרִידוּ
בֵּין נַפְשׁוֹת נֶאֱהָבִים זוֹ אֶל זוֹ כֹּה נִקְשָׁרָה
בֵּין לִבּוֹת בֵּין רוּחוֹת כֵּן יַחַד הִתְלַכָּדוּ ׃

*) כל השמות האלה לקוחים מספרי הקדש וכלם הם על עדת החנפים לפי הוראתם בלשון על רוע המדות והמעשים ועל הזמן לכם.
(אמו"א)

מכלות בספיק כף הָהּ בִּתִּי אֵיךְ הַכְרֵעַ כֻּלָּנוּ תַכְרִיעִי
גֵּרִים פֹּה אֲנַחְנוּ עֲלֵי צַוָּאר נִרְדָּפְנוּ
מָה אֵיפֹה נַעֲשֶׂה וּלְעֶזְרָה אָנָה נָנוּסָה
אִם גַּם עַד עַמּוֹנָה עַד בֵּית הָמוֹן יַגִּיעַ
שֵׁבֶט אַף מַכֵּנוּ מַטֵּה שֶׁכֶל אוֹיְבֵנוּ.
הָהּ חוּסִי עֲנֻגָּה עַל נִדְכָּאִים חֲמוֹלִי
אַף כִּי עֲלֵי שֶׁקֶר בִּלְתֵּךְ מַעֲמָד לוֹ אָיִן –
אַל נָא הַרְחֵק תַּרְחִיקִי לְבוֹת בָּךְ דָּבֵקוּ
פֶּן רָעַת הַמַּלְכָּה וַחֲמָתָהּ תַּדְבִּיקֵנוּ.

אמונה אִם בִּגְבוּרַת חֹזֶק יָד וּבְמַאֲמַצֵּי כֹחַ
יִקָּחֵנִי אִישׁ וִיבִיאֵנִי אֵלָיו בָּיִת
הֲלֹא לִבִּי לֹא יִקַּח רוּחִי לוֹ לֹא בָאָה
וּמְאוּמָה לֹא מָצָא כִּי אֲנִי לֹא לוֹ אָנִי – ;
אֶת אָבִי יַעֲרוֹץ עָרִיץ יָנִיף עָלָיו חָרֶב
אוֹ הַעֲלוֹת אוֹתוֹ יֹאמַר עַל מוֹקֵד שַׁלְהֶבֶת
עַד יִתְרַצֶּה לוֹ בִּי וּלְאִשָּׁה לוֹ יִתְּנֵנִי
אֲנִי לֹא אֶרְצֵהוּ לֹא דוֹדַי לוֹ נִתָּנוּ:
כֵּן אִם בַּחֲנִינָה וּבְחֶמְלַת נִחוּמֵי נֶפֶשׁ
אִם אֶרְצֶה לָאִישׁ וִיפַתֶּה לִבִּי רָגַע
גַּם לוֹ לֹא אֲנִי הִיא יַעַן לֹא בוֹ חָשַׁקְתִּי
לֹא אֲנִי חֲמַדְתִּיהוּ לֹא נַפְשִׁי אִוַּתְהוּ
(אמו"א)

אֵינֶנִּי שֹׁוָה לָאִישׁ לֹא אֶסְכּוֹן לַגָּבֶר
כִּי אִם חֶפְצִי בוֹ וַאֲשֶׁר אִוְּתָה נַפְשִׁי סֶלָה.

פתיות גַּם אֲנִי לֹא אִנָּחֲמָה לֹא עוֹד אַחֲלִיף אֹמֶר
וּבְחֶפְצִי עוֹד אַחֲזִיק וּמַאֲוַיַּי לֹא אֶרֶף
לָתֵת בִּתִּי לִשְׁנֵימוֹ לְאֶמֶת שָׂר וּלְשֶׁקֶר
מִי יִתֵּן וִיהִי כֵן לוּ הוֹאִיל אֵל וַיַּעַשׂ
עוֹד לְבִי דוֹבֵר כִּי עוֹד גַּם רוּחִי יַרְאֵנִי
כִּי נִתְּנוּ דוֹדֵי בִתִּי לִשְׁנֵי דוֹדִים אֵלֶּה –
וּשְׁלִישִׁי עוֹד בֵּינֵיהֶם – גַּם לָהּ אֲבִיאֵהוּ –

צבעון יָדַעְתִּי כִּי נָשִׁים כָּמוֹכִי תִּנָּבֶאנָה –
יָדַעְתִּי גַּם הַשְּׁלִישִׁי עָלָיו תִּנָּבֵאִי
יָדַעְתִּי כִּי לוֹ אָבִיתִי גַּם לִי תִתְּנִיהָ –
וּלְהוֹרוֹת לַעֲשׂוֹת זֹאת לֹא אוּכַל לְעֵינָיִם
לָתֵת הָמוֹן אֱמוּנָה לִשְׁלֹשָׁה לִשְׁנָיִם.
מַה לַּעֲשׂוֹת לֹא נָאוָה אוֹתוֹ גַם לֹא אַזְכִּירָה
וּלְלֹא הוֹעִיל נָשִׂיחַ שָׁוְא מִלִּים נַכְבִּירָה.
שׁוֹבְנָה עַתָּה שָׂרוֹתַי נָא שׁוֹבְנָה הַבָּיְתָה
אֲנִי אַחֲרֵיכֶן אָשׁוּב גַּם דָּבָר אָשִׁיבָה
וֶאֱמוּנָה אַתְּ הַאֲמִינִי כִּי לָךְ אֵאָמֵנָה
כִּי לֹא אַךְ מוֹרֵה אָבִיךְ כִּי גַם אוֹמְנֵךְ אָנִי
וּלְרַגְלַי הֲלֹא רָבִית גַּם עַל יָדַי גָּדַלְתְּ –.
(אמו"א)

מרמה אֲבָל נָא הִשָּׁמַרְנָה אַל נָא יִוָּדֵעַ
כִּי נִקְרֵאתֶן הֵנָּה כִּי בָאתֶן פֹּה הֶחָדְרָה
אַף כִּי מִכֹּל דִּבַּרְנוּ לֹא עַד מָה וּמְאוּמָה
דַּעְנָה כִּי שָׁם זֶה שֵׂכֶל מֵרֹאשׁ סוֹף יוֹדֵעַ
וּמֵאַחַת אִם תַּגֵּדְנָה הוּא יִמְצָא שֶׁבַע
אֱמוֹרְנָה כִּי הֱיִיתֶן שָׁם כַּאֲשֶׁר תֹּאמַרְנָה׃

הולכות

אל צבעון הֵן לָרִיק יָגַעְנוּ וּדְבָרִים אַךְ שִׁחַתְנוּ
וּכְאִמָּהּ כֵּן בִּתָּהּ בִּשְׁתֵּיהֶן נַחַת אָיִן
וַיְהִי בָהֶן הֵפֶךְ מִדֶּרֶךְ תּוֹלְדוֹת אָרֶץ
כִּי הָאֵם טֶרֶם תֵּדַע טוֹב וָרָע כַּיֶּלֶד
הַבַּת כִּמְלֵאַת יָמִים אֶל נָכוֹן יוֹדַעַת
זוּ תָנוּד כַּעֲנַף עֵץ כֶּעָלֶה אֶל כָּל רוּחַ
וּפְרִי בִטְנָהּ כַּשֹּׁרֶשׁ וּכְגֶזַע עֵץ אָרֶז
אֶפֶס גַּם לוֹ רָצוּ לוֹ אָבוּ לַעֲצָתֵנוּ
לוֹ תוֹרֶה גַם אַתָּה תֵּת אֱמוּנָה אֶל שָׁקֶר
נָבוֹל כֻּלָּנוּ נְבוֹלָה נִיגַע לֶהָבֶל
וּלְבַצַּע לֹא נוּכַל חֶפְצֵנוּ לֹא נַשְׁלִימָה
אַחֲרֵי בוֹא שֵׂכֶל וּמַעֲשֵׂינוּ הֲלֹא יַחַז
וּכְבָר נָתַן כַּמּוֹרְדִים וּמַמְרִים כֻּלָּנוּ
לִפְנֵי חַכְמֵי עִיר לוּז לִפְנֵי כָל זִקְנֵי אָרֶץ
עַתָּה גַם אֱמוּנָה מִיָּדוֹ כִּי נִקָּחָה

(אמו״א)

וּמָצָא מְרֵינוּ כִּי בַמַּלְכָּה נִבְאַשְׁנוּ
וּכְבָר לוֹ כָל חַכְמֵי לֵב כָּל יוֹשְׁבֵי הַשָּׁעַר
וּבְפִשְׁעֵנוּ יִסָּפֶה גַם הָמוֹן אִתָּנוּ׃

צבעון וּמַה זֶה אֵיפָה אוֹרָה וּלְהָמוֹן אֲשִׁיבָה
הַלְמַלְאוֹת אַחֲרֵי שֵׂכֶל וֶאֱמֶת יָבִיא בָיִת
הֲלֹא אָז גַּם מִזֶּה כֻּלְּכֶם יַחַד תֵּצֵאוּ
כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ מִפְּנֵי אֱמֶת תָּנוּסוּ
וַאֲנִי אִם אֱמֶת לֹא אִירָא אִירָא אֶת שֵׂכֶל
כִּי הוּא עֵינָיו תְּחַדּוֹרְנָה חַדְרֵי לֵב וָבָטֶן
עַד גַּם לִטְמוּנֵי צִדְקִי בַּת עֵינוֹ מַגַּעַת
וּכְרֶגַע מִגִּבְאֵי לִבִּי יַחְשׂוֹף אוֹתָמוֹ
וְיִשַׂכְּלֵם אַךְ שָׁכוֹל מִשְּׁנֵי יַשְׁלִיךְ טֶרֶף
וִיגָרְשֵׁנִי גַם אָנִי כִּגְרוֹשׁ רֶפֶשׁ מָיִם׃
עַתָּה אִם לֹא אֱלֹהִים אֵין עוֹד עוֹזֵר לָנוּ
מִזֶּה אֵשׁ מִזֶּה מָיִם אִם כֹּה אוֹ כֹה אֵעָשׁ
בָּאנוּ מִשְׁעוֹל צָר וּמְשׁוּכוֹתָיו גִּדְרוֹת חָדֶק
וּלְךָ מִרְמָה אִם עוֹד עֵצָה הָבָה נָּא עוֹצָה
וּלְמַעַן תּוֹרָתִי אֱלֹהִים גַּם יוֹרֶךָ
הַשּׁוֹלֵחַ בִּמְלַאכְתֶּךָ מִקֹּדֶשׁ עֶזְרֶךָ׃

מרמה עוֹד אַחַת לִי אָבִי וּבִלְבָבִי רוֹחֶשֶׁת
וּשְׁמָעֶנָּה אֲדוֹנִי מִלִּים תִּבְחַן אֹזֶן
(אמר״א)

הִנֵּה בָא בֵּית הָמוֹן הַדָּבָר לַהֲשִׁיבֵהוּ
וּבְחַר לוֹ אַתָּה עָתָּה כִּי יִשְׁמַע אֶל שֵׂכֶל
הוֹרֵהוּ דֶרֶךְ זוּ יֵלֵךְ אַל יֵט מִמֶּנָּה
עוּץ כִּי אֵין טוֹב מֵאֱמֶת לוֹ וּלְבִתּוֹ גַם יָחַד
וִימַהֵר לַעֲשׂוֹתוֹ וּמֵאַחֲרוֹ יִשָּׁמֶר
פֶּן יִחַר לַמַּלְכָּה אִם עוֹד מַה יִתְמַהְמֵהַ
עוֹד עֶגְלַת צָב יִשְׁלַח מֶרְכַּבְתּוֹ הַמְרַקֶּדֶת
וּבָהּ אִישׁ הַנִּכְבָּד מִכָּל אִישֵׁי הַבָּיִת
(וּמִי הוּא הָאִישׁ הֲלֹא יָדַעְתְּ כִּי אָתָּה)
כִּכְבוֹד מַלְכַּת קֶדֶם וּכְבוֹד אֱמֶת מִשְׁנֶהָ
וּבְיָדוֹ בִּגְדֵי חֲמוּדוֹת אֶת כָּל הָעֵרֶךְ
וִידֵי הַבַּת אֱמוּנָה תַּעֲשֶׂינָה אוֹתָמוֹ
כִּרְצוֹנָהּ כִּלְבָבָהּ וּכְמִנְהַג בֵּיתָם סֶלָה
אֲדַמֶּה כִּי כֵן נַעֲשׂוּ וּכְבָר לָהּ הוּכָנוּ
לַאֲשֶׁר דוֹדָהּ לִהְיוֹת אוֹתוֹ יוֹכַח אֱלוֹהַּ
כִּי זֹאת בָּעָם מֵאָז חֹק הַבָּנוֹת כַּלָּנָה
וּבָא עִיר הַמְּלוּכָה אֶת אֱמֶת יָבִיא הֵנָּה
וּלְבוּשׁ הַבְּגָדִים אֱמֶת. בִּגְדֵי הָמוֹן הֵמָּה
אוֹת הִיא בֵּינוֹ וּבֵין הָמוֹן וּבִתּוֹ אֵלֶּה
כִּי אֶת הָמוֹן אָהֵב וּבָהּ נַפְשׁוֹ חָפֵצָה
וַיְיַשֵּׁו נַפְשׁוֹ כָּהֵם וּכְמוֹהֶם יִלְבַּשׁ בֶּגֶד
וּבְאָחֲזוֹ אֶת דַּרְכָּם גַּם הֵם דַּרְכּוֹ יֹאחֵזוּ

(אמו״א)

וּלְמַזְכֶּרֶת אַהֲבָה, לֶאֱמוּנָה עוֹלָם יְהִי
כִּי מַתְּנַת יָדָהּ הֵמָּה גַּם פֹּעַל כַּפֶּיהָ
אִם כָּזֹאת תִּיָעֶצְנוּ וַעֲצָתֵךְ אִם יֵעָשׂ
הֵן הִשִּׂיגָה יָדֵנוּ וּמָצָאנוּ חֵפֶץ
וַעֲצַת הָאִישׁ שֵׂכֶל יִשָּׂא זֶרֶם וָנֶפֶץ.

צבעון עֲמוּקָה מַחְשַׁבְתֵּךְ וּרְחוֹקָה כִּמֶּנִּי
עַד כִּי רִאשׁוֹנָה מֵעוֹדִי כָּזֹאת תִּקְרֵנִי
הֵן עֲמוּקוֹת תּוֹרַת אֵל לֹא כְּמִנִּי תִּרְהַקְנָה
אִם בִּשְׁאוֹל יַצִּיעוּ גַּם שָׁם יָדִי תֹּאחֲזֵמוֹ
וּדְבָרַיִךְ מִרְמָה הֲכִי מִשְּׁאוֹל עָמְקוּ.
תֹּאמַר אִם הָמוֹן כֹּה יֵעָשׂ אָז נִמְצָא חֵפֶץ
הֲלֹא אָז אֶת חֶפְצוֹ יִמְצָא שֵׂכֶל לֹא נַחְנוּ
וֶאֱמוּנָה מִיָּדֵנוּ הֲלֹא אָז שִׁלַּחְנוּ.

מרמה הֵן זֶה דַּרְכִּי מֵעוֹלָם מִשְׁפָּטִי מִנֹּעַר
כִּי אַסְתִּיר דָּבָר וּבְדָבָר זָר אֲכַסֶּנּוּ
וּדְבַר סִתְרִי כָּמוּס כִּי זֶה עָלָיו כַּבֶּגֶד
וּלְעֵינֵי הַשּׁוֹמֵעַ עָרוֹם אַצִּיגֶנּוּ
וּבַל יַכִּיר כִּי אַךְ כִּלְבוּשׁ הוּא עַל הַפֶּלֶא
וּדְבָרִי כִּי יָבוֹא אָז סוֹדִי יִוָּדֵעַ
אָז כִּי הַעֲרֵם הֶעֱרַמְתִּי יֵדַע הַשּׁוֹמֵעַ
אָז יִקְרָא כִּי עִירֻמִּים אַךְ בֶּגֶד בְּגָדוּ
(אמו״א)

וּבְשֵׁם הַדְּבָרִים אֶת הַדּוֹבֵר הֵם יִקְרָאוּ
כִּי גַם עָרוּם וּבוֹגֵד כִּדְבָרוֹ הִנֵּהוּ. ה)
עַתָּה אֶרְאֶה אֶעֱלוֹזָה אַךְ לִבִּי שָׂמֵחַ
כִּי כִסִּיתִי דָבָר וּלְהַעֲרִים כֹּה יָדָעְתִּי
עֲדֵי כִּי לֹא הִכַּרְתָּ בּוֹ צִבְעוֹן אַף אָתָּה!
וּבְזֹאת יֶאֱמַץ לִבְּךָ וִיהִי עַתָּה בּוֹטֵחַ
כִּי תָבֹא אֶל הָמוֹן בַּעֲצָתִי לָךְ יָעַצְתִּי
לֹא עוֹד שָׁם יַכִּירוּ בָךְ גַּם הָמוֹן גַּם שֵׂכֶל.

צבעון יָדַעְתִּי גַם אָנִי לַעֲשׂוֹת רַבּוֹת כָּאֵלֶּה
וּבָרוּךְ שֵׁם אֵלִי כִּי עָרוּם גַּם אָנֹכִי
וּלְהַעֲרִים בַּבֶּגֶד מִי זֶה יוּכַל כָּמוֹנִי
(וּלְמַעַן הַשָּׁלוֹם. יַעַן שָׁלוֹם לִי יֶהִי)
וּבַמָּה אֶזְכֶּה אָרְחִי בֵּית הָמוֹן שֶׁבֶת
וּלְהִתְעָרוֹת כְּאֶזְרָח וַאֲנִי גֵר וָעֵקֶר? —
אֲבָל זֹאת עוֹד יֵצֶר לִי גַּם הֵיטֵב לִי יַחַד
כִּי לֹא אַגִּיד חִידָתְךָ סוֹדְךָ לֹא אֵדָעָה
הֵן סוֹד אֵל וּקְדוֹשָׁיו מִי כָמוֹנִי יוֹדֵעַ
וַאֲשֶׁר כִּסָּה עַתִּיק יוֹמִין אֲנִי גִלִּיתִי
אַף כִּי סוֹדְךָ מִרְמָה תַּעֲלוּמוֹת עֲצַת גָּבֶר
אוּלָם חַי אָנִי! — לוּ עוֹד רֶגַע אֶתְבּוֹנְנָה
וּמִתַּחַת לִתְהוֹמוֹת חִידָתְךָ אַעֲלֶנָּה
(אמו"א)

אֲבָל יָרַט לִי דַּרְכִּי בֵּית הָמוֹן אֵלֵכָה
וּכְבָר עֵינֵיהֶם שָׁם מְיַחֵל לִי תִּכְלֶינָה
לָכֵן כַּלֵּה וֶאֱמוֹר אַחֲרִית דָּבָר הוֹדִיעָה!
גַּלֵּה גַּם הָגְלֵה לְגִלּוּי עַיִן הוֹפִיעָה!

מרמה קוּם צִבְעוֹן וּשְׁמַע אִישׁ חַוִּי עֲדֵי הַאֲזִינָה
הֵן לֹא אֱמֶת הָמוֹן יַכִּיר אַף לֹא אֶת שָׁקֶר
וּפְנֵיהֶם לֹא רָאָה וּשְׁנֵימוֹ לוֹ אַךְ זָרוּ
עַתָּה אִם כֹּה הָמוֹן יַעַשׂ וּשְׁלַחֲךָ שָׁמָּה
וֶאֱמֶת תַּלְבִּישׁ שָׁמָּה בִּגְדֵי אֱמוּנָה אֵלֶּה
וּלְבַדְּךָ אַתָּה עִם אֱמֶת הֵנָּה תִּסָּעוּ
אֲנִי עִם תַּלְמִידֶיךָ אֶשְׁמָר־לָךְ בַּדֶּרֶךְ
וּכְקָרְבְכֶם הֵנָּה לִקְרַאתְכֶם אָז נֵצֵאָה
וּפִתְאוֹם עֲלֵיכֶם כַּטַּל יַחַד נִפּוֹלָה
וּמֵעַל אֱמֶת הַבְּגָדִים מַהֵר נַפְשִׁיטָה
אֶת שֶׁקֶר שָׁם אִתָּנוּ חִישׁ אוֹתָם נַלְבִּישָׁה
וּבְאַחַת הַמְּעָרוֹת פֹּה אֶת אֱמֶת נַשְׁלִיכָה
וּבַמֶּרְכָּבָה שֶׁקֶר לִימִינְךָ נוֹשִׁיבָה
וּבִמְקוֹם שַׂר אֱמֶת אוֹתוֹ תָּבִיא הַבָּיְתָה
וּבְשֵׁם אֱמֶת יִקָּרֵא לֹא עוֹד לוֹ שֵׁם שָׁקֶר
וּבְכֵן גַּם אֱמוּנָה לוֹ אָז אִשָּׁה נִתֵּנָה
הֲלֹא אַךְ נַחְנוּ לֹא שֵׂכֶל אָז נִמְצָא חֵפֶץ — .

(אמו״א)

וּבְגָדִים אֵלֶּה עָשׂוּ, עַתָּה בָּם יִבְגּוֹדוּ
כִּי בַעֲטוֹת זֶה שֶׁקֶר, אֵלֶּה מַעֲשֵׂי יָדֵימוֹ
אֲשֶׁר לָאֱמֶת אוֹתָמוֹ זֶה עַתָּה שָׁלְחוּ
לֹא עוֹד בּוֹ יִתְבּוֹנָנוּ לֹא עוֹד לוֹ יַחְקוֹרוּ
אִם לֹא כַשֶּׁר אֱמֶת מִשְׁפָּטוֹ וּמַעֲשֵׂהוּ
כִּי לֹא כָמוֹךְ לַלֵּב יִרְאוּ אַךְ לָעַיִן
וּבַבֶּגֶד לַעֲרִים עַתָּה יֵדַע גַּם שֶׁקֶר.
מִלְּבַד אַהֲבָתָם וּשְׁלוֹמָם יִרְבּוּ בֵינֵימוֹ
אִם תִּלְבֹּשֶׁת כָּל בֵּית הָמוֹן גַּם שֶׁקֶר יַעַט
כִּי כֵן אָחֲזָה רַגְלוֹ (יֹאמְרוּ) אַךְ בַּאֲשׁוּרֵינוּ
וּכְמוֹ גַם בִּבְגָדָיו הוֹאִיל לִדְמוֹת אֵלֵינוּ.
כֵּן יֹאמְרוּ פֹה בֵּית הָמוֹן וּלְמַרְאֵה עֵינָיִם
כֵּן גַּם בֵּית הַמַּלְכָּה וּלְהַשְׁמָעוּת אָזְנָיִם.
וּבִגְדֵי אֱמֶת מִלְּפָנִים אִם לוֹ אָמַרְנוּ
לַעֲטוֹתָם עַל שֶׁקֶר, הֵן לוֹ לֹא יִתָּכֵנוּ
וּפֶן כִּי לֹא אֱמֶת הוּא בָּזֶה יַכִּירוּהוּ
לֹא כֵן בִּגְדֵי אֱמוּנָה שֶׁכְּבָר כֵּן הוּכָנוּ
מִבְּלִי דַעַת תַּבְנִית הָאִישׁ לוֹ נַחֲלָה תֶּהִי
וּכְמִדַּת הָאִישׁ תִּבְחַר עוֹד תִּתְקוֹן אוֹתָמוֹ
וּלְאִישׁ מִשְּׁנֵיהֶם אוּלַי עַתָּה לֹא יִכּוֹנוּ
וּבְזֹאת כַּל יִוָּדַע בָּם אִם אֱמֶת אִם שֶׁקֶר
בִּגְדֵי אֱמוּנָה עָלָיו עַל כֵּן לֹא יֵחָקֵר!

(אמו״א)

צבעון הֵן בְּסִפְרֵי מִרְמָה! וּבְתוֹרָתִי נִשְׁבַּעְתִּי
כִּי אַךְ יָצָא זֶה מִפִּיךָ טֶרֶם אֶשְׁמָעָה
וּכְבָר עָלָה עַל לִבִּי וּכְבָר גַּם יָדַעְתִּי
וּמְאֹד יֵצֶר לִי כִּי לֹא עוֹד רֶגַע חִכִּיתִי
וּפִי אָז הִגִּיד לָךְ אֲשֶׁר הִגִּיד לִי פִּיךָ —
עַד כִּי עֲצָתְךָ זוֹ לִי הִיא, אַגִּיד גַּם עַתָּה —
אַךְ עוֹד אֶשְׁאָלְךָ וּמָנוֹד לִבִּי אָז יָנוּחַ
הֵן אוֹמְרִים כִּי נִשְׁבָּעוּ, שָׁמַיִם גַּם אָרֶץ
(וּשְׁבוּעַת רַבִּים הִיא לֹא אוּכַל אֲפִירֶנָּה —)
לְבִלְתִּי כַּסּוֹת דָּבָר וּלְהַעְלִימוֹ עַד נֶצַח
אַף כִּי מֵעֵינֵי הַמַּלְכָּה וּמְשָׁרְתָהּ שֶׂכֶל
חוֹפְשִׁי מָרוֹם מֵעַל תָּרֵי אֶרֶץ מִתָּחַת
הֲמֵהֶם תִּצְפּוֹן דָּבָר וּבַל יִמְצָאוּהוּ
אִם לֹא הַיּוֹם אוֹ מָחָר הֵן עוֹד יֵדָעוּהוּ
כִּי הֵם בִּדְבַר סֵתֶר עַד לִפְנִימָה יֶחֱדוֹרוּ
וִיפַנֶּה הוּא הַדֶּרֶךְ עַד אֲשֶׁר יַחְקוֹרוּ.

טרמה זוֹ דֶרֶךְ חָכְמָה וָשֵׂכֶל הִיא כֶסֶל לָמוֹ
אֶת הַנּוֹלָד יִרְאוּ אוֹתוֹ תָמִיד יִירָאוּ
וּלְאָחוֹר יַבִּיטוּ אֶל אוֹתִיּוֹת יַשְׁקִיפוּ
וִימֵיהֶם מָלְאוּ מָגוֹר וּשְׁנוֹתָם אַךְ פָּחַד
נַחְנוּ לֹא כֵן נַעַשׂ לֹא יוֹתֵר נִתְחַכֵּמָה
(אמז״א)

בִּלְתִּי אֶל הַיּוֹם הַזֶּה בִּלְתִּי לוֹ עֵינֵינוּ
מַה לָּנוּ וּלְמָחָר אוּלַי לֹא לָנוּ יֶהִי .
יוֹם בּוֹ חַיִּים נַחְנוּ בּוֹ נָשִׂישׂ אַף נָגִילָה
לַיְלָה לֹא עוֹד נָמוּת בּוֹ לָמָּה בוֹ נֵילִילָה
רֶגַע אֲשֶׁר מָצָאנוּ אַל נָא יֹאבַד לָנוּ
שׁוּרוּ חַיִּים חַיֵּיכֶם לֹא מָוֶת וָנֶהִי
וּרְאוּ הוֹיִם כַּהֹוֶה לֹא כַּאֲשֶׁר עוֹד יֶהִי
אֶל מָחָר אִם נָבוֹא אוּלַי עַל יוֹם טוֹב בָּאנוּ .

צבעון הֵן יֵשׁ אִתִּי רַבּוֹת אִם כֹּה אוֹ כֹה טוֹב לָנוּ
אִם לִדְאוֹג וּלְפַחֵד אוֹ אִם לָשׂוּשׂ לִבְטוֹחַ
וּכְבָר אֶל כָּל הָעָם בָּזֶה שׁוֹנוֹת הִגַּדְתִּי
וַיְהַלְלוּנִי כָּל הַשּׁוֹמְעִים מֵאִישׁ עַד אִשָּׁה
וּבְסִפְרִי זֶה הִגְדַּלְתִּיו כֻּלָּם אִסְפוּ בָאוּ
קְחֶנּוּ נָא בִּמְחִירוֹ כִּי הַכֹּל בּוֹ תֵּרֶא —
וּקְרָא בוֹ כָּל הַקְּדוֹשִׁים מָה עָלָיו הִגִּידוּ
אַךְ מִשַּׁמְּעָם כִּי לִי הוּא טֶרֶם בּוֹ יִקְרָאוּ — .
אוּלָם אֲנִי בֵּאלֹהִים מִבְטָחִי אָשִׂימָה
גַּם עָלֶיךָ מִרְמָה עוֹד אַחֲרָיו אֶשָּׁעֵנָה
וַאֲנִי הוֹלֵךְ בֵּית הָמוֹן וּדְבָרְךָ אוֹרֵנוּ
הֵן הוֹלֵךְ תֹּם אָנִי עַל כֵּן בֶּטַח אֵלֵכָה .

מרמה וּכְתָמְךָ עָלֶיךָ כֵּן יִגָּמֵלְךָ אֵל סֶלָה !

(אמו״א)

צבעון הָאֵל הָאוֹהֵב גֵּר אֲבִי יָתוֹם וָעֶקֶר
הוּא יַעֲמוֹד לִימִינִי לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם שֶׁקֶר.

הולך

סכלות אוֹיָה לִי מִרְמָה הָהּ! כִּמְעַט כִּי אֶתְעַלָּפָה
וּלְבָבִי תָּעָה בִי כִּי נִבְהַלְתִּי מִשְּׁמוֹעַ
הַנַּח יָדְךָ עַל לִבִּי וּרְאֵה מַה יָּנוּעַ! —
אוּלַי טוֹבָה עֲצָתְךָ אוּלָם כִּי אֶפְחָדָה
אֶת אוֹיְבִי עַז אִירָא מִפְּנֵי שֶׂכֶל אָגוּרָה
פֶּן יַכִּיר בָּרָעָה וּבְפַח טָמוּן פֶּן יָבֶן
(כֵּן צִבְעוֹן נִשְׁבַּע כִּי הֵבִין טֶרֶם גִּלִּיתָ)
וַחֲמַת הָמוֹן תִּגְדַּל מִן הַטּוֹב לוֹ קִוִּיתָ
וּרְאֵה כִּי לִבִּי יִנָּבֵא כִּי כֵן גַּם יֶהִי
כֵּן רַבִּים אוֹמְרִים כִּי הַנְּבוּאָה לִי נִתָּנָה —.

מרמה מֶה עָשִׂית וַתִּירְאִי גַּם אֲנִי מֶה עָשִׂיתִי
הֲלֹא צִבְעוֹן הַמְדַבֵּר שָׁם לֹא אַתְּ לֹא אָנִי —
וּגְאוֹנוֹ לֹא יִתֶּן לוֹ אִם יִתָּפֵשׂ שָׁמָּה
תֵּת לַזָּר חֵילוֹ לֵאמֹר מִרְמָה הִשִּׁיאַנִי
וּלְהִצְטַדֵּק בַּשָּׁוְא יִמְצָא מַדּוּחִים אָלֶף
הֲלֹא אֲנִי מַכָּרוֹ מִנֹּעַר מִבָּטֶן —
אֶפֶס כִּי לֹא יַכִּירוּ אֶבְטַח לֹא אָפוּנָה
זֶה הָמוֹן יַאֲמִין בּוֹ, לֹא בוֹ יַכִּיר כָּל רֶשַׁע

(אטו"א)

כִּי לֹא יֶחְכַּם וּמְזִמָּה אֵין בּוֹ, יָדַע שֵׂכֶל
וּשְׁנֵיהֶם אַחַר דַּבְּרוֹ לֹא עוֹד לוֹ יַחְקוֹרוּ
אַף כִּי בֶאֱמֶת חֶפְצָם לָכֵן עוֹד לוֹ יַעֲזוֹרוּ.

מחזה ה

בית המון

המון ושכל יושבים וצבעון בא

צבעון בָּרוּךְ הָמוֹן לָאֵל גַּם שֵׂכֶל אִישׁ הַדַּעַת
כָּל הַיּוֹם יָגַעְתִּי גַּם לַיְלָה לִמְצוֹא פֵּשֶׁר
עַד שֶׁמְּצָאתִי, בֵּית הַתְּפִלָּה כִּי יָצָאתִי
(בַּחֲצוֹת הַיּוֹם כִּי כֵן שָׁם יוֹם יוֹם אֶתְמַהְמֵהַּ)
פִּתְאֹם עַל לִבִּי מִמַּעֲמַקִּים הֶעֱלִיתִיהוּ
כַּחַכָּה אֶת הַדָּג וּכְאַגְמוֹן הַצְּפַרְדֵּעַ
וּכְבָר – אִם גַּם אָמְרוּ לִי – כָּתוּב זֹאת עַל סֵפֶר
אֲנִי לֹא בוֹ קָרָאתִי מִלֵּב הוֹצֵאתִיהוּ
וָאֲמַהֵר לָלֶכֶת הֵנָּה לֹא אֵלַי הֶחָדְרָה
לִטְעוֹם מִשְּׁרַת פַּת שַׁחַר פָּתוֹת בְּמְרַק גֶּרֶשׂ
כִּי טוֹב לִי תוֹרַת פִּי מִכָּל מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ
אַף כִּי לִמְבַקֵּשׁ מִפִּי תּוֹרָתִי, כָּמוֹךָ.

המון הֲלֹא תַגִּיד מִשְׁפָּטְךָ כִּי אֶחֱרַד לִשְׁמֹעַ.

(אמו״א)

צבעון אֲבָל לֹא אַךְ לִשְׁמוֹעַ כִּי גַם לַעֲשׂוֹת כָּכָה
גַּם תּוֹרָתִי מֵעוֹדִי לֹא אוֹתָהּ לָדַעַת
כִּי אִם גַּם לִשְׁמוֹר לַעֲשׂוֹת אֶעֱמוֹלָה אִיגָעָה.
דָּבָר כֻּלּוֹ דַעַת וּבוֹ כָל פֹּעַל אָיִן
אַף אִם אוּכַל לוֹ גַם הוּא, לֹא יִשְׂגַּב מִמֶּנִּי
אוֹתוֹ לֹא אֶלְמָדָה גַם פִּי בַל יַעֲבוֹר סֶלָה
אַךְ אֶל מַעֲשִׂים עֵינַי אִם גַּם לֹא אָבִין לָמוֹ
כִּי מַעֲשֶׂה בִּבְלִי דַעַת גֶּשֶׁם בִּבְלִי רוּחַ
וּבְלִי מַעֲשֶׂה, דַּעַת, רוּחַ וּגְשָׁמִים אָיִן
וּמְשַׁל קַדְמוֹנִי הוּא וּמְכַחֲשִׁים יַהַפְכוּהוּ
כִּי גֶשֶׁם אַחֵר לָמוֹ גַּם רוּחַ אַחֶרֶת
אֶל חִקְרֵי לִבָּמוֹ שֵׁמוֹת אֵלֶּה הֵסַבּוּ
גֶּשֶׁם אֶל כָּל גּוּף, לַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ גוּף, רוּחַ
וּבְכֵן הַטּוֹב לָרַע הָרַע לַטּוֹב יָשִׂימוּ —.

המון ושכל הַנַּח נָא הַמּוֹרֶה! וֶאֱמוֹר מִשְׁפָּט חָרָצְתָּ
פֶּן תִּשְׁכַּח מֵרֹב דָּבָר, אֶת אֲשֶׁר יָעָצְתָּ.

צבעון סְלְחוּ נָא אֲדוֹנַי בְּדַבֵּר תּוֹרָה אִם אָעַן
גַּם תּוֹרָה אַחֶרֶת אֲשֶׁר לֹא יִשְׁאָלוּנִי —
וּמִשְׁפָּטִי שֶׁשְּׁאֶלְתֶּם גַּם עָלָיו אָשִׁיבָה.
אַךְ אַחַת אֶשְׁאָל טֶרֶם מִשְׁפָּטִי אַגִּידָה:
בְּמוֹעֵד מִנְחַת עֶרֶב פֶּן אוֹחֵר יָרֵאתִי

הֵן טוֹב כִּי עַתָּה כֻּלָּנוּ פֹּה נִתְפַּלֵּלָה.

שכל בנערה הַלְהִתְפַּלֵּל הֲלוֹם בָּאתָ הַלְזֹאת נוֹעַדְנוּ
וּדְבַר מַלְכוּת לָנוּ אִם נוֹחֵר וּמַרְדֵנוּ!

צבעון בבהלה זֶה הוּא מִשְׁפָּטֵי הָמוֹן! (וּשְׁמַע נָא גַם שֵׂכֶל!)
אָמַרְתָּ כִּי בֶּאֱמֶת תַּחְפּוֹץ וּבוֹ חָשַׁקְתָּ
אַךְ דָּבָר מִפִּיךָ וּבְטֶרֶם יָבוֹא שֵׂכֶל
יָצָא אֶל אֲחֵרִים וּמִמְּךָ חֲלָטוּהוּ
וּרְאֵה זֶה מָצָאתִי, פִּלְאֵי תוֹרָתִי שׁוּרָה:
הֵן טֶרֶם יָצָא אִמְרָךְ וּכְבָר יָצָא שֵׂכֶל
מֵאַרְמוֹן הַמַּלְכָּה וַאֲמָרֶיהָ עַל פִּיהוּ
וּדְבָרֶיהָ קִדְּמוּךָ גַּם בַּאֲשֶׁר הִיא שָׂמָה
אֲשֶׁר לוֹ זֹאת יָדַעְתָּ עֵת נִדְבַּרְתֶּם יַחַד
אַתָּה עִם הַדּוֹבְרִים כָּךְ אִישׁ אֱלֵי רֵעֵהוּ
לֹא אוֹתָם הִבְטַחְתָּ לֹא אָז נָתַתָּ אֹמֶר
וּדְבָרְךָ אִם כֵּן, כִּשְׁגָגָה יוֹצֵאת מִפִּיךָ.
גַּם מוּפָר הוּא מֵרֵאשִׁית כָּמוֹהוּ כְּאָיִן
וּדְבַר הַמַּלְכָּה רִאשׁוֹן וּדְבָרְךָ הִפְרִיעַ
וּנְתוּנָה אֱמוּנָה מֵאָז לֶאֱמֶת שָׂרֵנוּ.
עַתָּה כָּבוֹד לַמַּלְכָּה עֹז לֶאֱמֶת גַּם הָבָה
מַהֵרָה מֶרְכַּבְתֶּךָ, וּרְתוֹם אוֹתָהּ לָרֶכֶשׁ
וּלְסוּסָתְךָ הַיְפֵהפִיָּה בַּעֲדִי עֲדָיִים

(רַעְיָה רָמָה וּקְדוֹשָׁה אֵלֶיהָ נִמְשָׁלָה—)
וּבְיַד אִישׁ הַנִּכְבָּד וּמִבְחַר כָּל אִישֶׁיךָ
תָּרוּץ בֵּית הַמַּלְכָּה עִם סוּסָה הַדּוֹהֶרֶת
אֶל אֱמוּנָה הָרַעְיָה תָּבִיא אֶת הָרֵעַ
וּבִימִין אִישׁ הַכָּבוֹד תִּשָּׂא אֱמֶת הֵנָּה
אֶל יוֹם חֲתֻנָּתוֹ הוּא יוֹם שִׂמְחַת לִבֵּנוּ
לִרְאוֹת אֶת אֱמוּנָה עֲלֵי חֵיק אֱמֶת סֶלָה.

אֲבָל גַּם שְׁלוּחִים תְּשַׁלַּח מֵאֵת פָּנֶיךָ
וְנָשָׂא מַשְׂאֵת אֶל אֱמֶת עַל יַד הַשָּׁלוּחַ
אֶת הַבְּגָדִים לֶאֱמוּנָה יָדֶיהָ כּוֹנָנוּ
לַאֲשֶׁר אֱלֹהִים מֵאָז לוֹ אוֹתָהּ הוֹכִיחַ
וּלְבֵשָׁם גַּם אֱמֶת אִם לֹא לִכְבוֹדוֹ הֵמָּה
וּכְמִנְהַג אַחַד הָעָם לֹא כִנְסִיכֵי אָרֶץ
וּבָזֶה אוֹת לְךָ יִתֵּן כִּי יֶאֱהַב בִּתֶּךָ
וּבִידִידוּת הֵמִיר מַלְכוּת וּבְאַהֲבָה הֶדֶר
וּכְמוֹכֶם יִלְבַּשׁ וּכְבִגְדֵיכֶם יַעֲטֶה בֶּגֶד —
וּבִרְצוֹתוֹ עִמְּךָ גַּם עִמּוֹ תִּרֶץ אַתָּה
וּבְעוֹד רַבּוֹת כָּזֹאת כֵּן אִישׁ לָאִישׁ תְּאוֹתוֹ.
עַד הַבְּרִית בֵּינֵינוּ גַּם בֵּינֵיכֶם תִּכְרוֹתוּ.

המון אל שכל מַה נָּאווּ דִבְרֵי מוֹרִי וּמַה לִּי נָעֵמוּ!
הִנֵּה מִלֵּא הָאֵל כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ שֵׂכֶל!
(אמו״א)

כִּי כָל דִּבְרֵי צִבְעוֹן אִמְרוֹת אֵל הֵם בַּקֹּדֶשׁ.

צבעון וּבְתוֹרָתוֹ כִּי אִינָע כֵּן לִי חִישׁ נִמְצָאוּ
לוּ יָגַעְתָּ בָהּ שֵׂכֶל! וַתִּמְצָא גַם אָתָּה.

שכל כָּל יוֹדְעֵי אֱמוּנָה כִּי נָשׁוּבָה נִשְׁאָלָה
אֶל מִי מִכָּל גֶּבֶר לִהְיוֹת אִשָּׁה יָאָתָה
הֲלֹא אַךְ אֶל שַׂר אֱמֶת! פֶּה אֶחָד יָשִׁיבוּ
וּלְאִישׁ אַחֵר זוּלָתוֹ לֹא תוּכַל תִּנָּתֵן
וַאֲשֶׁר לֹא יָשָׁר הוּא כָּל תּוֹרָה לֹא תוֹרֶנּוּ
אַף כִּי דִבְרַת הָמוֹן לֹא לָנוּ תַּיְשִׁירֶנּוּ
כִּי יָבוּר הוּא לוֹ אִישׁ, לֹא בִתּוֹ תִּבְחָרֶנּוּ.
וּמָה אִינַע לִמְצוֹא אֲשֶׁר עִמִּי הִנֵּהוּ —.

אל המון אַךְ זֹאת יָדַעְתִּי וּכְבָר לִי הָמוֹן הִגַּדְתָּ
כִּי פִי בְנְכֶם אוֹ בִתְּכֶם בְּעֵת תִּתְחַתֵּנוּ
אַתֶּם לֹא תִשְׁאָלוּ הֲיִרְצוּ הַיְמָאֵנוּ,
וֶאֱמֶת אֲדוֹנִי לֹא כֵן, לֹא יַחְפּוֹץ בָּאֵלֶּה
הוּא שָׁאוֹל יִשְׁאַל אִם פִּי אֱמוּנָה שָׁאָלְתִּי
אִם לֹא כֵן לֹא יֵאוֹת לִי לֹא יֹאבֶה לָלֶכֶת
וּכְבָר אִם נִשְׁאָלָה — אוּלַי אַחֵר מָהֲרָה.

המון קִרְאוּ נָא גַם לֶאֱמוּנָה אֵיפֹה הִיא נֶחְבָּאָה;

נקראת ובאה

אל אמונה הֲטוֹב גַּם לָךְ בִּתִּי הֲתֹאבִי אִם תּוֹאִילִי

(אמו״א)

כִּי אֶל אֱמֶת שַׂר הַמַּלְכָּה אוֹתָךְ נָתַתִּי
וּכְבָר הוֹרָה כֵּן מוֹרִי וּכְבָר כֵּן עָשִׂיתִי —.

אמונה, בשום כפות ידיה לאחדים נוכח לבה.

בָּרוּךְ אֵל עוֹשֵׂנִי וּבְרוּכִים הוֹרַי אֵלֶּה
וּבְרוּכָה הַמַּלְכָּה גַּם שֵׂכֶל יוֹעֵץ פֶּלֶא
זֶה צִבְעוֹן הוֹרָה דֵעָה גַּם הוּא בָּרוּךְ יְהִי
אֲנִי תְמָּתִי אַגִּיד — אוֹבֶה מִבְּלִי דַעַת —
אַךְ דָּבְקָה רוּחִי בּוֹ מֵעֵת אָזְנִי שׁוֹמַעַת
עַל פִּי שֵׂכֶל שֵׁם אֱמֶת שָׁם שֶׁבֶת מַגְבִּיהִי.
מֵאָז חָיְתָה נַפְשִׁי מִשְׁנֶה חַיִּים חָיִיתִי
וּכְאִלּוּ מִלְּפָנִים הַחֵצִי אַךְ הָיִיתִי
חֲצִי בָשָׂר וָדָם חֲצִי נֶפֶשׁ וָרוּחַ
וּמֵאָז בָּא שֵׂכֶל בִּשְׁמוֹ כֻּלָּם שָׁלֵמוּ
וִיצוּרַי וּבַדֵּי עוֹרִי חַיִּים עָצֵמוּ
כִּזְכוֹר אַךְ אֱמֶת אִיתָם, לִבִּי בִי יָנוּחַ.

שכל אוֹת הוּא לָךְ אֱמוּנָה וְהָיִי בָזֶה נוֹכַחַת
כִּי אַךְ יַד הָאֱלֹהִים גּוֹרָלֵךְ זֶה הִפִּילָה
לֶאֱמֶת לִהְיוֹת נַחֲלָה מֵאָז עָלָה עָלַיִךְ
וּמֵעֵת נוֹצַרְתֶּם נוֹעַדְתֶּם לִהְיוֹת יַחַד
וּלְבָשָׂר אֶחָד, לַאֲחָדִים רוּחַ וָנֶפֶשׁ
לָכֵן כִּי אַךְ הִקְשַׁבְתְּ שֵׁם אֱמֶת אַךְ שָׁמַעַתְּ
כֵּן דָּבְקָה רוּחֵךְ בּוֹ כֵּן נַפְשֵׁךְ בּוֹ נִקְשָׁרָה.

(אמו״א)

עַל כֵּן בָּשָׂר אֶחָד עָשָׂה אֱלֹהֵי קֶדֶם
אָז הָרִאשׁוֹן אָדָם מֵאַדְמַת עַפְרוֹת חֹמֶר
מִבָּשָׂר הָאֶחָד גַּם הָאִישׁ גַּם הָאִשָּׁה
אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו הִיא, מִמֶּנּוּ לֻקָּחָה
עַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ הִיא, וּשְׁאָר רוּחַ לוֹ סֶלָה
כִּי קַח גֵּו מִן גֵּו אָצַל רוּחַ מִן רוּחֵהוּ
וּמַה בִּקֵּשׁ אֱלֹהִים כִּי אֶחָד עָשָׂמוֹ
אֲשֶׁר יִבְחַר לוֹ אִישׁ אִישׁ אַךְ אִשָּׁה מֵהֵנָּה
וּתְהִי אַךְ הִיא לוֹ אִשָּׁה וּבָהּ יִדְבַּק סֶלָה
אֶחָד יִהְיוּ גַּם הֵם זֶה אֶת זֶה לֹא יָמִירוּ
אַךְ זֶרַע לָטַעַת וּפְרִי בֶטֶן יָבִיאוּ
כִּי זַרְעָם יוֹלִידוּ זֶרַע אֱלֹהִים הֵמָּה
כִּי בִדְמוּתוֹ וּבְצַלְמוֹ גַּם אוֹתָם יוֹלִידוּ
כַּאֲשֶׁר בָּהֶם מֵרֵאשִׁית הוּא בָרָא אוֹתָמוֹ.
לֹא כִבְהֵמָה וָעוֹף וּכְכָל חַיְתוֹ הַיָּעַר
כִּי אַךְ לִתְשׁוּקָתָם וּלְמַלֵּא תַּאֲוַת נֶפֶשׁ
יִבְחַר לוֹ לִרְגָעִים אַחֶרֶת מִמִּינֵהוּ
כֵּן לֹא אֶחָד עָשָׂה זָכָר וּנְקֵבָה בָּמוֹ
כִּי לֹא זֶרַע אֱלֹהִים גַּם אֵלֶּה זַרְעָמוֹ
כִּי בִדְמוּתוֹ וּבְצַלְמוֹ גַּם הֵם לֹא נִבְרָאוּ.
זִכְרִי אֱמוּנָה! וּבְרוּחֵךְ זֶה הִשָּׁמֵרִי
גַּם אֱמֶת כֵּן יִשָּׁמֶר־בָּךְ בִּשְׁאָר רוּחֵהוּ
(אמו"א)

פֶּן זֶה בָּזֶה תִּבְגּוֹדוּ פֶּן גַּם תִּמְעֲלוּ מָעַל
וּשְׁאָר רוּחַ כִּשְׁאָר בָּשָׂר אִשָּׁה לַבָּעַל. ¹)

צבעון אֶת אֵלֶּה לֹא אֵדָעָה אַךְ אֶת זֹאת יָדָעְתִּי
כִּי נִשְׁמוֹת אִשָּׁה וּבַעְלָהּ חַד הָיוּ שָׁמָּה
בַּחֲדַר הַנְּשָׁמוֹת אֲשֶׁר לֵאלֹהִים מִמָּעַל
וּבְטֶרֶם יוּצָרוּ, יְבִתְּרֵם אֵל לִשְׁנַיִם
וּבְנֵי אִשָּׁה וָגֶבֶר הַחֲצָאִים יוּשָׂמוּ
לָכֵן גַּם פֹּה בָּאָרֶץ יַחַד יִתְלַכָּדוּ
כַּחֲצוֹת מֵי־הַנָּהָר וּלְהִתְעָרֵב יָשׁוּבוּ
כִּשְׁתֵּי תּוֹרוֹת אִם זוֹ מִזּוֹ בִּמְאֹד רָחָקוּ
אֲנִי אַכִּיר אוֹתָן כִּי תוֹרָה אַחַת הֵנָּה
וּבְחַדּוּדֵי רַעְיוֹנַי לַאֲחָדִים תִּהְיֶינָה.

המון אֵין דּוֹבֵר רָאמוֹת אֵין חֲכַם לֵבָב כָּמוֹךָ
רוּחַ אֵל דּוֹבֵר בָּךְ וּמִלָּתוֹ עַל פִּיךָ
וּמִי בִּבְנֵי בֵיתִי יוֹתֵר נִכְבָּד מִמֶּךָּ
וּלְהָבִיא אֱמֶת הֵנָּה הֲלֹא אֵין בִּלְתֶּךָ
עַל כֵּן מִמְּךָ אֶשְׁאַל עַנְוַת צִדְקָךְ תַּרְבֵּנִי
הִתְאַזֵּר אַתָּה וָלֵךְ וּרְכַב נָא וְנָסָעָה
בּוֹאָה עִיר הַמְּלוּכָה בֵּית הַמַּלְכָּה הוֹפִיעָה
וַעֲשֵׂה כֹל יָעַצְתָּ כִּי אַךְ אַתָּה יָדָעְתָּ.

צבעון וּלְתוֹרָתִי מָה אַעַשׂ מֵהֲגוֹת בָּהּ אֶחְדָּלָה

כָּל עוֹד אוֹחֲזָה דֶרֶךְ כָּל עוֹד אֹרַח אֶעֱבוֹרָה
וּמְבַקְשֶׁיהָ מִפִּי מַה יַּעֲשׂוּ אֵיפוֹא הֵמָּה
אִם לֹא כִּי מַסָּעֵי זֶה דֶּרֶךְ זוּ אֵלֵכָה
כִּדְבַר אֱלֹהִים הוּא וּכְמִצְוַת תּוֹרַת פִּיהוּ
וּכְכָל מַעֲשֵׂי מְעוֹדֵי גַּם הֵם יֵחָשֵׁבוּ
כִּי חֶפְצוֹ הֱיוֹת אֱמוּנָה לְאֱמֶת אַשְׁלִימָה
וּכְתוֹרָתִי כָמוֹהוּ חֵפֶץ אֵלִי הֵמָּה
לָכֵן לַעֲשׂוֹת לֵאלֹהֵי תוֹרָתִי אָפֵרָה
וּלְמַעַן הַמַּלְכָּה וּלְמַעַנְךָ אֶעֱשֶׂנָּה
וּלְמַעַן בִּתְּךָ אֱמוּנָה לֶאֱמֶת אֶתְּנֶנָּה.

המן עַתָּה אֱמוּנָה בִתִּי! הַבְּגָדִים הָבִיאִי!
הַשְּׁמוּרִים שָׁם אִתָּךְ וּלְמוֹעֵד זֶה נִשְׁמָרוּ
וּתְנִימוֹ עַל יַד צִבְעוֹן מַשְׂאַת אֱמֶת הֵמָּה
כִּי בָהֶם כַּעֲצַת צִבְעוֹן יֵרָאֶה אֵלֵינוּ
וּכְאַחַד מֵאִתָּנוּ יִתְהַלֵּךְ בֵּינֵינוּ
וּבָזֶה שֶׁבֶת נוּכַל יַחַד כָּל יָמֵינוּ.

רצה ומביאה

אל צבעון הֵא לְךָ מוֹרִי הַבְּגָדִים גַּם נֶאֱסַר הָרֶכֶב
וּמַהֲרָה נָא מַעֲשֶׂיךָ רָצוֹא וָשׁוֹב חוּשָׁה
כִּי תֵבֶל נֶפֶשׁ בִּתִּי עֵינֶיהָ תִּכְלֶינָה
מִיַּחֵל לְךָ צִבְעוֹן! גַּם לֶאֱמֶת בִּימִינֶךָ.
(אמ״א)

צבעון שָׁלוֹם לְךָ הָמוֹן ! הִנְנִי עִם שֵׂכֶל נוֹסֵעַ
גַּם לְךָ אֱמוּנָה שָׁלוֹם הֲרָגְעִי וָדֹמִּי
חִישׁ תִּרְאִי הָאִישׁ בִּתְשׁוּעַת אֵל לְךָ הוֹכַחְתִּי
בִּישׁוּעָתוֹ הַחִלּוֹתִי בָּהּ אֶגְמוֹר סֶלָה
כִּי אַךְ תּוֹרָתוֹ אֶהְגֶּה אֵלָיו אֶתְפַּלֵּלָה .

(צבעון ושכל יוצאים וכרגע והנה צבעון שב הביתה)

המון מַה זֶּה צִבְעוֹן שַׁבְתָּ וּבַחוּץ יַעֲמוֹד שֵׂכֶל ?

צבעון הֵן דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הוּא אַל יְדָעֵנוּ
הֲלֹא תֵדַע הָמוֹן גַּם הָעָם זֹאת יָבִינוּ
כִּי אֵין תִּפְאַרְתִּי וּכְבוֹדִי עַל זוּ הַדֶּרֶךְ
כִּי אֵלְכָה גַם אֲנִי עִם הָאִישׁ שֵׂכֶל יָחַד
אִישׁ לֹא שֵׁם לוֹ בָּעָם בִּקְדוֹשִׁים לֹא יֵחָשֵׁב
וּבָם גַּם לֹא יַאֲמִין יֹאמַר כִּי מַתְעִים הֵמָּה
כֹּל בִּינָתוֹ מֵאֵנָה לֹא עוֹד יַאֲמִינֵהוּ
גַּם חֲרָדוֹת וּפְחָדִים לוֹ לַעַג וָקֶלֶם
כְּחֵשׁ בַּשֵּׁדִים וּשְׂעִירִים , יֹאמַר לוּא הֵמָּה
יֹאמַר כִּי הַמֵּתִים לֹא יִחְיוּ גַם בַּלַּיְלָה
גַּם יָמִים נוֹרָאִים יָמִים טוֹבִים לוֹ הֵמָּה
וּמוּסָרֵי הַנּוֹרָא קָרָא מוּסַר הָבֶל
וָאֲבַכֶּה אֶת כָּל הָעָם הוּא לֹא בָא לִשְׁמוֹעַ
אַךְ תּוֹרָתִי שָׁמַע בַּעֲבוּר יַלְעִיג עָלֶיהָ

(אמו"א)

קִלְלָתִי לוֹ מִשְׂחָק יִלְעַג לַחֲלוֹמוֹת לַיִל
יָמִים אֵלֶּה יֹאמַר מִן הָרִאשׁוֹנִים טוֹבוּ
אֵלֶּה חַיִּים עֶדְנָה וּכְבָר אֵלֶּה מֵתוּ
וּלְיִרְאֵי אֵל חֶרְפָּה לֶכֶת עִמּוֹ בַּדָּרֶךְ
אַף כִּי לִי הַנּוֹדַע – הוֹדוֹת לָאֵל – בָּאָרֶץ
וּלְמַעַנְךָ אַךְ הָמוֹן הֲלֹא זֹאת הֵן אֶעֱשׂ
עֲשֵׂה נָא אִם כֵּן אֵיפוֹא וּלְמַעֲנִי גַּם אַתָּה
וּכְתוֹב חִישׁ אֶל הַמַּלְכָּה אֶל אֱמֶת אִגֶּרֶת
כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא יָעַצְתִּי גַּם הוֹרֵיתִי
לָכֶם הָמוֹן וֶאֱמוּנָה! אַךְ לַעֲזוֹב אֶת שֶׁקֶר
וּתְמוּרָתוֹ אֶת הַיָּשָׁר אֶת אֱמֶת תִּבְחָרוּ
וַעֲצַת שֵׂכֶל וַאֲמָרָיו כֻּלָּם לֹא הוֹעִילוּ
לוּלֵא תוֹרָתִי לִי עִם עָרָיו הִתְיַצָּבָה
לַהֲרוֹס אֲשֶׁר בָּנוּ לִנְתוֹשׁ אֲשֶׁר נָטָעוּ
כִּי כֵן אוֹכַל הַטּוֹת תּוֹרָתִי אֶל כָּל רוּחַ.
וַהֲרִיצוֹתָ אִגַּרְתְּךָ בַּעֲבוּר יַקְדִּימֵנוּ
מִדֵּי דַבֶּרְךָ תִּכְתּוֹב גַּם מִי וּמָה אָנִי –
וּבָזֶה גַּם זוֹ הַמַּלְכָּה תַאֲמִין כִּי עַתָּה
עַל יָדִי וּלְבַדִּי אֶת אֱמֶת לָךְ לִשְׁלוֹחַ
וּמִבְּלִי שֵׂכֶל כִּי אָשׁוּב עִם אֱמֶת הֵנָּה
וּמִדֵּי נָסְעִי אַךְ אָנִי, אִתּוֹ בַּדָּרֶךְ
כָּל דַּרְכֵי בֵיתְךָ מִלְּפָנִים אוּכַל אוֹרֶנּוּ

(אמו״א)

אוֹרֵנוּ לִנְשׁוֹת מַלְכוּת וּנְגִידִים לְשַׁבּוֹחַ
לִחְיוֹת חַיֵּי עָם וּבְחַיֵּי עוֹלָם לִבְטוֹחַ
יִתְרַע אֶת אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ וּכְמוֹהֶם יָשֹׁחַ
וּבְבִתְּךָ אַךְ יִדְבַּק וּבֶאֱמוּנָה אַךְ יַחַךְ
וּלְמַעַן תּוּכְלוּ שֶׁבֶת תִּשְׁלָיו גַם יָחַד.

המון אַחֲרֵי עֲצָתְךָ מִי יִשְׁנֶה — הֵן אֶעֱשֶׂה כָּכָה!

צבעון עַתָּה בֶּטַח אֵלֵךְ וֵאלֹהִים גַּם יוֹשִׁיעַ
לְשַׁלּוֹחַ לָךְ הָאָדוֹן בּוֹ אֲנִי אֶחְפּוֹצָה —
וּלְהָבִיא אֱמֶת אֱמֶת — עַד לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ
וַאֲשֶׁר כָּלְתָה לוֹ נַפְשִׁי — תִּרְאֶינָה עֵינֵינוּ.

אל לבו בפניתו לצאת מִי יַגִּיד אֶל מִרְמָה כִּי עַתָּה זֶה בִּצַּעְתִּי
אֶת עֲצָתוֹ כִּלָּה כַּאֲשֶׁר אִוְּתָה נַפְשֵׁנוּ —
כִּי אַךְ אֲנִי וּלְבַדִּי אֶת אֱמֶת אוֹלִיכָה
וּבְאֵין שֵׂכֶל אִתִּי גַּם מַעֲשַׂי אֲבַצֵּעַ
וִיכַנֵּס אָז הָמוֹן תַּחַת אֱמֶת אֶת שֶׁקֶר
אַךְ מִרְמָה יִשְׁמוֹר חֻקּוֹ לַעֲמוֹד עֲלֵי דָרֶךְ
עִם עֶרֶב תַּלְמִידֵי בַּיַּעַר וּבְמוֹ אֶרֶב
כִּזְאֵבֵי עֲרָבוֹת אֵלַי יֵצְאוּ בָעֶרֶב.

יוצא

(אמו"א)

מחזה ו.

בית המון

המון ופתיות ואמונה

המון נשקף בחלון ביתו: נַשְׁנָה מַהֵר הֲלוֹם פֹּה הַחַלּוֹן וּרְאֵינָה!

(פתיות ואמונה נגשות)

הֵן שָׁבָה מֶרְכַּבְתִּי, שָׁם תַּעֲמוֹד עֲלֵי דָרֶךְ —
הָהּ! — וּמַה מֵּרָחוֹק אֶרְאֶה, כָּל אִישׁ בָּהּ אָיִן.

(פתיות ואמונה נבהלות)

הַרְפּוּ! — הֵן מִן הַמְּעָרָה שָׁם בַּחֲצַר הַקַּיִץ
כִּשְׁנַיִם אֲנָשִׁים הֵן אֶרְאֶה כִּי יָצָאוּ
וּרְאֶינָה! — כִּי צִבְעוֹן הָאֶחָד! — וּמִשְׁנֵהוּ ?...
הֵן לָבוּשׁ בִּגְדֵי הַמַּשְׂאֵת — וֶאֱמֶת הִנֵּהוּ!!

פתיות: כֵּן הוּא! וּמִבְּלִי הַבְּגָדִים גַּם אַכִּירֶנּוּ.

המון: מֵעוֹדֵךְ אוֹתוֹ לֹא רָאִית כִּי תַכִּירִיהוּ
זֶה דַרְכֵּךְ כֶּסֶל לָךְ "כֵּן הוּא" תָּמִיד תֹּאמֵרִי.

פתיות: הֵן אַכִּיר אֶת צִבְעוֹן, זוֹ מִרְכֶּבֶת סוּסֵינוּ
וּמִי זֶה הָאִישׁ עִמָּם אִם לֹא אֱמֶת יְהִי.

המון: אוּלַי הוּא שֶׂכֶל וּכְמוֹ הָלְכוּ כֵּן יָשׁוּבוּ
וֶאֱמֶת הַשָּׂר אֵין אִתָּם לֹא יָבוֹא אֵלֵינוּ.

פתיות: הֲלֹא אֱמֶת הוּא! כִּי גַם אַתָּה כֵּן אָמָרְתָּ

(אמו"א)

וּרְאֵה! כִּי גַם צִבְעוֹן יֹאמַר כִּי כֵן הוּא סֶלָה —.

המון אל העבד: אֲבָל רוֹצָה חִישׁ אַתָּה וּשְׁאָלָה וָשׁוּבָה
וְדֵעָה גַּם בַּמְּעָרָה מַה זֶּה כִּי יַחַד בָּאוּ.

(רץ גם שב)

העבד בהשיב רוח: צִבְעוֹן וֶאֱמֶת הַשָּׂר הֵמָּה! וּכְבָר יִסָּעוּ
וּבַמְּעָרָה שָׁם, אָמַר צִבְעוֹן הִתְפַּלָּלוּ
וֶאֱמֶת שָׁמָּה הֶחֱלִיף הַבְּגָדִים בִּבְגָדֵינוּ
גַּם מִרְמָה וַעֲדָתוֹ שָׁם בַּמְּעָרָה עוֹד יַחַד
גַּם כָּל תַּלְמִידֵי צִבְעוֹן נֶעֱצָרִים עוֹד שָׁמָּה
לִכְבוֹדוֹ וּכְבוֹד אֱמֶת לִקְרָאתוֹ יָצָאוּ,
אַךְ צִבְעוֹן עִם אֱמֶת מִן הַמְּעָרָה מִהֲרוּ
וּלְמֶרְכַּבְתָּם בַּחֲרָדָה אָצוּ לַעֲלוֹת שָׁבֶת
וַיְצַוּוּנִי לָשׁוּב חִישׁ לָרוּץ וּלְבַשֶּׂרְךָ
עַד בִּמְתֵי הַמְּעָרָה הִתְבּוֹנֵן לֹא הִרְפּוּנִי —
וּכְבָר עַד שׁוּבִי הַמֶּרְכָּבָה הֶעֱבִירַתְנִי
וּכְבָר עוֹלִים הַבָּיְתָה — גַּם הִנֵּה הִנָּמוֹ!!

(המון ופתיות תומכים חיש בידי אמונה מזה ומזה וקרבים אל פתח הבית, הדלתים נפתחים וצבעון בא תומך בידי שקר לבוש בגדי המשאת)

צבעון: בָּרוּךְ אֱמֶת הַבָּא לָאֵל הֱבִיאוֹ הֵנָּה!
וּבְרוּכָה אֱמוּנָה בַּשָּׂר אֱמֶת בּוֹחֶרֶת!
וִיבֹרְכוּ הוֹרֶיהָ חֶבְרוּ זוֹ הַחוֹבֶרֶת!

(אמו"א)

קוּם הָמוֹן כִּפְתַיּוּת אֱמוּנָה לֶאֱמֶת תְּנָה!
וּלְטוֹבָה גַּם אוֹהַבְכֶם אֶת צִבְעוֹן תִּזְכּוֹרוּ
וּבְרִית כָּרְתוּ לוֹ אָבוֹת גַּם בָּנִים יִשְׁמוֹרוּ׃

המון ופתיות בָּרוּךְ אֵל הֶרְאָנוּ אוֹתְךָ אֱמֶת שָׂרֵנוּ!
וּנְצִיב הָאָרֶץ אַתָּה וַתְּהִי חֲתָנֵנוּ
הֵא לָךְ בִּלְבַב אֵמוּן אֱמוּנָה זוֹ בִּתֵּנוּ
וּנְתוּנָה הִיא לָךְ כַּאֲשֶׁר הוֹרָה זֶה מוֹרֵנוּ.

שקר הֵא לָךְ רַעְיָתִי עַל יָדֵךְ זוֹ הַטַּבַּעַת
איחז אצבע
אמונה שֵׁם הַמַּלְכָּה וּשְׁמִי אֱמֶת חָקוּק עָלֶיהָ
חוֹתַם לִבִּי הוּא, עַתָּה זִכָּרוֹן לָךְ יְהִי
כָּל רוֹאַיִךְ יַכִּירוּךְ כִּי לִי אַתְּ מֵעַתָּה
וּנְתוּנָה אַתְּ לִי מֵאֵת הַמַּלְכָּה יֵדָעוּ
כִּי בִי אֱמֶת בָּחַרְתְּ בָּךְ אֱמוּנָה גַּם אָנִי
בִּשְׁמִי זֶה חַקֹּתִי עַל יָדֵךְ, לָךְ נִשְׁבָּעְתִּי.

אמונה יוצאת וידיה על ראשה וצבעון מתבונן אליה ומשתומם.
סכלות ומרמה באים ומשתחוים לשקר בהדרת קדש.

מרמה לָךְ אֱמֶת אֲדוֹנֵינוּ! עַתָּה הִנֵּה בָאנוּ
וּלְבַדְּךָ אַךְ אַתָּה הֱיֵה נָא מָנוֹס לָנוּ
הֵן זֶה שֵׂכֶל הָאִישׁ צִיר הַמַּלְכָּה שָׁלוּחַ
שָׂמָנוּ מִפְגָּע לוֹ וַיִּלְטוֹשׁ עֵינָיו לָנוּ
אַךְ לִמְצוֹא חִנּוֹ מָצָא חִנָּם עֲוֹנֵנוּ

וּלְהַרְאוֹת לַמַּלְכָּה כִּי נֶאֱמָן לָהּ הִנֵּהוּ
וּבְחַנְפֵי חֶלְקַת לַעֲגוֹ כִּמְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר
יִתְּנֵנוּ כַמּוֹרְדִים יִצְדֵנוּ כִּבְנֵי מֶרִי
מֵעָרִים גֵּרְשָׁנוּ מִקִּרְיוֹת הֲדָפָנוּ
כִּי שָׁם יֵדַע לִמְצוֹא לוֹ חֲבֵרָיו בַּשַּׁעַר
בִּגְדוֹלוֹת יֵלְכוּ עִמּוֹ נִפְלָאוֹת מִמֶּנּוּ
וּבְשֵׁם זוֹ הַמַּלְכָּה וּבְשִׁמְךָ יִתְאַמָּרוּ.
כְּרוּחַ בַּחֲשַׁשׁ הָרִים כֵּן יָפִיחַ בָּנוּ
כִּתְּרָנוּ מִסָּבִיב לִסְגּוֹר עָרִים מִמֶּנּוּ
עֲדֵי הִרְדִּיפָנוּ וּמְנוּחָה הִדְרִיכָנוּ:
בִּכְפַר זֶה עֲמוּנָה לִמְצוֹא אֵיפֹה מָנוֹחַ
תַּחַת תֻּמַּת הָמוֹן וּפְתַיּוּת רַכַּת נֶפֶשׁ
אֲבָל קָשֶׁה לֵב שֶׂכֶל עוֹד יִתְנַכֵּל לָנוּ
וּכְבָר נִרְאוּ פֹה רַגְלָיו הָהּ! עוֹד לֹא יָנוּחַ
לִבּוֹ אַךְ לַעֲקוֹר זוֹ מִשְׁפַּחַת גֵּר וָעֵקֶר
עַתָּה אֲדוֹנֵינוּ אֶל שֵׁמַע שִׁמְךָ בָּאנוּ
כִּי נוֹרָא שָׁם אֱמֶת וּמִפָּנָיו נִחַתְנוּ
כִּי רֶגֶל זֶה בָּנוּ גַּם אֵלֶיךָ יָדַעְנוּ
וּכְזָבִים הֵן שָׂנֵאתָ גַּם סְעִפִּים תְּעַבְתָּ
אַל נָא מִזֶּה הָלְאָה אוֹתָנוּ עוֹד תָּנִיעַ
וּמְנוּחָה אַחֲרוֹנָה אַל נָא תָשֹׁד אוֹתָנוּ
וּשְׁאַל נָא פִּי הָמוֹן, וּפְתַיּוּת כִּי תַחֲקוֹרָה
(אמו"א).

אוֹ פִּי צַדִּיק תִּשְׁאַל צִבְעוֹן הֲלוֹם הִנְחֶךָ —
הֲשָׁמְעוּ מִפִּינוּ מַרְדּוּת וּדְבַר כָּל מֶרִי
מֵאָז בָּאנוּ הֵנָּה מֵאָז פֹּה נִתְגּוֹרֵרָה
גַּם נַפְשֵׁנוּ יַכִּירוּ כִּי לֹא הִתְנַכֵּרָה.

פתיות כֵּן הוּא, חֲתָנִי אֱמֶת! אוֹרְחִים כֵּנִים הֵמָּה.

המון הֲלֹא גַם אֶת שֵׂכֶל, תֵּדַע אַתָּה לֹא נָחְנוּ
בִּדְבַר הַמַּלְכָּה עַד בּוֹאוֹ לֹא נוֹדַע לָנוּ.

שקר גַּם אֲנִי גַּם הַמַּלְכָּה בָּזֹאת כּוֹ יָדַעְנוּ
כִּי לֹא תָּמִיד לֹא יַחֲטִיא לֹא יֵט מִנִּי דָרֶךְ
כִּי יֵלֵךְ מִישׁוֹר אַךְ כָּל עוֹד בּוֹ נָשִׂים עַיִן
וּבְהַרְחִיקוֹ לֶכֶת אָז יֶקֶר כִּי גַּם יִתַּע.

המון אִם כֵּן הוּא חֲתָנִי אֱמֶת אֲחַל פָּנֶיךָ
יֵשְׁבוּ נָא פֹּה אִתָּנוּ אַחַר כִּי יָשָׁבוּ
כָּל עוֹד לֹא רָאִינוּ גַּם לֹא נִרְאָה בָּם אָוֶן.

פתיות כֵּן הוּא, כֵּן דִּבֵּר אִישִׁי כֵּן אֶחְפֹּץ גַּם אָנִי.

סכלות עֲלֵז לִבִּי בָּךְ תָּמִיד «כֵּן הוּא» כִּי תָשִׁיבִי
וּשְׂפָתַיִם תִּשָּׁקִי עֵת פִּיכִי תַרְחִיבִי.

מרמה כִּי אָמְנָם מַעֲנֶה «כֵּן הוּא» לֹא יֵצֵא מִפִּיהָ
בִּלְתִּי אִם עַל דָּבָר בִּמְאֹד נַפְשָׁהּ יוֹדַעַת —.

שקר כִּי אֱמֶת חֲתַנְכֶם בַּעֲבוּר הַיּוֹם תֵּדָעוּ
אל המון ופתיות

(אמו"א)

הִנֵּה אֶאוֹת לָמוֹ כִּי אַךְ לָכֶם נַעֲנֵיתִי
וּפְנֵיכֶם לָשֵׂאת פִּי הַמַּלְכָּה לֹא אֶשְׁאָלָה
אֶפֶס עוֹד אֶחָד בָּמוֹ אוֹתוֹ לֹא אוּכָלָה
הֵן צִבְעוֹן סִפֵּר לִי וּבְתָמּוֹ הוֹדִיעַנִי
כִּי גַם שֶׁקֶר נִלְוָה עִמָּם נִסְפַּח עָלֵימוֹ
וַאֲנִי אוֹיְבוֹ מְאָז וּכְמוֹ הוּא יִשְׂנָאֵנִי
כַּאֲשֶׁר לִשְׁאוֹל לִשְׁלוֹמִי לֹא בָא גַם הַפָּעַם
הוּא לֹא יוּכַל גּוּר פֹּה, שֶׁבֶת עִמִּי גַם יָחַד
בִּשְׁמִי אֱמֶת וּבְשֵׁם הַמַּלְכָּה אִשָּׁבֵעַ
כִּי גָרֵשׁ אֲגָרְשֵׁהוּ בַּעֲבוּר לֹא אֶרְאֶנּוּ
אָמְנָם זֹאת לָכֶם אַעַשׂ וּבְזֹאת אֶאוֹת לָמוֹ
אִם אֵין מִפְלָט לוֹ וּבַעֲמוֹנָה יִסְתַּפֵּחַ
לִסְגּוֹר בַּעֲדוֹ צֵאתוֹ לֹא יֵצֵא פֹה עוֹד חוּצָה
וּבְאַחַת הַמְּעָרוֹת יוּשָׂם אִישׁ בַּל יִרְאֵהוּ
גַּם לָשׂוּם עָלָיו מִשְׁמָר לִשְׁמוֹר פִּתְחֵי פִיהוּ
בַּל יוֹצִיא הַחוּצָה תּוֹךְ לִבּוֹ וּדְבַר מָרֶד
וַאֲרוּחַת תָּמִיד שָׁם מֵאִתִּי לוֹ תִנָּתֵן
וּלְאִישׁ אַל יִוָּדַע כִּי פֹה בַּמְּעָרָה שָׁקֶר
כִּי רַבִּים הֵם אוֹהֲבָיו מֵרֵעָיו לֹא יִצָּעֲרוּ
פֶּן יִוָּעֲדוּ יַחְדָּו וּבְחָזְקָה יוֹצִיאוּהוּ
עַל כֵּן לִבְלִי הוֹדַע זֹאת כֻּלְּכֶם תִּשָּׁבֵעוּ
בְּזֹאת תִּבָּחֵנוּ וּבְאֵלֶּה תִּוָּדֵעוּ!

(אמו״א)

מרמה גַּם כָּל אֵלֶּה אָעַשׂ אַף לֹא דָבָר אֲפִילָה
אַחֲרֵי הִתּוֹ עוֹד לָנוּ פֹּה אִתּוֹ לָשָׁבֶת .

שקר בַּמָּה אֵדַע כִּי כֵן הוּא כִּי אַחֲרֵי מְלֵאת ?

פתיות יָדַעְתִּי כִּי כֵן הוּא וּדְבָרָיו יֵאָמֵנוּ .

המון וּלְעֵינֵינוּ אוּלַי יֵעָשׂ כִּי נֵלְכָה שָׁמָּה .

שקר לֹא עֵת צֵאת הַיּוֹם לָנוּ יוֹם שִׂמְחַת גִּילֵנוּ — .

פתיות כֵּן הוּא , וּבְעוֹד רֶגַע הֲלֹא נָבוֹא כֻלָּנוּ
אֶל הַמִּשְׁתֶּה כִּי הוּכַן , בֵּית חֻפַּת בִּתֵּנוּ .

צבעון אִם כֵּן אֵלְכָה אֲנִי עִם מִרְמָה אֱלֵי שָׁקֶר
וַאֲנִי פִּי אֱמֶת אֶשְׁמוֹר — עָלָיו עוֹד אוֹסִיפָה
וּלְמַעֲנָךְ אֶל תּוֹרָתִי לֹא אָשׁוּב עוֹד רָגַע
כִּי אֲמַהֵר לַעֲשׂוֹת וּמַעֲשַׂי שָׁם אָחִישָׁה
וּלְבָרֵךְ אֶת הַזֶּבַח הֲלֹא גַם אָשׁוּבָה
וִינוּבוּן אֱמֶת וֶאֱמוּנָה אָז כִּי אָנוּבָה .

שקר אֵין טוֹב לִי מֵאֲשֶׁר תֵּלֵךְ כִּי אַךְ בָּךְ אַאֲמִינָה
וּלְחַלּוֹת פָּנֶיךָ פָּנִים לֹא הֵעַזְתִּי
עַתָּה כִּי אָבִיתָ לֹא אוֹבֶה זוּלָתֶךָ
וּלְשֶׁקֶר תֹּאמַר כִּי אֲנִי אֱמֶת שׁוֹלְחֶךָ .

צבעון הוֹי עֵת הַתְּפִלָּה בָּאָה ! — אֲבָל אֶתְפַּלְלָה
בַּמְּעָרָה הִתְפַּלַּלְנוּ אָז אַתָּה וַאֲנַחְנוּ

כִּי שָׁם אָמַר לִבִּי אַסְגִּיר שֶׁקֶר אוֹיִבֶךְ
בַּעֲבוּר תֵּדַע אֱמֶת! הַמְּעָרָה בָּהּ הִנֵּהוּ
וּמִשְׁמָר עַל מִשְׁמָר יוֹם יוֹם עָלֵיהוּ חֶרֶב.

מרמה אל סכלות הֲלֹא עִמָּנוּ סִכְלוּת! גַּם מִזֶּה תֵּלְכִי
וּפְנֵי שֶׁקֶר הֲלֹא תִרְאִי טֶרֶם יִפָּנֶר
גַּם לִבְלִי גַלּוֹת סוֹד שָׁם יַחַד נִשְׁבָּעָה
כִּפְקוּדַת אֱמֶת הַשָּׂר וּכְמוֹ הֵעִיד בָּנוּ.

אל צבעון בלחש אִירָא. פֶּן תִּשְׁאַר פֹּה וְתְגַלֶּה הִיא סוֹדֵנוּ
אוֹ תִשְׁגֶּה וּתְבַטֵּא הַשֵּׁם שֶׁקֶר עַל שֶׁקֶר.

צבעון סכלות וכרמה פונים ללכת וגם שקר אחריהם

המון וּלְאָן תֵּלֵךְ אֱמֶת הֲלֹא צִבְעוֹן שָׁלַחְתָּ?

שקר הַאִם צִבְעוֹן אֶשְׁלַח וּלְשַׁלְּחוֹ לֹא אֵצֵאָה?
אַךְ כַּחֲצִי כִּבְרַת אֶרֶץ — אַךְ רֶגַע אָשׁוּבָה
וּכְבָר לִהְיוֹת מִבְּלִי לוֹ כָּבֵד הוּא מִמֶּנִּי —.

הולכים ארבעתם ואמונה באה מן החדר

המון ופתיות ואמונה

פתיות אוּלָם עַל עֵינֵי אֱמוּנָה שִׂימָה עֵינֶיךָ
וּרְאֵה נָא אִישִׁי אֲהָהּ! כִּי דִמְעָה מָלֵאוּ.

המון קִרְבִי הֵנָּה אֱמוּנָה וּמַה זֹּאת אֱמוֹרִי!
הֲבִמְלֹאת סִפְקֵךְ כֵּן מָלְאוּ עֵינַיִךְ בֶּכִי?
אִם עֵינַיִךְ רוֹאוֹת אֱמֶת הַיּוֹם תִּדְמַעְנָה?

גּוּשִׁי נָא חֲלוֹם וּמָה הָיָה לָךְ הַגִּידִי .

(נגשת וידיה ע' לבה)

אטונה הוֹי אָבִי הוֹי אִמִּי ! הֵן נַפְשִׁי לֹא אֵדָעָה
אַךְ כִּלְבָבִי כִּי יַגִּיד לִי אַךְ זֹאת אַגִּידָה
וּכְלִבִּי זֶה כֵּן פִּי הֲלֹא הוֹרַי תֵּדָעוּ
וּלְנַפְשִׁי מָה הָיָה וּלְלִבִּי – לֹא אָבִינָה
מַה זֶּה כִּי מֵרָחוֹק שֵׁם אֱמֶת כִּי שָׁמַעְתִּי
לֹא נָחוּ לֹא שָׁקְטוּ מְיַחֵל לוֹ אַךְ חָלוּ
וּכְאֵשׁ בּוֹעֶרֶת אַהֲבַת אֱמֶת בָּם נִצָּרָה
עַתָּה כִּי עֵינַי רָאַתְהוּ פִּתְאֹם נֶהְפָּכוּ
וּבִמְקוֹם אִשָּׁם זה יוֹצִיאוּ עַתָּה מַיִם .

בּוֹכָה

בבכי וּלְנַבְּאוֹת לִי אַךְ קִינִים אַךְ מִסְפֵּד הֵחֵלּוּ
וּלְאֵבֶל שִׂמְחָתִי וּלְהִי גִילִי יֵהָפְכוּ
וּשְׂשׂוֹנִי בִּיגוֹנִי חֶפָּה בִשְׁאוֹל יָמִירוּ
וּלְאָזְנַי כָּל הַיּוֹם אַךְ קוֹל בּוֹכִים יַשְׁמִיעוּ
וּכְמוֹ קוֹלְכֶם אֶשְׁמַע וּבִכְיְתְכֶם הוֹי אַקְשִׁיבָה ! –
וּלְעֵינַי אַךְ דַּם חָלָל דַּם עוֹלָל אַבִּיטָה –
הוֹי אֶחֱרַד מֵרְאוֹת הוֹי מִשְּׁמוֹעַ אִבָּהֵלָה ! –
הָהּ לִבִּי – הָהּ רוּחִי – רֶטֶט וָרַעַד סֶלָה ! ! –

פתיות הָהּ פַּחַד וּרְעָדָה – אֲנִי חָזוֹן אַאֲמִינָה
כֵּן הוּא, אִישִׁי הָמוֹן ! גַּם אֲנִי לֹא אָבִינָה .

(אמו"א)

המון הַס נַעֲרָה יַלְדָּה גַּם אַתְּ אֵם וְאֵשֶׁת דֹּמִי !
הֵן דֶּרֶךְ נָשִׁים לָכֶן עַם לֹא בִינוֹת הֵנָּה
לָגוּר מֵרְעוּת רוּחַ וּמִכָּל מַחֲזֶה הָבֶל
וּבְיוֹם טוֹבָה לִבְכּוֹת לַשְׁבִּית כָּל גִּיל וָעֹנֶג
מַה לֵּב אֱנוֹשׁ כִּי יֵדַע הַבָּאוֹת יוֹרֵנוּ
לוֹ בַת עַיִן לִרְאוֹת מִכְרֵה אֹזֶן לִשְׁמוֹעַ
לֹא לִבּוֹ לֹא רוּחוֹ הַסְּפוּנֵי עוֹר וָעֶצֶם
אַף כִּי לִבֵּךְ אֱמוּנָה לֵב עַלְמָה כָּמוֹכִי
לוּ צִבְעוֹן הַמּוֹרֶה אִישׁ יָלַע כָּל הַקֹּדֶשׁ
לִי דִבֵּר כָּאֵלֶּה וּבְקָדְשׁוֹ נָתַן אֹמֶר
אוֹ אָז פָּנִיתִי לִבִּי הִטֵּיתִי לוֹ אֹזֶן
כִּי כָל מַצְפּוּנֵי שַׁדַּי בִּלְבָבוֹ נִצְפָּנוּ
אַחַת הִיא אֱמוּנָה ! וּכְבָר עַל כֵּן אָמַרְתִּי
כִּי לֹא אַתְּ תִּבְחָרִי טוֹב וָרָע לִי תֶחֱרָצִי
לֹא יַעַן כִּי אָז אָהַבְתְּ אָהַבְתִּי גַּם אָנִי
אַף לֹא עַתָּה כִּי מֵאַנְתְּ אֲנִי אֲמָאֵנָה
אֲנִי אֲנִי אֶבְחַר וַאֲשֶׁר אוֹאֵל הוֹאִילִי
אֱהַב וּתְאֶהֱבִי אֲתָעֵב וּתְתָעֲבִי
לֹא אֵין־אָב אַתְּ עֵדֶן , כִּי תֹאבִי וּתְמָאֵנִי
לוּלֵי חָפְזָה אִמֵּךְ כִּי עַתָּה תֶעֱגְנִי .

שקר שב ואמונה יוצאת

שקר הֵן זֶה שֵׂכֶל הָאִישׁ מִצִּבְעוֹן הִזְהִירָנִי
(אמו״א)

כִּי אֶשָּׁמֵר מִמֶּנּוּ גַּם לִשְׁמוֹר לוֹ עָקֵב
כִּי הוּא לֹא יַאֲמִין בּוֹ אַף יָשׁוּר וִיחַסְּדֶנּוּ
כִּי נָטָה גַם לִבּוֹ וַיְהִי בַּקּוֹשְׁרִים אֵלֶּה
וּכְבָר אָמַרְתִּי אָמוֹר כִּי זֶה הָאִישׁ שֶׂכֶל
לֹא תָמִיד עֵינָיו לֹא עוֹלָם לִרְאוֹת יֵיטִיבוּ
וּמַשְׂכִּיּוֹת לִבּוֹ לֹא לָעַד גַּם יְיַשִּׁירוּ
כִּי הִנֵּה עֵינַי רוֹאוֹת אֶת זֶה צִבְעוֹן עַתָּה
כִּי אַךְ תָּמִים דַּרְכּוֹ אַךְ שָׁלֵם הוּא אִתָּנוּ
הֵן הוּא גָּלָה אָזְנִי כִּי יֶאֱרַח עִמָּם שֶׁקֶר
גַּם הוּא נֵעוֹר עַתָּה לַהֲבִיאוֹ בֵּית הַכֶּלֶא.

המון אֲנִי אֲבָרְכָה אֱלֹהֵי כָּל עֵת אוֹדֶנּוּ
כִּי שָׁלַח לִי הָאִישׁ וַיּוֹאֶל אִתִּי שֶׁבֶת
וַאֲנִי עַל כֵּן גַּם תַּחְתָּיו אוֹתוֹ לִי שִׁוִּיתִי –.

פתיות הָבָה נָּא אִישִׁי בּוֹא עִם אֱמֶת חָתָנֵנוּ!
הָלוֹךְ בֵּית הַמִּשְׁתֶּה בֵּית הַחֻפָּה נֵלֵכָה!
שׁוּרָה כִּי רַד הַיּוֹם וּמַעֲשֵׂינוּ שָׁם רַבּוּ
עוֹד זֶה הַיּוֹם לָתֵת עַל חֵיק אֱמֶת בִּתֵּנוּ
כִּי כִדְבָרְךָ כֵּן הוּא חָזוֹן אֱמוּנָה הָבֶל!

המון הֲלֹא צִבְעוֹן עוֹד לֹא שָׁב אֵיכָה נֵלְכָה שָׁמָּה
הֲמִבַּלְעָדָיו יֵעָשׂ מָה, לֹא מָה וּמְאוּמָה!

פתיות אָנָּא אִישִׁי בּוֹאָה צִבְעוֹן כִּי יָשׁוּב הֵנָּה

(אמו"א)

אֲמָתִי תֵּשֵׁב פֹּה וּתְבִיאֵהוּ הִיא עִמָּהּ
נַחְנוּ נָבִיא אֶמֶת לְאֶמוּנָה שָׁם הֵנָּה
חִישׁ! — כִּי הִיא לֹא נִחָמָה, עַד יָבוֹא אֵלֶיהָ — .

הולכים

צבעון מרמה וסכלות שבים, והאמה

צבעון אַיֵּה אֵיפוֹא הֵמָּה וּלְאָן כֻּלָּם הָלָכוּ?

האמה בֵּית הַחֻפָּה הָלְכוּ גַּם אֱמֶת שָׁם הוֹלִיכוּ
וּפְקָדוּנִי כִּי אוֹבִילָהּ גַּם אֶתְכֶם שָׁמָּה.

צבעון וּלְכִי אִמְרִי הַכֹּל נַעֲשָׂה וּכְבָר גַּם שַׁבְנוּ
וּמַהֵר נָבוֹא שָׁמָּה אַחֲרֵי אֶתְפַּלֵּלָה,
וּתְפִלָּתִי אֵין דָּבָר יְקַדְּימֶנָּה סֶלָה.

הולכת

סכלות קוראה אחרי האמה בצחוק אִמְרִי הַכֹּל נַעֲשָׂה טֶרֶם לַעֲשׂוֹת הָלַכְנוּ —
עַתָּה דָּבָר לֹא עָשִׂינוּ כִּי אִם צָחַקְנוּ
וּבְטֶרֶם שָׁב צִבְעוֹן מֵעִיר הַמְּלוּכָה הֵנָּה
וּכְבָר אָז אֶת הָאִישׁ אֶל הַמְּעָרָה הוֹרַדְנוּ.

צבעון אַל נָא תָּרִימִי קוֹל, בַּקִּיר, יֹאמְרוּ, אָזְנַיִם.

סכלות שינה אמריה אחרי האמה אֲסִירָם הֶחָתָן, וַחֲתָנָם אָסִיר כֶּלֶא!

צבעון הָם! פֶּן יוֹלִיךְ הַקּוֹל הַמַּלְאָךְ עוֹף שָׁמַיִם
אוֹ שֵׁדִים בַּעֲלֵי הַכָּנָף דָּבָר יַגִּידוּ.

(אמו"א)

סכלות בִּמלוא פיה עַתָּה עוֹד לֹא נִירָא פֶּן אֶל אִישׁ יִוָּדֵעַ
צחוק כִּי אִישׁ בַּמְּעָרָה וּמִי הוּא יֹאבֶה לָדַעַת
וַחֲקָרוֹ וּמָצָא אֲשֶׁר אֱמֶת הִנֵּהוּ
עַתָּה אִישׁ לֹא יַחְקוֹר כִּי יִשְׁמַע שָׂשׂוֹם שֶׁקֶר – ה׳
גַּם עַתָּה מִדֵּי שַׁבְנוּ אֶל הַמְּעָרָה רַצְתִּי
וּבַמְּאוּרָה לָהּ מִחוּץ לָאֱמֶת קוֹל נָתַתִּי
לֹא עוֹד אֱמֶת שִׁמְךָ כִּי אִם יִקָּרֵא שֶׁקֶר
וּלְשֶׁקֶר שִׁמְךָ נִתַּן כָּפְרוֹ אַתָּה עַתָּה
גַּם אֱמוּנָה נִתְּנָה לוֹ עָלָה הוּא תַּחְתֶּיךָ
וּבְשִׁמְךָ הוּא עַתָּה יִתֵּן דָּתָיו בָּאָרֶץ
וּבְשִׁמְךָ הוּא יַחְתּוֹם הַסְּפָרִים בַּטַּבַּעַת
דָּתִים עֲלֵי דָתִים לַחֲדָשִׁים יִתְחַדָּשׁוּ
וּבְצִדֵּי שֵׂכֶל עַבְדְּךָ כִּצְנִינִים יָבֹאוּ
גַּם אֲמָרַי בָּם יִרְבּוּ, עַל זֹאת יֶרֶב כָּעַשׂ
וּסְפָרֶיךָ כֻּלָּם עַל יַד שֵׂכֶל שָׁלַחְתָּ
אוֹתָם נָשִׁיבָה מִן הָאָרֶץ יֵאָסֵפוּ
וּבַמְּעָרָה גַּם הֵם כָּמוֹךָ יִסָּגֵרוּ
בַּעֲבוּר לֹא יִפָּקְדוּ וּבַל עוֹד יִזָּכֵרוּ
וּבַל עַל לֵב הָעָם יַעֲלוּ עוֹד רָאמוֹתֶיךָ
גַּם עוֹד נֶאֱסוֹר אִסָּר עַל נֶפֶשׁ קוֹרֵא בָמוֹ
כָּל הוֹגֶה בָם יָחֳרָם, מֵעַם יִבָּדֵל נֶצַח
כָּל בַּיִת בּוֹ יָבוֹאוּ טָמֵא לוֹ יִקָּרֵאוּ

(אמר״א)

וּלְמוֹפֵת זֹאת תְּהִי כִּי הֵם כְּהֶבֶל יָחַד! —
וּלְדַבֵּר כַּהֲתִימִי בִּשְׂחוֹק קוֹלִי נָתָתִּי
וֶאֱמֶת לֹא קָם לֹא זָע וּדְבָרַי אַךְ שִׂחַתִּי —.

מרכה לָמָּה כֹּה עָשִׂית וּבְכָל עֵת מַה זֶּה תִּצְחָקִי
וּמְהוֹלָל אוֹמַר לִצְחוֹק אַף כִּי בְדְבַר סָתֶר
כִּי הַצְחוֹק לְמְתֵי סוֹד הוּא לְמְעָרָה הַפֶּתַח —.

צבעון וּמַה בִּצְעֵךְ כִּי עוֹד בִּנְפוֹל אֱמֶת תִּשְׂמָחִי
הֵן בִּרְאוֹת אֵל אֵלֶּה יָשִׁיב אַפּוֹ כְּמֶנּוּ
וּבָא שֶׁכֶל וּגְאָלוֹ וַאֲנַחְנוּ אָבָדְנוּ;
הֲלֹא מִמֶּנִּי תִּרְאִי וּמוּסָר תִּקָּחִי
עֵת עָרוֹם בַּמְּעָרָה הַשָּׂר אֱמֶת הִצִּיגוּ
תַּלְמִידַי כֻּלָּם וַחֲנִיכַי מִרְמָה גַּם יָחַד
הַאִם גִּלִּיתִי אִם גִּלְּתָה שְׁמַדְתִּי אֶל עָיִן ח)
הֲלֹא אַךְ הִתְפַּלַּלְתִּי וּבְקוֹלִי קוֹל בֶּכִי
וּמַדּוּעַ זֶה אַתְּ לִשְׂחוֹק לִבֵּךְ תִּתְּנִי.

סבלות מִצְחוֹק הִתְאַפֵּק לֹא אוּכַל לֹא אֶעֱצָר כֹּחַ
וּבְדַבֶּרְכֶם אֶל הָמוֹן וּבְדַבֶּר לוֹ שֶׁקֶר
אָשִׂים מַחְסוֹם אֶל פִּי וּבְקִרְבִּי אַךְ אֶצְחָקָה
כְּמְשַׁל הַמַּלְכָּה אוֹיַבְתִּי הֻגַּד בַּשַּׁעַר
„כַּאֲשֶׁר שֶׁקֶר יֵרָאֶה כֶּאֱמֶת לָעֵינַיִם
„כָּל מַכִּירוֹ אָז יִצְחַק וּמַעְצוֹר לוֹ אָיִן“
(אמו"א)

נִבְאָה וּבַל יָדְעָה כִּי עַל אֵלֶּה נִבָּאָה.
וּכְבָר יִכְאַב לִבִּי בִי מִצְּחוֹק זֶה הִרְבֵּיתִי
גַּם עֵינִי יוֹרְדָה מַּיִם כִּי תִדְמַע דָּמוֹעַ
עַד כִּי גַם יָרֵאתִי אוּלַי מָה יִנָּבֵאוּ
וּלְבָבִי גַם עֵינִי בַּנְּבִיאִים אוּלַי הֵמָּה
לִרְאוֹת מֵרֹאשׁ אֲשֶׁר אוֹיַבְתִּי לִי עוֹלֵלָה
וּצְחוֹק זֶה פֶּן יוֹמַר בִּבְכִי וּמַכְאוֹב סֶלָה:

צבעון הַרְפִּי אַל נָא תַרְבִּי שִׂיחַ מִלִּים תַּכְבִּירִי
עַד כִּי חִישׁ מֵגִיל אֶל אֵבֶל רָקַדְתְּ כָּאָיִל
וּלְשָׂטָן וּמַחֲנוֹתָיו הֲלֹא פִּיךְ תִּפְתָּחִי
וּדְבָרֵךְ כִּי יָבוֹא תֹאמְרִי כִּי תִנָּבֵאִי.

ככלות וּמַה לִּצְחוֹק כָּזֶה תֹאמַר צִבְעוֹן גַּם אָתָּה
אוּלַי כִּדְבַר שֵׂכֶל וּמְשָׁלוֹ זֶה שָׁמָעְתִּי
„לֹא לִצְחוֹק יוּלַד אָדָם בַּתֵּבֵל הוֹמִיָּה
„עַל כֵּן כִּי יִצְחַק לִבּוֹ, בַּת עֵינוֹ בוֹכִיָּה“. (ס)

צבעון וַאֲנִי אֶצְחַק לִמְשָׁלָיו וּלְשִׁירָיו גַּם יָחַד
אֲנִי בִּלְבָבִי אֶשְׂחַק גַּם כִּי אֶרֶב בֶּכִי
וָאֲבַכֶּה אֶת כָּל הָעָם וּבְקִרְבִּי אֶצְחָקָה:

מרמה וַאֲנִי גַם מִשְּׂחוֹק גַּם מִבְּכִי כֵּן אֶתְאַפָּקָה
לִבְלִי יָבִינוּ רוֹאַי בִּי שִׂמְחָה אוֹ עֶצֶב — .

(אמו״א)

אֲבָל נֵלְכָה נָּא מַהֵר בֵּית הַמִּשְׁתֶּה יָחַד
טֶרֶם יִקְרָאוּנוּ וּבְטֶרֶם אִישׁ יִשְׁלָחוּ
וּלְבִלְתִּי מָה יָבִינוּ כִּי מִתְלַחֲשִׁים נָחְנוּ.

הולכים

שקט ארוך

מערכה ג.

מחזה ז.

בית המלכות

חכמה ועבריה. ושכל בא

שכל יִגְדַּל נָא כֹּחֵךְ וּכְבוֹדֵךְ יִרֶב בָּאָרֶץ
תִּנַּשֵּׂא מַלְכוּתֵךְ כִּי תִכְרַע לָךְ כָּל בֶּרֶךְ
כִּי לָךְ הַמְּלוּכָה כָּל זֶרַע אָדָם יַכִּירוּ
וּלְטוֹבָה מִכֹּל בָּאָרֶץ אוֹתָךְ יוֹתִירוּ.
וּמְשַׂנְאַיִךְ בָּם יֵבוֹשׁוּ רֶגַע יָשׁוּבוּ
וּמְאַהֲבַיִךְ אָיְבוּ כְּאֹבִים יָנוּבוּ.

המלכה אֵי מִזֶּה אֵלַי בָּאתָ וּמֵאַיִן שֵׂכֶל?

שכל מִסֹּב בַּמְּדִינָה וּמְשׁוּט עֲלֵי עָרֶיהָ
לִקְרוֹא לָךְ יוֹשְׁבֵיהֶן בִּמְרוֹמִים עֲלֵי קָרֶת
עֹז מַלְכוּתֵךְ לִיסוֹד וּמֶמְשַׁלְתֵּךְ לִנְטוֹעַ.
(אמו״א)

אֶל הֲדוֹם כִּסְאֵךְ לִכְרוֹעַ שַׁבְתִּי עָדַיִךְ
סַפֵּר לָךְ חֲדָשׁוֹת וּלְהַגִּיד מַה קְּרָנִי
כִּי אֵחַרְתִּי עַד כֹּה בּוֹשַׁשְׁתִּי לָשׁוּב הֵנָּה
וַיַּאַרְכוּ הַיָּמִים עַד חֲלוֹף שָׁנִים עֶשֶׂר
גַּם עֲצָתֵךְ לִדְרוֹשׁ תַּחְבּוּלוֹת אַף תּוֹרֵנִי
אֵיךְ לָשׁוּב לֶאֱחוֹז דַּרְכִּי וּמְלַאכְתִּי בַּל אֶרֶף
שֶׁבֶל סֶבֶל מֵעַמֵּךְ וּזְרוֹת זָרִים הָלְאָה
וַאֲנִי עֲיֵף יָעֵף אָנִי — וּכְבָר הֶלְאוּנִי.

המלכה הַגֵּד מַה יָּדַעְתָּ כִּי נִכְסַפְתִּי לִשְׁמוֹעַ
וּמֶה חָדָשׁ עִמָּדִי אוֹדִיעֲךָ גַּם אָנִי
וּלְעֵצוֹת כִּי נִדְרוֹשָׁה אֱלֹהִים יוֹרֵנוּ
כֹּחַ חִכִּי אַעֲמִיק לִמְצוֹא טַעַם וָדָעַת.

שכל לֹא טוֹב אָז יָעַצְתִּי מִשְׁפָּטִי נִשְׁאַר מָעַל
שֹׁרֶשׁ עֵץ מִלְּבָנוֹן וּלְהַעְתִּיקוֹ צָפוֹנָה
הַעֲלוֹת אֲרִי מִמְּעוֹנוֹ לָגוּר אַרְצוֹת קֶרַח
וְאֻמֶּת מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ בֵּיתָה הָמוֹן לָשֶׁבֶת
כִּי מֵעֵת בּוֹ הִתְחַתֵּן מֵאָז בּוֹאוֹ שָׁמָּה
שִׁנָּה מִשְׁפַּט דַּרְכּוֹ גַּם הֵמִיר כָּל מַעֲשֵׂהוּ
וַתְּהִי בוֹ רוּחַ חָדָשׁ רוּחַ זָרָה לָנוּ
רוּחַ הָמוֹן הַחוֹתֵן וּפְתַיּוּת חוֹתֶנֶת
רוּחַ צִבְעוֹן מוֹרָם וּמִרְמָה הָאוֹרֵחַ

רוּחַ סִכְלוּת שׁוֹרַרְתָּם וּבֶן דִּמְיוֹן שֶׁקֶר
וֶאֱמוּנָה הַבַּת גֻּרְנָם וּמְדֻשַּׁת כֻּלָּמוֹ.
מִלִּבּוֹ יִתֵּן דָּתִים חֻקִּים לֹא לָךְ הֵמָּה
כָּל שׁוֹמְעָם יַכִּירֵם כִּי לֹא מִמֵּךְ יָצָאוּ
חֲדָשִׁים הֵם לַבְּקָרִים לְדָת חֹק אַךְ רֶגַע
וּסְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ כִּתְבֵי דָת אֵין חֵקֶר
לִמְדִינוֹת הַמַּלְכָּה אֶל כָּל עִיר אֶל כָּל פֶּלֶךְ
יוֹם יוֹם נִשְׁלוֹחַ וִירִיצֵם אֱלֵי כָל רוּחַ
וּדְבָרָיו לֹא תָכִיל אֶרֶץ לָשֵׂאת נִלְאָתָה
כִּי הוֹגַע אֶת כָּל הָעָם הֶלְאָה כָּל יוֹשְׁבֶיהָ
יָחֵלּוּ מִמַּשָּׂאוֹ וּנְשׂוֹא בַּל יוּכָלוּ
חַיַּת יָדָם לֹא מָצְאוּ אֵין עֵת לִמְצוֹא חֵפֶץ
כָּל יָד נֶאֱסָרָה מִבְּלִי יוּכְלוּ בַּקֵּשׁ טֶרֶף
גַּם צַעֲדֵיהֶם צָרוּ מֵרֹב גָּדֵר וּגְדֶרֶת
וּלְמַלְאוֹת כָּל פִּקּוּדָיו הַיּוֹם קָצָר לָמוֹ
כֻּלָּם אַךְ תַּעְתּוּעִים הֲבָלִים הַבְלֵי הָבֶל
מֵהִתְהַלּוֹת וָלַהַג — אוֹ אַךְ מִסְפֵּד וָאֵבֶל!

המלכה לִבִּי פָּג מֵהַאֲמִין כִּי מַעֲשֵׂי אֻמַּת הַמָּה.

שכל הֵן בִּשְׁמֵךְ נִכְתָּבוּ, וּבְשְׁמוֹ הֵן נֶחְתָּמוּ
וּבְחוֹתָמוֹ אֻמַּת הַחֵרוּת בַּמַּטְבֵּעַ
גַּם צִבְעוֹן יִתֵּן עֲדָיו בָּם כִּי לְאֻמַּת הַמָּה

(אמו"א)

לָכֵן לֹא עוֹד יִבְחָנוּם כִּי עַל כֵּן קָדֵשׁוּ
הָאִישׁ יִגַּע בָּהֶם בָּבַת עֵינָם נוֹגֵעַ
וּכְדַבֵּר בֵּאלֹהִים אִם יָהִין דַּבֵּר בָּמוֹ
וּבְיָדִי יֵשׁ מֵהֵמָּה אֲשֶׁר לָךְ הֵבֵאתִי
וּלְהַרְאוֹת לָךְ הִנָּמוֹ הֵא לָךְ וּקְרָאִימוֹ !

המלכה קוראת וקורעת

המלכה אֵלֶּה לֹא צִוִּיתִי לֹא עַל לִבִּי הֶעֱלֵיתִי
וּשְׁאַל נָא חַכְמֵי לֵב חֲקוֹר זִקְנֵי כָל שָׁעַר
הֲשָׁמְעוּ אַחַת מִפִּי מִכָּל זָרוֹת אֵלֶּה
וּנְבִיאַי אִם נִבְּאוּ זֹאת אִישׁ מֵחַכְמֵי קֶדֶם
וּלְחֲקֹר סִפְרֵי אֲבוֹתָם אָנָּא כּוֹנְנָה
וּבְעֵינֶיךָ אִם תִּרְאֶה אַף אַחַת מֵהֵנָּה.
וּלְשׁוֹנוֹ מַה נִּלְעָנָה, עֲמוּקָה מִשְּׁמוֹעַ
הֲשָׁכַח דַּבֵּר צַחוֹת וּשְׂפָתָיו אֵיךְ זָרוּ
דֵּעוֹתָיו אֵיךְ עֻוְּתוּ מִשְׁפָּטָיו מָה עֲקָלוּ
נֶפֶשׁ שׁוֹמְעָם תִּגְעַל בָּם כִּי אָזְנָיו הֻרְעָלוּ
וּמַה יַּעֲנֶה כָל הָעָם וּמַה בִּי נִדְבָּרוּ.

שכל לֹא טוֹבָה הַשְּׁמוּעָה שָׁמַעְתִּי גַם רָאִיתִי
יֵשׁ אֲשֶׁר יִלּוֹנוּ וּבַסֵּתֶר יִרְעָמוּ
כִּדְמִי הֶמְיַת בֶּטֶן עָב וּשְׁאוֹן סֵתֶר רַעַם,*)
יֵשׁ אֲשֶׁר יָרִיעוּ חָמָס וָשֹׁד יִזְעָקוּ
כַּחֲמַת חֲמַס קוֹלוֹ כַּאֲשֶׁר עָבָיו יִבְקִיעַ

(אטו״א)

וַחֲמָסָם עָלַיִךְ כִּי יֹאמְרוּ אַתְּ יָדַעַתְּ.
גַּם יֵשׁ אֲשֶׁר יִתְפָּרְצוּ, בָּךְ לִמְרוֹד יָעֵזּוּ
לִשְׁבּוֹר עֹל מַלְכוּתֵךְ וּלְנַתֵּק מוֹסְרוֹתַיִךְ
וּכְבָר שָׁבוּ אָחוֹר וּכְבָר נִמְצָא בָם קֶשֶׁר.

הַנֵּר יִכְבֶּה חִישׁ כֹּחַ אוֹרוֹ כִּי יֶעְהַר
וּבְחָזְקָה כִּי יִמָּתַח יִנָּתֵק הַיֶּתֶר
נַעֲלֶה עֹל עַל עָלוֹת וּמֵעֲלֵיהֶם חִישׁ יָעַל
צָבָא רַב צַו לָצָו יוֹצִיא מֶרֶד וָמַעַל.
נִסִּיתִי כֹחִי שֵׁנִית וָאֲשַׁנֵּס מָתְנָיִם
קָרָאתִי כֹּחַ לִבִּי עֹז פֶּה וּשְׂפָתַיִם
אַךְ תַּם לָרִיק כֹּחִי כִּי לֹא כֵן זוֹ הַפָּעַם
לֹא עוֹד יִתְחַזֵּק עִמִּי אִישׁ מִמְּשִׁיבֵי טָעַם
גַּם בַּשַּׁעַר סָעֲרוּ וּבְרִיתָם הֵפֵרוּ
בִּכְתוּבֵי אֱמֶת אֵלֶּה אֶת עֵינַי נִקֵּרוּ
וּבְשֵׁם חוֹתָמוֹ זֶה הִכּוּנִי עַל אַפַּיִם
רֶגַע וּרְנָמוּנִי בְּסִפְרָיו רִבּוֹתַיִם
הֵשִׁיבוּ עָלַי אוֹפָן לֵאמֹר לֶךְ־לָךְ הֵלֶךְ
שׁוּרָה שָׂרֵךְ אֱמֶת וּלְמַלְכָּה לֵךְ הִמָּלֵךְ
וּבְבֹשֶׁת פָּנִים — וּכְלִמּוֹת וָרֹק מָלֵאוּ
שַׁבְתִּי אֵלַיִךְ — וּפָנַיִךְ לִי יִנָּשֵׂאוּ.
אוֹבַד עֵצוֹת אָנִי וַאֲנִי כֵן גַּם אָבַדְתִּי
(אמו"א)

וּלְפַח לִי עֲצָתִי וּכְצִפּוֹר בּוֹ נִלְכַּדְתִּי.

(יסתיר עיניו בכף ימינו ובוכה)

המלכה אַחֲרֵי הוֹדַעְתַּנִי בַּמְּדִינָה קוֹרוֹתֶיךָ
אוֹדַע לְךָ גַּם אֲנִי הַמּוֹצְאוֹת אוֹתִי בָּבַיִת.
אִגְּרוֹת שָׁלַח הָמוֹן יוֹם יוֹם אֵלַי תָּבֹאנָה
גַּם הוּא יִצְעַק חָמָס שֹׁד וָשֶׁבֶר יוֹדִיעַ
כִּי מֵעֵת בָּא אֱמֶת בֵּיתוֹ, שׁוֹאָה בָּאַתְהוּ.
עֶמְדָתוֹ לֹא עָמְדָה וּלְרַגְלוֹ מָעַד רָגֶל
וּבְאִגְּרוֹתָיו כֻּלָּנָה אַחַת זוֹ שָׁמָעְתִּי.

הָעֲבֹדָה אָבְדָה גַּם אַדְמָתוֹ נִדְמָתָה
הַשָּׂדוֹת שְׁדָּדוּ וּכְרָמָיו הֻכּוּ חֵרֶם
אֲסָמָיו נֶאְשָׁמוּ וּמַאֲבוּסָיו עָבְשׁוּ
עֲרֵמָיו עֲרֻמִּים כִּי הַתְּבוּאוֹת טָבָעוּ
הַדָּגָן לֹא יִדְגֶּה וּפִרְיוֹ לֹא עוֹד יִפֶּר
הַחִטָּה הֶחֱטִיאָה גַּם הַשְּׂעוֹרִים סֹעָרוּ
הַדֹּחַן דֹּחָה אָרְצָה הַכֻּסְּמִים נִכְסָמוּ
כְּחֵשׁ זַיִת כַּשַּׁיִת גַּם רִמּוֹן רִמָּהוּ
הַתְּאֵנָה תוֹנֵהוּ וּגְפָנִים כָּפְנוּ שֹׁרֶשׁ
הַיֶּקֶב קָבֹה אֵל כִּי הַפּוּרָה הוּפָרָה
וִיצָאוּהוּ צֹאנוֹ וּבְתוֹךְ דָּבְרוֹ בָּא דָבֶר
הַמִּכְלָאוֹת נִכְלָאוּ וַעֲדָרָיו נֶעְדָּרוּ
(אמו"א)

הַפָּרוֹת רָפוֹת הֵנָּה וַאֲלָפָיו עֻלְּפוּ
הַכְּבָשׂוֹת נִכְבָּשׁוֹת וּתְיָשָׁיו גַּם הֻתָּשׁוּ
כָּרָיו לֹא נִכָּרוּ וַעֲבֻדָּתוֹ אָבָדָה.

וּבִדְבַר הַבַּצָּרוֹת כִּי שָׁמָיו נֶעֱצָרוּ יא)
אִישׁ אָגַר לוֹ מִלִּים וַיֶּאֱרוֹג לִי אִגֶּרֶת.

«מָטוּ מַטָּעִים גַּם גּוּמְלִים קָמֵלוּ יב)
«וַעֲרוּגוֹת גִּנָּה עָרְגוּ אֱלֵי מָיִם
«וּלְשַׁד שָׂדֶה שֻׁדַּד לִבְנִים נָבֵלוּ
«אָבַל הָאוּבָל אָפְסוּ מֵי אַפְסָיִם
«עֵנָב לֹא יָנוּב אַשְׁכּוֹלוֹת שָׁכָלוּ
«עָגְמוּ אֲגַמִּים וּמְלִילוֹת אֻמְלָלוּ».

כָּאֵלֶּה לַבְּקָרִים זֶה הָמוֹן יוֹדִיעֵנִי
אֵלַי יִצְעַק לִבּוֹ, נַפְשׁוֹ יָרְעָה עָלֶיהָ
וַיְפַלֵּל וִיבַקֵּשׁ וִיחַלֶּה פְּנֵי סֶלָה
נֶשֶׁף עֶרֶב וָבֹקֶר, וּבֵין הָעַרְבַּיִם
וַחֲצוֹת לַיְלָה וַחֲצוֹת יוֹם צָהֳרַיִם וָאֶמֶשׁ
וּשְׁאוֹנוֹ אֵלַי עוֹלֶה כַּאֲרָיוֹת בַּיַּעַר
וּכְמַשַּׁק גֵּבִים שׁוֹקֵק כַּסּוּפָה וָסַעַר
וּתְהִנָּה לֹא הָיְתָה לוֹ מֵאִתִּי עֶדְנָה
כִּי לֹא טוֹבָה הַשְּׁמוּעָה גַּם עָלָיו יַעֲבִירוּ
גַּם הָמוֹן בַּמּוֹרְדִים מָשַׁךְ אִתָּם יָרְדוּ

(אמ"א)

סָר מִדַּרְכּוֹ תָּמִים וַיֵּט אַחַר הַהֶבֶל
סִכְלוּת הֵבִיא בָיִת וּלְמִרְמָה קָרָא רֵעַ
וּשְׁפָטַנִי אֵל וּנְקָמַנִי גַּם מִמֶּנּוּ
עַל כֵּן לֹא אֶעֱנֵהוּ וּתְפִלּוֹתָיו שָׁתַמְתִּי
יִזְעַק וִישַׁוֵּעַ אֲנִי לֹא אֶשְׁמָעֶנּוּ
כִּי לֹא שָׁמַע גַּם לִי לִנְאֻם אֲשֶׁר נָאָמְתִּי .

שכל וּלְרַגְלֵי אֱמֶת אִם כֵּן בָּאוּ לוֹ כָל אֵלֶּה
וּלְרֶגֶל אַחַת קוֹרוֹת רַבּוֹת כִּי נֶאֱסָפוּ
הֲלֹא דָבָר הוּא , אוֹת כִּי הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
כִּי מוֹצָאָם אֶחָד וּנְסִבָּה אַחַת לָמוֹ
כִּי חָלַף רוּחַ אֱמֶת נָטָה מִנִּי אֹרַח
כִּי מַמְרִים הִטּוּ לִבּוֹ רוֹחָם בּוֹ הֵפִיתוּ
וּבְיַד נָשָׁיו בָּחַר צָדוֹת נֶפֶשׁ הַגֶּבֶר
אֲשֶׁר חִצֵּי אֲהָבִים אֶל לִבּוֹ תִּמְרוּטְנָה
גַּם חִצָּם בֵּין חִצֵּיהֶן עַל יִתְרָן כּוֹנְנוּ
וּבְהַכּוֹת בּוֹ חֵץ זֶה נָסוֹג חִישׁ מִנִּי דָרֶךְ
כִּי אַהֲבַת כֻּלָּם יַחַד עַד נַפְשׁוֹ נָגָעָה .
כִּי גַם זֹאת שָׁמַעְתִּי וּדְעִי נָא גַם אַתְּ אֱלֹהַּ
כִּי זֶה צִבְעוֹן הָאִישׁ וּשְׁמוֹ אָז לָךְ הִזְכַּרְתִּי
נָתַן גַּם אֶת בִּתּוֹ עַל אֱמוּנָה לוֹ אֵשֶׁת
לָהּ לִהְיוֹת שִׁפְחָה וּלְאִשָּׁה אֱמֶת פִּילֶגֶשׁ

וּתְהִלָּה שֵׂם הַבַּת חֲנוּפָּה לוֹ יָלָדָה
וּבִשְׁתֵּי נָשָׁיו אֵלֶּה כַּצִּפּוֹר צָדוּהוּ
כִּי מַה לֹא יִתֵּן אִישׁ בִּשְׁתֵּי אֲהוּבוֹת אֵלֶּה.
וּבִפְשֹׁעַ אֱמֶת גַּם הָמוֹן יִפְשַׁע בָּנוּ
כִּי הוּא אַחַר כָּל מוֹשְׁכוֹ כַּחֲמוֹר יֵלֵךְ שֶׁפִי
אַף כִּי אַחַר אֱמֶת אַחֲרָיו גַּם אֶתְנַהֲלָה
זוֹ הִיא חַטַּאת אֱמֶת וּמְשׁוּגוֹת הָמוֹן סֶלָה.

המלכה אֲנִי מֵעֵת הֱיוֹתִי אֶת אֱמֶת יָדָעְתִּי
רוּחוֹ תָּזָק הוּא מֵעֵץ וּמֵאֲרִי אָמָרְתָּ
גַּם נִשְׂגָּב מִנָּשִׁים וּמִמַּמְרִים זָכַרְתָּ
לֹא לוֹ הָמִיר דַּעַת גַּם לֹא לוֹ שַׁנּוֹת טָעַם
וּלְשֵׁמַע אֹזֶן לֹא אַאֲמִין לֹא אֶגְמָר אֹמֶר
וּלְמַרְאֵה עֵינַיִם לֹא אֶשְׁפּוֹט לֹא אוֹכִיחַ
לִי חֵךְ לִטְעוֹם טַעַם הַחוֹדֵר אֶל תּוֹךְ אֹכֶל
אָז אֶל נָכוֹן אֵדָעָה וּבְבִטְחַת הַדַּעַת.
לָכֵן עָדָיו תִּגַּע, שֵׂכֶל! בֵּית הָמוֹן בּוֹאָה!
וּבְעֵינֶיךָ אֱמֶת תַּבִּיט בִּינָה וַחֲקוֹרָה
וּרְאֵה מָה הָיָה לוֹ הִתְבּוֹנֵן וּמְצָא דַעַת
וַאֲנִי אֵדַע אִם תִּיגַע וּתְגַלֶּה כָּל עֹמֶק
וַאֲשֶׁר תִּמְצָא תַּגִּיד לִי, תֹּאמַר עִם הַסֵּפֶר
אוֹ תִקְרָא לִי (אִם תִּרְאֶה) וַאֲנִי אָבוֹא שָׁמָּה

וּשְׁנֵינוּ שָׁם יַחַד תַּעֲלֻמָּה אוֹר נוֹצִיאָה
בִּשְׁאוֹל אִם תֶּחָבֵא מִשָּׁם אוֹתָהּ נָבִיאָה.

שכל אֵיךְ לְאֶמֶת אֵלֵכָה, וַאֲנִי לֹא לוֹ נִקְרֵאתִי
מֵאָז יָצָא עִיר הַמְּלוּכָה וּבָא עַמּוֹנָה
וּכְמוֹ הוּא לֹא עוֹד יֹאבֶה כִּי אֵלָיו אָבוֹאָה
וּבְפַתְשֶׁגֶן כְּתָבֵי דָתָיו אִם מֵחוֹל רָבּוּ
לֹא לִי עָרַךְ מִלִּים וּשְׁמִי לֹא זָכַר בָּמוֹ
לֹא אֶחָד בְּהֵמָּה דוֹבֵר בִּי מָה וּמְאוּמָה
וּשְׁאָלַנִי מִי אָתָּה, עַתָּה כִּי אָבוֹאָה.

המלכה הֲלֹא בִּשְׁמִי תָבֹא הֵן אֲנִי אֶשְׁלָחֶךָ
וּלְבַקֵּשׁ פָּנָיו בִּשְׁמִי מֵעוֹדְךָ הִסְכַּנְתָּ
וּבַל יֶעֱרַב לִבּוֹ לִשְׁאוֹל אוֹתְךָ מִי אָתָּה.

שכל אֲשֶׁר לִבּוֹ חִישׁ סָג וַאֲשֶׁר רוּחוֹ הוּמָרָה
אֲשֶׁר בָּחַל גַּם בָּךְ וּבִי אֲנִי הָעֶבֶד
הֲלֹא הוּא גַם יָעֵז לִשְׁאוֹל אוֹתִי כָּאֵלֶּה.
הַשֵּׁנִית. מָה אֵרֶא וּכְבָר אֶת כֹּל חָזִיתִי
לִבִּי רוֹאֶה מֵרָחוֹק מֶה עֵינַי יוֹסִיפוּ.

המלכה לֹא אַחַת וּשְׁתַּיִם זֶה שֶׂכֶל הֶרְאִיתִיךָ
כִּי מֵרֵאשִׁית לֹא בָרוּר עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה
כִּי יֵשׁ אֲשֶׁר תִּשְׁגֶּה טֶרֶם תָּשִׂים לִבֶּךָ
וּכְמוֹ מִלְּפָנִים דִּמִּיתָ וּבְעוֹדְךָ נָעַר

כִּי אֶרֶץ בָּהּ תַּעֲמוֹד גַּם הִיא עִמְּךָ עוֹמֶדֶת
וּמֵעֵבֶר לִמְקוֹם שִׁבְתְּךָ אֵין שָׁם כָּל שָׁבֶת
וּמִסָּבִיב לָהּ תִּסּוֹב שֶׁמֶשׁ וּצְבָאֶיהָ
וּפְעָמִים לַאֲלָפִים גָּדְלָה אֶרֶץ מֵהֵמָּה
וּמִקֶּרֶב הַמְּאוֹרוֹת קַרְנֵי אוֹר יֵצֵאוּ
וּלְהָאִיר אַךְ אֵלֶיהָ כָּל אֵלֶּה נִבְרָאוּ.
אֵשׁ רוּחַ מַיִם עָפָר מוֹסְדוֹת תֵּבֵל הֵמָּה
הַשֶּׁמֶשׁ אַחַת הִיא אֵין שֵׁנִי לַיָּרֵחַ
גַּם אֵין עוֹד כּוֹכָבִים לֹא עֵינֵנוּ תִּרְאֶמוֹ
מִמַּעַל לָמוֹ אֵין כֹּל כִּי אִם אַךְ שָׁמַיִם
כַּדּוֹק וִירִיעָה כָּאֹהֶל וּרְאִי נִמְתָּחוּ
אַךְ שָׁלֹשׁ רוּחוֹת בָּמוֹ וּרְבִיעִית אֵינֶנָּה
וּמוֹשַׁב לֵאלֹהִים הֵמָּה כִּסְאוֹ לָשָׁבֶת.
עוֹד רַבּוֹת כָּאֵלֶּה מַחֲשָׁבוֹת אַלְפֵי אָלֶף
מוֹרָשֵׁי לִבְּךָ הֵם טֶרֶם בַּיָּמִים בָּאתָ
עַד לֹא בָם חָקַרְתָּ עַד לֹא בָם הִתְבּוֹנַנְתָּ
כִּי כֻלָּם אַךְ תַּהְפּוּכוֹת וּרְעוּת רוּחַ הֵמָּה
גַּם עוֹד רַבּוֹת כּוֹנַנְתָּ לֹא כֵן הֵמָּה לָמוֹ
וּרְאֵה כִּי גַם עַתָּה בִּרְאוּת לִבְּךָ שָׁגִיתָ
כִּי מִי אוֹתִי יָעַץ וּמִי זֶה הִשִּׁיאַנִי
לָקַחַת בַּת הָמוֹן אִשָּׁה לְאֵמֶת שָׂרֵנוּ
וּבִכְפַר עֲמוּנָה יָמִיר בֵּית מַלְכוּת סֶלָה.

(אמו"א)

הֲלֹא אַתָּה שֵׂכֶל! וּלְטוֹב לָנוּ דִּמִּיתָ
וּלְמַרְאֶה לִבְּךָ הַיּוֹם וּכְפִּיךָ הֵן עַתָּה
לֹא הֵיטַבְתָּ אָז לִרְאוֹת לֹא טוֹב אָז יָעַצְתָּ
וּמִי זֶה יוֹדֵעַ אִם לֹא גַם זוֹ הַפַּעַם
לֹא זָרוֹת וַהֲפוּכוֹת יִרְאֶה יַחַז לִבֶּךָ
וּבִבְחִירֵי זֶה אֱמֶת חִנָּם תִּתֶּן דֹּפִי׃
לָכֵן אֵין טוֹב שֵׂכֶל! מֵאֲשֶׁר תָּבוֹא אַךְ שָׁמָּה
שָׁם בִּמְקוֹם אֱמֶת מָה הָיָה לוֹ נָקֵל דַּעַת
וּבְדָבָר קָרוֹב לָנוּ קָרוֹב גַּם לִשְׁמוֹעַ
הֵן רַבִּים לִי אֲנָשִׁים יֵלְכוּ לָנוּ שָׁמָּה
וּלְהִתְבּוֹנֵן בֶּאֱמֶת אֵין אִישׁ מִבַּלְעָדֶיךָ
אָחִיךָ הוּא מֵאָז תִּשְׂכַּל סֶכֶל יָדֶךָ׃

שכל הֵן טוֹב לְקָחֵךְ חָכְמָה מִכָּל תַּחְבּוּלוֹת שֵׂכֶל
וּמוֹעֲצוֹת הַמַּלְכָּה מְמֻזָּמוֹת עֲבָדֶיהָ
וּכְיֵין הַטּוֹב חִכֵּךְ כִּשְׁמֵךְ חָכְמָה עַל כָּכָה
לֵאלֹהִים וַאֲנָשִׁים אַתְּ וּלְאָדָם אַךְ אָנִי
אַתְּ בֵּאלֹהִים תִּמְלוֹכִי וּבוֹ מָצָאת דַּעַת
וַאֲנִי כֶּאֱנוֹשׁ אַשְׂכִּיל וּבְדַעַת הֵן קַלּוֹתִי
וּלְפִי לָכֵן יָד אָשִׂים לָלֶכֶת הִנְנִי
הִנְנִי בָא בֵּית הָמוֹן וֵאלֹהִים יַעַזְרֵנִי׃

הולך

(אמו"א)

מחזה ח.

בית המון, בנשף בערב יום

פתיות ואמונה, ועקשות בתה נשענת
על ברכי **אמונה, ושכל** בא.

אמונה ופתיות שֵׂכֶל! הוֹי, בָּרוּךְ בּוֹאֲךָ הֲלוֹם אִישׁ הַדַּעַת
חבית אותו וּמַה זֶּה כִּי עַד כֹּה אֵלֵינוּ לֹא נִרְאֵיתָ?

שכל הַמְעַט לִי שָׂרוֹתִי! בַּמְּדִינָה וּבְעָרֶיהָ
עֲבוֹדַת הַמַּלְכָּה וּפְקֻדַּת הַמִּשְׁמֶרֶת
לַעֲמוֹד עַל חַכְמֵי לֵב בָּעִיר וָעִיר בַּשָּׁעַר
וּדְבַר הַמַּלְכָּה וֶאֱמֶת עַל לִבָּם לִנְטוֹעַ
וּלְשָׁרֵשׁ כָּל מֶרִי כַּהֲנוֹת סִינִים מִכָּסֶף
וּלְשַׂכֵּל הַמְּסַכְּלִים עֲצַת אֱמֶת שָׂרֵנוּ
לִשְׁפּוֹט דָּבָר קָרוֹב עַל פִּי חֻקִּים אֵדָעָה
וּלְהַגִּישׁ עַד הַמַּלְכוּת, דָּבָר יִרְחַק מִנִּי
וּבֵין הַמַּלְכָּה אֶעֱמוֹד וּבֵין חֲכָמֶיהָ
בִּמְדִינוֹת מֶמְשַׁלְתָּהּ וּבְכָל עִיר וּבְכָל פֶּלֶךְ
גַּם לִמְצוֹא הַשָּׂר אֱמֶת לִמְבַקְשֵׁי פָנֵיהוּ
וּלְהַגִּישָׁם אֵלָיו אִם גַּם חֶדֶר בְּחָדֶר.
גַּם עַתָּה אַךְ לְמִצְעָר אֶת לִבִּי פָּנִיתִי
עָזַבְתִּי אֶת מִשְׁמַרְתִּי וַאֲלֵיכֶם אַךְ בָּאתִי
אַךְ לִשְׁאוֹל לִשְׁלוֹמְכֶם וּשְׁלוֹם אֲדוֹן הַבָּיִת

(אמו"א)

וּשְׁלוֹם אֻמֶּת הַשָּׂר אַהֲבָתוֹ לִי נִפְלָאָה
מֵאַהֲבַת אִישׁ רַעְיָתוֹ מִכָּל חֶמְדַּת נָפֶשׁ.

פתיות כֵּן הוּא!

אמונה אֲבָל לוּ גַם אֻמֶּת כֵּן יֶאֱהָבֶךְ
וַאֲנִי שֵׂם שֶׂכֶל עַל פִּיו וּלְטוֹב יַזְכִּירֶךְ
מֵאָז בּוֹאוֹ עַד עַתָּה לֹא עֵדֶן שָׁמַעְתִּי
גַּם בְּרִבּוֹת אֲמָרָיו וּדְבָרָיו אִם עַצְמוֹ.

פתיות גַּם אִם דִּבֵּר בָּךְ צִבְעוֹן אָז גַּם חֲתָנֵנוּ...

אמונה רַב לָךְ אִמִּי! – מַה צִּבְעוֹן? – וּמֶה חֲתָנֵנוּ? –

שכל נאנח

וּמַה זֶּה תֶּאֱנַח אִם לֹא אֲהֵבְךָ גָבֶר
וַאֲנִי הֲלֹא אִשְׁתּוֹ וּבַל נֶאֱנָחָה אָנִי –
אִם בַּת צִבְעוֹן אֻמָּתִי אֲהֵבָהּ מִמֶּנִּי
בֵּיתָהּ יִשְׁכּוֹן תָּמִיד גַּם עַתָּה הִנּוֹ שָׁמָּה
״וְתִהְלָה עוֹד גַּם יֹאמַר מֵאֱמוּנָה אָהַבְתִּי
״וּלְמַעַן יִתֵּן צִבְעוֹן בִּתּוֹ זוֹ לִי אֵשֶׁת
״לָקַחַת אָז גַּם אוֹתָךְ אַךְ לוֹ שָׁם נִרְצֵיתִי״.

פתיות אל אמונה כַּאֲשֶׁר תֶּאֱהַב אִשָּׁה אִישׁ כֵּן הוּא יֶאֱהָבֶנָּה
וּפָנַיִךְ כַּאֲשֶׁר הֵם כֵּן תֵּרָאִים בַּמָּיִם
וּלְבָבֵךְ כַּאֲשֶׁר יְהִי כֵּן לָךְ לֵב הַבָּעַל.

(אמו״א)

שכל הַאַתְּ אֱמֶת הַשָּׂר אֱמוּנָה לֹא אָהֵבָה
הֲלֹא אֶזְכּוֹר עַד מָה אֲהֵבָתָהּ אָז הִגִּיעָה ?

פתיות עַד מָה אָז הִגִּיעָה גַּם אֲנִי אָז רָאִיתִי
אַךְ דַּע שֵׂכֶל וּשְׁמָעָה חִקְרֵי לִבְּךָ הָבָה
כִּי אַךְ בָּא אָז אֵלֵינוּ זֶה אֱמֶת הַבָּיְתָה
וַיְהִי אַךְ כִּרְאוֹתָהּ אַךְ שָׂמָה בּוֹ עֵינֶיהָ
כֵּן פֶּתַע יָרְדוּ דִמְעָה עַד כִּמְעַט נִגָּרוּ
וַתִּנַּבֵּא לָהּ אַךְ רָע וּבְשֵׁם לִבָּהּ נִבָּאָה
וּמִבְּלִי נֵדְעָה מַה זֹּאת, מֵאָז עַד גַּם עָתָּה
כִּי כֵן תַּעֲשֶׂה תָמִיד אַךְ תִּבְכֶּה כִּי תִרְאֵהוּ
וּרְאֵה כִּי נֶהְפַּךְ הוֹדָהּ יִפְעָתָהּ אֵיךְ סָפָה
גַּם סָר כֹּחָהּ מִמֶּנָּה וּמְאֹד גַּם רוֹפָפָה
עַד כִּי כָּל רוֹאֶיהָ הָהּ ! לֹא עוֹד יַכִּירוּהָ
יֹאמְרוּ הֲזֹאת אֱמוּנָה אֲשֶׁר אִשַּׁרְנוּהָ
וַיִּנַּכְּרוּ כָּל אָשְׁרָהּ וַיִּתְּנוּ בָהּ כָּל דֹּפִי
דֵּרָאוֹן בּוּז וָגֹעַל תַּחַת הוֹד וָיֹפִי
וּרְאֵה וּדְעֵה שֵׂכֶל ! וִיהִי לָךְ זֶה אוֹת פֶּלֶא
כִּי מֵעֵת הָיְתָה אֶל אֱמֶת הָיוּ כָּל אֵלֶּה
כַּאֲשֶׁר אָז בֶּאֱמוּנָה הֵעִיד מִרְמָה לֹא אַחַת
כִּי לֹא תִתְעַלֵּם בֶּאֱמֶת לֹא תִמְצָא בוֹ נַחַת ׃

שכל לוּלֵא כִּי זֶה בֵּית הָמוֹן וּבוֹ אַתְּ, יָדַעְתִּי

אֲזַי לֹא הִכַּרְתִּיהָ חֵי נַפְשִׁי! גַּם אָנִי
וַאֲנִי אָז אָמַרְתִּי אִם אַךְ לֶאֱמֶת תִּתְנוּהָ
עוֹד תֶּחֱזַק תּוֹסִיף אֹמֶץ גַּם תִּיף עוֹד כִּפְלָיִם.

(מוחה דמעה מעל פניו ואמונה תבים
אליו ונותנת גם קולה בבכי)

פתיות וּמַה תִּבְכִּי עַתָּה הֲלֹא אֱמֶת פֹּה אָיִן?

אמונה הַבִּיטִי אֶל שֵׂכֶל כִּי גַם עֵינָיו תִּדְמַעְנָה
וּלְרַגְלֵי דִמְעוֹתָיו גַּם דִּמְעוֹתַי יָצָאוּ
כִּי נָגְעוּ עַד לִבִּי מִבְּלִי אֵדְעָה מַדּוּעַ
וּכְמוֹ בִכְיוֹ וּבִכְיִי בָּכוּת אַחַת הֵמָּה.

עקשות*) (הֵן עוֹד עִם הָאִישׁ הַלָּז לֹא אֶתְנֵךְ לָשִׂיחַ
בשום ידה
על פי אמונה תּוֹסִיפִי דַבֵּר עִמּוֹ עוֹד תּוֹסִיפִי בֶכִי.)

שכל וּלְמִי הַבַּת הַלֵּזוּ כִּי פִּיךְ הִיא סוֹגֶרֶת?

עקשות (וּלְמִי זֶה גַם אַתָּה אִם אוֹתִי לֹא יָדָעְתָּ.)

אמונה הֵן בִּתִּי הִיא שֵׂכֶל! בַּת אֱמֶת אֲדוֹנֶיךָ!

שכל וּשְׁמָהּ?

עקשות (נִפְלָאוֹת רַבּוֹת לָנוּ וּשְׁמִי גַם הוּא פֶּלְאִי.)

---

*) כל מאמרי הילדה עקשות הם רק לענות עזות על כל דברי שכל כדרכה, ושכל וגם הדוברים בו לא ישימו לבם לדבריה ולא יענו אותה דבר, ע"כ סגרנו כל אמריה כי לא יתחשבו כלל והמאמרים מחוברים רק בין שכל ושאר המדברים.
(אמו"א)

פתיות קְרָא לָהּ עַקְשׁוּת פִּי אֲמַת אָבִיהָ
וּבִתִּי הַמְבַכָּה בַּת אוֹנִי לָהּ קָרָאָה.

שכל שִׁלְחִי נָא אֶל אֲמַת לִקְרוֹא לוֹ לָבֹא הֵנָּה.
כִּי כָלְתָה נַפְשִׁי לוֹ לִרְאוֹת פָּנָיו נִכְסַפְתִּי
אִמְרוּ אֵלָיו כִּי בָא, וּבְשֵׁם הַמַּלְכָּה, שֵׂכֶל.

עקשות (וּמָה אִם גַּם בָּאתָ הַאִם יֶחֱרַד אֵלֶיךָ ? !)

פתיות רוּצִי נָא בֵּיתָה צִבְעוֹן לַאֲמַת פֹּה תִקְרָאִי
לאמתה
רָצָה

שכל וּלְאָן הָלַךְ הָמוֹן גַּם זֶה צִבְעוֹן מוֹרֵהוּ
כִּי עַד כֹּה לֹא אֶרְאֵם אֵיפֹה עַד כֹּה אַחֲרוּ ?

עקשות (לֹא הֵם אֵחֲרוּ כִּי אִם אַתָּה בוֹא הִקְדַּמְתָּ
לִקְדוֹשִׁים בָּאָרֶץ, וּבַל לָמוֹ נִקְרֵאתָ
וּמַה לָּהֶם וָלָךְ כִּי תִשְׁאַל אֵיפֹה הֵמָּה
כִּי תַחְפּוֹץ לִרְאוֹתָם כִּי תִדְרוֹשׁ תַּחְקוֹר לָמוֹ.)

פתיות מַה תִּרְאֶה בִּפְנֵי הָמוֹן — לֹא לִרְאוֹת פִּלַּלְתָּ
אֵיךְ פָּנָיו חָוָרוּ, קוֹמָתוֹ אֵיךְ שָׁחָחָה ?
כִּי תִבְכֶּה מֵרְאוֹת פָּנָיו הֵן בֶּטַח אֵדָעָה,
בוכה

שכל וּמַה זֹּאת ? !

עקשות (הֲכֹל תָּתוּר לָדַעַת אַתָּה הָאוֹרֵחַ!)
(אמו"א)

פתיות בבכיתה הֲטֶרֶם תֵּדַע מֶה הָיָה לָנוּ ?
וּבְעִנְיַן רָע וָמָר כִּי אָבַד כָּל עָשְׁרֵנוּ
וּמָה הֹוָה גַּם צָרָה עָלֵינוּ לֹא בָאָה
שִׁדָּפוֹן וּבַצֹּרֶת גַּם חֳלִי גַּם דָּבֶר
גַּם עֹנִי רֵישׁ וָחֶסֶר קָלוֹן בּוּז וָנֵכֶר
שֹׁד וָשֶׁבֶר . . .

שכל הֶחָשִׁי ! וּכְבָר הַכֹּל שָׁמָעְתִּי
גַּם צַעֲקוֹת הָמוֹן אֶל הַמַּלְכָּה שָׁם רָאִיתִי .
עקשות (כִּי יִצְעַק יָדַעְתָּ עוֹד תֵּדַע כִּי גַם תָּעוּ .)

פתיית וּלְרִיק שַׁוְעָתוֹ וּתְפִלּוֹתָיו רֵיקָם שָׁבוּ
כִּי תַאְטֵם אָזְנָהּ מִפִּיו וּלְקוֹלוֹ לֹא תַעַן
קוֹלוֹתָיו לֹא כָלוּ דִמְעוֹתָיו לֹא תִדְמֶינָה .
וּמִבַּלְעֲדֵי הַמּוֹרֶה אֵין עוֹד עוֹזֵר לָנוּ
וּכְבָר תַּמְנוּ בָרָעָב לוּלֵא הֶחֱזִיק בָּנוּ .
הֲלֹא הוּא אַךְ מוֹרֶה , וַיְלַמֵּד בִּמְעַט שָׂכָר
וַיְלַקֵּט מַשְׂכֻּרְתּוֹ בִּמְלַאכְתּוֹ זוֹ אִתָּנוּ
וַיִּתֵּן גַּם אוֹתוֹ אֶל הָמוֹן בַּעֲבוֹט בָּגֶד
וּבְמַרְבִּית לֹא רָב וּבְנֶשֶׁךְ מִצְעָר בֵּינֵינוּ
כִּי לֹא יַעֲבוֹר אֶת הָרֹאשׁ מִיָּמִים יָמִימָה
אַף כִּי לֹא כַתּוֹרָה קַחַת מַרְבִּית וָנֶשֶׁךְ
הֲלֹא אַךְ בַּעֲבוּרֵנוּ יֵהָפֵךְ לָאוֹר חשֶׁךְ .

(אמו"א)

אַף כִּי בִּשְׁלשׁ הַשָּׁנִים יָרַשׁ כָּל כַּסְפֵּנוּ
וּבְגָדֵינוּ כֻּלָּם אֶל חֶדְרוֹ קִוּוּ לָמוֹ
אֲבָל כָּל הַכֶּסֶף הוֹלֵךְ וָשָׁב אֵלֵינוּ
כִּי נָשׁוּב נִלְוֵהוּ שָׁנָה שָׁנָה וּכְקֶדֶם
וּבְכָל שָׁנָה עַל כֵּן אַךְ בֶּגֶד לוֹ נוֹסִיפָה
כִּי יָשׁוּב גַּם הַנֶּשֶׁךְ וּבְרֹאשׁוֹ יֵחָשֵׁב
אֶפֶס כִּי שָׁנָה זוֹ לֹא עוֹד נִהְיָה כָּל שֶׁכֶר
בְּמִקְנֶה וּמִמְכָּר הוֹרָה צִבְעוֹן אוֹתָנוּ
לַעֲשׂוֹת עִם מִרְמָה רֵעוֹ וַאֲנָשָׁיו גַּם יָחַד
וַנֹּאכַל גַּם אָכוֹל עַד כִּי תַם כָּל הַכֶּסֶף.

בספוק כף וַעֲנִיִּים נַעֲנִים נַחְנוּ! — וַעֲוֶר מִים נוֹתַרְנוּ! —
וּבְאֵין עֲצַת נֶפֶשׁ הֵן כֻּלָּנוּ אָבָדְנוּ!
כִּי מִכָּל רֵעֵי אֱמֶת אֶת מִי נִוָּעֵצָה
אִם אַךְ דַּלַּת עַם לוּז אֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ
וּמֵחַכְמֵי הָעִיר לֹא עוֹד יָבוֹא אִישׁ הֵנָּה
עוּצָה נָּא אַתָּה שֶׂכֶל! וּמְצָא מֶה עוֹד נַּעַשׂ
וִישַׁנֶּה דִינוֹ שַׁדַּי, שַׁדּוֹן שֹׁד וָכַעַס.

בוכה

שכל וּמַה יָּעַץ אֱמֶת מַה צִּבְעוֹן הוֹרָה דָרֶךְ?

עקשות (מַה לָּךְ לַעֲצָתָם הַתִיָעַצְנוּ גַם אָתָּה?
הֵן אַחֲרֵי עֲצַת אָבִי לֹא עוֹד יִיעַץ גֶּבֶר
(אמו״א)

דֶּרֶךְ לֹא הוֹרָה צִבְעוֹן לֹא אַתָּה תּוֹרֶנָּה.)

פתיות רַבּוֹת יָעֲצוּ וּגְדוֹלוֹת עֲשׂוֹת הִפְלִיאוּ
הַאוֹכַל סַפֵּר כֻּלָּהּ הֵן אַךְ אִשָּׁה אָנִי
אֲבָל עַד כֹּה לֹא עָזְרוּ עוֹד לֹא מָה הוֹעִילוּ.

שכל סַפְּרִי נָא שָׂרָתִי! אָבִין אִם גַּם תַּמְעִיטִי.

עקשות (לֹא שֶׁמֶץ דִּבְרֵיהֶם לָדַעַת לָךְ נָתָנוּ
וּלְמַעְלָה הֵם מִמֵּךְ לֹא תַגִּיעֵם יָדֵךְ.)

פתיות לִדְרוֹשׁ אֶל הַמֵּתִים שׁוֹכְבֵי קֶבֶר הוֹרוּנוּ
לֶאֱחוֹז אָרְחוֹת דֶּרֶךְ לִמְקוֹם קִבְרוֹת הוֹרֵינוּ
בַּקֵּשׁ אוֹתָם כֹּה וָכֹה בֶּעָרִים נִקְבָּרוּ
וּבְאָזְנָם לִצְעוֹק כָּל הַקּוֹרוֹת סַפֵּר לָמוֹ
וּלְהִתְנַפֵּל עַל קִבְרָם, גַּבֵּי בָּתֵּי חֹמֶר
עַל גַּלֵּי עֲפָרוֹת וּלְרַגְלֵי הַמַּצֶּבֶת
גַּם אֲנִי גַּם אֱמוּנָה גַּם הָמוֹן וָהֵמָּה
וּבְחוּט גַּם יְמַדּוּ כָּל קִבְרוֹתֵיהֶם יַחַד
וּלְהַעֲלוֹתוֹ בַּנֵּרוֹת לַמֵּתִים הָאֵלֶּה
וּכְנֵר שִׁבְעַת יָמִים, רִאשׁוֹנִים בִּימֵי אֵבֶל
וּכְנֵר שָׁנָה שָׁנָה, יוֹם בּוֹ עָלֵינוּ מֵתוּ:

גַּם חָשְׁבוּ עִתִּים, יָמִים גַּם לֵילוֹת בָּחָרוּ
עֵת יִשְׁלֹט כּוֹכָב זֶה, עֵת יִמְשׁוֹל עַל מִשְׁנֵהוּ

כָּם יִפְעַל הָמוֹן כֹּה וָכֹה, כַּאֲשֶׁר הוֹרוּהוּ
כָּזֹאת גַּם כָּזֹאת יַגִּיד, כֹּה יַבִּיעַ אֹמֶר
וּבְאָמְרוֹ יַחֲשׁוֹב אֵלֶּה, אוֹ כֵּן וָכֵן יַעַשׂ.
וּבְשְׁמוֹת אֱלֹהִים, רַבִּים וַעֲצוּמִים לָמוֹ
הִשְׁבִּיעוּ כָּל שׁוֹטְנָיו וּמְחַבְּלֵי כָל פָּעֳלֵהוּ
וּשְׁמוֹתָיו אֵלֶּה וּשְׁמוֹת כָּל לוֹחֲמָיו גַּם יָחַד
עַל עוֹר חַיָּה יִבְחָרוּ בַּחֲרָדָה כְּתָבוּ
עַל גַּחֲלֵי אֵשׁ בִּכְלִי חֶרֶשׂ כָּלִיל נִשְׂרָפוּ
וּבְאַף כֻּלָּנוּ עֲשָׁנָם הֶעֱלוּ בַכֹּחַ
עַד כִּמְעַט נֶחֱנַקְנוּ מֵרֵיחַ הַנִּיחוֹחַ.
וּשְׁמוֹת מַחֲנוֹת שָׂטָן עַל כָּל בַּלָּהוֹת מֶלֶךְ
וּשְׂעִירֵי הָעֲזָאזֵל גַּם שֵׁדִים שָׂרֵי קֶטֶב
וּמַלְאָכִים הַמְחַבְּלִים בִּשְׁמוֹתָם יַחֲרִידוּ –
חָרְתוּ בִשְׁחוֹר נֵר הִנֵּג, וּבָאֵשׁ הֶעֱלוּהוּ
וּבְעוֹר כֶּשֶׂב כָּתְבוּ וּבְדָמוֹ שֵׁם שַׂר דָּבֶר
בַּתַּעַר חָרוּשׁ בּוֹ שֵׁם אֵל, אוֹתוֹ גָּזָרוּ.
וּלְשׁוֹנִי כָּבְדָה, מִמַּלֵּל לָךְ שֵׁמוֹת אֵלֶּה
כִּי גַם שִׁנֵּי גֶבֶר כִּמְעַט בָּם תִּשָּׁבַרְנָה.

גַּם שַׂר הַחֲלוֹמוֹת בִּתְרוּעוֹת שׁוֹפָר הוֹרִידוּ
וּלְהַעֲלוֹת לָמוֹ בַּחֲלוֹמָם מֵתִים צִוּוּהוּ
וּלְדַרְיוֹשׁ מֵהֵמָּה מָה אַחֲרִית צָרוֹתֵינוּ.
(אמו״א)

גַּם אֶת נַפְשׁוֹתֵימוֹ אָז הֶעֱלוּ הַשָּׁמָיְמָה
אוּלַי הֵן מֵאַחֲרֵיהֶן שָׁם דָּבָר תִּשְׁמַעְנָה
וּבְכֵן הֶחֱיוּ הַמֵּתִים גַּם חַיִּים הֵמִיתוּ.
גַּם רָאוּ בַּכָּבֵד וּבְגוֹרָלוֹת שָׁאֵלוּ
וּלְמַעְלָה בִּסְבַךְ הָעֵץ קַרְדֻּמּוֹת הֵבִיאוּ
וּזְרָקוּם מֵאֶרֶץ אֶל רֹאשׁ אֶרֶז בַּיַּעַר
יִוָּדַע אִם נֶאֱחֲזוּ בוֹ אוֹ אָחוֹר יִפּוֹלוּ
וּדְבָרָם אָז יִוָּדַע אִם טוֹב אִם רַע יְהִי. יג)

גַּם בִּמְרוּצוֹת חַיְתוֹ יַעַר עַל רֹחַב דָּרֶךְ
אוֹתוֹתָם אָז שָׂמוּ, אוֹ בַנְּחָשִׁים נִחֵשׁוּ
וּלְחָשִׁים הוֹרוּנוּ נֹכַח שֶׁמֶשׁ נֶאֱמָרָה
וּלְעֵת תֵּצֵא אוֹ תָבוֹא, אוֹ מוּל הַיָּרֵחַ
וּבְעֵת יִיטַב אֵל וּבְעֵת לֹא אַפּוֹ בָהּ יִחַר
עֵת דִּינוֹ לֹא יָדוֹן בָּהּ עֵת רַחֲמָיו יִגְבָּרוּ
אָז אֵלָיו נִצְעָקָה נֶרֶב לִשְׁפּוֹךְ שִׂיחֵנוּ
בִּתְהִלּוֹת וּתְפִלּוֹת הֵם לַבְּקָרִים חֵדוּ
אַךְ חֲתוּמוֹת וּסְתוּמוֹת כִּי עַל כֵּן קֻדְּשׁוּ
בִּלְשׁוֹנוֹת הַשּׁוֹנוֹת יַחַד בָּם יִתְבּוֹלָלוּ
וּבְכָל עֹמֶק שָׂפָה בַּל יָבִין בָּם כָּל גָּבֶר
כִּי אִם הָאֱלֹהִים, יַעַן אֵלָיו אַךְ תְּקָנוּ —
וּבַחֲלִיפוֹת צָרוֹת לֹא אוֹתָנָה נַחֲלִיפָה
(אמו"א)

כִּי אֶל כָּל צָרָה יֹאמְרוּ, כַּצְּרִי הֵם תּוֹעֲלָנָה
בָּם נִקְרָא אֶל מַלְאָכָיו שָׂרֵי טוֹבַת אָרֶץ
(אֲשֶׁר כֹּל עָלָיו הִיא וּבְיָדוֹ עוֹד אֵינֶנָּה
כִּי אִם לִקְדוֹשִׁים אֵלֶּה כִּי נִתְּנָה אֲלֵימוֹ) יד)
וּבְמַלְכוּת שָׁמַיִם הֵם רִאשׁוֹנָה יֵשֵׁבוּ
וּלְהַעֲלוֹת הַתְּפִלּוֹת עַד לִשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם
וּלְכִסֵּא שַׁדַּי יַגִּישׁוּם מֵהֶם נִשְׁאָלָה.
אוֹ עוֹד נַגְבִּיהַּ עוּף עַד אֲצוּלֵי רוּחֵהוּ
וּכְמוֹהֶם כָּמוֹהוּ, חֲלָקָיו בּוֹ הֵם הֵמָּה:

(שכל משתומם ובידיו יאחז בשערות ראשו למרטם)

וּמַה זֶּה תִּשְׁתּוֹמֵם שֵׂכֶל! גַּם תֹּאחֵז שֵׂעָר טו)
הֲלֹא עַד אֵל אֵלִים דַּעַת צִבְעוֹן הִגִּיעָה
וּלְעֵת בָּא אֶמֶת הִנֵּה גַּם הִיא פֹּה הוֹפִיעָה
עַל כֵּן עַל שֵׁם אֱמֶת הִיא בֵּינֵינוּ נִקְרָאָה
וּקְדוֹשָׁה בִּמְאֹד כִּי לֹא נָבִין בָּהּ לִמְאוּמָה —:
לוּ נִגְלוֹת עוֹד אוּכַל אֶת כֹּל מֵהֶם שָׁמַעְתִּי
אוֹ אָז הִשְׁתּוֹמַמְתָּ וּשְׂעַר רֹאשְׁךָ אָחָזְתָּ
אֲבָל אַךְ הַסְתֵּר דָּבָר הֵמָּה הִזְהִירוּנוּ
וּכְבוֹד אֵל אֱלֹהִים הוּא עַל כֵּן נַעֲלִימֵהוּ
פֶּן יִשְׁמַע זֹאת אִישׁ בַּעַר וְיִצְחַק בֵּאלוֹהַּ.

שכל הֲלֹא לִי תַגִּידִי כִּי לֹא בַעַר אָנֹכִי
(אמו״א)

אֲנִי לֹא אֶצְחַק כִּי אִם בָּ כֹ ה אֶ בְ כֶּ ה סֶלָה! –

עקשות (לֹא אָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה תַּעֲלוּמוֹת כָּאֵלֶּה
וּמְאֹד נַעֲלֶה סוֹדָם מִגֹּבַהּ עֵינְךָ שֵׂכֶל!)

פתיות בלחש הֵן צִבְעוֹן וֶאֱמֶת אֶת כָּל נָשָׁיו גַּם יָדָעוּ (מז
וּפַאֲתֵי אִישׁ וּזְקָנִים, בּוֹ הֵמָּה מָצָאוּ
גַּם מַעֲרֵי נָשִׁים אֵלֶּה בַּשֵּׁמוֹת יִקְרָאוּ
וִימֵי נִדָּתָן וַהֲרוֹתָן רֹאשָׁם יִשָּׂאוּ
הֵם שׁוֹמְרֵי עֵת עוֹנָתָן אַחֲרֵי הִתְחַטָּאוּ
וּלְכָל נֵתַח וִיצוּר בָּם שֵׁם אַחֵר נָשָׂאוּ
בִּיצוּרֵי צַדִּיק יִשְׁכּוֹנוּ אוֹתָם נִמְלָאוּ
עַל כֵּן זֶה צִבְעוֹן וֶאֱמֶת גַּם כֵּס יָהּ נִקְרָאוּ.
מִי זָכָר וּנְקֵבָה קָרְאוּ לַאֲשֶׁר קָרְאוּ –
גַּם אָרוּךְ וּקְצַר אַפַּיִם שָׁם שָׁם נִמְצָאוּ
וּמֵאַף קָצָר זֶה צָרוֹתֵינוּ יָצָאוּ
וַחֲמָתוֹ שׁוֹתָה רוּחֵנוּ –. וּדְבָרֵי לָעוּ.

שכל קורע בגדיו

אל נפשו הָהּ חֲרָפוֹת נֶאָצוֹת גִּדּוּפֵי אֵל סֶלָה!!

עקשות (וּבְגָדָיו הֵן קָרַע מֵרֹב קִנְאָה וָכַעַס
מִשְּׁמוֹעַ רָאמוֹת עָלָיו וּגְבוֹהוֹת עֲלֵימוֹ.)

פתיות וּמַה זֶּה הַבְּגָדִים אֲהָהּ שֵׂכֶל קָרַעְתָּ?!

שכל צָרוֹתֵיכֶם הִזְכַּרְתְּ וּבְגָדַי לֹא אֶקְרָעָה. —
אֲבָל הֲלֹא לֵאלֹהִים נִסְתָּרוֹת כָּאֵלֶּה
יָדַעְתִּי כִּי עוֹד רַב לָךְ — גַּם רַב לָךְ וְדֹמִּי!
הַנִּגְלוֹת הֵן לָנוּ עַל כֵּן נָא לִי אֱמוֹרִי
מַה יַּעֲנוּ צִבְעוֹן וְאֶמֶת בַּעֲשׂוֹתָם כָּל אֵלֶּה
וּלְלֹא הוֹעִיל עַד מָה וּלְלֹא עֵזֶר וָיֵשַׁע
כִּי רִפְּאוּ אֶת מַכַּתְכֶם וַעֲדֶן לֹא נִרְפָּאָה
גַּם קָרְאוּ לֵאלֹהִים — הֲגַם הוּא לֹא יַעֲנֵמוֹ? —

עקשות (הֲמַעֲנֶה צִבְעוֹן וְאֶמֶת לָךְ נִגְלוֹת נֶחְשָׁבוּ?
כִּי תִשְׁמַע מֶה עָנוּ לֹא תֵדַע מֶה חָשָׁבוּ.)

פתיות כִּי לֹא הַרְבֵּה עוֹד צָדַקְנוּ הֵמָּה יֹאמֵרוּ
וּתְפִלּוֹתֵינוּ אֵין דֵּי בָם לִמְחוֹת מִרְיֵנוּ
גַּם דִּמְעוֹתֵינוּ אֵין דֵּי לִרְחוֹץ בָּם נִגְעֵנוּ
כִּי יֹאמְרוּ עַד שָׁמַיִם נָגְעָה חַטָּאתֵנוּ
וּפְשָׁעֵינוּ נָתְנוּ מוּם בִּמְלֶכֶת שָׁמָיִם
בָּדָד הוֹשַׁבְנוּהָ בַּל יִקְרַב אֵל אֵלֶיהָ
וּבְמִרְכֶּבֶת אֵל הַצְּבָאוֹת מָשְׁחַת נָתַנּוּ
וּכְלֵי אוֹרוֹתָיו בַּחֲמַת לִבֵּנוּ שָׁבַרְנוּ
וּבְמַעַרְכוֹת מַחֲנוֹתָיו שַׂמְנוּ שֹׁד וָסֶלֶף
חֶסְרוֹן וּמְעֻוָּת וּלְהִמָּנוֹת לֹא יוּכָלוּ
וּלְאֵין מַרְפֵּא בַּחֲטָאֵינוּ כֹּחוֹ חָלַשְׁנוּ
(אמו"א)

וּלְעָרָיו וִירִיבָיו עָצְמָה וָאוֹן הִרְבִּינוּ
עַל אַנְשֵׁי מִלְחַמְתּוֹ אֵלֶּה נוֹסָפוֹת שַׂמְנוּ
וּלְחַבֵּל מַעֲשֵׂי יָדָיו מַשְׁחִיתִים הוֹלַדְנוּ
שֵׁדֵי בַלָּהוֹת וּשְׂעִירֵי לִילִית בַּלָּיִל.

כָּל אֵלֶּה חַטֹּאות מָרוֹם וּפִשְׁעֵי שָׁמָיִם
אַף כִּי פֹּה בָּאָרֶץ לֹא כָל חֵטְא נִמְצָא לָנוּ
כִּי אַךְ טוֹב וָחֶסֶד עִם כָּל אָדָם עָשִׂינוּ
וּכְתֻמַּת לֵב הָמוֹן חַף מֵרָעָה וָרֶשַׁע
וּכְנִקְיוֹן כַּפָּיו מִכָּל עָוֶל מִכָּל פֶּשַׁע.
אַךְ לוּ הָפַךְ הָמוֹן יָדוֹ צִבְעוֹן יוֹכִיחַ
לוּ לֹא הֵיטִיב פֹּה אֶרֶץ לִבְנֵי אֱנוֹשׁ הָבֶל
וּלְהֵיטִיב לֵאלֹהִים לוּ נָשָׂא לֵב וָעַיִן
אָז אַשְׁרָיו בָּאָרֶץ אָז טוֹב לוֹ בַּשָּׁמָיִם
פֹּה אֶרֶץ לֹא יִתֵּן וּמֵאֵל יִקַּח שָׁמָּה —.
לָכֵן צִבְעוֹן וֶאֱמֶת אַךְ שׁוּב אֶל אֵל יוֹרוּהוּ
וּלְרַחֵם עַל הָאֵל טוֹב מְרַחֵם עַל רֵעַ.
עַל כֵּן יוֹסִיף צוֹמוֹתָיו וּתְפִלּוֹת עוֹד יֶרֶב
בַּעֲבוּר יָשִׁיב לָאֵל אֲשֶׁר הֶחְסִיר מִמֶּנּוּ
וּכְבָר הֵשִׁיב לוֹ כָל כֹּחוֹ גַּם חֵילוֹ יָחַד
וּכְבָר עִנּוּ נַפְשׁוֹ לָצוּם יוֹמָם וָלַיִל
וּלְהוֹצִיא דָבָר לִפְנֵי אֵל וּלְהַרְבּוֹת שִׂיחַ

לְמְאוֹם כָּל טוּב אֶרֶץ יַד הָאֵל לוֹ יָצָרָה
וּלְהִנָּזֵר מִכָּל עֹנֶג וּמִכָּל נַחַת
הִשְׁכִּיחוּהוּ כָּל כָּבוֹד וִיקָר כָּל תִּפְאֶרֶת
נִשּׁוּהוּ כָּל גִּיל הֱנִיסוּהוּ מִכָּל עֵדֶן
וּמְנָעוּהוּ מִכָּל הַשְׂכֵּל – תַּעֲנוּגוֹת רוּחַ
בַּל יִחְיֶה בַּחַיִּים, תֵּת חַיָּיו אַךְ בַּמָּוֶת –
וּכְבָר בִּבְשָׂרוֹ וּבְעוֹרוֹ עַצְמוֹ דָבֵקָה
וּלְהוֹסִיף צוֹם וּתְפִלָּה עוֹד לֹא יֵעָצֵר כֹּחַ
וֵאלֹהִים עוֹד לֹא נִחָם לֹא נֶעְתַּר לִסְלוֹחַ.

בוכה

שכל וּלְמָתַי עוֹד תּוֹחִילוּ עוֹד נֶפֶשׁ תַּאֲרִיכוּ
הַעַד כִּי תָמוּתוּ תֻּמַּתְכֶם לֹא תָסִירוּ
הֲלֹא לֵב תָּשִׂימוּ וּלְמַעֲשֵׂה אֵל תָּבִינוּ
כִּי כִנְתוֹץ אַדְמַת הָעֵץ מִסָּבִיב לַשֹּׁרֶשׁ
טֶרֶם יַסִּיעוּהוּ טֶרֶם יִסַּח מֵאָרֶץ
כֵּן לָקְחָה מִכֶּם יָדוֹ כֹּל לָכֶם נָתָנָה
וַיִּתּוֹץ אֶתְכֶם נָתוֹץ סָבִיב מִכָּל עֵבֶר
טֶרֶם יִקַּח גַּם רוּחוֹ כִּי לוֹ גַם הָרוּחַ
וִישָׁרֵשׁ גַּם אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ חַיִּים סֶלָה. *)
הֲלֹא רוֹאוֹת עֵינֵיכֶם רוֹפְאֵי אֱלִיל אֵלֶּה
כִּי לֹא מִכֶּם יִגְהוּ מָזוֹר מוּסָר יָסִירוּ
הַתְּעָלָה לֹא תַעֲלֶה וַאֲרוּכַתְכֶם אָרְכָה

(אמו"א)

הָרְפוּאָה הִיא רָפָה וּמַחֲלַתְכֶם גָּבְרָה
וּבַל תָּשִׂימוּ לֵב כִּי לֹא הָרוֹפְאִים הֵמָּה
כִּי לֹא זוֹ הִיא הָרִפְאוּת גַּם לֹא זֶה הַחֳלִי
וּצְרִי מַה לָּהֶם אִם הַמַּחֲלָה לֹא הִכִּירוּ
וּבְאֵין מַכִּיר לַמַּחֲלָה הָרְפוּאָה לָהּ זָרָה
כִּי לֹא אָז רְפְאוּת הִיא כִּי אִם מַחֲלָה כָּמוֹהָ
כִּי עוֹד תַּרְהִיבֶנָּה אָז, וֶעֱזוּזָהּ עוֹד תֶּרֶב
אָמְנָם רוֹפְאֵיכֶם אֵלֶּה לֹא יִיגְעוּ לַתֹּהוּ
כִּי רִפְאוּ מַחְסוֹרָם מִדֵּי הֶחֱלוּ חוֹלֵימוֹ
אַךְ רוֹפְאִים יֵרָפְאוּ הַחוֹלִים עוֹד יַחֲלוֹשׁוּ
הֵם בַּטּוּחוֹת יִקְחוּ, לֹא כֵן אֲשֶׁר יִתֵּנוּ
אַךְ חֳלָיִים יִתְּנוּ וּרְפוּאוֹת הֵם יִקָּחוּ
עַל כֵּן לִרְפּוֹא יוֹסִיפוּ – וּרְפוּאַתְכֶם אָיִן
וּנְבַקְּשָׁה אֶת הָרוֹפֵא – אוּלַי נִמְצָאֵהוּ
אֲשֶׁר יִמְצָא יַכִּיר הַמָּזוֹר וּמְזוֹרֵהוּ.

עקשות (הַאַתָּה הָרוֹפֵא תְּרַפֵּא אֶת לֹא רָפְאוּ
הֵם הָרוֹפְאִים, זוֹ הָרִפְאוּת, זֶה הוּא הַחֳלִי!
וּמָזוֹר עוֹד יִגְהוּ וּמַדְוֶה עוֹד יָסִירוּ
וּלְעֶזְרָם נוֹחִילָה אִם גַּם נֶחֱלֶה לָנֶצַח!)

פתיות הַבִּבְצִבְעוֹן לֹא נַאֲמִין אִם בּוֹ גַּם נִתַּן דֹּפִי?
וּמָה הַגְּדוֹלוֹת כִּי יַעַשׂ, יִרְאוּ עֵינֵינוּ?

(אמו״א)

רוּחַ מֵת יָבוֹא בְחַי הוּא יוֹצִיאוֹ חוּצָה
נִשְׁמוֹתָם הוּא יַכִּיר בַּחַיִּים יִתְגַּלְגָּלוּ .
בִּגְלָמִים פֹּעַל יָדָיו יִפַּח נִשְׁמַת רוּחַ
אִם שֵׁם מִשְּׁמוֹת אֱלֹהִים יָשִׂים בָּם עַל מֵצַח.
אֲחוּזֵי הַשֵּׁדִים מִיָּדָם יַצִּילֵמוֹ
וּלְנָשִׁים יָלְדוּ לֹא יִתְּנֵם אַף לָגֶשֶׁת .
אִם הַלֵּצִים בָּמוֹ , בֵּית אִישׁ לָהֶם יִגְזוֹלוּ
כֹּל בּוֹ הַשְׁחֵת יַשְׁחִיתוּ וִיהַתְּלוּ , יְהֹלְלוּ
אָז צִבְעוֹן יַתְוֶה תָוו עַל דַּלְתוֹת הַבַּיִת
וּבְעַד הַחַלּוֹנִים עַל נַפְשָׁם יְמַלֵּטוּ .
לוֹ הָרוֹת קַל תֵּלַדְנָה וַעֲקָרוֹת הוּא יַהַר
לִנְשׁוּכֵי הַנְּחָשִׁים אוֹ כֶלֶב מִשְׁתַּגֵּעַ
מֻכֵּי עַיִן רָעָה וּנְגוּעֵי אוֹר יָרֵחַ
יִרְפָּא בִלְחָשָׁיו וּבְהַנְתִּיךְ לָמוֹ עֹפֶרֶת
וּמֵתִים הַמְחַנְּקִים נִרְדָּמִים בַּחֲצוֹת לָיִל
יַחֲלוֹשׁ בִּדְבַר קֶסֶם וְיַחַנְּקֵם בַּעֲתַר עָשָׁן
לַיְלָה בַּחֲצַר מָוֶת וּבְמִקְדַּשׁ אֵל כִּי בָאוּ
גַּם הוּא יָבֹא שָׁמָּה וּמִפָּנָיו יָנוּסוּ .
עוֹד רַבּוֹת יַפְלִיא בְּשֵׂעַר רֹאשׁ וּמֵי רַגְלַיִם
וּבְגְלָלִים וּבְרֹק וּבְשׁוּלֵי צִפָּרְנַיִם
וּבַחֲרִיצֵי יָד יָבִין וּבְקַוֵּי הַמֵּצַח
בָּם יַכִּיר מִשְׁפַּט גֶּבֶר מֵעוֹדוֹ עַד נֵצַח

(אמו״א)

יָדַע שִׂיחַ כָּל חַיָּה יָבִין נִיב עֵץ יָעַר
גַּם בִּבְלִי דַעַת בִּלְשׁוֹן כָּל אָדָם בָּאָרֶץ
יָדַע כֹּל, מַה בִּשְׁאוֹל, וּמַה בִּשְׁמֵי שָׁמַיִם
וּכְרֶמֶשׂ, וּכְתִנְשֶׁמֶת, יָדַע מַה בָּאָרֶץ.
לַמֶּרְחָק כִּי יִסַּע תִּקָּפֵץ לוֹ הַדָּרֶךְ
וּמִקִּירוֹת הַיְקָבִים יוֹצִיא אֶת הַיָּיִן
כַּאֲשֶׁר יַשְׁבִּיעֵמוֹ אַךְ בִּשְׁמוֹת שָׂרֵי מַעְלָה.

בִּשְׂפָתָיו כִּי יִשְׁרוֹק לַשְּׂעִירִים כִּי יָבוֹאוּ
אָז מִתַּחַת לִתְהוֹמוֹת מֵעַל הַרְרֵי חֹשֶׁךְ
מִמַּחְשַׁכֵּי הַיְּעָרוֹת וּמִמִּדְבַּר תֹּהוּ
מִמַּעֲמַקֵּי הַמְּעָרוֹת וּמֵחֳרָבוֹת בֹּהוּ
לַאֲלָפִים יִסְעוּ הֵנָּה לִרְבָבוֹת יָעוּפוּ
הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים חִישׁ יָרוּצוּ יִנְהָרוּ
וּבְקוֹל סוּפָה וּסְעָרָה וִילֵל אָיוֹם סֶלָה.
כָּל הָאָדָם וָחַי אָז יַחַד חָבְאוּ לָמוֹ
מֵחֶרְדַּת פֶּגַע מִפַּחַד אָסוֹן וָקֶטֶב
אַךְ צִבְעוֹן יַעֲמוֹד הָכֵן אֵלָיו לֹא יִגָּשׁוּ
כִּי נָטָה קָו מִסָּבִיב וּבָא הַמַּעְגָּלָה
וּבְמַקְלוֹ יִקְסֹם לוֹ וִינִיפוֹ עַל פָּנֵימוֹ
וַיְצַוֵּם לַעֲשׂוֹת לוֹ כֹּל נַפְשׁוֹ תִּשְׁאָלֵהוּ
גַּם הַגֵּד לוֹ יַגִּידוּ כֹּל יַחְפּוֹץ לָדַעַת

אוֹ מֵעֵין יִשְׁאַל עֵצָה אוֹ גַר יַגִּידֶנּוּ
אוֹ הָעוֹרֵב בָּרָע וִיבַשֶּׂר לוֹ הַנֶּשֶׁר
כִּנְבִיאִים יָבוֹאוּ לוֹ בָּאוֹת יִנָּבֵאוּ
וּבְיָדָם יִגְלֶה אֵל סוֹדוֹ אֶל צִבְעוֹן חֶרֶשׁ
גַּם לוֹ מַלְאָךְ מַגִּיד סוֹד כָּל רָז וּדְבַר סֵתֶר
וּבְלֵיל אֶמֶשׁ הוּא יִקָּר לוֹ בַּל תֵּרֶא עָיִן
גַּם הוּא לִרְאוֹת יוּכַל עֵת נַחְנוּ לֹא נִרְאֵהוּ.

אוֹ אִם בֶּאֱמֶת לֹא נַאֲמִין בֶּאֱמֶת חֲתָנֵנוּ?
וּכְבָר אֶת בִּתֵּנוּ בַּעֲצָתְךָ לוֹ נְתַנּוּ
אֱמוּנָה לוֹ נָתַנּוּ וּבוֹ לֹא נַאֲמִינָה –?
אִם גַּם מִלָּה בִּלְשׁוֹנוֹ נַחְנוּ לֹא נָבִינָה
כִּי נַפְשֵׁנוּ רָמוֹת אֵלֶּה עוֹד לֹא הֶאֱזִינָה.

שכל אֲבָל זוֹ בִּתֵּךְ אֱמוּנָה לֹא אֲהֵבַתּוּ.

עקשות (וּמִי יַגִּיד זֹאת – אוּלַי מֵעֵת בָּאתָ אַתָּה?)

פתיות זוֹ אַךְ אַל וָאֶפַע, יֹאמַר צִבְעוֹן מוֹרֵנוּ
אַךְ פֹּעַל הַשָּׂטָן הוּא כַּשָּׁפָיו עָשׂוּהוּ
הַמַּשְׂכִּיתִים מַעֲשֵׂה אֵל וַעֲצָתוֹ יִפְרָעוּ
וֵאלֹהִים הֲלֹא יָעַץ תֵּת לְאֶמֶת בִּתֵּנוּ
וּבְלַהֲטֵיהֶם עַל כֵּן חֵפֶץ שַׁדַּי יָפֵרוּ
וַיַּטּוּ לֵב אֱמוּנָה מֵאַחֲרֵי הַבָּעַל
(אמו״א)

וּבְאֱסוּרֵי יִדְּעוֹנִי אֶת לִבָּהּ אָסָרוּ
וּבְעוֹד יָמִים לֹא רָב יַתִּיר צִבְעוֹן הַקֶּשֶׁר
וּכְבָר עָשָׂה צִבְעוֹן גַּם לַשָּׂטָן כָּאֵלֶּה
וַיֶּאֱסוֹר כֵּן לֵב מָחֲלַת בַּשֵּׁדִים רַבָּתִי
(אַחַת מִנָּשָׁיו הִיא גַּם צִבְעוֹן יְדָעָנָּה)
וּכְמוֹ אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת נַפְשָׁהּ בּוֹ בָחָלָה
עַד נִשְׁבַּע לוֹ הַשָּׂטָן כִּי יִרֶף מִמֶּנָּה
וּכְשׁוּב אֱמֶת עַתָּה מִבֵּית צִבְעוֹן אֵלֵינוּ
מִתְּהִלָּה בִּתּוֹ אֶל אֱמוּנָה הָאֹהֱלָה
גַּם לֵב אֱמוּנָה יָשׁוּב וִיהִי לֶאֱמֶת סֶלָה.

אמונה וֵאלֹהִים יָשִׁיב לֶאֱמוּנָה אֶת אֱמֶת סֶלָה –

פתיות כֵּן הוּא, כִּי לֹא לָנֶצַח יֵשֵׁב אֱמֶת שָׁמָּה
בִּתְּהִלָּה חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ וּכְבָר לוֹ הָיְתָה
עַתָּה יָשׁוּב, בִּתִּי! יִלָּוֶה עוֹד אֵלַיִךְ
כִּי מַה לוֹ בֵּית צִבְעוֹן אַחַר מָצָא בִתֵּהוּ
מִי בֵּית צִבְעוֹן – הֲלֹא אַךְ בֵּית הָמוֹן סֶלָה!

אל שכל וּרְאֵה נָא שֵׂכֶל עַתָּה כִּי כֵן גַּם הֵחֵלּוּ
אוֹתוֹת צִבְעוֹן לָבוֹא וּדְבָרָיו גַּם לָגֶשֶׁת
כִּי כֵן כָּלְתָה נַפְשָׁהּ לִתְשׁוּבָתוֹ אֵלֶיהָ
כַּאֲשֶׁר עַתָּה כֹּה עָנַתְנוּ עָנָה בָהּ פִּיהָ
וּכְבָר הֵחֵל כֵּן לִבָּהּ לָצֵאת מֵאֲסוּרֶיהָ

וּלְאַט אַהֲבַת אֱמֶת שָׁבָה בוֹ כִּרְשָׁפֶיהָ
וּבְאֵשׁ אַהֲבָתוֹ הָאֲסוּרִים כָּלָה יִמַּסּוּ ׃

אמונה הַאֵדְעָה מָה אָמַרְתִּי מַה מִּלִּים עָנִיתִי
הָהּ! לִבִּי דוֹבֵר בִּי וַאֲנִי לֹא מָה יָדָעְתִּי ׃

כמתנבאה «אֱלֹהִים יָשִׁיב לֶאֱמוּנָה אֶת אֱמֶת סֶלָה!»

האמה שבה מבית צבעון

פתיות מֶה עָנָה אוֹתָךְ אֱמֶת מָתַי יָבוֹא הֵנָּה?

האמה כֹּה אָמַר הַשָּׂר אֱמֶת כֹּה תֹאמְרִי אֶל שֵׂכֶל
מַה לִּי וָלוֹ עַתָּה מַה בָּא אֵלַי הַפָּעַם
וּכְבָר נוֹדַעְתִּי לָעָם בַּשְּׁעָרִים כֻּלָּמוֹ
בִּמְדִינוֹת הַמַּלְכָּה וּבְעָרֶיהָ גַּם יָחַד
אֶל כָּל זִקְנֵי הָעָם אֶל כָּל אִישׁ חוֹבֵר חָבֶר
עַתָּה גַּם הָמוֹן גַּם כָּל גָּרֵי בֵיתוֹ יָחַד
יֵדְעוּ אֶת אֱמֶת אֲשֶׁר עַד כֹּה לֹא יָדָעוּ
עַתָּה מַה יִתֶּן לִי וּמַה יּוֹסִיף לִי שֵׂכֶל?
וּבְשַׁגָּם כָּל בֵּית הָמוֹן לֹא אוֹתוֹ יֶאֱהָבוּ
וּבְעֵינֵי צִבְעוֹן וּבִתּוֹ לֹא טוֹב הִנֵּהוּ
יֹאמְרוּ «הֲפַכְפַּךְ דַּרְכּוֹ חִקְרֵי לִבּוֹ זָרוּ
«אִישׁ אֵין כָּל אֵמוּן בּוֹ כִּי נַפְשׁוֹ בוֹ עֻפְּלָה
«וּלְמַרְאֵה עַיִן אַךְ יִשְׁפּוֹט וּלְמִשְׁמַע אֹזֶן
«וּבַהֲלָךְ נֶפֶשׁ לֹא יַחְפּוֹץ וּבְמַחֲזוֹת קֹדֶשׁ»
(אמו״א)

לָכֵן לִרְאוֹת פָּנָיו גַּם אֲנִי לֹא אוּכָלָה —
אִם כִּי זֶה רֵעוֹ אֲשֶׁר הָיִיתִי הִנֵּנִי —
פֶּן יֵרַע לִי לֵב הָמוֹן גַּם צִבְעוֹן מוֹרֵהוּ
כִּי יֹאמְרוּ בָּם נִבְאַשְׁתִּי וָאֹהַב אֶת שֵׂכֶל
וּלְבֵית הַמַּלְכָּה נִכְסַפְתִּי לָהּ נַפְשִׁי תֵּכֶל.

שכל משים יד על מצח ונדמה כאבן

שכל הֲלִרְאוֹת פָּנַי לֹא יָבֹא אֱמֶת שָׂרֵנוּ!? —

עקשות (הֲשָׁמַעְתָּ דִּבְרֵי אָבִי בִּינָה מַעֲנֵהוּ
וַאֲשֶׁר יַעֲנוּ בָךְ אֲבִי אִמִּי וּמוֹרֵהוּ
וּמַה תּוֹסִיף לַחֲקוֹר וּלְהִתְבּוֹנֵן הַפָּעַם.
הֵן נָבְהוּ דֵעָיו מִמִּתְחַכֵּם וַחֲסַר טָעַם
מַה תֵּדַע בִּשְׁמוֹעַ אֹזֶן מַה בִּרְאוֹת עָיִן
וּמַדּוּעַ לֹא כַדַּעַת תִּמְאַס כָּמוֹנוּ?
כִּי כָל הָבִין הָבֶל, הַשְׂכֵּל וַחֲקוֹר כְּאָיִן
הֲלֹא טוֹב כִּי תַחְלוֹט תַּאֲמִין כָּל מוֹצָא פִּינוּ.)

פתיות כֵּן הוּא שֵׂכֶל! כִּי אֱמֶת יֶאֱהָבֶךָ. — אֶפֶס...

אמונה דֹּמִּי נָא אִמִּי! הֵן אֶת כֹּל יָבִין גַּם שֵׂכֶל —.

פתיות אל האמה וּמַה זֶּה כִּי הִתְמַהְמַהְתְּ לָשׁוּב הַבַּיְתָה
הֵן עוֹד בַּנֶּשֶׁף יָצָאת וּבַחֲצִי לֵיל שַׁבְתְּ?

האמה הֲמִבֵּית הַמּוֹרֶה צִבְעוֹן עַתָּה זֶה בָּאתִי

הֵן זֶה כַּבִּיר שִׁבְתִּי וּכְקִרְבִּי פֹּה הַבַּיְתָה
וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה אֶל הָהָר שָׁמָּה
וַאדוֹנֵי הָמוֹן עִם צִבְעוֹן עָלָיו נִצָּבוּ
וּפְנֵיהֶם כִּלְהָבִים מִדַּם עֵנָב אָדָמוּ
וּנְשׂוּאוֹת עֵינֵיהֶם וּנְטוּיוֹת הַשָּׁמָיְמָה
אֶל נֹכַח הַלְּבָנָה כִּי תִתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר
וּלְמַעַן קַדֵּשׁ אוֹתָהּ כַּיּוֹנָה אֶל בַּעַל — יח)
וּשְׁחוֹרִים כָּעוֹרְבִים עָבִים סָבִיב יָעוּפוּ
וּנְשִׂיאִים יִנָּשְׂאוּ עַל כַּנְפֵי רוּחַ סָעַר
לַסְתִּיר כֵּן מֵעֵינֵיהֶם זֹאת הַמִּתְקַדֶּשֶׁת
וּכְמוֹ מֵעוֹגְבֶיהָ כַּלַּת חֵן כִּי תִסָּתֵר
וּלְהַרְהִיב אַהֲבָה תִתְחַפֵּק וּכְמוֹ הִיא בוֹשָׁה יט)
וַיְהִי הֵמָּה רָצִים שָׁבִים הֵנָּה וָהֵנָּה
מֵהָרִים לַעֲמָקִים וּמֵעֵמֶק לַגֶּבַע
וּלְבַקְשָׁהּ וּלְחַפְּשָׂהּ וּלְתָפְשָׂהּ כִּמְעַט רֶגַע
אַךְ לָעִיף עֵינָם בָּהּ אַךְ לָתֵת בָּהּ עֵינֵימוֹ
וָהִיא מִסְתַּתֶּרֶת וַתְּכַס בָּעָב פָּנֶיהָ
מִתַּחַת לָעָב זֶה אֶל מִשְׁנֵהוּ חָמָקָה
עַד כִּי נִלְאָה הָמוֹן וַיִּיעַף גַּם מוֹרֵהוּ
לִמְצוֹא שֶׁאָהֲבָה נַפְשָׁם שֶׁעָרְגָה אֵלֶיהָ
עַד עָלוּ בַּמְּכֵלָה עַל הָרְפָתִים הַגָּנָה
וּלְהִזָּהֵר גַּם שָׁם מֵהֶם, הִיא לֹא זָמָמָה

(אמו"א)

עַל כֵּן לִרְאוֹת שָׁם פָּנֶיהָ חִישׁ הִשִּׂיגוּהָ
חִישׁ גַּם תַּלְמִידֵי צִבְעוֹן מִן הַמַּעֲרָב בָּאוּ
וַיִּשְׂאוּ יַחַד קוֹלָם קוֹל יַרְעִים בַּכֹּחַ
גַּם בֵּרְכוּ אֱלֹהִים כִּי הִמְצִיא אוֹתָהּ לָמוֹ
וַיְקַפְּצוּ וַיְדַלְּגוּ וַיְפַסְּחוּ וַיָּנוּעוּ
כִּבְנֵי צֹאן וּכְאֵילִים וּכְמוֹ עֵגֶל רָקְדוּ
עֲדֵי נָצוּ גַּם נָעוּ עֲדֵי הִתְגּוֹדָדוּ
וַיִּתְעַלְּלוּ בָהּ כֵּן כָּל הַלַּיְלָה עַד עָתָּה
וּבְזֵעַת אַפַּיִם וּבְשֶׁפֶךְ דָּם עָלֵימוֹ
כִּלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם וּמְלַאכְתָּם, וּבְכֵן הֵתַמּוּ.
וַאֲנִי שָׁמַרְתִּי פִּיהֶם וּלְבַשְּׂרָם חָפַצְתִּי
כִּי בָא אֵלֵינוּ שֵׂכֶל וַיְמַהֲרוּ הַבַּיְתָה
עַד כַּלּוֹתָם לִנְעוֹת עַד הַשְׁלִימָם לִצְווֹחַ
לֹא עָרַבְתִּי לִבִּי גֶשֶׁת, וְקָרוֹב אֱלֵימוֹ
פֶּן מֵעָבְדָם לַלְּבָנָה אוֹתָמוֹ אַפְרִיעָה
וִיצוּעָם אֲחַלֵּל, הֲלֹא לַעֲשׂוֹת אַרְשִׁיעָה —
עַל כֵּן הוֹחַלְתִּי עַד בּוֹשׁ וָאֵחַר עַד עָתָּה
וּגְרוֹנָם עַד כִּי נִחַר וּלְשׁוֹנָם נָשָׁתָּה.

שכל סופק את כפיו
אל נפשו גַּם הַבְּעָלִים הָהּ! וּצְבָא שָׁמַיִם יַעֲבוֹדוּ
וּנְדוֹדִים פָּשְׁטוּ בַּחוּץ לַגַּד כִּי יָגוֹדוּ.

עקשות (הַבְּגָדִים קָרַעְתָּ, עַתָּה תִּסְפּוֹק כַּפָּיִם
(אמו״א)

כִּי קִנֵּאתָ בַּקְּדוֹשִׁים לִמְלֶכֶת שָׁמָיִם
וּתְקַנֵּא בָם עוֹד –, הֲלֹא תַחֲרוֹק גַּם שִׁנָּיִם.

פתיות מוחאת כף הֵן כָּמוֹךָ אֶמְחָא כַף בַּחֲתֻנַּת הַקֹּדֶשׁ.–
לוּ סִכְלוּת אִתִּי, יַחְדָּו בַּמָּחוֹל יָצָאנוּ.

אל האמה אֲבָל הוּא מֶרֶד גָּדוֹל כִּי עַל כֵּן פָּשַׁעַתְּ
לָסוּר לִרְאוֹת דָּבָר בִּשְׁרִירוּת לֵב וָנֶפֶשׁ
וּלְהִתְמַהְמֵהַּ וּלְבוֹשֵׁשׁ אִם לָךְ נוֹחִילָה.
וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא נִסְתַּרְתְּ גַּם אַתְּ שָׁמָּה
לִמְחַפְּשֵׂי בַּת הַשָּׁמַיִם כִּבְנוֹת הָאָרֶץ –
גַּם נִמְצֵאת לִמְבַקְשַׁיִךְ אַחֲרֵי תְחַפְּשִׂי.

האמה וִיהִי מָה הָיָה שָׁם, הֲלֹא עַתָּה נִקֵּיתִי
כִּי רָאִיתִי שָׁם צִבְעוֹן נוֹעֵר כַּנְפֵי בֶגֶד
כְּנְעוֹר אוֹתָם בַּיּוֹם, בּוֹ נֵצֵא אֶל הַמָּיִם
יֹאמַר כִּי אָז כָּל פִּשְׁעֵי שָׁנָה יִנָּעֵרוּ
וּבְכֵן נִנְעָרִים עַתָּה כָּל פִּשְׁעֵי הַיֶּרַח
וָאַעַשׂ כֵּן גַּם אָנִי וּמֵחֵטְא טָהַרְתִּי
וּכְמוֹהֶם אֶבְטַח כִּי יֶרַח זֶה לֹא אָמוּתָה –.

פתיות כֵּן הוּא!

שכל אל האמה הַבְּבִגְדֵךְ חָטָאת? אִם בַּלֵּב תֶּחֱטָאִי
הֲלֹא אֶת לִבֵּךְ תְּנָעֲרִי לֹא אֶת הַבָּגֶד.
(אבו"א)

עקשות (בִּכְנַף בִּגְדֵי חוֹטֵא מִי נֶאֱחָז לוֹ רָאִיתָ
וּמַחֲזֵה אֲחֻזַּת שֵׁדִים לוֹ בוֹ חָזִיתָ
כִּי עַתָּה לֹא צָחַקְתָּ לֹא כָזֹאת דִּבַּרְתָּ
וּכְנַף בֶּגֶד גַּם אַתָּה אָז נָעוֹר נִעַרְתָּ.)

פתיות וּבְעוֹף כָּנָף, שֶׂכֶל! כִּי נַסֵּב אֶת רֹאשֵׁנוּ
וִיכֻפְּרוּ בוֹ הֲלֹא גַם אָז חַטֹּאות לִבֵּנוּ
הַאִם הַלֵּב נַסֵּב לֹא בַּעַל הַכְּנָפַיִם?

שכל אל נפשו הוֹי הַסִּבּוֹתֶם לִבְּכֶם אֲחוֹרַנִּית סֶלָה!!

פתיות אֲבָל גַּם אֶת לִבֵּנוּ נַקֵּה לֹא נִקִּינוּ
וּבְאֶגְרוֹף עַל כָּל חֵטְא הֵן גַּם אוֹתוֹ הִכִּינוּ
עַד כִּי כֵן נִסְלַח לָנוּ כֹּל אֲשֶׁר עָוִינוּ.

שכל אל נפשו בִּכְנַף בֶּגֶד וּבְעוֹף כָּנָף וּבְאֶגְרוֹף רֶשַׁע
נְכֻפַּר גַּם נִסְלַח לָמוֹ כָּל חֵטְא וָפֶשַׁע —.

אל האמה וּמֶה עָנוּךְ הֵמָּה בֶּאֱמוֹר לָמוֹ, כִּי בָאתִי?

עקשות (הַמְעַט לָךְ מַעֲנֶה אָבִי כִּי תִשְׁאַל גַּם לָמוֹ
הֲלֹא תוֹרָה אַחַת לֵב אֶחָד אֶל כֻּלָּמוֹ.)

האמה כַּעֲנוֹת אוֹתִי אֱמֶת עָנוּנִי כֵן גַּם הֵמָּה
צִבְעוֹן אָמַר גַּם נִשְׁבַּע כִּי לֹא יִשְׂנָאֶךָ
אַף כִּי לֹא תַאֲמִין בּוֹ וּבְקָדְשׁוֹ הֵן כִּחַשְׁתָּ
(אמו״א)

אֲבָל עֵדֶן תִּקְוָה לָךְ כִּי אִישׁ לֵבָב אָתָּה
אֶפֶס כִּי הָמוֹן וָאֶמֶת הֵם לֹא אֲהֵבוּךְ
וַאֲדוֹנָיו הֵם הֵמָּה וּמִלְחָם הוּא מוּלֵחַ׃)
גַּם תּוֹרָתוֹ וּכְבוֹדָהּ אַךְ מֵהֶם לוֹ הֵמָּה
וּפֶן יִחַר לָמוֹ אִם הוּא לָךְ יִתְרוֹעֵעַ
גַּם הָמוֹן כֹּה אָמַר לִי כִּי גַם הוּא רֵעֶךָ
וּבְתֻמּוֹ נִשְׁבַּע כִּי חָפֵץ לִרְאוֹת פָּנֶיךָ
(אַף כִּי בָךְ בָּא אֱמֶת פֹּה וּלְרַגְלוֹ כָּל פֶּגַע)
אַךְ מַה יַּעֲשֶׂה וָאֱמֶת גַּם צִבְעוֹן הֵם שׂוֹנְאֶיךָ
זֶה הוּא מִשְׁנֵה הַמַּלְכָּה זֶה לוֹ מוֹרֵה דֶרֶךְ
עַל כֵּן יָרֵא הוּא אוֹתָם לָבוֹא וּלְכַבְּדֶךָ
לוּ הוֹאַלְתָּ וַתֵּלֶךְ כִּי עַתָּה יוֹרֶךָ .

שכל
אל נפשו
הָהּ חֲמַס רֶשַׁע כֶּסֶל, הָהּ חַנְפֵי לֵב יָחַד!

אל פתיות
אִם הָאֲדוֹנִים עַל בּוֹאִי לֹא יָבוֹאוּ בָיִת
הֲלֹא אַךְ הָלוֹךְ יֵלֵךְ לוֹ אָז הָאוֹרֵחַ.

עקשות
(וּמִי יִתֵּן כִּי תֵלֵךְ – אַךְ לוּ גַם לֹא בָאתָ
כִּי עַתָּה גַּם לֵב אִמִּי לֹא כֹה הֶנִיאוֹתָ

פתיות
כֵּן הוּא!

שכל
אל פתיות
בָּרְכִי נָא בִּשְׁמִי אֶת אוֹהֲבֵי הַשְּׁלֹשֶׁת
לִשְׁלָשְׁתָּם מַעֲנֶה אֶחָד תַּהְפּוּכוֹת וָכַחַשׁ
(אמו"א)

אִישׁ וָאִישׁ רֵעִי הוּא, לֹא זוּלָתוֹ הַשְּׁנַיִם
וּשְׁנֵי עֵדִים בָּאִישׁ מֵהֶם, כִּי יִשְׂנָאֻנִי —
וּבְאַהֲבָתָם זוֹ, הֵן כָּלָה גָּרֵשׁ גֵּרְשׁוּנִי.
אַךְ טוֹב כִּי עוֹד יְכַחֲשׁוּ לִי הַשְּׁלשָׁה יָחַד
וּמֹרֶךְ לִבָּם אוֹת לִי כִּי עוֹד פָּחֲדוּ פָּחַד — !

מסב פניו ללכת

עקשות (לֹא אוֹתְךָ וּכְבוֹדְךָ כִּי אִם פִּיךָ יִפְחָדוּ
וּמִלְּשׁוֹנְךָ הַתַּעַר הֵם יִרְהוּ יִרְעָדוּ
יָדְעוּ כִּי רַגְלֶיךָ בֵּית הַמַּלְכָּה יִצְעָדוּ.)

אמונה וּלְאָן תֵּלֵךְ עַתָּה, עוֹד רֹאשׁ אַשְׁמוֹרֶת בֹּקֶר?

שכל אֵצְאָה לִי הַשָּׂדֶה שָׁם אֶשְׁאַף לִי הָרוּחַ
כִּי רוּחִי בִי לֹא קָמָה לִבִּי לֹא יָנוּחַ
אַבִּיט רֹאשׁ כּוֹכָבִים מָה עֵינַי שָׁם תִּקְרֶאנָה
בָּם אָבִין מַעֲשֵׂי אֵל גַּם הַשֵּׂכֶל גַּם יָדוּעַ
וּמְעַט אֶשְׁכַּח תּוּגוֹתַי כִּי בָם תִּנָּשֶׁינָה
וּבְכָל צָרַי מֵאָז אַךְ בָּם אֶמְצָא מַרְגּוֹעַ.

עקשות (מַה יוּכְלוּ עֵינֶיךָ לִרְאוֹת שָׁם בַּשָּׁמַיִם
הֲלֹא אַךְ כּוֹכָבִים כִּרְאוֹת כָּל חַי אוֹתָמוֹ
מָה אָבִי יִרְאֶה בָם מַה צִּבְעוֹן לוֹ שָׁמָעְתָּ
כִּי עַתָּה מִי הֵמָּה אֵלֶּה הֲלֹא יָדָעְתָּ
מַה תֶּחֱזֶה בָּם אַתָּה אַךְ כִּרְבָבָה זוֹרַחַת

וּמָה הֵם יֶחֱזוּ בָם — כִּי רָעָה לָךְ פּוֹרַחַת.

אמונה וּלְבַדִּי פֹה שֶׂכֶל! אֵשֵׁב שׁוֹמֵמָה? —
וּבִלְעָדֶיךָ עֶזְרָתִי אֵינֶנָּה —
וַחֲלוֹמוֹתַי אוּלַי גַּם כֵּנִים הֵמָּה
כִּי לוּ בָאתָ גַּם אָז עִם אֱמֶת הֵנָּה
כָּל הַצָּרָה הַזֹּאת לֹא עָלַי בָּאָה —
וּבְלֶכְתְּךָ גַּם עַתָּה עַל כֵּן אִירָאָה —.

שכל אֱמוּנָה תַמָּה! עַל אֵל שִׂימִי שֶׂבֶר
כִּי כָמוֹהוּ מָזוֹר אֵין אֶל כָּל חֳלִי
נֹחַם אֶל כָּל אֵיד מַרְפֵּא אֶל כָּל שֶׁבֶר
דֹּמִּי נָא אַךְ לוֹ דַּרְכֵּךְ עָלָיו גֹּלִּי
דֹּמִּי — וּשְׂאִי נָא עִם עֵינַי עֵינַיִךְ
אֶל אֵל רוֹאֶה עָצְבִּי גַּם עִצְּבוֹנַיִךְ.

עקשות (הֵן יִתְחַנֵּן אֶל אֵל אַךְ יֶעְתַּר אִישׁ כָּמוֹךְ
וֶאֱמֶת אָבִי לֹא כֵן הֲלֹא הוּא יִגְזַר אֹמֶר
גַּם צִבְעוֹן אַךְ צִוָּה צָו וַיְהִי לוֹ כָּל חֵפֶץ.

שכל יוצא החוצה ואמונה ועקשות יוצאות אל החדר
וצבעון בא.

צבעון שָׁלוֹם לָךְ יָפָתִי! וּלְבַד אוֹתָךְ מָצָאתִי —

פתיות כֵּן הוּא — וַאדוֹנִי אֵיפוֹא, זֶה אִישִׁי אַיֵּהוּ?

צבעון הוֹנַעְתִּיו בַּתְּפִלּוֹת וּבַצּוֹם הֶלְאֵיתִיהוּ
(אמו״א)

«וּלְמַעַנְךָ כֹּל עָשִׂיתִי בַּעֲבוּר אֵל לְךָ יִיטַב
כִּי לֹא יִמְאַס גַּם הוּא יוֹנָה תַמָּה כָּמוֹנִי –»
עַתָּה לִישׁוֹן לָנוּחַ חֶדְרוֹ הֶעֱלִיתִיהוּ
וַאֲנִי לֹא עוֹד אִישָׁן לִלְמוֹד תּוֹרָה אֵשֵׁבָה
כִּי קָרוֹב אוֹר הַיּוֹם עֵת הַתְּפִלָּה בַּבֹּקֶר
וָאוֹמַר לָבוֹא אֵלֶיךָ – לִדְרוֹשׁ עַל שֵׂכֶל
מוֹצָאָיו גַּם מוֹבָאָיו לָתוּר אֵיזֶה הֵמָּה
לָדַעַת כַּצַּיָּד הַצִּפּוֹר אֵיפֹה נָדָה
וּלְהוֹרוֹת גַּם לִירוֹת הֲלֹא מוֹרֶה אָנֹכִי!
לִירוֹת מוֹרִים בִּי, הוֹרוֹת אִישֵׁי אִשּׁוֹת יְפִי –

פתיות הֲגַם לִירוֹת אֶת שֵׂכֶל תֹּאמַר לוֹ יָכֹלְתָּ?
וּבְעֵינַי טוֹב גַּם הוּא, לֹא נוֹפֵל הוּא מִמֶּנּוּ.

צבעון כִּי לֹא יִוָּדַע לַמַּלְכָּה לוֹ אַךְ יָדַעְתִּי
כִּי עַתָּה אֶת כָּל חִצַּי אֶל לִבּוֹ שָׁלַחְתִּי.
וּמִי עוֹד טוֹב גַּם יָשָׁר לַהֲמִיתוֹ, כָּמוֹהוּ
הֲיִדְרוֹשׁ אֵל דָּמוֹ מִיַּד אָדָם מַכֵּהוּ
אִישׁ לֹא תַאֲמִין נַפְשׁוֹ בַּאֲשֶׁר לִבּוֹ לֹא יָבֵן –
וּלְפִלְאוֹת צַדִּיקִים הוּא יֹאמַר לֹא רָאִיתִי
(תַּעֲלֻמוֹת כָּאֵלֶּה חֶפְצוֹ לִרְאוֹת בָּעַיִן)
וַיְחַסֵּר מֵאֱלֹהָיו גַּם הַקְּדוֹשִׁים בָּאָרֶץ
וּטְמֵאִים יֹאמַר גַּם הֵמָּה כַּאֲשֶׁר יִגְוָעוּ.
(אמו״א)

וּבְמוֹתָם יִגַּע בָּם טֶרֶם יִרְחַץ בַּמָּיִם
וַיִּטַּמֵּא גַּם מֵת זֶה אֲבִי אֲבוֹת הַקֹּדֶשׁ.
אִישׁ לַשֵּׁדִים יְשַׂחֵק בִּשְׂטָנִים יַעַן כָּחַשׁ
לֹא יִירָא נַפְשׁוֹת מֵת וּשְׂעִירִים לֹא לוֹ פָּחַד
כַּשּׁוּעָל יָבוֹא בָּחֳרָבוֹת – בַּקְּבָרִים לָיְלָה
וַיְכַחֵשׁ כָּל כַּשָּׁף יִלְעַג לַחֲלוֹמוֹת לַיִל
הוּא בַּהוֹבְרִים יִרְהַב יִתְחַר בַּחוֹבְרִים חָבֶר
וַיִּתְחָרֶה אֶת חַרְטֻמִּים וּלְלַהֲטֵיהֶם יָבֶז
וַיְהִי בוֹ אַךְ הֵפֶךְ מִמֵּךְ הַנְּדִיבַת־אֹמֶן!
אֲשֶׁר בַּצַּדִּיק תַּאֲמִינִי אוֹתוֹ תֶּאֱהָבִי –
וּמֶה עוֹד זֹאת תִּשְׁאָלִי? – אַךְ אִמְרִי אַיֵּהוּ!

פתיות אָמַר אֵצֵא הַשָּׂדֶה וּמְעַט שָׁם יָשׂוּחַ
כִּי בִתְשׁוּבוֹתֵיכֶם מָצָא אַךְ מֹרַת רוּחַ
מָחָר לֹא אֵדַע אָנָה יֵלֵךְ אָנָה יִפֶן.
אוּלָם פֹּה לֹא יָשׁוּב כִּי אָמַר „הֵן גֹּרַשְׁתִּי
„אִם לִשְׁלוֹמִי לִדְרוֹשׁ לֹא בָאוּ כִּי דָרַשְׁתִּי
„וּבֵין עֲצֵי יַעַר אָנֹכִי פֹּה הַגֶּפֶן„
אַךְ הָהּ! לִבִּי דָוָי, כִּי כֵן הוּא כִּדְבָרֵיהוּ
וּתְנֵנִי נָא הַמּוֹרֶה! אֵלְכָה וַאֲשִׁיבֵהוּ.

צבעון אַל יָשׁוּב עוֹד הֲלוֹם, וּלְבַדִּי עִמָּךְ אֶהִי –.
עַתָּה כוֹכָבִים יִסְפּוֹר יִשָּׂא רֹאשָׁם יַחַד

יִתְגּוֹרֵר כַּר נִרְחָב וּקְצוֹת שָׁמַיִם יֵרָא
חוֹרֵי עָפָר יִשְׁכַּב יַבִּיט עָשׁ עַל בָּנֶיהָ
וּשְׁתַּיִם דֻּבִּים יִמְצָא, בִּפְנֵי הָרָקִיעַ
גַּם עֶגְלָה לוֹ שָׁם, בָּהּ יֵשֵׁב לוֹ עִם עָיִשׁ
בָּהּ יֶאֱסֹר הַדֻּבִּים וּבָם יָשׁוּב הַבָּיְתָה.
מִן הַבְּתוּלָה שָׁם, צֵדָה יִקַּח לוֹ לַדָּרֶךְ
כִּי סַרְטָן וְדָג חַיִּים נוֹשֵׂאת בִּדְלִי מָיִם
וּבְשַׂר שׁוֹר טָלֶה וּגְדִי, תִּשְׁקוֹל בְּמֹאזְנָיִם
וּבְנָסְעוֹ וּמְצָאוֹ עַקְרָב, וַאֲרִי בַּדֶּרֶךְ
וַיְמַלְּטוּהוּ מִפִּיהֶם הַתְּאוֹמִים בַּקֶּשֶׁת
כִּי הוּא פֹּה בָאָרֶץ כֵּאלֹהִים בַּשָּׁמָיִם
וּבְשָׁמָיו גַּם יִרְדֶּה וּכְמוֹ אֵל עַל אַרְצֵהוּ —.
כָּל פֹּעַל שַׁדַּי, יִתְעָרֵב עִמּוֹ לָדַעַת
וּלְכָל מַעֲשֵׂה אֵל, בַּסֵּתֶר יָהִין לָגֶשֶׁת
וּלְגַלּוֹת תַּעֲלֻמוֹתָיו יָרִים רֹאשׁ וָמֵצַח
וּבְמִסְתָּרָיו יָבוֹא כִּמְרַגֵּל עֶרְוַת אָרֶץ
כּוֹכָבָיו יָמֹד שִׁמְשׁוֹ וִירֵחוֹ יַרְקִיעַ
אֶל עָבָיו יָשִׂים לֵבָב וּבַעֲנָנָיו עָיִן
מִטְרוֹת עֻזּוֹ יִשְׁפּוֹט בִּגְשָׁמָיו יִתֵּן אֹמֶר
וִידַבֵּר עַל רַעְמוֹ וּבִבְרָקָיו יָשִׂיחַ
וּבְאוֹרוֹ יָשִׂים חֻקָּיו בִּמְאוֹרוֹתָיו חֵקֶר
לַשֶּׁמֶשׁ מָצָא אֹהֶל עֲרָפֶל יַעְטֵהוּ

(אמו״א)

יֹאמַר כִּי הִיא חֹשֶׁךְ וְהוּא הָאוֹר יַגִּיהַּ
וַיְגַל סוֹד אוֹת הַבְּרִית שִׁבְעָה מַרְאֵי הַקֶּשֶׁת
גַּם יֹאמַר כִּי כָל שָׁחוֹר בּוֹ כֻּלָּם נִבְלָאוּ
וּמִכָּל לָבָן כֻּלָּם יָצְאוּ כַּאֲשֶׁר בָּאוּ.
רוּחוֹתָיו הוּא יִשְׁקוֹל וַעֲפַר אַרְצוֹ יְמַנֵּהוּ
כִּי נֵקַשׁ כָּל מַצְפּוּנָיו בִּסְפוּנָיו לוֹ חֵפֶשׂ
קָדְשֵׁי קָדָשָׁיו אֵלֶּה, גָּדְלוֹ מִכָּל גֹּדֶל
כּוֹנֵס הוּא בִּסְפָרָיו מִטּוֹטְפוֹתַי קָטְנוֹ
וּבְכָל צִבְאוֹת שָׁמַיִם וּמְלוֹא רֹחַב אָרֶץ
יָשִׁית חִקְרֵי לִבּוֹ וּלְתוּרָם יִפְרוֹץ פָּרֶץ
בִּכְסִיל כִּימָה וָעָשׁ וּבְמַזָּרוֹת שָׁמֵיהוּ
בַּאֲבָנָיו וּבְצִמְחָיו וּבְחַיֵּי כָל נֶפֶשׁ
עַד יַעְפִּיל לַחֲקוֹר אֵל גַּם אוֹתוֹ לֹא יַנִּיחַ.

יֹאמַר אַךְ לֹא הוּא — כִּי כָל נֶחְשׁוֹב בּוֹ אֵינֶנּוּ
לֹא חָכָם וָחַי הוּא לֹא גָדוֹל גַּם גָּבוֹהַּ
לֹא אֶחָד לֹא הַרְבֵּה לֹא נָאוֶה וִיפֵה תֹאַר
לֹא רַב עֹז וָחַיִל, לֹא רוֹאֶה לֹא שׁוֹמֵעַ
לֹא יָחוּס וִירַחֵם לֹא יָשׁוּב לֹא יִנָּחֵם
אֵין לוֹ נוֹחַ וָנוֹעַ לֹא מַהֲלָךְ וָשָׁבֶת
אֵין לוֹ כָּל מַהֲלָל רַק כִּי אֵין בּוֹ גַּם כָּל דֹּפִי
אֵין לוֹ כָּל יֵשׁ אֶפֶס כִּי אֵין בּוֹ גַּם כָּל חֶסֶר

ויאמר״א

גַּם מַאֲמִין וּמַשְׂכִּיל לֹא יֹאמַר בּוֹ סֶלָה.
גַּם כֹּחוֹ הוּא יַגְבִּיל לִיכָלְתּוֹ יִתֵּן קֶצֶב
עַד פֹּה כֹּחוֹ יָבוֹא, וּבַל יוֹסִיף עוֹד לֶכֶת
לָזֶה יָדָיו רָב לוֹ, לָזֶה יָדוֹ קְצָרָה
יֹאמַר כִּי לֹא יַעֲשֶׂה וַיְהִי גַּם תֵּשַׁע עֶשֶׂר
אוֹ חָמֵשׁ אַרְבַּע, וּשְׁתַּיִם יוֹתֵר מִשֶּׁבַע
גַּם כִּי יַגְדִּיל מִן הַכֹּל אַף חֵלֶק מִמֶּנּוּ
גַּם לִבְרוֹא אֶת נַפְשׁוֹ לֹא יָכוֹל עוֹשֵׂה פֶלֶא
וּבְרוֹא עוֹד אֵל כָּמוֹהוּ אֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת
וּבְנַפְשׁוֹ לֹא יִמְשׁוֹל אַף שַׁנּוֹת בּוֹ לִמְאוּמָה.
עוֹד חֲרָפוֹת כָּאֵלֶּה הוּא חֵרֵף עוֹשֵׂהוּ
אֲשֶׁר אָזְנֵי כָל צַדִּיק תְּצַלֶּנָה מִשְּׁמוֹעַ.

יֹאמַר כִּי כָאָרֶץ הַזֹּאת כָּל כּוֹכְבֵי לֶכֶת
וּמְלוֹאָם עָלֵימוֹ כִּמְלוֹא אַרְצֵנוּ הֵמָּה
כִּי גַם הֵם כָּמוֹהָ אַךְ לָשֶׁבֶת נוֹצָרוּ
וּכְמוֹהֶם תִּסֹּב גַּם הִיא מִסָּבִיב לַשָּׁמֶשׁ
וַהֲלִיכוֹת גַּם לַשֶּׁמֶשׁ עִם סוֹבְבֶיהָ יַחַד
מִסָּבִיב לַאַחֶרֶת שֶׁתִּתְהַלֵּךְ כָּמוֹהָ
עִם כָּל סוֹבְבֶיהָ, מִסָּבִיב עוֹד לַאַחֶרֶת
וּכְמוֹ כֵן הָלוֹךְ וּפָשׁוֹט עַד אֵין סוֹף וָקֵצֶה
וְשִׁמְשׁוֹת כָּאֵלֶּה כָּל כּוֹכְבֵי מָרוֹם הֵמָּה

אֲשֶׁר מֵחוֹל יָם רַבּוּ וּבִמְאֹד גָּדֵלוּ
עַד כִּי יֹאמַר הַקְּטַנָּה גְדֹלָה מִנִּי אָרֶץ
וּבְזֹאת יָפֵר יִרְאָה גַּם יַשְׁבִּית תּוֹרַת קֶדֶם.
יָעֵז לַחֲזוֹת בִּלְבָנָה בִּמְלֶכֶת שָׁמַיִם
הַמַּלְכָּה לִכְבּוֹשׁ, עִם הַמֶּלֶךְ בְּגָבוֹהַּ
וּלְחַלֵּל תִּפְאַרְתָּהּ וּלְהַבְזוֹת הַדְרַת קֹדֶשׁ
וִיחַפֵּשׂ בִּכְלֵי רְאִי בִּמְקוֹם מִסְתָּרֶיהָ
כִּי יִרְאֶה בָּהּ, יֹאמַר, הַר וָעֵמֶק מְלֵאָה
גַּם צִלְלָהּ הוּא מוֹדֵד מִדַּת גָּבְהָהּ לָדַעַת
וּלְהִתְאַמֵּר הִתְעַמֵּר בָּהּ, וַיִּמְעוֹל מַעַל
וּכְהָתֵל בְּשִׁפְחָה הֵתֵל בַּעֲטֶרֶת בָּעַל
שָׁם שָׁמַיִם סִיר רַחְצוֹ עַל אֶרֶץ יַשְׁלִיךְ נָעַל
וּלְהִתְרוֹעַע אָהֵב עַל רַעְיָה זוֹ מִמָּעַל. כא)

פתיות וּמַדּוּעַ זֶה גַּם אַתָּה, עַתָּה בַּלַּיִל
גַּם הֲמוֹן אִישִׁי עִמָּךְ עֲשִׂיתֶם כָּאֵלֶּה
וַתִּשְׂאוּ כֵן בִּידִידוֹת עֵינֵיכֶם אֵלֶיהָ
וַתִּרְקְדוּ בַחֲמוּדוֹת נֶגְדָּהּ, וּבְתַאֲוַת נֶפֶשׁ
וֵאלֹהִים קִנְאָתוֹ הֲלֹא כְּשָׁאוּל קָשְׁתָה
וּמַה תַּעֲשׂוּ כִּי יִפְקוֹד, קִנְאָה חֲמַת גָּבֶר ?

צבעון הִתְדַּמִּי שָׁרָתִי! כִּי כֶאֱנוֹשׁ וּכְמוֹ שֵׂכֶל
נַחְנוּ נַבִּיט בַּלְּבָנָה לִרְאוֹת מַעֲרָמֶיהָ
(אמו"א)

אוֹ לַלְּבָנָה זוֹ נַעֲבוֹד בִּצְבָא הַשָּׁמָיִם
הַאִם בָּהּ חָשְׁקָה נַפְשִׁי אִם אוֹתָהּ אָהָבְנוּ
הַקְּטַנָּה מִכַּף סְכְלוּת וּמְקַדְקֹד שֵׂכֶל
וּמֵחֲנוּפָּה אִשְׁתִּי פָּנֶיהָ עוֹד יֶחֱוָרוּ ?
הֵן לַלְּבָנָה מִמַּעַל לָהּ בִּמְרוֹמֵי גֹבַהּ
אֲשֶׁר זֹאת אַךְ צַלְמָהּ הִיא וּדְמוּתָהּ מִתַּחַת
וּנְוַת בֵּית אֱלֹהִים הִיא, הַמַּלְכָּה הִנֶּהָ
אֵלֶיהָ נִשָּׂא עַיִן אַךְ אוֹתָהּ נַעֲבוֹדָה
וּבְאַהֲבָתָהּ הֵן נִשְׁגֶּה וּבָהּ נִדְבַּק סֶלָה.
הִנֵּה גַם פֹּה מַטָּה טֶרֶם אֲעוֹרֵר אֵשֶׁת
לֹא יֵעוֹר גַּם הוּא אֵלֶיהָ שָׁמָּה לָגֶשֶׁת –
הַיְקַנֵּא אוֹתָהּ אֵל אִם נַחְנוּ נֶאֱהָבֶנָּה
הֲלֹא צַדִּיק מוֹשֵׁל בּוֹ, כֵּאלֹהִים כָּמוֹהוּ
וּשְׁנֵיהֶם אֶחָד הֵמָּה חֵלֶק הוּא מִמֶּנּוּ
הַכְּשֵׂכֶל כָּמוֹנִי – מִי הוּא לִי יַעַרְכֶנּוּ !

פתיות כֵּן הוּא ! – אָמְנָם עַתָּה זֶה אֶשְׁאַל כִּדְבָרֶיךָ
הֵן אֱמֶת אוֹהַבְךָ גַּם לוֹ תֶאֱהַב כָּמוֹךָ
וּשְׁנֵיכֶם אִם כֵּן אִישׁ אֶחָד כֵּן הוּא כֵּן אָתָּה
וַאדוֹנִי יִזְכּוֹר חֶפְצִי, וּרְצוֹנִי יוֹדֵעַ
כִּי תֵת אֱמוּנָה אֶל כָּל חָפֵץ בָּהּ, חָפַצְתִּי
לֶאֱמֶת זֶה הַשָּׂר וּלְשֶׁקֶר בַּמְּעָרָה עַתָּה
(אמו״א)

אָמְנָם לֹא כַתּוֹרָה הוּא אָז אֵלַי אָמָרְתָּ
כִּי לֹא אִשָּׁה אַחַת תִּהְיֶה אִשָּׁה לִשְׁנָיִם
וּכְפִי אָמְרֵךְ עַתָּה גַּם לָךְ אֱמוּנָה תְהִי
וּשְׁלָשְׁתְּכֶם גַּם בָּשָׂר אֶחָד תִּהְיוּ כַנֶּפֶשׁ
וּבְתֵת לָךְ בִּתִּי זוֹ אֵין נֶאֱמָן לִי כָּמוֹךָ.

צבעון (בשחוק) מֶה חָכַמְתְּ וּנְבוֹנוֹת וּמַחְשְׁבוֹתַי יָדַעַתְּ
וּכְמוֹ בִלְבָבִי הָיִית וּרְצוֹנוֹ שָׁמַעַתְּ —
אֲבָל אַל תֹּאמְרִי זִמָּה הִיא, חֶסֶד וָתֶבֶל
הַאֲמִינִי כִּי גַם זֹאת לֹא מֵאִתֵּךְ יָצָאָה
אָמְנָם סוֹד עֶלְיוֹן הוּא — וּכְבוֹדוֹ הַסְתֵּר סֶלָה.

פתיות מִמְּךָ תֵּצֵא תוֹרָה לֶאֱסוֹר אִסָּר עַל נָפֶשׁ
גַּם מִפִּיךָ תֵּצֵא כִּי תַתִּיר אֱסָרֶיהָ —
וּבְצֶדֶק עַל כֵּן לְךָ הַמּוֹרֶה נִקְרָאֶךָ
עַתָּה חֲדַר אֱמוּנָה בוֹא נָא וַאֲבִיאֶךָ.

צבעון וּמָה אֶעֱנֶה כִּי תִשְׁאַל אֱמוּנָה מִי אַתָּה
הִיא אַךְ שֵׁם אֱמֶת תֶּאֱהַב כַּאֲשֶׁר אָז הִגִּידָה.

פתיות הֵן עוֹד אִישׁוֹן לַיְלָה אֱמוֹר כִּי אֱמֶת אָתָה
(הֲלֹא כִדְבָרְךָ כֵּן הוּא אִישׁ אֶחָד אַתְּמָה)
וּמִתְהַלָּה וּבֵית צִבְעוֹן עַתָּה זֶה שַׁבְתָּ.

צבעון כֵּן דִּבַּרְתְּ — וּפְתַיּוּת הֲכִי לִשְׁמֵךְ קְרָאוּ
(אמו"א)

כִּי תֵת אֱמוּנָה גַּם לִי נ פְ תֵ י ת בִּלְבַב אֹמֶן.

פתיות כֵּן הוּא – גַּם אוּלַי עַל כִּי אֶפֶת לָךְ גַּם אָנִי –

צבעון בָּרוּךְ טַעְמֵךְ וּבְרוּכָה אַתְּ לַהוֹד מִמָּעַל – !
וּפְתַיוּת כִּי יָפִית, כִּי תִתְיַפִּי, כִּי תִיפִי.

יחנקנה

פתיות הֶרֶף הַנִּיחֵנִי! בּוֹא אֶל בְּתֵּי הֶחָדְרָה
טֶרֶם אֵלַי תָּשׁוּב –עַל כֵּן לֹא תִתְמַהְמֵהַּ!

צבעון צָדַקְתְּ. כִּי קָצָר הַלַּיְלָה קָרוֹב אוֹר בֹּקֶר
וַאֲנִי הֲלֹא עוֹד אָבוֹא בֵּית אֱלֹהִים סֶלָה.

פתיות בפה מלא עַתָּה גַּם יָדַעְתִּי – יָדַע לִבְּךָ גַּם אָתָּה –
צחוק עַל מַה שִׁמְךָ צִבְעוֹן – הוֹרֶיךָ אָז קָרָאוּ
אִם עַל פֶּתַח אִשָּׁה בֵּית אֱלֹהִים זָכַרְתָּ. –

צבעון בצחוק לֹא, כִּי אָסֹר בָּאֶצְבַּע – כַּאֲשֶׁר אֲלַמֵּדָה.

פתיות אוֹ עַל אֲשֶׁר חִנְּךָ חֵן צִבְעֵי רִקְמָתַיִם –.
וּלְכָה חִישׁ עוּפָה כִּי לַשַּׁחַר עַפְעַפַּיִם!
גַּם פֶּן תַּכִּירְךָ וּבוּז תִּשְׂבַּע שִׂבְעָתַיִם.

תוליכהו לחדר אמונה, והיא שבה הביתה, וכרגע גם צבעון שב נבהל.

פתיות מַה זֶּה מִהַרְתָּ – וּמַה זֶּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ!?

צבעון בבהלה מַעֲשֵׂה שֵׁדִים הוּא! – פֹּה בֵּיתֵךְ חֹשֶׁךְ וָאֹמֶשׁ

וּבְחַלּוֹנֵי אֱמוּנָה הֵחֵל בּוֹא אוֹר בֹּקֶר —
וְנְסוֹגֹתִי חִישׁ אָחוֹר פֶּן תַּכִּירֵנִי —.

פתיות תֹּאמַר מַעֲשֵׂה שֵׁדִים — אוּלַי מַעֲשֵׂה אֱלוֹהַּ
יִתֵּן אוֹת כִּי לֵיל אֱמוּנָה חִישׁ יַחֲלוֹף יִכֶל
וּמִמֶּנָּה יָחֵל הָאוֹר לָאִיר אֵלֵינוּ —.
וּלְבִלְתִּי גַּם אֻנּוֹת לֶאֱמוּנָה חֵטְא וָאָוֶן ׃

צבעון אֵיךְ מַעֲשֵׂה אֵל הוּא וּמַעֲשֵׂי תַּפְרִיעַ?
אוּלַי בַּעֲבוּר אָבוֹא חִישׁ לִתְפִלַּת הַשַּׁחַר.

פתיות כֵּ ן ה ו א. לָכֵן גַּם מִמֶּנִּי לֵךְ עַתָּה שָׁמָּה.
הולך

מחזה ט.

פני הככר אחורי בית המון. שכל כורע על ברכיו ושתי ידיו חבוקות על ראשו.

שכל אֵל חֵי הָעוֹלָם, אָחוֹר וּלְפָנִים אֵין קֵצֶה! —
אֵל מִכֹּל נֶעְלָם וּמִכָּל גָּלוּי נִגְלֵיתָ
אֵל לֹא תֵרֶא עַיִן וּלְבָבוֹת הֵן יִרְאוּהוּ
אֵל בָּאוֹר לֹא נִרְאֶה וּמַחֲשַׁכִּים לוֹ אוֹרוֹ
אֵל כָּאוֹר כֹּל יָאֵר וּבַל יֵרָא, כָּמוֹהוּ
אֵל בַּכֹּל לֹא נִמְצָא וּבַכֹּל גַּם הִנֵּהוּ!
(אמו״א)

אֵל רֹאשׁ כָּל הַנְּסִבּוֹת וּנְסִבָּתוֹ בּוֹ תֶּהִי
אֵל כֹּל יָרֶץ יוּכַל, אַךְ לֹא תַהְפּוּכוֹת יָחַד
אֵל כָּל מַהֲלָל לוֹ הוּא! וּמִכֻּלָּם גָּבוֹהַּ
אֵל לֹא נוֹדָע מָה הוּא, אַךְ רַק כִּי לֹא אֵינֶנּוּ —
אֵל, בִּלְתּוֹ מָה לֹא נוֹדָע, אַךְ הוּא יוֹדְעֶנּוּ.

אֲנִי עַבְדְּךָ שֵׂכֶל! וּבְיָדִי כֹּל הוֹדַעְתָּ
לֹא בִי עֶזְרְךָ וּלְעֵזֶר אָדָם שַׂמְתָּנִי
כִּי אָבוּר לוֹ דֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה תוֹרֵנִי.
מִכָּל אֶבֶן מִכְשֵׁלָה דַּרְכּוֹ אֲסַקֵּלָה
וּלְפָנָיו אֵלֵךְ וַאֲפַנֶּה פָּנֶיהָ סֶלָה.

מַהֲלַךְ אֶרֶץ גַּם יָרֵחַ, כָּל כּוֹכְבֵי לֶכֶת
גָּדְלָם אָרְחָם גָּבְהָם, וּמַה מִּדַּת אוֹרָמוֹ
מַעְגָּלָם סָבִיב לַשֶּׁמֶשׁ לֶכְתָּם עַל אֹרַח
אָנָה וּמָתַי יִקְדָּרוּ עֵת כִּי נִפְגָּשׁוּ
גַּם מוֹעֵד וּמָקוֹם, יֵרָאוּ כּוֹכְבֵי שָׁבֶט
מִי כָל אֵלֶּה הוֹרַנִי, אֱלֹהִים, בִּלְתֶּךָ!

כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר אֵלֶּה, שָׁם מֵחוֹל יַמִּים רָבּוּ
וּגְבוֹהִים עוֹד עָלֵימוֹ מֵאֲבַק נֶגֶב דָּקּוּ
כִּי שֶׁמֶשׁ אִישׁ אִישׁ, וִירָחִים וַאֲרָצוֹת לָמוֹ
וּמִדָּתָם רַבָּה מֵאֵלֶּה פֹּה אִתָּנוּ

וּלְמַעְלָה כֵּן הָלְאָה עֲדֵי אֵין קֵץ וָחֵקֶר
עַד כִּי אֵלֶּה כֻּלָּם יַחַד, מַר מִדְּלִי הֵמָּה
מִי כָּל אֵלֶּה הוֹרַנִי, אֵלִי, בִּלְעָדֶיךָ!

מִדַּת מֵרוֹץ קַרְנֵי אוֹר כָּל אֶחָד מֵהֵמָּה
וּמֶשֶׁךְ צִלְלֵי אֵלֶּה עַד אָנָה יַגִּיעַ
מִשְׁקַל רוּחַ וַחֲלָקָיו, גַּם אֵשׁ עָפָר מָיִם
כָּל מַרְאוֹת מָרוֹם גַּם רַעַם בָּרָק וָקֶשֶׁת
חֹק מָטָר וּבָרָד, קֶרַח וּכְפוֹר וָשֶׁלֶג
מִדּוֹת אוֹר חֹם וָקֹר, וַחֲזִיזֵי עָבֵי שַׁחַק
שִׁכְבַת טַל בַּעֲלוֹת אֵד, קִיטוֹר יַמִּים וָאֲחוּ
יַעֲבֶה רוּחַ יִגְשַׁם *) וִיהִי לִרְסִיסֵי מָיִם
כִּי יִתְלַכְּדוּ יַחַד יִתְנַגְּשׁוּ לִהְיוֹת גֶּשֶׁם
וּלְמוֹרֶה לַמַּטָּרָה לִנְטוֹר מִטְרוֹת אָרֶץ
מִי כָּל אֵלֶּה הוֹרַנִי, שַׁדַּי, זוּלָתֶךָ! (כב

חֲלֻקַּת אֶרֶץ כֻּלָּהּ לִמְדִינוֹת מַמְלֶכֶת
וּנְתִיבוֹת רַחֲבֵי יַמִּים וּמְסִלּוֹת לְבָמוֹ.
מִסְפַּר כָּל צִמְחֵי אֲדָמָה כָּל עֵץ וָנֶטַע
שָׁרְשָׁם גִּזְעָם וּפִרְיָם, בַּדִּים וַעֲנָפֵימוֹ

*) יגשם כפל יעבה, והמלה ארמית (דניאל ד׳ ל׳) מטעם ש׳ נגש בעברית כאמור בטור שאח״ז, וזה גם טעם גשם בעברית, וכן בא פה טעם השם מטר ומורה.
(אמ״א)

עֲלֵיהֶם וּפִרְחָם, וַחֲלִיפוֹת מַרְאוֹת לָמוֹ
גַּם עִשְׂבוֹת דִּשְׁאֵי שָׂדֶה, וּפְרִי וּדְגַן עֵמֶק
רִבּוֹת אַלְפֵי אֲלָפִים וּלְכֻלָּם תֵּת חֵקֶר
כֹּחָם וּפְעֻלָּתָם תַּבְנִית תֹּאַר פְּנֵימוֹ
אֵיךְ יִוָּלְדוּ אֵיךְ יִינְקוּ וּבַמֶּה יִגְדָּלוּ
וּבַמָּה הֵמָּה שׁוֹנִים אִישׁ אִישׁ מִמִּשְׁנֵהוּ
וּפְקוּדֵי כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה רִבֵּי מִינֵימוֹ
לַאֲלָפִים לִרְבָבוֹת וּבְשֵׁם לִקְרוֹא כֻּלָּמוֹ
מִשְׁפָּטָם וּמַעֲשֵׂיהֶם כָּל תּוֹלְדוֹתָם יַחַד
מַה נַּפְשָׁם וּמֶה חַיֵּימוֹ וּלְכֹל בְּהֵמָּה
עוֹף דָּגָה וּבְהֵמָה, נָחָשׁ עִם חַיְתוֹ טֶרֶף
זִיז רִמָּה וָרֶמֶשׂ, זוֹחֵל תַּנִּין וָשֶׁרֶץ
מִי כָּל אֵלֶּה הוֹרַנִי, צוּרִי! חוּץ מִמֶּךָּ.

אָדָם שַׂר אֲדָמָה בִּדְמוּת צֶלֶם אֱלוֹהַּ*)
גָּלְמוֹ יִירַשׁ עָפָר נַפְשׁוֹ מוֹרֶשֶׁת מָעְלָה
צָפוּי אֱלֵי קֶבֶר צוֹפֶה בִּשְׁמֵי שָׁמָיִם
שָׁמוּר אֱלֵי מָוֶת שׁוֹמֵר חַיֵּי הַמָּוְתָה

*) דעת המשורר כי השם אדם מענין דמות משרש דמה בתוס' אלף כמו אסוף מן סוף, והשם אדמה בא משם אדם כמו עננה מן ענן ע"ש שהיא קנינו ונחלתו והוא אדוניה כמ"ש והארץ נתן לב"א. מבואר ומוכח ברחבה בדרושו לשבת בראשית בס' קובץ דרושים (ווילנא תרכ"ד).
(אמו"א)

טָמוּן בַּעֲרוּץ נַחַל יִפְשׁוֹט עַל אַפְסֵי גֹבַהּ
רָמוּי אֱלֵי רָמָה וּמְרוֹמִים לוֹ לֹא רָמוּ.
חִקְרֵי גֵוּוֹ, סִתְרֵי נַפְשׁוֹ, וּבְמֶה חֻבָּרוּ
מִשְׁמַע אֹזֶן, וּרְאוּת עַיִן, אֵיךְ וּמָה הֵמָּה
אֵיכָה יִטְעַם, וְיִגַּשֵּׁשׁ, וּמָה אַף כִּי יָרַח,
אֵיךְ יֵדַע גַּם יֶחְכַּם אֵיכָה יַשְׂכִּיל גַּם יָבֶן
מִי כָּל אֵלֶּה הוֹרַנִי, עֶלְיוֹן! הֲלֹא אָתָּה.

אֵלֶּה הוֹרֵיתַנִי וּלְאָדָם רָב הוֹרֵיתִי
וִידִידוּת נַפְשָׁךְ חָכְמָה, מַלְכַּת אֶרֶץ קֶדֶם
וְאֶמֶת שַׂר הָאוֹצָרוֹת וּמְחוֹקֵק בָּאָרֶץ
שָׁמוּנִי צִיר וּמֵלִיץ בֵּין עָם וּבֵינֵימוֹ
וּלְמַעַנְךְ הַבּוֹחֵר בָּם וּלְמַעֲנָם סֶלָה
אֲשָׁרְתֵם בִּלְבַב אֹמֶן וַעֲבוֹדָתִי תַמָּה,
כִּי חַיֵּימוֹ אַתָּה וּמָעוֹז חַיֵּי הֵמָּה
הַמַּלְכָּה תִּמְלוֹךְ בָּךְ וּבְכֶם הַשָּׂר יָשַׂר
בָּךְ וּבָהֶם עֶזְרִי וּלְעַמָּם עֵזֶר אָנִי
וּבְלֵב כָּל חֲכַם לֵב אַהֲבַת אֱמֶת נָטַעְתִּי
וּכְבוֹד שֵׁם הַמַּלְכָּה גַּם בִּשְׁעָרִים הוֹדַעְתִּי
גַּם רָאשֵׁי מוֹרְדֵי בָם מִן גֵּו אוֹתָם גֵּרַשְׁתִּי
וּלְאִישׁ הָמוֹן הַזֶּה כָּל עֵזֶר לֹא מָצָאתִי
כִּי מִשְׁפַּחַת הַמַּמְרִים כֵּן אֵלָיו נִסְפָּחוּ
(אמו״א)

עַד שֶׁהֵבֵאתִי שַׂר אֱמֶת בֵּיתוֹ לָשָׁבֶת
וּבִתּוֹ זוֹ אֱמוּנָה לְאֱמֶת הוּא יִתְנֶנָּה.
עַתָּה עֲצָתִי זוֹ נֶהֶפְכָה לַמְרוֹת רוּחַ
וּלְמַשְׁחִית וּמַעֲצֵבָה הָהּ! וּלְמַפַּח נָפֶשׁ
עֱנִיִי רָאִיתָ אֵלִי! וַיּוֹכַח לֵיל אָמֶשׁ.

הוֹי אֵיכָה נֶהְפַּךְ לִי לֵב אֱמֶת כִּלְבַב שֶׁקֶר
וּלְבַב הָמוֹן כִּלְבַב צִבְעוֹן לֵב מִרְמָה הֵמָּה
וּבֵית הָמוֹן כֻּלּוֹ נֶהְפַּךְ, וּכְאֵשׁ אוֹכֶלֶת
כִּי צִבְאוֹת צִבְעוֹן וּמִרְמָה עָלָיו נִסְפָּחוּ
נִדְמוּ כִּסְדוֹם וַעֲמוֹרָה טֶרֶם אָז נֶהְפָּכוּ.
הֵן הֵרֵעוּ עוֹד מֵהֶם וּלְשַׁחַת הֶעֱמִיקוּ
שָׁם גִּלּוּ עֲוֹנָם חַטָּאתָם לֹא כִחֵדוּ
רוֹאֵיהֶם הִכִּירוּם, כִּי תוֹךְ לִבָּם עַל פִּימוֹ
סוּרוּ מֵאַנְשֵׁי רֶשַׁע, סוּרוּ קָרְאוּ לָמוֹ
אֵלֶּה מַעֲשֵׂיהֶם מַחְשָׁךְ וּפִשְׁעֵיהֶם סָתֶר
תּוֹךְ לֵב וּתְכָכִים תַּחַת פֶּה מָלֵא חֹנֶף
עַל כֵּן פַּחִים הָיוּ, רֶשֶׁת אֱלֵי כָל רָגֶל;
שָׁם בִּמְרוֹתָם מָרוּ וּבְרֶשַׁע רָע הֵרֵעוּ
אֵלֶּה בֶּאֱמוּנִים הִמְרוּ וּבְצִדְקָם יִרְשָׁעוּ
קוֹרְאִים לֵאלֹהִים, לִצְבָא מָרוֹם כִּי יַעֲבוֹדוּ
וּבְשֵׁם אֵל בָּאוּ, אֶל הַמֵּתִים כִּי יִדְרוֹשׁוּ

וִיעוֹנְנוּ וְיְנַחֲשׁוּ וּבְאוֹבוֹת גַּם יִשְׁאָלוּ
וַעֲלֵי כָל תּוֹעֵבָה שִׁמְךָ הָאֵל יַזְכִּירוּ
מִקְדָשָׁם מָלֵא אַשְׁפּוֹת, כִּתְפִלָּתָם לַעַג
לִשְׁמוֹתֶיךָ לֹא שָׂמוּ קֵץ, כָּל מִבְטָא פִּימוֹ
כַּאֲרֶשֶׁת סִיס עָגוּר כֵּן הָגוּ וַיְצַפְצֵפוּ
וּבִשְׁמוֹת חֹל, מֵחוֹל רַבּוּ, שִׁמְךָ חִלֵּלוּ
וַיְכַחֲשׁוּ וַיְכַזְּבוּ, פּוּר וּתְרָפִים דָּרָשׁוּ
וּבִגְלָמִים יִקְסָמוּ וּבְשִׁמְךָ נוֹרָא לָנוּ
גַּם אֱלֹהִים חֲדָשִׁים זֶה מִקָּרוֹב בָּאוּ
שְׁמוּם עָלֶיךָ נוֹסָפוֹת, הֵמָּה הָעֶשֶׂר
(וּכְמוֹ עַל תּוֹרָתְךָ הוֹסִיפוּ כֵּן עַד אָלֶף)
בָּהֶם חֵרְפוּךָ אֵל! גַּם גִּדְּפוּ גַּם נִאֲצוּ
וּשְׁמוֹתָם בַּל יַעֲבָר פִּי, אֶחֱטָא אִם זַמּוֹתִי —
— אוֹרוּ עֶשְׁתּוֹנוֹת אֵלֶּה, אוֹרוּ אָרוֹר נֶצַח! —
בָּרְאוּ אֶת לֹא בָרָאתָ, צָרוּ אֶת לֹא צַרְתָּ
לַשֵּׁדִים וּשְׂעִירִים, נָתְנוּ כֹּחַ חֵילֶךָ
בִּידֵיהֶם יַחֲרִישׁוּנִי, מִסַּפֵּר עָצְמוּ —
וּכְמוֹ אִם אֲסַפְּרָה, אִם אַזְכִּיר וּלְפָנֶיךָ
וּטְמֵא שָׂפָה אֶהִי, וּכְבוֹדְךָ אֵל חִלַּלְתִּי.

עַל כֵּן גַּם חָמְסוּ תוֹרָה גַּם מִשְׁפָּט עִקְּלוּ:
חֻקֶּיךָ אַךְ לָךְ הֵמָּה אַךְ אֵלֶּה יִשְׁמוֹרוּ

(אֲבָל לֹא עוֹד אֵלֶּה – כִּי שִׁנּוּ אֶת פָּנֵימוֹ
עַד לֹא עוֹד נִכָּרוּ, הָאֱלֹהִים! כִּי הֵם הֵמָּה)
יֹאמְרוּ כִּי לְךָ יִסְכּוֹנוּ, כִּי בָם לְךָ יֵיטִיבוּ –
אָכֵן מִכְסֶה טוֹב הוּא, עַל כָּל אֲשֶׁר יָרֵעוּ.
מִשְׁפָּטֶיךָ אַךְ לָאָדָם אֵין בָּם שׁוֹמֵעַ
וּלְאָח וּלְרֵעַ לֹא יָדְעוּ כִּי אִם הָרֵעַ
וּלְשַׁנֵּן חֵץ לָשׁוֹן, לָשׂוּם פִּיהֶם פִּי חֶרֶב
וּמֵרָחוֹק לַחְדּוֹר לוֹ, חַדְרֵי לֵב וָקֶרֶב
בִּתְהִלּוֹת אָח תִּקַּח אָזְנָם, תָּהֳלָה יָשִׂימוּ
אַךְ שֶׁמֶץ דָּבָר שָׁמְעוּ בוֹ, אֶל עָל יָרִימוּ
בַּעֲמִיתָם יִתְּנוּ דֹּפִי אֲחֵיהֶם יִשְׂטוֹמוּ
וִיקַנֵּא אִישׁ בִּשְׁאֵרוֹ בִּבְשָׂרָם יָקוּמוּ
פֶּה אֶל פֶּה יַקְרִיבוּ, בִּנְשִׁיקוֹת כִּי יִשָּׁקוּ
וּלְבָבוֹת זֶה מִזֶּה, מִקְּצוֹת אֶרֶץ יִרְחָקוּ
פִּיהֶם יֶהְגֶּה מֵישָׁרִים, מִלֵּב מָלֵא עָוֶל
וַיְצַפּוּ רִשְׁעָתָם, יִרְאַת שָׁוְא מוּסַר הָבֶל
וּכְעַל יָשֵׁן עָלֶיךָ, קוֹל גָּדוֹל יִתֵּנוּ
וִילָשְׁנוּ בַּסֵּתֶר וּבְלַחַשׁ אֶת אַחֵינוּ
הַחַיִּים יִשְׁכָּחוּ וּמֵתֵיהֶם יַזְכִּירוּ
עֲלֵיהֶם אוֹ אֲלֵיהֶם יִתְפַּלְּלוּ יַעְתִּירוּ
כָּל שָׁוְא וָרִיק יַחְקוֹרוּ אַךְ לֹא אֶת מַעֲשֶׂיךָ
וּלְכָל דָּבָר יַאֲמִינוּ אַךְ לֹא רֵישׁ רָשֶׁיךָ

(אמו"א)

כָּל הוֹן לָהֶם יִמְעַט, וּמְחִיַּת דַּל יִתְאָבוּ
מְהַלֵּל רֵעַ הֵקַלּוּ אַךְ מוּמָיו חָשָׁבוּ.

הוֹנָם מֵהוֹנוֹת אָח וּמְצֵידוֹ לוֹ צָיִד
וִירוֹשְׁשׁוּ גַּם רָשִׁים חַיֵּי נַפְשָׁם יַחְבּוֹלוּ.
בְּנֶשֶׁךְ נָתְנוּ כַּסְפָּם וּבְמַרְבִּית מַכֹּלֶת
אַךְ נֶשֶׁךְ אַךְ מַרְבִּית לֹא אָכוֹל לֹא שָׂבֵעַ
כִּי לוֹ אָכְלוּ מִקָּחָם כִּי עַתָּה הֶחֱרַשְׁתִּי
וּלְמַלֵּא נַפְשָׁם גַּם לַגּוֹנְבִים אַל יָבוּזוּ
אַךְ יִשְּׁכוּ לֹא יֹאכְלוּ, וּלְמַרְבִּית הוֹן אַךְ לָמוֹ
כִּי לֹא עוֹד אֶל בִּטְנָם, כִּי אֶל כִּיסָם יִתְּנוּהוּ
הַהוּא נֶשֶׁךְ יִקָּרֵא, וּמַרְבִּית – לֹא אֹכֶל
כִּי אַךְ נָשׁוֹךְ לֹא אָכוֹל, אַךְ הוֹנָם הוּא יֶרֶב
כִּנְשׁוֹךְ אַרְיֵה טַרְפּוֹ בֵּין שִׁנָּיו יִשָּׂאֵהוּ
וַיְמַלֵּא חוֹרָיו חֹסֶן, וּמְעוֹנוֹתָיו אָוֶן
הוּא אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֵל! לִבְלִי אוֹתוֹ קַחַת. כג)
וּבוֹ אָכְלוּ עַמְּךָ אֵל! אָכְלוּ לֹא הוֹתִירוּ
וּבְהַבְלֵי בַדֵּיהֶם אַךְ מַעֲקַשִּׁים יְיַשֵּׁרוּ
וּבְלִבָּם עִקְּשׁוּהוּ כָּל הַיְשָׁרָה עִקֵּשׁוּ
עַד כִּי מוֹרִים נִבְעָרִים כֵּאלֹהִים בִּקֵּשׁוּ
הַמּוֹרֶה יִרְוֶה גַּם יִבְרָא, יִרְפָּא גַּם יָפֵר
אִישׁ בַּעַר כִּבְעִיר, לֹא יַכִּיר לָשׁוֹן וָסֵפֶר

הֵם רוֹדְפֵי רוֹדֵף בִּין, רוֹעֵי הַשֶּׂכֶל שִׂכְלוֹ
הֵם יָבוֹזוּ בּוֹזֵי שָׁוְא וּפְרִי פִּיהֶם עָרֵלוּ
יִתְּנוּ מוּמָם בָּם יִתְנוּם לִמְחָרְפֵי אֱלוֹהַּ
עַל אָמְרָם הֶסֶד אִישׁ מִתְּפִלּוֹתָיו גָּבוֹהַּ
עַל זַכּוֹתָם לִבָּם וּבְהַמְרוֹתָם מֵאֵנוּ
עַל עָזְבָם מַתְעֵיהֶם וּלְבַד כִּי יִשָּׁעֵנוּ.
וּמַה יַּעֲשׂוּ אֵלֶּה וּמָה הוֹעִיל יוּכָלוּ
אוּלַי יְרָעוּם מוּסַר הַשֶּׂכֶל, מִלִּים יִפְעָלוּ
וּכְבָר עָשׂוּ כֵן אַךְ לַשָּׁוְא וּלְרִיק עָמָלוּ
הָיָה פִיהֶם הַמַּכְתֵּשׁ וּלְשׁוֹנָם הָעֱלִי
אַךְ הָרִיפוֹת לֹא־רָפוּ וַיִּקְהֶה הַכֶּלִי
אִוַּלְתָּם לֹא עוֹד סָרָה וּקְשִׁי עָרְפָּם פֶּלִאי!

אִם הָמוֹן וּבֵיתוֹ עָווּ הֲלֹא הֶחֱרַשְׁתִּי
אֲבָל אֶת בִּנְךָ, אֵלִי! אֶת אֻמַּת הֶחֱטִיאוּ
הַבֵּן יַקִּיר לָנוּ מַחְמַד כָּל יִקְרֵי רוּחַ
רוּחַ כָּל אִישׁ חַי — חַיֵּי נֶפֶשׁ כָּל אִישׁ רוּחַ
הוּא חֶמְדַּת רוּחֵנוּ רוּחַ אַפֵּינוּ סֶלָה.
עַל זֶה אֶשְׁפּוֹךְ שִׂיחִי, עַל דִּמְעוֹתַי כַּמַּיִם
אֶשְׁפּוֹךְ לִבִּי אֶל עֵינַי, נִגָּרוֹת פֹּה אָרְצָה
וָאֶבְכֶּה פֹה אִתִּי כָּל רֵעֵי אֱמֶת יַחַד
כִּי מֵאֱמֶת זֶה מִבְטָם בּוֹשׁוּ גַּם נִכְלָמוּ

(אמו״א)

עַל מוֹצָא פִּיו חָיוּ, בָּא הֵנָּה וַיֶּחְפָּרוּ
וּמְקוֹר חַיֵּיהֶם עִמּוֹ, הֵן מֵימָיו נִכְזָבוּ
נֶהְפַּךְ לִבָּם בָּם, כִּי הָפַךְ אֱמֶת לִבָּהוּ.
וַיְבַצַּע צִבְעוֹן בִּצְעוֹ, עֲלֵי יִשְׁרוֹק שֶׁקֶר
מִרְמָה יֵלֵךְ רוֹמָה, כִּלְיוֹת סִכְלוּת תַּעֲלוֹזְנָה
עִקְּשׁוּת תַּקְשֶׁה לִבָּהּ, כִּי אֵל הֵרַךְ לֵב שֶׂכֶל
וּפְתַיּוּת תַּרְחִיב נַפְשָׁהּ, כִּי נַפְשִׁי קָצָרָה
אַךְ הָמוֹן יֶהֱמֶה הֲמוֹת יָם, שַׁלְוָתוֹ סָרָה —.

בוכה מר

בבכי אֵל נָא רַחֵם נֶפֶשׁ, לֹא תֵדַע אַךְ רַחֲמֶיךָ
וּכְשֶׂה אוֹבֵד תּוֹעָה, וּתְבַקֵּשׁ אַךְ חַסְדֶּךָ
לֵב אֲשֶׁר נָפַל חָלָל, תָּקִים וּתְחַיֵּהוּ
נָפַל לִפְנֵי עַזִּים, חָלָל עַל בָּמֳתֵי רָהַב
עֵינַיִם שֶׁלְּחוּ מַעְיָנוֹת, בַּעֲדָם תַּעֲצוֹרָה
וּתְאִירֵם נָא מַהֵר, כִּי יָאִיר זֶה הַבֹּקֶר
רוּחַ לָהּ הֲמֵרוֹתָ, תִּצוֹק בָּהּ רוּחֶךָ
שִׂים בָּהּ רוּחַ קָדְשֶׁךָ, וּכְמוֹ אֹפֶל תּוֹפַע
פָּנִים כִּסָּה חֹשֶׁךְ, תָּאִיר לָמוֹ פָּנֶיךָ
אוֹרְךָ לָמוֹ יַעַל, בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַתָּה.
אִישׁ נוֹקֵשׁ בַּעֲצָתוֹ אַתָּה אֵל! תִּיְעָצֵנוּ
תּוֹרֵנוּ מִפְלָט מָהִיר, מֵעֵצָה נִמְהָרָה
לָבוֹא אֱמֶת הֲלוֹם, בֵּית חֲשֵׁכִים לָשֶׁבֶת

(אמו״א)

וַתְּהִי יָדוֹ אֶת זָרִים, מַמְרִים פֹּה נוֹעֲדוּ
וּלְחֶבְרָה עִמָּם אֹרַח, מָשַׁךְ יָד אִתָּמוֹ
אַךְ מַכָּרוֹ לֹא יַכִּיר, אַךְ רוּחִי לוֹ זָרָה.
גַּם הֶמוֹן מָאַס בִּי וּלְבֵיתוֹ מוּזָר אָנִי
וַיִּתְּנוּ זָר בִּמְרוֹמִים, הוּקַם עָל מִשֵּׁפֶל
בֶּן נֵכָר מִתְנַכֵּר, גֵּר מִתְגּוֹרֵר אִישׁ־עֵקֶר! שָׁקֶר

בחורה הָהּ קוֹל! – מִי זֶה יַעֲנֵנִי – לֹא אֲשֶׁר זַמּוֹתִי?
אֲנִי עַל צִבְעוֹן אֲדַבֵּר לֹא עוֹד עַל שֶׁקֶר
וּכְבָר שֶׁקֶר נִדַּח מִפְּנֵי אֱמֶת שָׁרֵנוּ
כַּאֲשֶׁר מִפָּנָיו אֲנִי תָּמִיד אַדִּיחֶנּוּ
כֵּן מִבֵּית הָמוֹן כֵּן מֵעִיר לוּז וּמִשָּׁעַר.
הֲקוֹלְךָ זֶה אֱלֹהַי אִם אַתָּה דִּבַּרְתָּ? –
אַךְ לַיְלָה לִי מֶחָזוֹן, מִדַּעַת כָּל פֶּשֶׁר
וּכְמוֹ לַשָּׂר אֱמֶת מֶה הָיָה לֹא אֵדָעָה
כִּי עָצְבִּי כִּסָּה לִבִּי, וּכְעֵינַי הַלַּיְלָה
וּכְעֵינַי תָּאֵר נֵרִי, מַהֵר לִפְנוֹת בֹּקֶר
כִּכְלוֹת חִישׁ לַיְלָה זֶה, לֵיל חֶזְיוֹנִי גַּם יִכֶל. יִכֶל
הֲיִכֶל בִּכְלוֹת הַלַּיְלָה הֲלֹא עוֹד רָגַע?! – רָגַע
אִם כֵּן קָרוֹב יִשְׁעִי – אָן לִקְרָאתוֹ אָרוּצָה?
אוֹ אֵשֵׁב פֹּה אֲצַפֶּה לוֹ, לֹא אֶשָּׂא רֶגֶל? רֶגֶל
רַגְלִי אֶשָּׂא לָלֶכֶת, אָנָה זֶה אֵלֵכָה?

הַאֵלֵךְ בֵּית הָמוֹן ? הֵן עַתָּה זֶה גֵּרְשׁוּנִי
אִם בֵּית הַמַּלְכָּה אֵלֵךְ ? אַחְפִּירָה אֵבוֹשָׁה
וּמִדֵּי אֵלֵכָה חֶרְפָּתִי שָׁם אוֹלִיכָה
מֵעֲצָתִי יָעַצְתִּי הֲלֹא נַפְשִׁי נִכְלֶמֶת ! אֱמֶ
הַאֶל בֵּית אֱמֶת אֵלֵךְ אֵיפוֹא אֶמְצָאֶנּוּ
הֲבַחֲדַר אֱמוּנָה אוֹ בֵית צִבְעוֹן עוֹדֶנּוּ ?
עוּצָה נָא אַתָּה ! כִּי עֲצָתִי לֹא עוֹמֶדֶת. עוֹמֶדֶת
עוֹמֶדֶת ? כֵּן יַעֲמוֹד מִרְמָה, סִכְלוּת וָשָׁקֶר !
אֲשֶׁר הָפְכוּ לֵב אֱמֶת, וַעֲצָתִי נֶהְפָּכָה
וַאֲנִי אָמַרְתִּי לֵב אֱמֶת יַעֲמוֹד לָנֶצַח. נֶצַח
הֲנֶצַח לִבּוֹ עוֹמֵד וּמָה הֵמָּה אֵלֶּה
הַפְּקוּדוֹת גַּם הַדָּתִים נָתַן שָׁם בָּאָרֶץ
וּפְתַיּוֹת זוֹ מַה לִּי בִּשְׁמוֹ לַיְלָה סִפֵּרָה ?
עַד כַּיֶּלֶק סָמָר, שַׂעֲרַת רֹאשִׁי סִמֵּרָה.
וּבְיַד הָאָמָה שָׁלַחְתִּי מָה הוּא עָנָנִי,
וּכְפִיּוֹת חֶרֶב, יָרַד בִּטְנִי וּדְקָרָנִי. —
אֶפֶס כִּי אָוֶן הַפִּצֵּר, וּבְקֶסֶם הוּא מֶרִי
אוּלַי אֵלַי דִבֶּר — עַל כֵּן אַחֲרִישׁ אֶדֹּמָּה —
דֹּמִּי נַפְשִׁי לֵאלֹהִים ! וּבֵית אֱמֶת לִבִּי,
קוּמִי רֹנִּי בַּבֹּקֶר אִם עֶרֶב יָלִין בֶּכִי.

עומד מכרוע על ברכיו

אל נפשו הָהּ ! רַגְלַי תְּמוֹטְנָה, גַּם תִּכְאַבְנָה מִכְּרוֹעַ

שָׁאַנְתִּי מִנַּהַם לֵב, עַד כֹּחִי בִּי אָיִן
אֶקְרַב לִי אֶל קִיר בֵּית הָמוֹן שָׁם מֵאַחֲרֵיהוּ
אֵשֵׁב לִי כִּמְעַט רֶגַע שָׁם עֲלֵי הָאֶבֶן
לָנוּחַ וּלְהִנָּפֵשׁ טֶרֶם אֵלְכָה שָׁמָּה
טֶרֶם אֵלֵךְ אֶל אִישׁ, לֹא אָבָה אֵלַי לֶכֶת.

הולך אל קיר בית המון מחוץ ויושב שם על האבן אצל הקיר

יבּיט השמימה הֵן הָאֳדָמִים הַקָּדִים וּפְנֵי מִזְרָח הִלְבִּינוּ
וּבְמַחְשָׁךְ וּבְצַלְמָוֶת עוֹד עֵינַי יָלִינוּ
עוֹד לִבִּי לֹא יַאֲמִין, לֹא נַפְשִׁי בִי יָשָׁרָה
אִם מַעֲנֵה הָאֵל הוּא, אִם אַךְ הֵד הָרִים אֵלֶּה
(רָאוּ כִּי אֵל לֹא יַעֲנֵנִי, וַיַּעֲנוּ הֵמָּה)
אֲבָל אֵיכָה מִלּוֹתָיו זוֹ אֶל זוֹ תִּקְרַבְנָה
לִהְיוֹת אֹמֶר שֶׁפֶר, וּתְשׁוּבָה לִי יָאָתָה
אִם לֹא מַחֲזֵה שַׁדַּי הוּא וּבָהֵן עֲנָנִי
וּדְבַר אֱלֹהִים הוּא — הֲלֹא יָקוּם לָנֶצַח! —
עַתָּה אָשׁוּב עַל מַעֲנֵהוּ וּבְפִי אָשִׂיחָה
אָשׁוּבָה אָבִינָה בּוֹ, בּוֹ אֶהְגֶּה סֶלָה
«שֶׁקֶר יְכֶל רָגַע! רֶגֶל אֱמֶת עוֹמֶדֶת
נֶצַח!» (כחום לב) רֶגֶל אֱמֶת עוֹמֶדֶת!
(ובקול רם ובאהבה עזה) רֶגֶל אֱמֶת!! —

קול מתחת לאבן הִנֵּנִי! — מִי זֶה בַּלַּיְלָה יִקְרָא לִי שָׁמָּה?
(אמו״א)

וּבִשְׁמִי רִאשׁוֹן – אֲשֶׁר פֹּה לֹא בוֹ נִקְרֵאתִי.

שכל הוֹי! – מִי הוּא הוֹגֶה גַּם פֹּה, מִתַּחַת לָאָבֶן?

מביט מתחת לאבן הֵן פֶּתַח לִמְעָרָה פֹּה! טוֹב כִּי אֶגֹּשׁ הָלְאָה
פֶּן עוֹד יֹאמַר הָמוֹן עַל פִּי צִבְעוֹן מוֹרֵהוּ
(וּפְתַיּוּת תֹּאמַר כֵּן הוּא) כִּי בָאתִי הַפֶּתְחָה
אֲשֶׁר פֹּה לַמְּעָרָה זוֹ, לִגְנוֹב מָה וּמְאוּמָה
וּתְהִי עוֹד אַחֲרִיתִי, כִּי גַם בָּהּ יִכְלָאוּנִי.

הקול הֵן אֲנִי לֹא נָגַבְתִּי וּבְבוֹר זֶה שָׂמוּנִי!

שכל הָהּ! הֲלֹא אָנוּסָה גַּם מִשְּׁמַע מִקְרֵהוּ –
אֲבָל גַּם קָח אֶת לִבִּי מִדֵּי הֱנִיעָהוּ
וּכְמוֹ יֹאחֵז לִבִּי אֶל בּוֹרוֹ יִסְחָבֶנּוּ
הוֹי! סוּר בַּל אוּכַל גַּם שׂוֹא רֶגֶל בַּל יִתְּנֵנִי
הָהּ לִבִּי – מַה לָּךְ! כִּי תִדְפּוֹק, כִּי תִרְחַב כָּכָה
הַעַד בּוֹר זֶה תָּנוּם אֲהָהּ! כַּעֲשׁוּק דַּם נָפֶשׁ
אִם מוֹרָשֶׁיךָ לִבִּי! בּוֹר זֶה יוֹרִישׁוּנִי?
וּמִי לָךְ שָׁם? אַךְ קוֹל קוֹרֵא מֵחֶשְׁכַת לָיְלָה.

הקול גַּם מֵעַי הָמוּ לָךְ – מִי אַתָּה שָׁם מִלְמָעְלָה?

שכל וּמִי אַתָּה זֶה שָׁמָּה, כִּי נִכַּר חֵן פִּיךָ?

הקול הֲקוֹלְךָ זֶה, שֵׂכֶל!? – הֵן עַתָּה הִכַּרְתִּיךָ –
וַאֲנִי הָהּ! – הַעוֹד לֹא תַכִּיר? – אֱמֶת אָחִיךָ!

שכל הָהּ! – אֲדוֹנִי אֱמֶת! וּמַה לְּךָ פֹּה כִּי בָאתָ
הֵן זֶה אֶמֶשׁ בֵּית צִבְעוֹן הֲלֹא עֵד הָיִיתָ
וּבִתְהִלָּה בְּתוֹ, הַלַּיְלָה הִתְעַלַּסְתָּ? –.

הקול הֵן גַּם בֵּית הָמוֹן וּפְתַיּוּת, עוֹד לֹא רָאִיתִי
וּפְנֵי אֱמוּנָה אֲשֶׁר לִי אוֹתָהּ הוֹכַחְתָּ
אַף כִּי בֵּית צִבְעוֹן וּתְהִלָּה בִתּוֹ אֵדָעָה.

שכל הַמְעַט מִמְּךָ אֲדוֹנִי! כִּי תַסְתִּיר פָּנֶיךָ
מִבְּלִי תִתְּךָ לִרְאוֹתָם עֵינֵי עַבְדְּךָ שֵׂכֶל
וּבְיַד הָאָמָה קָשׁוֹת אֵלֶּה עֲנִיתָנִי
כִּי תוֹסִיף גַּם עַתָּה עַל פִּצְעֵי לִזְרוֹת מֶלַח
וּלְהַכְחִיד אִמְרוֹתַי, אֲשֶׁר בָּרוּר אֵדָעָה.

הקול מִי פְּנֵי הִסְתִּיר הֶאָנִי? – הֲלֹא אוֹיְבֵינוּ! –
וּמִי הָאָמָה תֹּאמַר? וּמְאוּם לֹא יָדָעְתִּי.

שכל מַה זֹּאת?! הֵן עַתָּה הָיְתָה זֹּאת! אֵיךְ כֹּה כִּחַשְׁתָּ
וּמַה תֹּאמַר כִּי פָּנֶיךָ אוֹיְבִים הִסְתִּירוּ?
מִי הֵם הָאוֹיְבִים? הָבִינָה לִּי מַה דִּבַּרְתָּ.

הקול זָכְרָה נָּא! כִּי אֶת צִבְעוֹן אָז הֵנָּה נָסַעְתִּי.

שכל אֶזְכּוֹרָה – !

הקול וּבְקִרְבֵּנוּ הֲלוֹם יַחַד עָלַי הִקִּיפוּ
הָהּ! זוֹ סִכְלוּת וּמִרְמָה וּבֶן דִּמְיוֹן שֶׁקֶר

וּגְדוּד חַכֵּי אִישׁ עִמָּם וּלְהָבִים פָּנֵימוֹ.

שכל אֱלֹהִים!!

הקול בִּמְקוֹם צִבְעוֹן שָׁם הוֹעִידָם פֹּה תּוֹךְ הַיָּעַר.

שכל אֵל אֱלֹהִים!!

הקול וּבִגְדֵי הַפְּשִׁיטוֹנִי גַּם אֶת הַטַּבַּעַת.

שכל אֲהָהּ שָׁמַיִם!! וּמָה!?

הקול וּלְעֵינַי אוֹתָם הִלְבִּישׁוּ אֶת אוֹיְבֵי שֶׁקֶר —.

שכל אַלְלַי! אֵי הַמָּוְתָה!!

הקול אוֹתִי שָׂמוּ פֹּה בַּבּוֹר, אוֹתוֹ הָהּ! הוֹלִיכוּ —

שכל אֲדוֹנִי אֱמֶת!! — הָהּ! אֱמֶת אֲדוֹנִי! אָתָּה!...
כָּלוּא פֹּה בִּמְעָרָה — הוֹי! — אֱמֶת אַסִּיר כֶּלֶא!?—
הַמָּוְתָה אֵיפֹה? — אֲבַדּוֹן וּשְׁאוֹל אֵרֵדָה!
אוֹיָה — !הִנְנִי מֵת!! — עוֹד רֶגַע אִם כֹּה אֶרְאֶךָ —
לִבִּי — אוֹי לִבִּי! — הָהּ רוּחִי! — אֵיפֹה פָּנֶיךָ?!

משליך נפשו על הארץ על יד פתח המערה

הָהּ חֶבֶר חֲבֵרִים וּמְסוּבַּת סִבְכֵי חֵדֶק!
הָהּ צִבְעוֹן צִפְעוֹן, אֲהָהּ צֶפַע בִּצְבַע צֶדֶק!
הָהּ מִרְמָה הַמַּמְרֶה, הוֹי סִכְלוּת הַמְּשַׂכֵּלָה!
כּוֹס דָּמִים בֶּן דִּמְיוֹן שֶׁקֶר הַמְשַׁכֵּר סֶלָה!
אַתָּה שֶׁקֶר חֲתַן הָמוֹן — אוֹיָה לִי — אָתָּה! —
אַתָּה בֶּן בֵּיתוֹ — וּבֵית צִבְעוֹן הִנְךָ עַתָּה —

(אמר"א)

אַתָּה הוּא נוֹתֵן דָּתִים! – כָּל הָעָם שִׁחַתָּ –.

אמת הֲלֹא תַרְגִּיעַ שֵׂכֶל! עַל אוֹדוֹתַי נוּחָה!
הֵן אֲנִי בַּאֲשֶׁר אֲנִי שָׁם, אֲנִי הוּא אָנִי! –
וּלְצָרַי אַל יֵצַר לָךְ וּבְזֹאת הִנָּחֵמָה
וּבְזֹאת דֵּי נָקָם לָךְ כִּי גַם הֵם אֲשֶׁר הֵמָּה
יַכֵּם לִבָּם עַל רִשְׁעָתָם, הִיא בָּם לוֹחֵמָה! –
אֲבָל הָשֵׁב נָא רוּחֶךָ וּרְאֵה מַה תַּעַשׂ
כִּי לֹא עֵת לִצְעוֹק חָמָס כִּי אִם לַעֲשׂוֹת חָיִל –
וּזְכוֹר מַעֲנֵה הָאֵל עַל פִּיךָ זֶה שָׁמָעְתִּי
וּבְלִבְּךָ אָז יָקוּם לִדְמָמָה זֶה הַסָּעַר
וּכְבָר הוּא אֲשֶׁר הָיָה – לוֹ יִדְאַג אִישׁ בָּעַר.

שכל בעור לשבת אַךְ רוּחִי עוֹד לֹא שָׁבָה – הָהּ אֱמֶת! הָהּ אָתָּה! –.
אָמְנָם גַּם עוֹד אַעַשׂ אַחַר כִּי אֶתְבּוֹנֵנָה –
הֵן עוֹד אֶזְכּוֹר מַעֲנֵה הָאֵל גַּם כֻּלּוֹ יָחַד –
כֵּן גַּם אֶחָד אֶחָד עַל כָּל אֹמֶר וָאֹמֶר
וּמְאֹד מַה נֶּאֱמָנוּ, הָהּ! עַל מִי הֲלִינוֹתִי? –
הוֹי! כַּחֲלוֹם רָע וָמָר וּמִבְּלִי דַּעַת פֵּשֶׁר
הִנֵּה הָיָה לִי, וּבְהָקִיץ, כָּל זֶה הַלַּיְלָה
גַּם זֶה שָׁנִים עֶשֶׂר זוֹ אַרְצֵנוּ נְבוּכָה
דָּתֵי רוּחַ כִּי יָצְאוּ וּבְשֵׁם אֱמֶת בָּאוּ
וּמְבוּכָתָהּ מָה הִיא, וּבְשֶׁלְּמִי, לֹא נוֹדָעָה

חִידָה חַדָּה כַּחֶרֶב אַךְ הָיְתָה זֹאת לָנוּ
עַתָּה נִפְתַּר הַחֲלוֹם הֵן הַחִידָה נִפְתָּחָה!
הָהּ! אֵין רָע מִלֹּא־הָבִין אֵין מַר מִלֹּא־דָעַת
מֶה עַזּוּ זָרוֹת, וּפְלִיאָה דַעַת מַה מָּרָה
וּמַה נָּעִים כִּי נִכְּרוּ, מַה טּוֹב כִּי נוֹדָעָה
מַה מָּתוֹק, אִם גַּם יֵמַר, אַחֲרֵיהֶם הַפָּשֶׁר
טוֹב חַי יָדַע מוֹתוֹ, מִמֵּת לֹא מָה יוֹדֵעַ.
הַכֹּל עַתָּה הֶאָח! הַכֹּל עַתָּה אָבִינָה
צָדְקָה הַמַּלְכָּה „כֵּן לֵב אֱמֶת, אַל יֵשְׁתְּ סֶלָה!"
אֲבָל כִּי שֶׁקֶר פֹּה תַּחְתָּיו, זֹאת לֹא פִלֵּלָה.

יקום מן הארץ אוּלָם רַב לִי פֹּה דַבֵּר, הֲלֹא אַךְ אָרוּצָה —
אָרוּץ — וּלְאָן אָרוּץ? — אָרוּץ אֶעֱלֶה הַשָּׁעַר!
אֶל חַכְמֵי לֵב חִישׁ שָׁמָּה, שָׁם מַהֵר הָעִירָה
יוֹדְעֵי אֱמֶת הֵמָּה, יֵדְעוּ עַתָּה מִקְרֵהוּ
עִמָּם חִישׁ אָשׁוּב וּנְבַקְשָׁה מָנוֹס לוֹ יָחַד.
אָנוּס מִפְּנֵי אֱמֶת, בַּעֲבוּר מָנוֹס לוֹ יֶהִי
מִבְּחִירֵי אֶבְרָחָה, בַּעֲבוּר אֵלָיו אָשׁוּבָה.

אל אמת בפתח המערה מִמְּךָ אֱמֶת אָרוּץ, בַּעֲבוּר אָרוּץ אַחֲרֶיךָ
וּלְדָבְקָה בְּךָ עוֹלָם, אִפָּרֵד מִמְּךָ רֶגַע
הִנְנִי נִפְרָד מִמְּךָ, בַּעֲבוּר אֶדְבַּק בְּךָ נֶצַח
(אמו"א)

וּבְשׂוֹרָה אֶשָּׂא עַל פִּי, וּבִלְבָבִי רֶצַח – !

רץ אל פני דרך העירה

שקט

אמונה יוצאת כעלות השחר על פני הככר

אמונה עַד אָן תֶּהֱמִי נַפְשִׁי בִּי, עַד אָן לֹא תִשְׁקוֹטִי
מֵעֵת לֶאֱמֶת הַשָּׂר לִמְנָת חֵלֶק הָיִיתִי
אוּלַי טֶרֶם בָּא שֵׂכֶל וּבְשֶׁקֶר אָז חָשַׁקְתְּ
וַתִּסָּתֵר אַהֲבָתוֹ בָּךְ וּבַל יָדָעַתְּ –
וַתִּלַהֵט נַחֲלָתָהּ יוֹם יוֹם, עַד כִּי בָעֲרָה
וּמַשְׂאַת אַהֲבָה לֹא תִכְבֶּה, אַחַר הַחֵלָּה.
אוּלַי טוֹב לָךְ עַתָּה כִּי מֵאֱמֶת תִּפָּרֵדִי
וּמִן הַבּוֹר חָפְשִׁי, יַעֲלֶה שֶׁקֶר וּלְקָחֵךְ   קָחֵךְ!
הָהּ! קוֹל מִי זֶה שָׁם עָנָה לִי «קָחֵךְ» עַל שֶׁקֶר?
הֲלֹא אֱמֶת קְחֵנִי! לֹא בֶן דִּמְיוֹן שֶׁקֶר   שֶׁקֶר!
אֵיכָכָה תִשְׁנֶה לִי, כִּי אוֹתִי לָקַח שֶׁקֶר?
הֲלֹא הוּא יוֹשֵׁב פֹּה, בִּמְעָרָה זוֹ מִתַּחַת
לָאֶבֶן הַלֵּזוּ, עַל פִּיהָ פֹּה מֻנַּחַת
וֶאֱמֶת יוֹשֵׁב עִמִּי בִּירִיעַת שֵׁשׁ נִמְתַּחַת   תַּחַת
הָאֱמֶת יוֹשֵׁב פֹּה מִתַּחַת? – לוּ הָיָה כָכָה –
אַךְ בִּמְשַׁמּוֹת בּוֹר זֶה נֶפֶשׁ שֶׁקֶר שׁוֹמֶמֶת אֱמֶת
הָהּ! מִי זֶה נֶחְבָּא שָׁם וַיֵּשֶׁב הָרִים אֵלֶּה
וּמִכֹּל אָמְרָה נַפְשִׁי, יַעֲנֶה לִי הַהֶפֶךְ

יֹאמַר שֶׁקֶר עַל אֱמֶת וֶאֱמֶת עֲלֵי שָׁקֶר
הַאַתָּה שָׁם שֵׂכֶל! תִּתְהַלֵּךְ שָׁם לָנוּעַ?
עַתָּה אֶרְאֶה כִּי כֵן, צִבְעוֹן וֶאֱמֶת דִּבֵּרוּ
כִּי תַהְפּוּכוֹת תֶּאֱהַב וּדְבָרֶיךָ אַךְ זָרוּ
וּרְאֵה כִּי הֲפָכִים אֵלֶּה פֹּה עֲנִיתָנִי
הוֹלִידוּ לִי מַעֲנֶה זֶה וּכְמוֹהֶם כָּמוֹהוּ
יְקַחֵךְ שֶׁקֶר תַּחַת אֱמֶת» וַאֲנִי קָחֵנִי
אֱמֶת תַּחַת שֶׁקֶר אֲשֶׁר יָגַע לַתֹּהוּ.

לַתֹּהוּ כָּמוֹהוּ הֵן יָגַעְתִּי גַם אָנִי
זֶה אָבִיתִי אָהַבְתִּי לֹא עוֹד אוֹבֶה עָתָּה
אִישׁ לִשְׁמוֹ וּלְזִכְרוֹ כָּאַיָּלָה עָרַגְתִּי
עַתָּה שָׂנְאָה נַפְשִׁי כִּי כַמַּשָּׂא לִי יֶהִי
וַאֲשֶׁר אֶשָּׂא אֶשְׂנָא לִנְשׂוֹא כִּי לֹא אוּכָלָה כד)
וּלְשֵׁמַע אָזְנַי אָז, לֶאֱהוֹב אוֹתוֹ אָבִיתִי —.
וּלְמַרְאֵה עֵינַי עַתָּה, לֶאֱהוֹב אַךְ צֻוֵּיתִי —
לֹא אֶהַב כִּי אוֹבֵהוּ, כִּי אִם כִּי אִירָאָה
וַתְּהִי לִי אַהֲבָתִי, מִצְוַת הוֹרִים לְמֻדָה,
אַהֲבָה הָיְתָה אֶל חֹק, וּלְמִצְוָה תַּאֲוַת נֶפֶשׁ
אַהֲבָה לֹא כַדָּת הִיא, לֹא אַהֲבָה בִי נֵעוֹרָה
אַהֲבָה נִרְאָה הִיא, אֶל עַיִן רוֹאֶה לָעֵינַיִם
עַיִן רוֹאֶה גַם לַלֵּבָב, לֹא בוֹ אוֹתָהּ תֵּרֶא
(אסו״א)

אֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי נַפְשִׁי, תַּמְרִירֵי אָרְחוֹתַיִךְ
הֲלֹא אֱמֶת בָּחַרְתְּ מִשֶּׁקֶר אָז קִדַּמְתּוּ
וַתִּהְיִי לוֹ כִּלְבָבֵךְ, וּכְחֶשְׁקֵךְ כִּי עָזּוּ
וּמַה זֶּה אַחַר שֶׁקֶר, תִּנְהִי תְּשׁוּבִי
בִּשְׂנוֹא נֶפֶשׁ שֶׂכֶל, בִּזְעוּם מַלְכָּה תִּדְבָּקִי
וּמִדַּת דּוֹדִים אָז לָאֱמֶת, לוֹ תִּתְּנִי עַתָּה.
אֶל פֶּתַח זוֹ הַמְּעָרָה לַיְלָה תוֹצִיאִינִי
בַּל תָּשׁוּר עֵין רָאִי, עֹז אַהֲבָה הַמְּסֻתָּרֶת.
וּמָה אֶרְאֶה שָׁם אָנִי? – אַךְ דֶּלֶת וָאֶבֶן –
אַךְ סוֹגֵר פִּתְחֵי דוֹרִי, כִּכְגוֹר דּוֹדֵי סֶלָה –
הוֹי אַהֲבָה נִסְתָּרָה הוֹי אֵשׁ עֲצוּרַת עֶצֶם!
אָכַל לַהֲבֵךְ לִבִּי, דָּמִי אִשֵּׁךְ תִּבְעֲרוּ
וַתְּלַחֵךְ לֵחִי בִּי, כִּלְּתָה כִלְיוֹתַי אֵלֶּה
וּכְעוֹלַת תָּמִיד עַל מוֹקְדֵךְ זֶה כָּלִיל אָעַל.
הוֹי רוּחַ עוֹלֶה מִן הַמְּעָרָה יֵעוֹר סֶלָה
אֵיךְ יַעֲבוֹר אֶל לִבִּי, עָלֶיהָ כִּי אֶעֱבוֹרָה
יִפַּח אֶל רִשְׁפֵּי אִשִּׁי, בִּלְבָבִי פֶּן יוּעֲמוּ
וּלְנַהֲרוֹת אֵשׁ יֵהָפוֹךְ בִּי, דּוֹדִים לֹא הִרְוֵיתִי
הַאוֹכַל קוּם, אִם אֶעֱמוֹד, לָצֵאת כִּי יִפְרוֹצוּ
וּכְלוּא הַמְּעָרָה טֶרֶם יֵצֵא טֶרֶם יָעַל
טֶרֶם מֵאֶרֶץ יִצְמַח, אִישׁ צֶמַח הַבָּעַל –.

נושאת עיניה אל פני הדרך, ותראה מרחוק כי שכל בא במרוצה.

הִנֵּה זֶה שֶׂכֶל בָּא! — אַךְ לֹא מְהָרִים אֵלֶּה
וּמִי הֵשִׁיב לִי כֵּן מִי כָאֵלֶּה עָנָנִי?
עַתָּה לִבִּי יַכֵּנִי אִירָא אִמְרוֹת אֵלֶּה
וּשְׂעִפַּי כִּי יָנוּעוּ, יָסֹבּוּ כַּסָּעַר
וּסְחַרְחַר הִנֵּה לִבִּי, כֹּחִי יַעַזְבֵנִי —

נושאת עיניה שנית אל פני הדרך

בחרדה הָהּ! מִי הֵמָּה עוֹד אֵלֶּה רָצִים אַחֲרֵי שֶׂכֶל?!
אוֹי! מַה זֶּה יָמוּשׁוּ הֵנָּה, וּבַחֲמַת רָעַם
וּפְנֵיהֶם כִּלְהָבִים, וּבְרַק עֵינָם שַׁלְהֶבֶת
וּבְרוּחַ נוֹאָשׁ אִם לַחַיִּים אִם לַמָּוֶת — ?
(וּכְמוֹ נִכְחָם מִזֶּה, אֵלַי תָּרוּץ הַשָּׁמֶשׁ —)
הוֹ הוֹ אָנוּסָה! כִּי אֵלַי הֵנָּה יָרוּצוּ
וּמְגַמָּתָם בִּפְנֵיהֶם הָהּ! לִמְעָרַת שֶׁקֶר
הַלְהָרְגוֹ שָׁמָּה — אוֹ לַחָפְשִׁי יוֹצִיאוּהוּ? —
וּכְבָר נַפְשִׁי נְבוֹכָה — עַד מָה לֹא אֵדָעָה.

תנוס ותתיצב מרחוק על גג הבית

פֹּה אֶעֶמְדָה בֶּטַח פֹּה אֶרְאֶה גַּם אֶשְׁמָעָה.

שכל וחכמי לב באים ומתנגשים חיש אל קיר הבית אשר
פתח המערה בו

חכמי לב אַיֵּה הַמְּעָרָה — אֵי הַפֶּתַח — אֵי הָאָבֶן — ?!

שכל פֹּה הִנֵּה הִנָּם!!

מסב פניו אל הפתח בקול גדול

אֲדוֹנִי אֱמֶת הִנֵּנוּ!!

(אמו"א)

חכמי לב יגיחו כלם אל הפתח לשברה

חכמי לב מִי לְאֻמַּת פֹּה אֵלֵינוּ!! שַׁבְּרוּ קִיר וָדֶלֶת!!—

שכל הַרְפּוּ! — הַבְּרִיחִים בַּרְזֶל וּנְחוּשָׁה הַדֶּלֶת!
הָאֶבֶן סֶלַע מָצוּק, חַלָּמִישׁ הִנֵּהוּ!

חכמי לב אל שכל הֲבֵין אֻמֶּת וּבֵינֵינוּ אֵלֶּה יַבְדִּילוּ?
מַה בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת, צוּר חַלָּמִישׁ וָסָלַע?
הַדֶּלֶת וּבְרִיחֶיהָ אַךְ דָּלִית נוֹבֶלֶת!
גַּם הָאֶבֶן תֶּבֶן, חֲשַׁשׁ וָקַשׁ כֻּלָּמוֹ
וּבְרִשְׁפֵּי קִנְאַת אֻמֶּת, שַׁלְהֶבֶת יָהּ נִחְנוּ!

כלם זה אל זה הָבוּ אַחִים הָבוּ — פֹּה אֻמֶּת אֲדוֹנֵינוּ!
הֵן עִמּוֹ חַיֵּינוּ בִּלִּינוּ בוֹ יָמֵינוּ
וּלְהַצִּילוֹ הַפַּעַם, יִבְלוּ כֻלָּם יָחַד!!—

האחד הָבָה כֹּחַ וָעֹז הָבוּ עָצְמָה וָחָיִל!
השני וּלְחָצוּ, וּרְעָצוּ, הַצּוּרִים יִתְפּוֹצָצוּ!
השלישי הַיְסוֹד עָרוּ עָרוּ מוּצָקִים יִתְפּוֹרָרוּ!
הרביעי כַּחַיִּים כַּמָּוֶת — הַמָּוֶת פֹּה חַיֵּינוּ! —
החמישי כִּי אִם לֹא אִתָּנוּ הוּא הֵן מֵתִים כֻּלָּנוּ!
הששי פֹּה הוּא חֵי הָעוֹלָם — פֹּה חַיֵּי כָל חַיֵּינוּ —
השביעי הָבוּ כֹּחַ הָבוּ עֹז — הָבוּ עָצְמָה — הָבָה!!
כלם יחד אַהֲבַת אֻמֶּת הָבִי עֹז! הָבִי, אֵשׁ לֶהָבָה!

(אמו״א)

מתנפלים בכל כחם בקיר באבן ובדלת, והמה מתפוצצים בקול רעש גדול, הדלת נשברה ונפתחה, כל חכמי לב ושכל ידחקון אל תוך המערה, משם נשמע אך קול נשיקות רבות וקול בכי רב.

קולות יוצאים מן המערה

קול האחד הֵא לָךְ אֱמֶת אֲדוֹנִי כְּתָנְתִּי פָּשְׁתִּי!
השני הֵא לָךְ אֵזוֹר וּמְעִיל, מֵעַל רֹאשִׁי מִצְנֶפֶת!
השלישי קַח נָא אֱפוֹדִי וַחֲגוֹרָה עַל חֲלָצָיִם!
הרביעי וּנְעָלַי מֵרַגְלַי, מִיָּדִי הַמִּשְׁעֶנֶת!
החמישי שָׂא נָא גַּם פָּנַי, וַעֲטֵה נָא אֶת הָאַדֶּרֶת!
הששי וַאֲנִי אֶת הַצָּנִיף!
השביעי וַאֲנִי אֶת הַמִּגְבָּעַת!
קול שכל מָהֵר יַעֲבִיר שֶׁקֶר מִיָּדוֹ הַטַּבַּעַת!

כלם יוצאים מן המערה ואמת בתוך, והם תומכים בידיו מזה ומזה.

שכל אל חכמי לב הֵא לָכֶם חַכְמֵי לֵב וּרְאוּ נָא מָגִנֵּנוּ
הָאִישׁ אַחֲרָיו תִּנָּהוּ חֲזוּ פָּנָיו עַתָּה.
מִתַּחַת לָאָרֶץ תֵּצֵא שֶׁמֶשׁ עָלֶיהָ
וּבְאוֹר עִמּוֹ בָּאָה עִמּוֹ כָּלִיל גַּם שָׁבָה;
פֹּה מִמְּעָרַת אֹפֶל יָצָא אֱמֶת אֵלֵינוּ
וּבְמִכְלַל כָּל יָפְיוֹ, וּכְמוֹ הָיָה הִנֵּהוּ
וּכְמוֹ נִשְׁקָף מִשָּׁמַיִם יִצְמַח מֵאָרֶץ
אֵין נִגְרָע מֵעֶרְכּוֹ בִּמְקוֹם חֹשֶׁךְ אִם יֶהִי
הֵן בִּמְקוֹם שֶׁמֶשׁ שָׁם יוֹם כַּאֲשֶׁר הוּא אֵין לָיְלָה

(אמו"א)

בְּמְקוֹם אֱמֶת שָׁם אוֹר יִשְׁכּוֹן מַטָּה אוֹ מָעְלָה׃

חכמי לב כלם הֵן בְּמְקוֹם שֶׁמֶשׁ שָׁם יוֹם בַּאֲשֶׁר הוּא אֵין לָיְלָה
בְּמְקוֹם אֱמֶת שָׁם אוֹר יִשְׁכּוֹן מַטָּה אוֹ מָעְלָה.

שכל נושא עיניו ורואה את אמונה עומדת על הגג מנגד וקורא אליה בקול

שכל מַהֲרִי, גּוּשִׁי הֲלוֹם! וּמַהֲרִי אַל תִּירָאִי!

אמונה הולכת ואמתה אחריה ובטרם גשתה

אמונה אל אמתה שׁוּרִי מַרְאֵה שֶׁקֶר כִּי יָאִיר אֵלַי עָיִן!
וּפְנֵי אִישִׁי אֱמֶת אַחֲרֵי רוֹאִי אֶת שֶׁקֶר
לֹא עוֹד אוֹסִיף לִרְאוֹת כִּי כָמוֹהוּ כָּאָיִן.
מִי מִלֵּל לִי הַיּוֹם כִּי יָצָאתִי בַּבֹּקֶר
כִּי דוֹדִי הָרִאשׁוֹן אֱלֹהִים פֹּה יַרְאֵנִי
כִּי חָפְשִׁי יֵצֵא שֶׁקֶר (גַּם עוֹד יָקְחֵנִי!—)
וּכְמוֹ הַיּוֹם מֵרֹאשׁ, אֶל נַפְשִׁי כֵּן דִּבַּרְתִּי
כַּאֲשֶׁר רוּחִי חִפַּשְׂתִּי, וִיגוֹנָהּ חָקַרְתִּי.

נגשת אליהם דומיה ומשתאה לדעת

שכל הִנֵּה זֶה לָךְ אִישֵׁךְ — זֶה אֱמֶת אֲדוֹנֵיךְ!!
אמונה מִי אִישִׁי הָהּ! מִי אֱמֶת? !
שכל וּלְאִשָּׁה לַשָּׂר זֶה הֵן אוֹתָךְ אָז הוֹכַחְתִּי.
אמונה וּלְמִי אִשָּׁה אֲבוֹי!
שכל וּשְׁבֵעִי לֶחֶם אָבִיךְ, גָּרֵי בֵיתוֹ אֵלֶּה —
אמונה וּמָה אֵלֶּה? אוֹי לִי!

שכל אֲבוֹת כָּל רָע וָאָוֶן, מוֹרְדֵי הַמֶּמְשָׁלֶת

אמונה אוֹיָה! וּמָה?

שכל זוֹ סִכְלוּת וּמִרְמָה גַּם צִבְעוֹן מוֹרֶה מֶרִי

אמונה וּמֶה עָשׂוּ? הָהּ!

נאחזת באצילי ידי שכל ונשענת עליהם

שכל שָׂמוּ אֱמֶת פֹּה בַּבּוֹר, וּבְבֵיתְכֶם הֵן שֶׁקֶר!! –

אמונה מִי!? – אוֹי מִי לִי?! – אָבִי! – שֵׂכֶל! –

שכל נאלם מפחד

חכמי לב בֶּן דִּמְיוֹן זֶה שֶׁקֶר, הִנֵּה אִישֵׁךְ הוּא עַתָּה!
ישלימו דבריו

אמונה הָהּ! אִישִׁי – גַּם אָבִי בִּתִּי – אוֹיָה! – הוּא שֶׁקֶר –
בכלות נפש

אל אמת הָהּ אֲדוֹנִי אֱמֶת! – אֲנִי אֱמוּנָה אָנִי! –
אַתָּה אֱמֶת – אָתָּה! – וּלְשֶׁקֶר מִי יָרָנִי?!
אֱמֶת אַתָּה! – יֹאמַר שֵׂכֶל – רוּחִי יַעֲנֵנִי –
הוֹי אֱמֶת אָנָּא!... אוֹ מָוֶת! אָנָּא קָחֵנִי! –
– וּלְשֶׁקֶר אַל נָא עוֹד אֶהִי – הֵן לָךְ הִנֵּנִי! –

עתה פניה יחורו ידיה מרעידות ותתחלחל ותפול אחור מלוא קומתה ארצה ותתעטף עליה רוחה ותתעלף.

שכל עוּרִי נָא אֱמוּנָה!! – אֱמוּנָה נָא הָקִיצִי!!
בנש חיש אליה
הָשִׁיבִי נָא נַפְשֵׁךְ עוּרִי שַׁאֲפִי נָא רוּחַ!
וּבְעֶזְרֵךְ הֵן אָנִי! וּבְעֶזְרִי אֵל בַּקֹּדֶשׁ!
(אמר״א)

כַּמֵּת אַל נָא תִהְיִ׳ ׳ בֵּית אָבִיךְ אַל תְּעַכּוּרִי
כִּי אִם אֵינֵךְ אֱמוּנָה! תִּקְוָתוֹ אָבָדָה –

קול הנה יוצא מפיה ותיבב מלב עמוק

הֵן נַחְלָה אַתְּ בִּתִּי! וְהְיִי נָא לֹא נוּחָלָה –
הַעֲלִי נָא עַל לֵב וּזְכוּרִי כִּי אָז אָמַרְתִּי
»דֹּמִּי וּשְׂאִי נָא עִם עֵינַי עֵינַיִךְ
»אֶל אֵל רוֹאֶה עָצְבִּי גַּם עִצְּבוֹנַיִךְ«.

עיניה נפקחות

עוּרִי נָא הַבְלִיגִי חִזְקִי אִמְצִי וָקוּמִי!

מתעוררת לאט לאט ושכל יקימנה מן הארץ

חכמי לב נָפְלָה נָפְלָה אֱמוּנָה וַיְקִימֶהָ שֵׂכֶל!! –
וְתִמוֹךְ בָּהּ שֵׂכֶל עַתָּה, בַּל עוֹד תִּפּוֹל סֶלָה!

אמונה הָהּ קוֹל אֱלֹהִים! – »תַּחַת אֱמֶת קָחֵךְ שֶׁקֶר«.

שכל הָאֵל הָעוֹנֶה אוֹתִי »יְכֶל שֶׁקֶר רָגַע«
»רֶגֶל אֱמֶת עוֹמֶדֶת נֶצַח« הוּא עוֹנֵכִי!
וּמַה נִּבָּא לָךְ לִבֵּךְ מֵאָז עַתָּה דָעִי!
גַּם מֶה עִצְּבוֹנֵךְ תָּמִיד מַה דִּמְעוֹת עֵינַיִךְ.

אמונה אוֹי לִי כִּי נִטְמֵאתִי וּלְזָר דּוֹדַי נָתַתִּי
וּנְתָנוּנִי הוֹרַי הָהּ! בְּיָדַי לֹא תָשֵׁבְנָה...

שכל אַל תִּירְאִי אֱמוּנָה! הֵן חָטָאת בִּבְלִי דָעַת
וּלְהוֹרִיךְ בִּשְׁגָגָה כִּי תָמִים הָלְכוּ,
עַל צִבְעוֹן וּמִרְמָה חַטָּאַיִךְ יָחוּלוּ
וִידֵי שֶׁקֶר אֶל יַד אֱמֶת אוֹנוֹ תַּשְׁבְּנָה.

אמונה אוֹי לִי כִּי גַם בַּת יָלַדְתִּי, הוֹי זֶרַע שֶׁקֶר!

שכל לֹא שֵׁם וּשְׁאָר יִשְׁאַר לוֹ גַּם לֹא נִין וָנֶכֶד
וּכְבָר אֱלֹהִים דִּבֵּר „יֹכֶל שֶׁקֶר רָגַע".

חכמי לב הֶרֶף מֵאֱמוּנָה שֵׂכֶל! הֵן אֱמֶת עָז לָנוּ —
הֵן שָׁב חָלַף לַיְלָה, וּרְאֵה כִּי אָתָא בֹקֶר
וְלֶהָמוֹן תָּשׁוּב אֱמוּנָה, וֶאֱמֶת אֵלֵינוּ —
הַלַּיְלָה הָלַךְ לוֹ, עָלֹה עָלָה הַחַרְסָה
וּלְכִי לָךְ אֱמוּנָה! וֶאֱמֶת אִתָּנוּ יַעַל.
שִׂיתִי צִלֵּךְ לַיִל עַד יַגַּהּ לָךְ יָרֵחַ
חַכִּי פֹה בֵּית אָבִיךְ עַד שׁוּב אֵלַיִךְ שֵׂכֶל;
עַד יָאִיר לָךְ הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרַת צָהֳרָיִם
עַד יָבוֹא לָךְ גַּם אֱמֶת מֵאִיר כָּל עֵינָיִם;
אָז יִתֹּם חִישׁ הַשֶּׁךְ וּלְאוֹר יוֹם נִשָּׂא דָגֶל
אָז יֹכֶל שֶׁקֶר רֶגַע, וֶאֱמֶת יַעֲמִיד רָגֶל!

אמונה אָמֵן! כֵּן יֹאמַר אֵל אֱמֶת וֶאֱמוּנָה סֶלָה.

(אמו"א)

חכמי לב תומכים בידי אמת והולכים אל פני הדרך העירה ושכל לפניהם; המה באים עלי ראש דרך, ושכל יתן בשיר קולו.

ב	א
חַכְמֵי לֵב בָּאוּ	רַגְלַי מִדְּחִי
סוֹדִי מָצָאוּ	עֵינַי מִבֶּכִי
וּמְקוֹם אֱמֶת גִּלִּיתִי	הֵן לֹא מָנַעְתִּי אָנִי
צוּרִים נִּלּוֹתִי	עַד הֲלוֹם בָּאתִי
בַּרְזֶל כִּתּוֹתִי	אֶל אֵל קָרָאתִי
דֶּרֶךְ אֱמֶת פִּנִּיתִי —	וּמְקוֹם אֱמֶת הוֹרָנִי.

נעלמים מעיני הרואים

מחזה י.

חדר אמונה.

עקשות ישנה על מטתה, אמונה באה ויושבת על הכסא. מנגד, נשענת על גבה להשיב נפש מעצבה ומרגזה

אמונה הוֹי בִּתִּי וּפְרִי בִטְנִי — אֲהָהּ זֶרַע שָׁקֶר!
מבטת אל עקשות הוֹי עַצְמִי וּבְשָׂרִי — אֲהָהּ בַּת הַמִּתְעַתֵּעַ!
בַּת אִמֵּךְ אַתְּ בִּתִּי, אַךְ לֹא בַּת אָב דִּמִּיתִי
הוֹי בַּת אָב עֲזַבְתִּי אַתְּ, בַּת אָב לֹא אָבִיתִי
לֹא אָבִי בָּחַר בּוֹ, לֹא אִמִּי הִכִּירַתְהוּ
(אמו״א)

סְכְלוּת וּמִרְמָה רִמּוּנִי, צִבְעוֹן הוֹנָנִי
זֶה מִרְמָה הֵמַר לִי, זוֹ סִכְלוּת אֵיךְ שִׁכְּלַתְנִי
הוּא שָׂם עָקֵב מֵאֲחוֹרַי, חִישׁ אָחוֹר רִמָּנִי
הִיא בַּהֲבֶל מִלֶּיהָ נִבְעַרְתִּי גַּם נִסְכַּלְתִּי
זֶה צִבְעוֹן עִצְּבַנִי, הִצְטַבַּע וַיְבַצְּעֵנִי
הוֹי דָּמִי בִּי רָתַח, בִּשְׁמוֹתָם כִּי קָרָאתִי.

צופלת חנית וּבְרֹאשָׁם דָּמֵךְ! כִּי אֶשְׁפּוֹךְ חִישׁ אוֹתוֹ אַרְצָה

רצה אל המטה לדקרה

אֲהָהּ זֶרַע שֶׁקֶר, אֲהָהּ בַּת הַמִּתְעַתֵּעַ!!

נופלת על המטה והחנית נופלת מידה

בבכי הוֹי עַצְמִי וּבְשָׂרִי, הוֹי בִּתִּי וּפְרִי בָטֶן! —

עקשות נעורה לקולה

עקשות מַה זֹּאת תִּבְכִּי אִמִּי, מַה תִּנְהִי וּתְיַלִילִי?!
אמונה אֲנִי אֲנִי אִמֵּךְ, וּמִי אָבִיךְ אֱמוֹרִי?! —
עקשות אָבִי הֲלֹא אֱמֶת שַׂר מַלְכַּת אֶרֶץ קֶדֶם.
אמונה לֹא, כִּי שֶׁקֶר שֵׁם אָבִיךְ, בֶּן דִּמְיוֹן אָבִיהוּ
וּשְׁמוֹ נָתַן לָאֱמֶת, בַּמְּעָרָה הוֹשִׁיבָהוּ
וּבְשֵׁם אֱמֶת הִתְחַפֵּשׂ אָבִיךְ וַיְרַמֵּנוּ.

עקשות שֵׁם אָבִי הוּא אֱמֶת, שַׂר הַמַּלְכָּה הִנֵּהוּ!

אמונה הֵן עַתָּה זֶה נוֹדַע אֶל שֵׂכֶל כָּל מַעֲשֵׂהוּ
וּלְכָל זִקְנֵי חַכְמֵי לֵב יוֹשְׁבֵי כֵם בַּשָּׁעַר

וּכְתֻמָּם כֵּן בָּאוּ אֶל הַמְּעָרָה כֻּלָּמוֹ
וּבְעֹז רוּחַ אֱלֹהִים אֶת אֱמֶת הוֹצִיאוּ
וַאֲנִי שָׁם הָיִיתִי, אֲנִי עֵינַי רָאוּהוּ
שָׁם נוֹכַח לִבִּי כִּי הוּא אֱמֶת כִּדְבַר פִּימוֹ
אַף כִּי לֹא אָבִין לוֹ, וּלְדַעְתּוֹ לֹא אוּכָלָה –
וּכְמַלְאַךְ אֱלֹהִים הוּא, מַה נּוֹרָא מַרְאֵהוּ!
וּמַסְוֶה עַל פָּנָיו, כִּי כַּשֶּׁמֶשׁ יַזְהִירוּ
עַד כִּמְעַט עֵינַי כָּהוּ רֶגַע הֱסִירָהוּ
אַף לִבִּי נָמֵס בִּי, מֵחֹם צַח עַל אוֹרֵהוּ.
הוֹי גַּם קוֹל אֵל שַׁדַּי אָזְנַי עַתָּה שָׁמָעוּ
לִי קוֹרֵא לֵאמֹר "תַּחַת אֱמֶת קָחֵךְ שֶׁקֶר"
גַּם לִבִּי נִבָּא לִי וּבְיַד עֵינַי הוֹרַנִי
מֵאָז הָיִיתִי צֵיד אָבִיךְ מֵאָז בָּא הֵנָּה
כִּי לֹא הוּא זֶה הָאִישׁ, לִשְׁמוֹ תַּאֲוַת כָּל נֶפֶשׁ
עַל כֵּן לִבִּי לֹא נָח, עֵינַי לֹא עוֹד יָבֵשׁוּ
מֵאָז בָּא אָבִיךְ שֶׁקֶר – הוֹי אָבִיךְ הוּא שֶׁקֶר!

אוחזות שנית התנית לרקדה ותפול אחור.

נבכי הוֹי עַצְמִי וּבְשָׂרִי, הוֹי בִּתִּי וּפְרִי בָטֶן! –

עקשות הֲלֹא אֱמֶת אָבִי שַׂר הַמַּלְכָּה הִנֵּהוּ!

אמונה אִם גַּם עֵינַי רָאוּ אִם גַּם אָזְנַי שָׁמָעוּ
אִם כָּל חַכְמֵי לֵב וּבְרֹאשָׁם שֵׂכֶל הֵעִידוּ
(אמי"א׳

אִם אֱלֹהִים דִּבֵּר – גַּם שָׁלַח עֹז מִקֹּדֶשׁ
אִם לִבִּי יוֹדֵעַ אִם נַפְשִׁי בִּי יוֹדַעַת
כִּי שֶׁקֶר הוּא אָבִיךָ, אֲהָהּ! אָבִיךָ הוּא שֶׁקֶר!

עקשות אִם לוֹ עֵינַי יֶחֱזוּ אִם לוֹ אָזְנַי תִּקְשַׁבְנָה
אִם גַּם כָּל חַכְמֵי לֵב וַעֲלֵיהֶם הָאִישׁ שֶׂכֶל
וּבְרֹאשָׁם גַּם הָאֵל, אֵלַי כֻּלָּם דִּבֵּרוּ
כִּי אָבִי הוּא שֶׁקֶר, אֲנִי לֹא זֹאת אֶשְׁמָעָה!

אמונה וַאֲנִי אִמֵּךְ הֵן אָנִי וּכְבָר כֵּן אֵדָעָה!

עקשות אִם גַּם אִישֵׁךְ אָבִי, יֹאמַר לִי „אֲנִי שֶׁקֶר!"
אֲנִי אֹמַר לוֹ לֹא כֵן הוּא כִּי אֱמֶת אָתָּה!!
כִּי בֵן מְדַבֵּר שֶׁקֶר דִּבְרֵי צִבְעוֹן נֶאֱמָנוּ
כִּי נָתַן אֵל תּוֹרָתוֹ, בִּלְבָבוֹ וּבְפִיהוּ
וַאֲמָרָיו גַּם עַל כֵּן, אַךְ אִמְרֵי קָדוֹשׁ הֵמָּה
וּפִי צִבְעוֹן דִּבֵּר, הוּא אֱמֶת יִקְרָאֵהוּ.
אַף כִּי אֱמֶת אָבִי אוֹמֵר „הֵן אֱמֶת אָנִי!"
וּדְבַר אֱמֶת הֲלֹא תֹאמְרוּ כִּי יִכּוֹן נֶצַח
וּמֶה עַתָּה תַּכְזִיבוּהוּ, וּבְחֶזְקַת מֵצַח.
וּפְתַיּוּת אִמֵּךְ הִיא, וּכְבָר גַּם הֶעִידַתְהוּ
כֵּן סִפְּרָה לִי כִּי אָז מֵרָחוֹק הִכִּירַתְהוּ.

אמונה אֲהָהּ זֶרַע שֶׁקֶר, אֲהָהּ בַּת הַמִּתְעַתֵּעַ
(אמו"א)

כִּשְׁמֵךְ עִקְּשׁוּת כֵּן אַתְּ, אַךְ מַעֲקַשִּׁים תַּבִּיעִי
מִנָּחָשׁ עֲקַלָּתוֹן עֲקַלְקַלֹּת הַמְעֻוָּתֶת!
אֵיךְ מָצוֹק מְצוּר אַתְּ קָשָׁה מֵחַלָּמִישׁ אָבֶן
הֵן דַּלְתוֹת הַנְּחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בַרְזֶל שַׁמָּה
מִשֵּׁם אֶמֶת הַנָּכוֹן רֶגַע הִתְפּוֹצָצוּ
גַּם קִירוֹת קַרְקָרוּ סַלְעֵי צוּר הִתְפּוֹרָרוּ
רַק אַתְּ עוֹד לֹא תֵעָנִי מִשְּׁמוֹ לֹא תֵחָתִּי
בִּנְכוֹחוֹת שֵׂכֶל, בִּשְׁאָט נֶפֶשׁ תִּתְקַלָּסִי
גַּם בֵּאלֹהִים כְּחַשְׁתְּ וַחֲכָמָיו לֹא תַחְשׁוֹבִי
אָב וָאֵם הֵקַלּוֹת קוֹל הוֹרִים לֹא תִשְׁמָעִי
וַתְּכַחֲשִׁי עַיִן רוֹאָה, גַּם אֹזֶן שׁוֹמָעַת.

נוטלת התחנית בחרי אף

אֲהָהּ זֶרַע שֶׁקֶר! אֲהָהּ בַּת הַמִתְעַתֵּעַ!
אִם כֹּה נֶעֱקַשׁ לִבֵּךְ אֲהָהּ פָּרָה סוֹרָרֶת!
לָמָּה זֶּה לָּךְ חֶלְדֵּךְ, וּמַה לָּךְ חַיִּים אֵלֶּה! —
מוּתִי! אוֹ עִם הָעִקֵּשׁ מָוֶת הִתְפַּתָּלִי —
הֵרוֹעִי בַּרְזֶל, וּנְחֹשֶׁת קָלָל הֵרָכִי!
אֶל לַהַב חֲנִיתִי זוֹ הַמּוֹגִי הִמָּסִּי
מוּתִי עַל יַד הָאֵם, הֶחָלָה וּמְחוֹלֶלֶת!...
מוּתִי עַל יַד הָאֵם, הַשְּׁכוּלָה וּמְשַׁכָּלֶת!...
מוּתִי עַל יַד אֵם, וּלְאָב זָר אוֹתָךְ יָלָדָה.

(אטר"א)

דוקרת החנית אל לב עקשות

מוּתִי עַל יַד אִמֵּךְ בַּת שֶׁקֶר! —. הוֹי אָבְדָה!!! —

נופלת לאחוריה, ועקשות תפרוץ מן המטה ותרוץ על פני החדר ותתן קולה בנאקת חלל.

עקשות הוֹי אֶמֶת אָבִי אָבִי! עָלֶיךָ הוֹרַגְתִּי!...
אָבִי אָבִי אֶמֶת! — הֵן אָמוּתָה בִּשְׁמֶךָ.

נופלת מתה לרגלי אמונה

דומיה ארוכה

אמונה תתעורר ותשב בכבדות, תביט אל החללה, תספוק כפיה.

אמונה הוֹי עַצְמִי וּבְשָׂרִי — הוֹי בִּתִּי וּפְרִי בִטְנִי! —
בבכי רב
הָרִיתִי גַּם הָרַגְתִּי — חַלְתִּי גַּם חוֹלַלְתִּי
הוֹי דַּם הֶחָלָל — דַּם הָעוֹלָל אָז חָזִיתִי —
דַּם חֲלָלִי הָיָה — דַּם עוֹלָלִי זֶה עָתָּה! —
הוֹי! דַּם זַרְעִי דָּם זֶה וּדְמֵי בִתִּי הָהּ! הֲמָה
אֲהָהּ רוּחַ בִּתִּי! הִיא עָלָיו הַמְרַחֶפֶת —
וּבְכוֹר מָוֶת נִצָּב עַל דַּם בִּתִּי הַבְּכִרָתִי
חִיל חֲלָלִים יַחֲלֵנִי — יִרְדֵּנִי גַּם רָעַד
הָהּ! אֵיךְ יָדוּ יָדַי בִּי — כֹּה וָכֹה יִדְּדוּ —.
הוֹי תַּנִּים וִיעֵנִים! רַחֲמָנִיּוֹת אַתֵּנָה!
אִמּוֹת גּוּרֵיכֶן קוּמְנָה! וּלְבָאוֹת גַּם הֵנָּה!
אֶת אֱמוּנָה אַכְזָרִיָּה בּוֹאֶינָה וּרְאֶינָה —
(אמר"א)

עַל אֵם רוֹצַחַת עוֹלָהּ – חֲמוּלָנָה וּבְכֶינָה –
וּבְכוּ עִמָּהּ בֶּכִי, כָּל אֵם לִבְכּוֹת יוֹדַעַת –
וּבְכוּ קִירוֹת בֵּיתִי, כַּסּוּת דִּמְעָה דַּם זָרַע! –
דַּם זַרְעִי שָׁפַכְתִּי, וּבְרֶצַח בִּי, רָצַחְתִּי –

לוקחת החנית לתקעה בלבה — מבטת אל לבה

הָהּ אֵם הֲרַת עִקְּשׁוּת! הוֹי שׁוֹכֶבֶת חֵיק שֶׁקֶר!
עַל דַּם זַרְעוֹ עַל דַּם זַרְעֵךְ – עוֹד חַם הִנֵּהוּ! –
גַּם דָּמֵךְ דַּם־הָאֵם, בַּחֲנִיתֵךְ זוֹ הַגִּירִי!!

החנית נופלת ארצה מרפיון ידיה ותתיפח

הֵן «חָטָאת בִּבְלִי דָעַת» אֵלַי אָמַר שֵׂכֶל –.
הִתְעוּנִי רִמּוּנִי – וּבְעָקְבָה הִכְשִׁילוּנִי
שׂוּם אֱמֶת בַּבּוֹר, וּשְׁבִית שֶׁקֶר אוֹתִי בָיִת.

תספוק כפיה ותרים קולה בבכי

הוֹי צִבְעוֹן מוֹרֶה מַתְעֶה! אֲהָהּ מוֹרֶה מֶמֶר!
שֶׁפֶךְ דָּם וּמְטַר דִּמְעָה בֵּית הוֹרַי מִלֵּאתָ
אוֹן עֳנִי, רֵישׁ וּמַחְסוֹר, בֵּית אָבִי הֵבֵאתָ
וּנְשִׂיא אֵל וַאֲנָשִׁים, אֶל בּוֹר עָמוֹק הוֹרַדְתָּ.
יִבְזוּי לֵב אָדָם לִמְרוֹם בֵּית אָבִי יָעַדְתָּ
יְדֵי אֱמוּנָה בְּדָם הוֹי צִבְעוֹן! צָבַעְתָּ
דוֹדֵי אִישׁ זָר, וּדְמֵי זַרְעָהּ, אוֹתָהּ הִשְׂבַּעְתָּ
וּבְאָדוֹם זֶה עֵינֶיהָ גַּם לְחֶיָהּ כָּחַלְתָּ

(אמו״א)

אֱמוּנָה הַיְפֵה־פִיָּה כָּרָאִי נִבַּלְתָּ
אֱמוּנָה הַזַּכָּה אַךְ בְּשַׁחַת טֻבַּלְתְּ
וּדְמֵי בִתִּי אֵלֶּה, וּלְעֵינַי עוֹד יָזוּבוּ
וּפַלְגֵי מֵי עֵינַי, בָּם יִתְעָרְבוּ, יָשׁוּבוּ
יִהְיוּ עַל רֹאשׁ צִבְעוֹן, עַל קָדְקֳדוֹ יֵרֵדוּ
עִמּוֹ סִכְלוּת וּמִרְמָה, כָּמוֹנִי יֹאבֵדוּ!

שכל שב מן העיר ובא לחדר אמונה

שכל בתמהון מַה זֶּה תִּבְכִּי אֱמוּנָה, בִּבְכִי מַר תָּהִימִי –!?
מָה אָדוֹם לִלְבוּשֵׁךְ, מָה הַדָּם בִּכְנָפַיִךְ!?
וּמַה נֵּשֶׁק בַּרְזֶל זֶה – וּבַדָּם מָשׁוּחַ!?

מבים אל עקשות

דָּהּ מִי הוּא זֶה חָלָל – הוֹי הַאֶת עִקְשׁוּת אֶרְאֶ? –

נזור לאחוריו

אמונה דָּהּ בִּתִּי עִקְשׁוּת הִיא, אֶמֶשׁ חַיָּה רָאִיתָ
עֲקַלְקַלּוֹת וּקְשִׁי לִבָּהּ אַתָּה חָזִיתָ
וּבְהַמְרוֹתָהּ וּבְהַעֲוֹתָהּ לָנָה עֵינֶךָ
זֶה עַתָּה כִּי שַׁבְתִּי, מִן הַמַּרְאֶה כִּי בָאתִי
וַתְּקַשׁ לֵב לַאֲמִין זֹאת – לַשָּׁוְא לָהּ קָרָאתִי
עַד שֶׁעָשִׂיתִי הָהּ! אֲשֶׁר רוֹאֶה הִנְּךָ –

שכל נגש אליה הָהּ אֱמוּנָה עַזָּה! אַךְ זֶה דַּרְכֵּךְ לָךְ כֶּסֶל
חִישׁ מַהֵר לִשְׁפָּךְ־דָּם, רֶגַע לִרְצוֹחַ רֶצַח

(אמר"א)

אִם אִישׁ אִם עָם כֻּלּוֹ אִם זָקֵן אִם גַּם יָלֶד
כָּל מָאֵן הַאֲמֵן אַף הַדָּבָר אֵין בּוֹ אֹמֶן
אֶת נַפְשׁוֹ לָךְ יִתֵּן, כֹּפֶר אֱמוּנָיו סֶלָה
וּבָזֹאת לֹא צָדַקְתְּ, גַּם הִרְבֵּית לִפְעוֹל אָוֶן
לוּ מֵאָז לְאֱמֶת הָיִית לֹא עָשִׂית כָּאֵלֶּה.
אִישׁ עַל אֵמוּן לִבּוֹ, לֹא יָמוּת גַּם לֹא יְחִי
כִּי לֹא בִידֵי אִישׁ, מַשְׂכִּיּוֹת לִבּוֹ נִתָּנוּ
כִּי נֹאמַר לוֹ כֹּה הַאֲמֵן, כֹּה וָכֹה הָבִינָה
אֵין אוֹנֵס לַלֵּב, וּכְלָיוֹת לֹא תֵאָנַסְפְנָה
מֵעָקַת רֶשַׁע לֹא יַהֲפוֹךְ דֵּעוֹתָיו גָּבֶר
אֲבָל חַכּוֹת לוֹ טוֹב, עַד יִלְמַד יַכִּיר דַּעַת
עַד יָשִׁיב אֶל לִבּוֹ, וּלְבָבוֹ יָבִין צֶדֶק.
אֶפֶס בַּפַּעַם הַזֹּאת חַטָּאתֵךְ לֹא רַבָּה
כִּי אֵין מַרְפֵּא לִפְתַלְתּוֹל, וּלְעִקְּשֵׁי לֵב יֶשַׁע
וּלְנֶעֱקַשׁ דֶּרֶךְ אֵין תִּקְוָה, עַד יוֹם הַמָּוְתָה.
יֵשׁ עֵצָה וּתְרוּפָה נֶגֶד כָּל רָעוֹת גֶּבֶר
וּלְלֵב הוֹלֵךְ מַעֲקַשִּׁים, רוֹפֵא וּצְרִי אָיִן!

עַתָּה אֱמוּנָה הִנָּחֲמִי וּלְנַחֲמֵךְ בָּאתִי
שִׁכְחִי אִישֵׁךְ שֶׁקֶר, וּנְשִׁי גַּם כָּל מַעֲשָׂיו
גַּם שִׂיחוֹ גַּם שִׂיגוֹ, וּדְבָרָיו אַל תִּזְכּוֹרִי
שִׁכְחִי גַּם בִּתֵּךְ, מוֹתָהּ טוֹב לָךְ מֵחַיֶּיהָ

עַתָּה כִּי אֵינֶנָּה, עֲצָתִי אֲחַדֵּשָׁה
עַתָּה הִיא תָקוּם וּתְהִי כֵן עוֹלָם עוֹמֶדֶת
מַהֵר יָבֹא לְךָ הָאָדוֹן, נַפְשֶׁךָ בִּקְשַׁתְהוּ
אֱמֶת יִשָּׂאֵךְ, וּתְהִי נִשָּׂאָה בָּאָרֶץ
אֲבָל חַכִּי עוֹד רֶגַע, עוֹד יוֹם לִי יַחֲלִי
כִּי גַם כָּל בֵּית אָבִיךְ, אֲנִי לִרְפּוֹא הוֹאַלְתִּי
כִּלְמוּדֵי צִבְעוֹן כַּחֲנִיכֵי מִרְמָה רֵעֵהוּ
לֹא בִגְדוֹלוֹת מַבְהִילוֹת וּכְצִבְעוֹן וָשֶׁקֶר
כִּי בִקְטַנּוֹת וּנְקַלּוֹת, אַךְ מֵישָׁרִים סֶלָה.
וּמְמֻשָּׁכָה הַמַּחֲלָה מִמְּשׁוֹךְ הַתּוֹחֶלֶת
כַּאֲשֶׁר הָיְתָה עַד כֹּה לֹא עוֹד תִּהְיֶה כֵן עָתָּה.

יֹאמְרוּ נָא חַבְרֵי צִבְעוֹן וַאֲחֵי מִרְמָה יַחַד כה)
יֹאמְרוּ נָא עַל מָה הֻכּוּ וּמָה הוּא חֶטְאָמוֹ
כִּי יוֹסִיפוּ סָרָה בַּאֲשֶׁר זֹאת לֹא יָדָעוּ ?
עַד כִּי דַוָּי כָּל לֵבָב וּלְכָל רֹאשׁ אַךְ חֳלִי
וּבְלֹא דַעַת עַל מֶה חָלוּ, עַל מַה נֶאֱנָשׁוּ
עַל כֵּן שָׁבוּ עַל עֲוֹנָם לַחֲטוֹא הוֹסִיפוּ
גַּם אֵיךְ תִּרְפּוֹא מַחֲלָתָם עַל כֵּן לֹא יָדָעוּ
לֹא לַחֲבוֹשׁ חַבּוּרָתָם לֹא לָזוּר הַפֶּצַע
וּמַכָּתָם הַטְּרִיָּה לֹא רֻכְּכוּ בַּשָּׁמֶן
כִּי שְׁמֵמוֹת אַרְצָם וּשְׂרֵפַת אֵשׁ כָּל עָרֶיהָ

עַל תַּזְנוּתָם לַהֶבֶל וּמְרַצְּחִים מְלֵאוּהָ.
אָכוֹל זָרִים אַדְמָתָם כִּסְדוֹם הֲפָכוּהָ
עַל אָכְלָם עֹשֶׁק דָּל וּפְרִי אֶבֶן וָאָבֶן
עַל סוֹרֵר וּגְנוֹב וְרֹדֵף שַׁלְמוֹנִים וָשֹׁחַד.
שֶׁבֶת בָּדָד כִּמְלוּנָה וּכְסֻכַּת הַכֶּרֶם
עַל לֹא שָׁפְטוּ יָתוֹם רִיב אַלְמָנָה לֹא רָבוּ.
פִּשְׁעֵי עֲמוֹרָה וּסְדוֹם אֵיךְ לְרַפּוֹא אָמָרוּ
בִּזְבָחִים עוֹלוֹת אֵילִים, אוֹ צוֹמוֹת תַּחְתֵּימוֹ
וּבְדַם הַפָּרִים, אוֹ בִתְפִלּוֹת בָּם הֵמִירוּ
בִּמְרִיא הַשְּׁלָמִים, אוֹ תוֹרָתָם בָּהּ שִׁלֵּמוּ
בִּרְמוֹס חֲצֵרוֹת שַׁדַּי, וּפְרוֹשׂ אֵלָיו כַּפָּיִם
וּפְנֵי אֵל לִרְאוֹת בִּרְאוֹתוֹ דָם עַל יָדָיִם
יָדַיִם מָלְאוּ בֶצַע מִקּוֹנָיו בַּנֶּפֶשׁ.
שָׁם מַתָּנוֹת מַמְרְבִּית וּנְדָבוֹת מִנֶּשֶׁךְ
בִּכְלֵי כַסְפָּם סִגִים, וּבְמַתַּן סָבְאָם מָיִם.
חֹדֶשׁ שַׁבָּת וּמוֹעֵד, שִׂים עָלָיו לָטֹרַח
בִּקְרוֹא מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לַעֲצָרָה וָאָוֶן
לָרִיב מָדוֹן וּמַצָּה וּמַהֲלֻמוֹת רֶשַׁע
קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעוֹ, מִגְּאוֹן גַּבְהוּת וָרַהַב
אֲשֶׁר שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ נִלְאָה לִנְשׂוֹא אוֹתָמוֹ.
כִּי לֹא חֵלֶב דָּם וּבָשָׂר אוֹתוֹ יַשְׂבִּיעוּ
הַאוֹתוֹ הֵם צָמִים, לוֹ יוֹרוּ וִיפַלְלוּהוּ?

(אטו״א)

כִּי הִרְבּוּ תּוֹרָה וּתְפִלָּה צוֹמוֹת וָזָבַח
וּכְאִלּוּ זוֹ חַטָּאתָם כִּי עַד כֹּה מִעֲטוּ
הֵן אוֹתָם שָׂבֵעַ לֹא מֵרֹאשׁ חָפֵץ בָּמוֹ
גַּם לֹא הֵם יִנְהוּ מָזוֹר מִמְּרֵעִים כָּאֵלֶּה.
אֶת זֹאת נָא יַעֲשׂוּ מִפִּשְׁעֵיהֶם אָז יִטְהָרוּ
אִם יִתְרָחֲצוּ מֵרָע, וִיכַבְּסוּ לֵב מֵרֶשַׁע
אִם יָשׁוּבוּ יִזַּכּוּ, יָסִירוּ כָּל רֹעַ
וּמֵהָרַע יֶחְדָּלוּן, אַךְ הֵיטֵב יִלְמָדוּ
לְחָמוֹץ לַיָּתוֹם לָאַלְמָנָה בֵּינֵימוֹ
טוּבָם גַּם רָעָתָם, לֹא לָאֵל אַךְ לָאֵלֶּה
אוֹ אָז בָּרֵר אוֹכַל אִם יַחַד נִוָּכֵחָה
כִּי חֲטָאִים כַּשָּׁנִים יַלְבִּינוּ כַשָּׁלֶג
וּמְאָדָּמִים כַּתּוֹלָע יִתְלַבְּנוּ כַצָּמֶר
לֹא בִדְמֵי עַתּוּדִים, וּתְמוּרָתָם גַּם יָחַד
אַף כִּי בַהֲבָלִים, וּבְרֹב תּוֹעֲבוֹת הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר מִפְּתַיּוּת אִמֵּךְ שָׁמְעָה אָזְנִי לַיְלָה
אֲשֶׁר צִבְעוֹן וָשֶׁקֶר, בָּם אוֹתָם יַהְבִּילוּ.
אֵיךְ בַּאֲשֶׁר שָׂנֵא אֵל, יֹאמְרוּ בָּם לוֹ יֵיטִיבוּ
הֵן כָּל חֵפֶץ אֵל, אַךְ עֲשׂוֹת עִם אָדָם חֶסֶד
לֹא עִמּוֹ, כִּי לֹא חָסֵר לוֹ עַד מָה, חָלִילָה!
לוֹ שׁוֹפְטֵימוֹ יוֹעֲצֵימוֹ נָשׁוּב לִהְיוֹת נַחְנוּ
כִּי יָדַעְנוּ מַכְאוֹבָם, גַּם חֳלָיָם הִכַּרְנוּ
(אמו"א)

גַּם מָזוֹר וּצְרִי לָנוּ, שֶׁמֶן גַּם תַּחְבּשֶׁת
אָז בִּצְדָקָה וּבְמִשְׁפָּט מִכָּל רָע נִפְדֵּמוֹ
כִּי הֵם מִשְׁפָּט עִקְּלוּ וּצְדָקָה עִקְּשׁוּ
זאת הִיא מַחֲלָתָם רוֹפְאֵיהֶם לֹא הִכִּירוּהָ
וּלְמַשְׁחִית עַל כֵּן נֶהְפַּךְ הַמַּרְפֵּא נָתָנוּ.
כֵּן הָפְכוּ גַּם דַּרְכֵיהֶם מִדַּרְכֵי אֱלוֹהַּ
הוּא כֹּל יָצַר יֶאֱהַב, הֵם גַּם יוֹדְעָיו יִשְׂנָאוּ
הוּא אִיד אָדָם לוֹ צַר הֵמָּה לָאֵיד יִשְׂמָחוּ
הוּא פֹּעַל אִישׁ יַבִּיט הֵם פָּעֳלוֹ לֹא יַבִּיטוּ
הוּא חֲדָשׁוֹת גּוֹלֶה הֵם בִּישָׁנוֹת יַשְׂפִּיקוּ
הוּא בִּמְקוֹמוֹ חֶדְוָה הֵם יִתְעַנְּגוּ עַל עֹצֶב —
הוּא חַיִּים וָאוֹר יִתֵּן, הֵם בָּהֶם יָקוּצוּ
הוּא עָדָה אָדָם צַלְמוֹ, הֵם צַלְמָם יִגְאָלוּ
הוּא צַחוֹת דּוֹבֵר וּלְשׁוֹן עִלְּגִים הֵם אָהֵבוּ
הוּא פּוֹתֵחַ מַעְיְנֵי חָכְמָה, הֵם אַךְ יִסְתּוֹמוּ —.

אֲבָל כֶּסֶף סִיגִים לֹא יַעֲשֶׂה צוֹרֵף כֶּלִי
עַד לֹא בַכּוּר יִצְרוֹף וּבְדִילָיו יִבָּדֵלוּ
גַּם רוֹפֵא הָאֻמָּן לֹא לָתֵת רְפֻאוֹת יַגִּיעַ
עַד לֹא מִכָּל חֶלְאָה תִּטְהַר בֶּטֶן וָקֶרֶב —
לֹא יָבוֹא אֱמֶת הֲלוֹם, עַד יִטְהַר הַבַּיִת
עַד סִכְלוּת וּמִרְמָה צֵל קוֹרָתוֹ יֵצֵאוּ

(אמ״א)

עַד יִכֶל שֶׁקֶר רֶגַע כִּדְבַר קוֹל אֱלוֹהַּ
עַד יָסִיר צַחֲנַת צִבְעוֹן אֶל נֵכַר הָאָרֶץ
וִיבַעֵר מַעֲלָלָיו כִּי הֵם שֶׁקֶץ וָחֵרֶם.
אוֹ אָז יָשׁוּב אֱמֶת אֶל נָוֵהוּ אֵלָיךְ
אוֹ אָז יַכִּיר גַּם הָמוֹן טוּב טַעַם וָדַעַת.
כִּי גֵווֹ גַּם נַפְשׁוֹ מִכָּל טֻמְאָה יִטְהָרוּ
נֹעַם אֱמֶת יִטְעָם, מַטְעַמָּיו לוֹ יִנְעָמוּ.
לָכֵן נִצְרִי דַּל פִּיךְ מִכָּל־אַנְשֵׁי הַבָּיִת
אַל יִוָּדַע לָאִישׁ מִכֹּל רָאוּ עֵינַיִךְ
כִּי כֻלָּם נִשְׁחָתוּ כֻּלָּם סָרוּ נֶאֱלָחוּ
וּלְדִבְרֵי חֵן וָטַעַם לֹא יוּכְלוּ יַקְשִׁיבוּ
כִּי כַּמָּוֶת בַּסִּיר שִׁקּוּץ צִבְעוֹן בַּבָּיִת
כִּפְרִיץ חַיּוֹת קוֹלוֹ יָהֳם וּכְהוֹלֵם פָּעַם
עַד שָׁתַם בַּהֲבָלָיו כָּל מִכְרֵה אֹזֶן לָמוֹ
עֲרֵלָה הִיא כִּלְבָבָם לֹא תִשְׁמַע כָּל חֵקֶר.
וַאֲנִי אֶל הַמַּלְכָּה, צִירִים רָצִים שָׁלַחְתִּי
לִזְרוֹחַ מֵעִיר מַלְכוּת, עֲמוֹנָה תוֹפִיַע
וּלְאוֹרָהּ כִּי רַב הוּא, אֲפֵלוֹת חִישׁ תִּבְרַחְנָה
אָז יוֹפַע אַחֲרֶיהָ, גַּם אֱמֶת כַּיָּרֵחַ
וּבֵינֵימוֹ תִּגְהִי גַם אַתְּ, וּכְכוֹכָב נֹגַהּ
וּבֵית אָבִיךְ אָז יָשׁוּב יִפְרַח כִּימֵי קֶדֶם.

(אטו"א)

עבד המון בא

העבד (אל שכל) הֵן אֵלֶיךָ בָּאתִי וּלְבַקֶּשְׁךָ נִלְאֵיתִי
וּלְמַהֶרְךָ שְׁלַחְתִּי אֶל הָמוֹן הַבָּיְתָה
וּלְבַל תִּתְמַהְמֵהַּ חִלָּה הָמוֹן פָּנֶיךָ.

שכל אֱמוֹר לַאֲדוֹנֶיךָ אַל יִפְרוֹץ עָלַי פָּרֶץ
הֵן אֲנִי לַיְלָה זֶה אֶת פָּנָיו כִּי הִלִּיתִי
לָבוֹא לִרְאוֹת פָּנַי וַיִּתֵּן אֵלַי עֹרֶף
וִיחַל עַתָּה פָּנַי – גַּם לִי עֹרֶף כָּמוֹהוּ.

העבד וּבְעָרְפְּךָ זֶה אֹחֵז אִם לֹא תֹאבֶה לָלֶכֶת
וּבֵית הָמוֹן אֲבִיאֶךָ כִּי כֵן צֻוֵּיתִי.

שכל אִם כֵּן לֹא חִלָּה פָּנַי וֶאֱמוֹר כִּי צִוַּנִי
וּבְדַבֶּרְךָ רִאשׁוֹנָה, לָמָּה זֶה שִׁקַּרְתָּ.

העבד כֵּן הוּא תּוֹרַת צִבְעוֹן וַאדוֹנִי אֱמֶת סֶלָה
לִשְׁמוֹר דֶּרֶךְ הַכָּבוֹד לִבְלִי דַבֶּר דֹּפִי
אִם גַּם רָע בִּלְבָבֵנוּ, אַךְ טוֹב עֲלֵי פִינוּ
וּלְכַבֵּד בִּלְשׁוֹנֵנוּ כָּל רָע וּבְלִיַּעַל
שִׂפְתֵי חֵן וּפֶה חָלָק גַּם אֶל מוֹעֵל מָעַל
חֲמָאוֹת יִתֵּן פִינוּ מֵחֵמָה בוֹעֶרֶת
לֵב רָע וּפֶה רַךְ, גַּם לַגַּנָּב בַּמַּחְתֶּרֶת! –

שכל (מסב פניו אל אמונה)

שָׁמַעַתְּ תּוֹרַת אֱמֶת – תּוֹרַת אִישֵׁךְ שֶׁקֶר?

(אמו״א)

גַּם חֹנֶף וַחֲלָקוֹת דֶּרֶךְ כָּבוֹד יִקְרָאוּ
וּלְהַפְרִיד בֵּין פֶּה וָלֵב תּוֹרַת צִבְעוֹן סֶלָה.

אל העבד מַה גַּנָּב בַּמַּחְתֶּרֶת, זֶה מָשָׁל מָשַׁלְתָּ?

העבד אֲבָל בּוֹא נָא אֲדוֹנִי! – וּמְשָׁלִי שָׁם תָּבֶן –.

שכל גַּם פֹּה בַּנְתִּי לוֹ – הַמְצָאתַנִי בַּמַּחְתֶּרֶת?

העבד לוּ אוֹתְךָ שָׁם מְצָאנוּ – כִּי עַתָּה יָדַעְתָּ...!
וַאֲנִי קוֹלְכֶם שָׁמַעְתִּי – וָאוֹדַע בַּבַּיִת
«שִׁמְעוּ קוֹל מַפֵּלָה הֵן גַּנָּבִים עָלֵינוּ!»
וַאֲדוֹנַי מָה עָנוּנִי «אַךְ שֵׁדִים שָׁם בָּאוּ».

שכל אֲבָל מָה הַמַּחְתֶּרֶת וּמַה זֶה גָּנַבְתִּי?

העבד וּמָה הַמְּעָרָה גַּם הָאֶבֶן גַּם הַדֶּלֶת? –
אֵיפֹה הוּא שֶׁקֶר? – הֲלִגְנוֹב נֶפֶשׁ וּלְמֶכֶר! –
הֵן אַתָּה אִישׁ עָרוּם – וַאֲנִי עָרוּם מִמְּךָ
יָדֶיךָ אִישׁ יִגְנוֹבוּ וּלְבָבוֹת מַלְּךָ.

שכל אֲנִי לֹא כַגַּנָּב בָּאתִי וּכְשׁוֹדֵד לַיְלָה
וּלְעֵינֵי שַׁחַר וָשֶׁמֶשׁ הַכֹּל עָשִׂיתִי
זֶה לִרְאוֹת עָלָה מָרוֹם, זֶה לִקְצוֹת שָׁמַיִם –
וּבְעֹז אֱלֹהֵי אֱמֶת – וּבְיַד חַכְמֵי שַׁעַר
הָיָה בַרְזֶל שַׁחַק, אֶבֶן וּנְחוּשָׁה אֵפֶר
כִּי לֹא בִידֵי אִישׁ, אֵיתָנִים אֵלֶּה יִקָּחוּ
(אמו״א)

אַךְ לִפְנֵי אֵל יִסְחוּ כַּגַּלְגַּל לִפְנֵי רוּחַ.

העבד בִּידֵי אִישׁ יֻצָּרוּ וּבְיָדָיו כֵּן נִשְׁבָּרוּ
מַה לָּאֵל עַל פִּי הַמְּעָרָה — רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף!
לִפְתַיּוּת וּלְהָמוֹן הַגֵּד זֹאת כִּי יַאֲמִינוּ.

שכל אַךְ אַתָּה לִי הַגֵּד וּבֶאֱמֶת נָא הַגִּידָה!
הֲטֶרֶם תֵּדַע — כִּי זֶה אֱמֶת הָיָה שָׁמָּה —
וּדְבַר מַלְכוּת אִם כֵּן זֹאת! — הֵן לָהּ כָּל הָאָרֶץ!
גַּם הָמוֹן גַּם בֵּיתוֹ וּמְעָרָתוֹ גַּם יָחַד.
אִישׁ יָבוֹא בִדְבָרָהּ לֹא לוֹ לָבוֹא בַּסָּתֶר
צִיר הַמַּלְכָּה אָנִי! לֹא גַּנָּב בַּמַּחְתָּרֶת.

העבד בצחוק הַחֲרִישָׁה, דּוֹם סֶלָה! — אֲנִי הַכֹּל יָדַעְתִּי —.
דומם וּלְכָה נָא עִמִּי חִישׁ פֶּן יֹאמְרוּ כִּי פָּשַׁעְתִּי
שָׁם אֶת הַכֹּל תַּגִּיד — וַאֲנִי לֹא שָׁמָעְתִּי —

שכל הִגַּדְתִּי שֶׁמֶץ דָּבָר אַף כִּי עֶבֶד אָתָּה
כִּי אֶרְאֶה לִבְּךָ יָשָׁר, לָךְ אֹזֶן שׁוֹמַעַת
וּלְהָמוֹן שָׁם וּכְסִילָיו אַף זֹאת לֹא אוֹדִיעַ
וּבְעוֹד לֹא יִפֶן הַיּוֹם הַכֹּל יִוָּדֵעַ
מִי הוּא גּוֹנֵב נֶפֶשׁ וּמִי בָא בַּמַּחְתָּרֶת.

העבד וַאֲנִי הֵן יָדַעְתִּי כִּי שָׁם הַכֹּל תּוֹדִיעַ
יוֹדִיעוּ אוֹתְךָ דָּבָר — וּפִיךָ יַבִּיעַ

(אמו"א)

וּמַהֵר קוּם וָלֵךְ! לֹא עוֹד אוּכַל אַרְגִּיעַ.

שכל עֶבֶד הָמוֹן אַתָּה וּמִלָּתוֹ עַל פִּיךָ – .
בלכתו

מסב פניו אל אמונה

הֵרָגְעִי וָדֹמִּי! וִישׁוּעַת אֵל עִמָּנוּ!
חַכְמֵי לֵב אִתָּנוּ הַמַּלְכָּה אָחוֹת לָנוּ!

העבד אוחזו בידו לבל יברח

העבד בֵּינְךָ וּבֵין אֱמוּנָה גַּם סוֹד וּדְבַר סָתֶר – ? .
וַאֲנִי גַם זֹאת אָבִינָה – עָמוֹק עָמוֹק סֶלָה!

שכל לֹא אַתָּה תֵדַע מִי אֱמוּנָה וּמִי אָנִי – .
אַךְ אָמְנָם כִּי בֵינֵינוּ כָּל סוֹד וּדְבַר סָתֶר
כָּל רָחוֹק מִמֶּנִּי, כָּל עָמוֹק עָמוֹק סֶלָה – .
גַּם הַרְפֵּנִי וּלְכָה אַחֲרַי כִּי לֹא אֶבְרָחָה
לוּ מָוֶת תּוֹלִיכֵנִי נוּס לֹא יַצִּילֵנִי!

העבד וּבְאֶגְרוֹף הוֹדַעְתִּיךָ, לוּ לָנוּס נִסִּיתָ
וּמַקְלִי זֶה מַה יַּגִּיד – ? נוּס אָז תֵּדָעֵהוּ!
מַלְמַד בָּקָר הוּא לִי אֶל כָּל מָאֵן לָלֶכֶת –
גַּם יוֹצִיא סוֹד מִקֶּרֶב אִישׁ, מִפִּיו כָּל סָתֶר –
וִינַקֵּהוּ מֵחֵטְא וִיכַבְּסֵהוּ כַּנָּתֶר.

שכל אל נפשו בטרם יצא

הַמְעַט מִבֵּית הָמוֹן אֲשֶׁר הֵם הֶקְלוּנִי
כִּי גַם עַבְדֵיהֶם כִּי שָׁלְחוּ וַיְחָרְפוּנִי

(אמו״א)

וּלְבֵיתוֹ עוֹד אוּבַל לַחֲרָפוֹת וּלְעַצֶּבֶת –
טוֹב לִי רָעוֹת עוֹד אֶשָּׂא, כָּהֵנָּה נָשָׂאתִי!
אִם אַךְ אֶת אֲדוֹנֵינוּ אֶת אֱמֶת מָצָאתִי
אֶת אֱמֶת מָצָאתִי! – אֵלֵךְ אִם גַּם לַמָּוֶת! –

יוצאים

מחזה יא.

בית המון

המון ופתיות צבעון מרמה וסכלות.

ושכל בא אחוז בידי העבד.

העבד הֵא לָכֶם צֵידִי! צִפּוֹר הַיּוֹדֵעַ צָיִד.

שכל עומד ומהרהר

המון עַתָּה זֶה תִּרְאֵנִי וּשְׁלוֹמִי לֹא תִדְרוֹשָׁה?

שכל אַךְ לִשְׁאוֹל לִשְׁלוֹמְכֶם הֵן אֶמֶשׁ הֲלוֹם בָּאתִי
רַק אַתֶּם לֹא אֲבִיתֶם אַף שׂוּם עָלַי עָיִן
עַתָּה אֵין שָׁלוֹם! – כִּי אִם חָמָס שֹׁד וָרֶצַח!

מרמה מכה את שכל על הלחי

מרמה הוֹי גַּנָּב גּוֹנֵב נֶפֶשׁ! קוֹרֵא «שֹׁד וָרֶצַח»
כֵּן דֶּרֶךְ כָּל שׁוֹדֵד לִקְרוֹא לִפְנֵי רוֹדְפֵהוּ.

(אמו״א)

פתיות כֵּן הוּא

שכל מִי גָנַב הַנֶּפֶשׁ הַאֲנִי אִם אָתָּה? —

מרמה מכהו שנית
הֵן שָׁנִיתִי לְךָ עַתָּה, כִּי תִשְׁנֶה אִוֶּלֶת.

צבעון אוחז בזקן שכל
הֲגַם לִי תְכַחֵשׁ? וַאֲנִי אֲנִי רָאִיתִי!
הַיּוֹם וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ, וַאֲנִי גַּם הַמָּיְמָה
אַחַר עָלָה הַשַּׁחַר וַאֲנִי מִן הַמַּיִם
וָאַעַל הָהָרָה עֵת הַתְּפִלָּה לָדַעַת
וָאֶשָּׂא עֵינַי הַכֵּהוֹת מְתוֹרַת לַיְלָה
וּלְמֵרָחוֹק הִבַּטְתִּי אַף כִּי לֹא נִסִּיתִי
מֵאַרְבַּע אַמּוֹת לִרְאוֹת, סָבִיב לִי וָחוּצָה
פֶּן אִשָּׁה אוֹ כָל טָמֵא, שָׁם עֵינַי תְּפַגּוֹשְׁנָה
וָאֵרֶא לַהֲקַת אִישִׁים וַעֲלֵיהֶם גַּם אָתָּה
תוֹמְכִים בִּידֵי שֶׁקֶר יוֹלִיכוּהוּ הָעִירָה.
הַמְעַט כַּחֵשׁ בִּפְלַגּוֹת־אֵל חֶבְיוֹן שָׁמַיִם
וּתְכַחֵשׁ גַּם שֶׁקֶר, וּתְנַקֵּר גַּם עֵינַיִם.

שכל מַה לָּכֶם וּלְשֶׁקֶר? אִם אֱמֶת פֹּה הִשְׁאַרְתִּי.

מרמה מַה לָּנוּ וּלְשֶׁקֶר?! הֲלֹא עוּל יָדַעְתָּ
כִּי לָנוּ הוּא וּבְאוֹרְחָתֵנוּ בָּא אִתָּנוּ
וּמֵעִם אָבִיו דִמְיוֹן הֵן אוֹתוֹ עָרַבְתִּי
(אמו״א)

וַאֲנִי תָמִים אֵלֵךְ תֹּם וָיֹשֶׁר אֶצּוֹרָה
אַף כִּי מוֹצָא פִּי לְתֻמִּימִים, תָּמִיד אֶשְׁמוֹרָה.
וּמִי יוֹתֵר תֻּמָּתִי יוֹדֵעַ מִמְּךָ ?

פתיות כֵּן הוּא

המון דִּמְיוֹן גַּם רֵעִי, כִּכְבָר לְךָ הוֹדַעְתִּי.
צבעון גַּם אֲנִי מֵעִם אֱמֶת אֶת שֶׁקֶר עָרַבְתִּי
לַהֲבִיאוֹ הַמְּעָרָה, וִיבַקְשֻׁהוּ מִמֶּנִּי
וּלְכַחֵד אָז לֹא אוּכַל כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ
וּכְפִי כֵּן לִבִּי הֲלֹא אַךְ אַתָּה יָדַעְתָּ
אַף כִּי לִפְנֵי אֱמֶת הַשָּׂר, שָׂנֵא כָּל כַּחַשׁ.
שכל אִם יִשְׁאָלְךָ אֱמֶת אֱמוֹר אִתִּי הוּא שֶׁקֶר
הַשַּׁעְרָה הֶעֱלִיתִיהוּ וִיבַקְשֻׁהוּ שָׁמָּה.
סכלות וּמִי הִגִּיד לְךָ כִּי בַּמְּעָרָה פֹּה הִנֵּהוּ
וּלְכַסּוֹת הַדָּבָר אָז כֻּלָּנוּ נִשְׁבַּעְנוּ ?
שכל אֱלֹהִים הַגּוֹלֶה עֵינַי לִרְאוֹת מַעֲשֵׂהוּ
מִמַּעַל לִגְבוֹהַּ רוּם מִתַּחַת לָעֹמֶק.
צבעון וּמִצְוַת הַשָּׂר אֱמֶת נוֹתֵן דָּת עָבַרְתָּ
אָמַר לִסְגּוֹר עַל שֶׁקֶר בַּל יֵצֵא הַחוּצָה
לִגְדּוֹר בַּעֲדוֹ צֵאתוֹ גַּם לִשְׁמוֹר פִּתְחֵי פִּיהוּ
וּבַל אִישׁ יִרְאֵהוּ — וַתַּעֲלֵהוּ הַשַּׁעַר.

(אמו"א)

שכל וֵאלֹהִים הוּא דִּבֶּר, לָאִישׁ מִזֶּה הֶעֱלֵיתִי:
«בַּחוּץ יָרֹן תָּמִיד וּבְפִתְחֵי הָעֵינָיִם
«וּלְמִקְצֵה הָאָרֶץ עַד לִקְצוֹת הַשָּׁמָיִם
«וּפָתַח אֶת פִּיהוּ אֶל אָזְנֵי כָּל שׁוֹמֵעַ
«אִישׁ וָאִישׁ יִרְאֵהוּ בַּשְּׁעָרִים יְוַדֵּעַ!»

סכלות אוֹי נָא לָנוּ אוֹיָה! הֵן כֻּלָּנוּ אָבָדְנוּ:
תספוק כף
וּפְלָאִים יָרַדְנוּ, בַּעֲלוֹת אֱמֶת הַשַּׁעַר –

המון מַה זֶּה חָרְדָה סִכְלוּת וַתִּסְפּוֹק אֶת כַּפֶּיהָ?

מרמה הִיא חָרְדָה לֵאמֹר עַתָּה לֶאֱמֶת יֹאמַר שֶׂכֶל
וּלְמַעַן הִתְגּוֹלֵל גַּם הִתְנַפֵּל עָלֵינוּ
(וּלְתִתֵּנוּ מוֹרְדֵי מַלְכוּת וּלְהַאֲבִידֵנוּ)
כִּי נַחְנוּ זֶה הוֹצֵאנוּ מִן הַמְּעָרָה שֶׁקֶר
וּמִיָּד שִׁלַּחְנוּ חָפְשִׁי אֶת אִישׁ חֶרְמֵהוּ
עוֹד שַׁחַת הֶעֱמַקְנוּ וַנַּעֲלֵהוּ הַשַּׁעַר.

שכל הֲכִי שִׁמְךָ מִרְמָה קָרָאוּ וַתִּרְמֵהוּ? – ׃
הֲלֹא פֹּה אִתְּכֶם אֱמֶת, וּקְרָאוּהוּ הֵנָּה
(מַדּוּעַ זֶה אַךְ הוּא, יַסְתִּיר פָּנִים מִמֶּנִּי –)
וַאֲנִי לוֹ אַגִּידָה וּלְעֵינֵיכֶם אוֹכִיחָה
כִּי חַכְמֵי לֵב הַמְּעָרָה בֵּאלֹהִים פָּתָחוּ
וַיּוֹצִיאוּ הָאִישׁ אֲשֶׁר שְׁמוֹ הוּא שָׂטָה –
וּמִי יִתְאַנֶּה לָכֶם עוֹד וֶאֱמֶת שַׂר אָרֶץ.

(אמו"א)

מרמה הֵן אֱמֶת אֵינֶנּוּ פֹּה בֵּית צִבְעוֹן עוֹדֶנּוּ.

פתיות בחזר לב שכחה כי עצתה אז לצבעון לא קמה,
על כן יראה פן תשמע אמונה דברי מרמה אלה.

פתיות הֵן יֶשְׁנוֹ פֹה עִמָּנוּ! וּכְבָר שָׁב הַלַּיְלָה
גַּם בָּא אֶל אֱמוּנָה לִפְנוֹת בֹּקֶר הֶחָדְרָה.

סכלות הֵן אֲנִי וְתַהֲלָה בֵּית צִבְעוֹן כָּל הַלָּיִל
עִם אֱמֶת יָשַׁבְנוּ, גַּם יַחְדָּו הִתְעַלַּפְנוּ.

שכל הבין כי דבר הוא

וּמִי אֵיפוֹא הוּא לַחֲדַר אֱמוּנָה בָּא בַבֹּקֶר? —

צבעון מַה לָּךְ כִּי תַחְקוֹר זֹאת כִּי תִדְרוֹשׁ כֹּל לָדַעַת
וַתּוֹרֵד חִקְרֵי לִבֵּךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ
בֵּין אִישׁ וּלְבֵין אִשְׁתּוֹ תִּשְׁאַל מִי מָה וָאָנֶה?
הֲכִי נָכוֹן הוּא לַזָּר לַחֲקוֹר מַה בֵּינֵימוֹ
דִּבְרֵי זִמָּה הֵמָּה וּמְזִמּוֹתַי מִטֻּמְאַת
וּטְהָר לֵב וּטְהָר רוּחַ, יָדַעַתְּ כִּי אָנִי!

סכלות אֲנִי אֲשֶׁר יָדַעְתִּי הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי
וּפְתַיּוּת הֲלֹא גַם תֵּדַע אֲשֶׁר אָמָרָה.

פתיות כֵּן הוּא. כֵּן דִּבְּרָה סִכְלוּת כֵּנִים גַּם דִּבַּרְתִּי

שכל הֲגַם פֹּה יִהְיֶה אִישׁ וִיהִי אָז הוּא גַּם שָׁמָּה?

המון אֲבָל יֵשְׁכֹּל הָשֵׁב הָאִישׁ שֶׁקֶר גְּנָבַתְּ

זָן הוּא אֵינֶנּוּ פֹּה, וּכְבָר הֲבֵאתוֹ שָׁמָּה –
וַאֲנִי אֶסְלַח לָךְ דַּלְתֵי הַמְּעָרָה שִׁבַּרְתָּ
וַאֲסִיר חֲתָנִי אֱמֶת, זֶה לַיְלָה הִתַּרְתָּ.

שכל חַי הָמוֹן! כִּי לֹא אֶת שֶׁקֶר, כִּי לֹא גָנָבְתִּי
גַּם הַדֶּלֶת בַּמְּעָרָה לֹא אֲנִי שִׁבַּרְתִּי
וַאֲסִיר הַשָּׂר אֱמֶת לֹא מֵעוֹדִי הִתַּרְתִּי
וּלְהַתִּיר אֲסִיר שֶׁקֶר אֲנִי אַךְ מִהַרְתִּי.

סכלות עַוָּל! הֵן אֶת חֲמָסֵנוּ אַתָּה יָדָעְתָּ –
כִּי אֶת מִי גָנַבְתָּ הֲלֹא לִבְּךָ יוֹדֵעַ
וּכְבָר לָךְ נוֹדָע, כִּי לֵב מֵבִין לִי כָמוֹךָ –

המון מַה זֶּה עָנָה שֵׂכֶל וּמַה סִּכְלוּת עֲנָתְהוּ?

מרמה בערמה הֵם יֹאמְרוּ כִּי לֹא אַךְ שֶׁקֶר כִּי גַם לִבֵּנוּ
גָּנוּב אִתּוֹ מֵאָז וּמֵרֵאשִׁית בּוֹאֵהוּ
וַיִּקַּח אֶת אֱמוּנָה לַשָּׂר אֱמֶת אֵשֶׁת
וַיַּתֵּר מָסֹרֶת שֶׁקֶר, לָהּ אָז אֲסַרְנוּ.

שכל מִי גָנַב אָז לִבּוֹת? – הֲלֹא אַתֶּם לִבֵּנוּ!
וּלְבָבוֹת לִגְנוֹב מִי יוֹתֵר יָדַע מִמֶּךָּ
הֲלֹא גַם רֶגַע זֶה לֵב הָמוֹן הֵן גָּנָבְתָּ
אַתָּה יָדַעְתָּ מַה סִּכְלוּת וַאֲנִי נִדְבַּרְנוּ –

מרמה מכהו שלישית הֵן עַתָּה זֶה שִׁלַּשְׁתָּ וַאֲשַׁלֵּשׁ גַּם אָנִי.

(אמו"א)

שכל הֵן זֶה שָׁלֹש הִכִּיתַנִי רָשָׁע! עַל יָשָׁר
וּבְכַף יָד תַּעֲנֵנִי כִּי אֶשְׁאָלְךָ עַל פֶּשַׁע
הַיּוֹם אַתָּה מֻכֶּה שֶׁבַע, עַל תֹּךְ וָרֶשַׁע.
הַיּוֹם יֵדַע הָמוֹן מִי הוּא זֶה וּמִי הֵמָּה
עֲכָרוּ בְרְמִיָּה בֵּיתוֹ וּבִתּוֹ גַּם יָחַד
וַאֲסִיר הַבּוֹר אָשִׁיב, עֵת שׁוֹבָבִים יָשׁוּבוּ
וּלְקַדְמָתוֹ אָז יָשׁוּב גַּם בֵּית הָמוֹן סֶלָה.

סכלות אל מרמה בלחש ובחרדה

אַלְלַי לָנוּ מִרְמָה! הֵן כֻּלָּנוּ נֹאבֵדָה
אוּלַי קָרָא שֵׂכֶל לַמַּלְכָּה לָבוֹא הֵנָּה
עִם הַמַּלְכָּה כִּי תָבוֹא מִי זֶה יָקוּם לָנוּ
הֲלֹא מַלְכָּה הִיא הֲלֹא אַלְקוּם עִמָּהּ נֶצַח. (ט)

המון וּמַה זֶה שֵׁנִית סִכְלוּת חָרְדָה גַּם נִבְהָלָה
וּמַה תִּירָא הַמַּלְכָּה אִם גַּם תָּבוֹא הֵנָּה?

מרמה חֲרָדָה אַחַת הִיא כָּרִאשׁוֹנָה כֵּן עַתָּה
פֶּן יִתְאַנֶּה לָנוּ שֵׂכֶל, יֹאמַר כִּי נַחְנוּ
לַמְרוֹת פִּי הַמַּלְכָּה שֶׁקֶר אוֹיְבָהּ שְׁלָחְנוּ
וּמִי יָקוּם לָנוּ עִמָּהּ הֵן הִיא שַׁלֶּטֶת.
וּמַה זֶּה לַשָּׁוְא נוֹסִיף עוֹד דַּבֵּר עִם שֵׂכֶל?
הֵן אֶת שֶׁקֶר, יֹאמַר, כִּי לֹא יָשִׁיב אֵלֵינוּ
אִם יֹאבֶה יֹאמַר לָנוּ כִּי לֹא הוּא גְּנָבָהוּ

וּפַעַם עוֹד יֹאמַר, הַגַּנּוּב לֹא הוּא שָׁקֶר
וְנִדַּבֵּר עוֹד עִמּוֹ, אֲזַי גַּם אֱמֶת יְהִי
וּשְׁאַלְנוּהוּ שָׁאוֹל: הֲלֹא אֱמֶת אִתָּנוּ
יוֹסִיף אוּלַי עוֹד כַּחֵשׁ, כִּי הַלָּז הוּא שֶׁקֶר
וִיהִי שֶׁקֶר כִּדְבָרוֹ אֱמֶת, וְאֱמֶת שָׁקֶר
וּבְפִיו הֲלֹא יַעֲמִיד שֶׁמֶשׁ וִיסוֹבֵב אָרֶץ
וּבֵין כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם יָשִׂים מַהֲלָכֵנוּ
וּמְלֹא אֲרָצוֹת יִבְרָא מִלְּעֵמַת רַגְלֵינוּ.

צבעון יתקע אצבעותיו לתוך אזניו
וּכְזָבִים אֵלֶּה לֹא יִתָּכֵן לִי לִשְׁמוֹעַ
פֶּן בִּמְצוּדָתָם זוֹ גַּם אֶת לִבִּי יִלְכּוֹדוּ
כַּנְּבוֹנִים בֵּין הַבָּנִים כַּצִּפּוֹר יָצוּדוּ.

המון וּמָה אִם גַּם אֶשְׁמַע וּנְכוֹנוֹת לֹא אֵדָעָה
וַאֲנִי גַּם דִּבְרֵי הַמּוֹרֶה תָּמִיד אָבִינָה
וּדְבַר שֵׂכֶל גַּם עַל שֶׁקֶר לֹא אֵדַע אָנִי.

סכלות מִי זֶה לֹא יֵדַע כִּי לֹא מִדַּעַת נִבְעַרְתִּי
וּכְבָר לֹא אֵדַע לַעֲנוֹת מִי אֱמֶת מִי שָׁקֶר.

פתיות כֵּן הוּא. וּכְבָר הִתְעַנִּי זֶה שֵׂכֶל גַּם אָנִי
אִם גַּם דַּרְכִּי מֵאָז לִבְלִי הַאֲמֵן כָּל שִׂיחַ.

העבד גַּם אֵלַי דִּבֶּר כָּכָה עַל אֱמֶת עַל שֶׁקֶר
(אמו"א)

כֵּן כַּאֲשֶׁר דּוֹבֵר אֵלָיו פִּי מִרְמָה זֶה עָתָּה.
יִמַּה מִלִּים נַחְקוֹרָה עִם אִישׁ גֵּר וָעֵקֶר
וּשְׁפִיטִים בִּשְׁבָטִים הֵן טוֹבִים מִכָּל חֵקֶר.

מרמה אֲנִי לֹא בִשְׁבָטִים אָבוֹא אֵלֶיךָ שֵׂכֶל.
הֵן אַחֶרֶת לִי, וּבְעַד שֶׁקֶר לְךָ אֶתְּנֶנָּה
הַיְקָרָה מִכָּל חֶמְדָּה מִכָּל טוּב בָּאָרֶץ.
אִם שׁוּב תָּשִׁיב לָנוּ הָאִישׁ שֶׁקֶר לָקַחְתָּ
דַּע שֵׂכֶל! מַה בַּעֲדוֹ לְךָ אֶתְּנָה – רָב כָּסֶף!

שכל הֲלֹא אַתָּה מִרְמָה הֵן כָּמוֹנִי יָדָעְתָּ
כִּי הָאִישׁ מִן הַמְּעָרָה הוֹצִיאוֹ אֶל לַיְלָה
יָקָר הוּא לָנוּ מִכָּל הַיָּקָר בְּחָלֶד
וּלְנוֹתֵן בַּעֲדוֹ כָּל הוֹנוֹ אַךְ בּוֹז נָבוּזָה
וּבְעַד יָקָר מֵחַיִּים מַה קַּחַת נוּכָלָה
אִם אָמְנָם מִרְמָה! כִּי כֵן תִּתֵּן לִי גַם אַתָּה
הַיָּקָר לְךָ וּלְרֵעֶיךָ מֵחַיֵּי נֶפֶשׁ
כִּי כֶסֶף תִּכְסוֹפוּ עַד כָּמוֹהוּ תֶחֱרוּ
וּבְעַד קִנְיַן כֶּסֶף גַּם חַיֵּיכֶם תִּמְכּוֹרוּ
וּקְשִׁיטוֹתָיו עוֹד תְּלַקֵּטוּן עַל שַׁעֲרֵי מָוֶת
אֶת הַכִּים בּוֹ תַּלְעִיטוּן וּשְׁאֵרְכֶם תַּעְכּוֹרוּ
וּבְשַׂרְכֶם גַּם עוֹרְכֶם עָלָיו יִכְלוּ מֵרְאִי
וַאֲכָלְכֶם פֹּה הַכֶּסֶף לִפְנֵי עָשׁ בַּקָּבֶר.

(אמו"א)

(וּכְבוֹא שָׁם עַצְמוֹתֵיכֶם גַּם הוּא פֹּה יֵאָכֵל
וּבְכָל פֶּה וּמַלְקוֹחַ וּבְכָל שֵׁן וָלוֹעַ
אֲשֶׁר בַּכֶּסֶף זֶה תִּשְׁכּוּ עַתָּה אוֹתָמוֹ) .
אַף כִּי תֵדְעוּ רָב עוֹלוֹת וּרְמִיּוֹת תִּפְעָלוּ
גַּם כַּמָּה תִיגְעוּ עַד אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ
עַד אֲשֶׁר תְּאֶגְּרוּ אֲגוֹרוֹתֵיכֶם אֵלֶּה .
אוּלָם יָדַעְתָּ אִם אִישׁ זֶה אַסְגִּיר אֵלֶיךָ
כֶּסֶף אַחֵר יָבוֹא לָךְ בִּמְחִירוֹ נָתַתָּ ;
וּבְשַׁלְּחִי אוֹתוֹ עַתָּה לַחָפְשִׁי בָּאָרֶץ
מְאוֹרוֹ כִּי רַב הוּא , כַּצֵּל יִבְרַח הוֹנֶךָ
וּנְכָלֶיךָ יִכְלוּ , כִּי צָפוּי מַצְפּוּנֶךָ —
עַל כֵּן תִּתֵּן בּוֹ גַּם כֶּסֶף מַחְמַד עֵינֶיךָ .

המון וּמַה נַּעֲשֶׂה לָאִישׁ הַזֶּה צִבְעוֹן ! נָא עוּצָה
וּכְבָר גַּם בִּדְבָרָיו , מִבְּלִי הָבִין , אָקוּצָה .

צבעון ביד על זקן

אֲנִי אַךְ תּוֹרָתִי הֲלֹא אוּכַל אַגִּידָה
וּמֵעוֹדִי כָּל שׁוֹמְעֶיהָ מִפִּי אִשְּׁרוּנִי ,
כֵּן גַּם עַתָּה אוֹרֶה אוֹרֶה אָדִין אָדִינָה
וַאֲנִי אָבִין זֹאת אֶת כֻּלְּכֶם כַּאֲשֶׁר אָבִינָה .

כַּאֲשֶׁר עָשָׂה שֶׂכֶל כֵּן יֵעָשֶׂה לוֹ עַתָּה
וִישַׁלֵּם וּבְנַפְשׁוֹ הַגְּנֵבָה הַזֹּאת לָנוּ
(אמו״א)

וּבַמְּעָרָה זוֹ יוּשָׂם, בִּמְקוֹם יָשַׁב שֶׁקֶר
וּבְזִקִּים יִשָּׁמֵר וּבְכַבְלֵי בַרְזֶל שָׁמָּה
תַּחַת מִשְׁמַר בַּרְזֶל רֵעָיו עִמּוֹ שִׁבְּרוּ
וּלְגוֹאֲלֵי דַּם שֶׁקֶר, סִכְלוּת וּמִרְמָה יַחַד
אוֹתוֹ נִמְסוֹרָה, וִיכַלְכְּלוּהוּ הֵמָּה לֶחֶם
וּבְלַחְמוֹ הֲלֹא כֵן כִּלְכַּל אֱמֶת אֶת שֶׁקֶר.
תֵּרֶא גַם הַמַּלְכָּה כִּי לֹא עָשִׂינוּ עָוֶל
כִּי אַךְ כַּתּוֹרָה זוֹ וּכְחֶפְצִי בָהּ שְׁפָטְנוּ
וּכְפָעֳלוֹ וּכְמַדּוֹ, לוֹ שִׁלַּמְנוּ מִדֹּנוּ
כִּי אַךְ בִּמְקוֹם שֶׁקֶר חָבַלְנוּ לָנוּ שֵׂכֶל
וּבְשֶׁקֶר יִפָּדֶה, פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ הוּא יֶהִי.

פתיות כֵּן הוּא!

המון כֵּן יָקוּם!

סכלות כֵּן יֶהִי!

מרמה כֵּן הֲלֹא נַעַשׂ!

שכל הוֹי מוֹנֵי אֱמוּנָה מֵאָז הָיוּ אוֹמְנֶיהָ!
וּפְתַיּוּת הוֹלִיכוּ תוֹעָה נִקְּרוּ עֵינֶיהָ
אֶת זֶה הָמוֹן הָמָמוּ וּמוֹרָיו עוֹד הֵמָּה
הוֹי יוֹצְרֵי חָמָס, וּצְדָקָה מִכֹּל יִשְׁאָלוּ
לֶאֱמֶת כָּרוּ בוֹר, וּבִשְׁמוֹ עוֹד יִתְהַלָּלוּ
אַתֶּם אַנְשֵׁי רִיבִי, וּמְשׁוֹפְטַי גַּם אַתֶּמָה?!

(אמו"א)

הוֹ אֲבוֹת כָּל תּוֹעֵבוֹת, הֲרַת כָּל הָרֶשַׁע!
וּבְנֵי עַוְלָה וּבְלִיַּעַל וְילִידֵי פֶּשַׁע
יְעִידוּ גַּם יְדִינוּ, וִימִינָם רוֹמֵמָה
מִרְמָה יַעֲרִים עֵצָה, תּוֹרַת צִבְעוֹן יוֹרֶנָּה
וּפְתַיּוּת תָּעִיד «כֵּן הוּא» פִּי סִכְלוּת יַעֲנֶנָּה
וּכְאִישׁ נִדְהָם הָמוֹן — וַאֲנִי נַפְשִׁי שׁוֹמֵמָה.

המון וּמַה יָּשִׁיר שִׁירָתוֹ — בָּהּ נַפְשִׁי קָצָרָה
מִי מוֹנֵי אֱמוּנָה? — מִי לֶאֱמֶת כָּרָה שַׁחַת?
אָמַרְתִּי «כֵּן יָקוּם» דִּבַּרְתִּי וַאֲקַיֵּמָה!

שכל כּוֹבֵס בֶּגֶד לַעֲדוֹת וּבְיוֹם לֹא חַם אוֹר שֶׁמֶשׁ
יוֹם קָרָה יוֹם עֲרָפֶל, אַךְ קַדְרוּת אַךְ אֶמֶשׁ
יִתֵּן חֹמֶץ גַּם נֶתֶר, לֹא יַלְבִּין הַבֶּגֶד
כֵּן שָׁר בַּשִּׁירִים, מָשָׁל וּמְלִיצָה יַבִּיעַ
עַל לֵב כֻּלּוֹ רָע, כָּל אוֹר לֹא עוֹד בּוֹ יוֹפִיעַ
יָשִׁיר אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה — לֵב רָשָׁע מִנֶּגֶד. כז)

צבעון אל העבד מַהֵרָה נָא הַזִּקִּים סַר וּכְבָלִים חִישׁ הָבָה!
וֶאֱסוֹר בָּם אֶת שֵׂכֶל, שִׂים חִישׁ עַל יָד וָרֶגֶל
פֶּן עוֹד נִשְׁמַע שִׁירָיו, חִידוֹת מוּזָרוֹת לָנוּ.
גַּם קוֹל שִׁירוֹת הַזּוֹנָה לִי, קוֹל שִׁירִים אֵלֶּה
עוֹד יַעְדֵם גַּם בַּחֲרוּזִים וּכְצַוְּארֵי נָשֵׁינוּ
וּלְשָׁמְעָם לִטְהָר רוּחַ לֹא טוֹב גַּם צַל יֹשֶׁר.

(אטו"א)

מַה לַשֶּׁמֶשׁ וּלְאֶמֶשׁ, לַבֶּגֶד וּלְנֶגֶד ?
גַּם מִי זֶה יַבִּיעַ וּבוֹ אוֹר לֹא יוֹפִיעַ.
וּמְעַט אִם עוֹד נוֹחִיל יָשִׁיר חָמֵשׁ וָאָלֶף
וּפֶן גַּם עוּלֵי יָמִים עוֹד שִׁירָיו יִשְׁמָעוּ
וּכְמַתְכֻּנְתָּם יַעֲשׂוּ, גַּם עֲגָבִים יָשִׁירוּ
וּמָלְאָה גַם אַרְצֵנוּ שָׁרִים כִּימֵי קֶדֶם
אֲשֶׁר כִּמְשׁוֹרְרֵי צִיּוֹן לִהְיוֹת יִתְהַלָּלוּ
וִיחַלְּלוּ כָּל חָזוֹן וּתְהִלּוֹת שִׁירֵי קֹדֶשׁ.

שכל אִם הַכְּסִיל מִלַּי יַחְקוֹר מִבְּלִי הָבִין לָמוֹ
וּבְכַעַס נָקָם יִבְזֶה וִיבַקֵּר אוֹתָמוֹ
בַּעֲבוּר יִקְרָא לוֹ, חוֹקֵר וּמְבַקֵּר, גַּם יָחַד
כָּל אִישׁ לוֹ יִצְחָק, וַאֲנִי אַחֲרִישׁ לֹא אוֹכֵחַ —;
כֵּן עָלַי אִם יִתְנַפֵּל כֶּלֶב רָע נוֹבֵחַ
אִם אָדָם, אֶעֱמוֹד תַּחְתַּי, אָז לֹא יֶאֱתֶה פָּחַד.

צבעון הֵן בִּשְׁמוֹת בּוּז, חוֹקֵר וּמְבַקֵּר, כִּנִּיתַנִי
וּבְעוֹלָם עוֹד יָבוֹא, גַּם חֶלְקְךָ הִנְחַלְתַּנִי —.

אל העבד וּמַה תַּעֲמוֹד — הַחֵפֶץ לְךָ בּוּזִי לִשְׁמוֹעַ ?!
הֲלֹא צִוִּיתִיךָ: מוֹסְרוֹתָיו רוּץ הָבִיאָה.
פֶּן תּוֹחֵר וּלְבוֹר חִישׁ תּוּרַד עִמּוֹ גַּם אָתָּה
לִבִּי רוֹאֶה כִּי אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הִנְּךָ
(אמר"א)

וּכְדָת, הֵן מוֹרִידִים וּבַל מַעֲלִים כֻּלָּמוֹ.
וּכְבָר גַּם מוֹעֵד הַתְּפִלָּה כִּמְעַט הֶעֱבַרְתִּי
גַּם מֵעֵת קִדַּשְׁתִּי לִי הַלְּבָנָה בַּלָּיִל
(בלחש וּפְתִיּוֹת בַּשַּׁחַר) עוֹד תּוֹרָה לֹא לָמַדְתִּי
וּפְשָׁעַי לַיְלָה זֶה יָחוּלוּ עַל רֹאשׁ שֶׂכֶל
כִּי כֵן יִשָּׂא כָל רָשָׁע עֲוֹן צַדִּיק סֶלָה.

העבד רץ וצבע ן הולך

שכל קורא אחרי צבעון טוֹב רָשָׁע וֶאֱמֶת עִמּוֹ – מִצַּדִּיק עִם שֶׁקֶר –

סכלות אל שכל הַמְעַט כִּי עֲבַרְתָּנוּ – כִּי גַם תִּתְחַר בָּנוּ!

מרמה אל המון המאזין דבריהם מבלי הבין

יֹאמַר כִּי הוּא הַצַּדִּיק וּרְשָׁעִים כֻּלָּנוּ
וֶאֱמֶת יוֹשֵׁב אִתָּנוּ וּבְיָדוֹ הוּא שָׁקֶר.

שכל מִי רָשָׁע כָּאַכְזָר מִי צַדִּיק מֵאוֹסְרֵהוּ. –

העבד מביא הזקים ואוסר בם ידי שכל ורגליו

שכל בהאסרו אַחַי! זִקִּים רְתַקְתֶּם בָּם לַעֲשׂוֹת לִי כָּכָה
הֵם כָּבְדוּ גַּם קָשׁוּ מִזִּקֵּי בַּרְזֶל אֵלֶּה
זִקֵּי מֵחוֹל יֻקְּחוּ זִקֵּיכֶם מִשַּׁחַת
אֵלֶּה בָּאֵשׁ יִשָּׂרְפוּ וּבְמוֹקֵד יֵרָכוּ
אֵלֶּה גַּם אֵשׁ אוֹכְלָה עַד עוֹלָם לֹא תֹאכְלֵמוֹ.
הֲלֹא תֵדְעוּ כִּי עַתָּה גַּם אֲנִי אֵדָעָה

(אמו"א)

אֲשֶׁר הָמוֹן וּבֵיתוֹ לֹא יָדְעוּ עֲדֶנָה . . .
וָהֵם הֵמָּה זְקֵיכֶם שֶׁרְתַּקְתֶּם בָּמוֹ .

מרמה יָדַעְנוּ כִּי יָדַעְתָּ כִּי תִסֹּב הָאָרֶץ
הָמוֹן וּבֵיתוֹ לוּ זֹאת עוֹלָם לֹא יֵדְעוּ .

פתיות כֵּן הוּא . לוּ זֹאת יָדַעְנוּ עָמוֹד לֹא יָכֹלְנוּ .

מרמה אל העבד אָסְרֵהוּ חִישׁ פֶּן יוֹדַע אֶת אֲשֶׁר יוֹדֵעַ
וּבֵית הָמוֹן יֵהָפֵךְ וַאֲנַחְנוּ נִפּוֹלָה .

סכלות יוֹדֵעַ ! אוּלַי תַּסֵּב אֶרֶץ שֶׁקֶר אֵלֵינוּ .

שכל כֵּן דִּבַּרְתֶּם עוֹד הַיּוֹם בֵּית הָמוֹן אֶהֱפוֹכָה
כִּי כָאֵשׁ הֲפַכְתֶּם בֵּיתוֹ הַיּוֹם אוֹדִיעַ
וּכְרַעְתֶּם וּנְפַלְתֶּם מֵרֹאשׁ גַּגּוֹ כָּאָבֶן
אֲבָל אָז תַּסֵּב אֶרֶץ אֶת אֱמֶת אֵלֵינוּ .

שכל נאסר ונמסר למרמה וסכלות , והם מוליכים איתו אל המערה , ופיהם מלא שחוק .

שכל בלכתו הַשְּׂחוֹק הַזֶּה לָכֶם כִּשְׂחֹק תָּם עַל פּוֹשֵׁעַ
כִּשְׂחוֹק חָכְמָה עַל סִכְלוּת , שָׂר אֱמֶת עַל שֶׁקֶר
אַךְ עַל פִּיכֶם מוֹרְדֵי אוֹרָם כִּי יִשָּׁמֵעַ
הוּא רָע מִכָּל רָעַתְכֶם וּלְרוֹעוֹ אֵין חֵקֶר
וּשְׂחוֹק לֵצִים הוּא , לֵב יִשְׁרֵי לֵב הוּא בוֹקֵעַ
תַּהְפּוּכוֹת הוּא עַל כֵּן יַהֲפוֹךְ לֵב כָּל שׁוֹמֵעַ .

הולכים

כרגע נשמע בחוץ קול רצים באים וקוראים אחריהם.

הוֹ עִמְדוּ עֲמוֹדוּ! הַמַּלְכָּה הִנֵּה בָאָה!!

המון ופתיות רצים ופותחים דלתות ביתם, המלכה באה והמה משתחוים לאפיהם ארצה, גם מרמה וסכלות שבים עם שכל ומשתחוים גם המה.

המון ופתיות הַמַּלְכָּה לָנֶצַח תִּמְלוֹךְ וּלְעוֹלָם תֶּחִי!!

מרמה וסכלות וּתְחַיֶּה כָּל שׁוֹאֵף רוּחַ עַל אַרְצָהּ סֶלָה –

שכל אִם מַלְכוּתָהּ וּגְדֻלָּתָהּ כֻּלָּם יַכִּירוּ –

המלכה בהשתומם הֲשָׁלוֹם שֵׂכֶל?! – וּמָה הַכְּבָלִים הָאֵלֶּה?!

שכל רֹב שָׁלוֹם כַּנָּהָר לִי גַּם בִּכְבָלִים אֵלֶּה
וּלְאוֹת וּלְעֵד הֵמָּה כִּי אַךְ צֶדֶק עָשִׂיתִי
כִּי שׁוֹגִים שָׂמוּם בִּי, סָגִים וּנְלוֹזִים סֶלָה –

המלכה אל המון ופתיות

מָה הַצֶּדֶק עָשָׂה חֲשַׁבְתֶּם פֹּה לָעָוֶל?

המון ופתיות נדמו מפחד

שכל הֲלֹא כָתוּב בִּמְגִלַּת סֵפֶר לָךְ שָׁלַחְתִּי.

המלכה וּמִי עָרַב לִבּוֹ וּמְלָאוֹ לַעֲשׂוֹת אֵלֶּה?

שכל אֲשֶׁר עָרַב אָז לִבּוֹ קַחַת עַל יָדֵהוּ
מִיַּד הַמַּלְכָּה אֱמֶת, וּלְתִתֵּהוּ שֶׁקֶר

(אמו״א)

גַּם לָתֵת שֶׁקֶר אֱמֶת, וּכְמוֹ לָךְ כָּתַבְתִּי

המון ופתיות נעוים משמוע

המלכה הֲלֹא הוּא צִבְעוֹן! הַמּוֹרֶה הָמוֹן בַּדֶּרֶךְ
חוּשׁוּ קִרְאוּ לוֹ, וּבָא מַהֵר אֵלַי הֵנָּה!

המון בֵּית הַתְּפִלָּה הוּא וַעֲדֶן לֹא עֵת שׁוּב הַבָּיְתָה.

המלכה הַס! – וּתְפִלּוֹתָיו אַךְ תָּפֵל אַךְ תִּפְלָה הֵנָּה!

המון (נכלם) אל העבד

רוּצָה וּקְרָאֵהוּ! אֱמוֹר: הַמַּלְכָּה בָּאָה!

העבד רץ

המלכה אל שכל וַיְהִי אֱמֶת נֶעְדָּר, וַיְהִי לַיְלָה וָאֶמֶשׁ
וַיִּגָּל וַיָּאֶר, כִּגְלוֹת מְקָדְּים שָׁמֶשׁ.
וּרְאֵה שֵׂכֶל! עֲצָתִי, חֲזֵה מַה צָּלֵחָה
כִּי תָבוֹא אַתָּה הֵנָּה, לִרְאוֹת גַּם לִשְׁמוֹעַ
וַתָּבוֹא וַתֵּרֶא, וַתִּשְׁמַע כָּל הָרוֹעַ
פֹּה נִזְרַע הֶעָמָל, וּתְשׁוּעָה פֹּה צָמֵחָה.

צבעון בא. — צבעון אל המלכה

אֵל יוֹשֵׁב הַתְּפִלּוֹת! הוּא יוֹשִׁיבֵךְ עַל סֶלָה!
וּתְפִלָּתִי הִשְׁבַּתִּי וּלְמִצְוָתֵךְ בָּאתִי
וּבְמוֹרָאֵךְ מוֹרָא אֵל נוֹרָא הֵמִירוֹתִי
וּפְנֵי תוֹרָתִי פֶּן הַיּוֹם לֹא אֲחַדֵּשָׁה

(אמו״א)

עַל כֵּן לֹא אוּכַל הַכְּבִּיר מִלִּים הַרְבּוֹת אֹמֶר
וּבְתוֹרָה כִּי אֶהְגֶּה הֵן עָלֶיהָ אוֹסִיפָה
וּמַה יוֹסִיף לִי אֵיפוֹא כָּל הַיּוֹם פֹּה שִׂיחַ.

המלכה לוּ לֹא רָב שִׂיחַ גַּם בִּתְפִלָּתְךָ הִרְבֵּיתָ
וּבְתוֹרוֹת לֹא הוֹסַפְתָּ, אָז גַּם לֹא גָרַעְתָּ
אָז אֵל חַי לֹא חֵרַפְתָּ, עַמְּךָ לֹא הִתְעֵיתָ;
אֱמוֹר צִבְעוֹן אֶחָת!

מראָה אל שכל

מָה הַכְּבָלִים הָאֵלֶּה?!

צבעון הֵן גּוֹנֵב נֶפֶשׁ הוּא! – אֶת שֶׁקֶר לָקַח לַיְלָה
מִן זוֹ הַמְּעָרָה שַׂר הַמַּלְכָּה הוֹשִׁיבָהוּ
וַחֲבֵרָיו הוֹלִיכוּהוּ עִמּוֹ וּמְכָרוּהוּ
וַאֲנַחְנוּ מֵעִם אֱמֶת הֵן אָז עֲרַבְנוּהוּ
וַנֹּאמַר יֵאָסֵר פֹּה עַד יָשִׁיב אֶת שֶׁקֶר.

המלכה הֲגַם אַתָּה הָמוֹן לִשְׁמוּעָה זוֹ הֶאֱמַנְתָּ?
וּמַדּוּעַ לֹא תִשְׁמַע לַאֲשֶׁר עָנְךָ שֵׂכֶל.

המון שָׁמַעְתִּי אֶת מַעֲנֵהוּ אַךְ לֹא הֲבִינוֹתִי
כַּאֲשֶׁר אֲמָרָיו מֵעוֹלָם עָמְקוּ מִמֶּנִּי.

אמונה שומעת דברי אביה אחר הדלת ומבלי יכלה להתאפק עוד נדחפה אל הבית פתאום ותתנפל לפני המלכה בבכי.

אמונה אֲנִי אֲנִי יָדַעְתִּי וּבְעֵינַי רָאִיתִי! –

(אמו״א)

אֲנִי לֹא לַשֹּׁר אֱמֶת – וּלְשֶׁקֶר הָיִיתִי!
הֵם אֱמֶת הוֹרִידוּ הָהּ! טֶרֶם הֱבִיאוּהוּ
אֶל תּוֹךְ הַמְּעָרָה פֹּה הָהּ! עָרוֹם וַחֲסַר בֶּגֶד
וּלְשֶׁקֶר קָרְאוּ אֱמֶת וּבִגְדֵי הֶעֱטוּהוּ
גַּם אוֹתִי לוֹ נָתָנוּ – אֲהָהּ! בּוֹגְדֵי בֶּגֶד –
אֶל שֶׁקֶר נָתְנוּ אוֹתִי – אֵלֶּה פֹּה מִנֶּגֶד! –

בוכיה במר נפש ולא תוכל דבר עוד

שכל משלים וּכְבוֹאִי עַתָּה הִנֵּה כָּל אֵלֶּה מָצָאתִי
דבריה וָאֶקַּח לִי אֶת אֱמֶת – הֲלֹא הוּא אַךְ לָנוּ!

אל המון וּלְךָ חֲתָנְךָ שֶׁקֶר אַף צִבְעוֹן מוֹרֶךָ
וּלְךָ סִכְלוּת וּמִרְמָה, אוֹרְחֶיךָ עוֹכְרֶיךָ –.
עַתָּה דַע מִי הַגַּנָּב וּמִי הוּא גוֹנְבֵהוּ
הַמּוֹרִיד אֱמֶת הַמְּעָרָה אוֹ הַמַּעֲלֵהוּ!

המון כהרדה וּמִי יַאֲמִין לְךָ זֹאת אִם לֹא אֱמוּנָה אֵשֶׁת
וּבְרַעְיוֹנֶיךָ כֻּלָּם גַּם זוֹ תִּרְחַק מִנִּי
גַּם מִדְבַּר צִבְעוֹן מוֹרִי הֲלֹא הִיא הַהֵפֶךְ
עֲמֻקָּה הִיא מִשְּׁאוֹל וּמִי זֶה יִמְצָאֶנָּה?

שכל וּכְבָר עֲמֻקּוֹת מִמֶּנָּה אֵלַי הוֹרַנִי
וַהֲפוּכוֹת כֻּלָּנָה מִדְבַּר צִבְעוֹן מוֹרֶךָ.

המון הֲלֹא חֲתָנִי אֱמֶת בֵּית צִבְעוֹן הִנֵּהוּ
שִׁלְחוּ נָא לִקְרוֹא לוֹ – הַמַּלְכָּה הֲלֹא בָאָה –

(אמו"א)

וּפָנָיו הֲלֹא תִרְאוּ – הֲלֹא תַכִּירוּהוּ!

המלכה כֵּן מִשְׁפָּטְךָ הָמוֹן! וִיהִי כַּאֲשֶׁר חָרָצְתָּ!

שכל הֵן לִרְאוֹת פָּנַי לֹא בָא אֶמֶשׁ. אַף כִּי עָתָּה.

המלכה וּפָנַי לִרְאוֹת? – הֲטֶרֶם יֵדַע כִּי בָאתִי?
וּמַה זֶּה הָמוֹן! כִּי מִפָּנֵינוּ יִסָּתֵר – ?

סכלות בספוק כף הֵן זֶה רֹב שָׁנִים עֵין הַמַּלְכָּה לֹא רָאָתְהוּ
וּמָה אִם אוּלַי פָּנֵיהוּ עוֹד לֹא תַכִּירִי?

פתיות כֵּן הוּא!

המלכה הֵן זֶה אֱמֶת יַכִּירוּ כָּל רוֹאֵהוּ
וַעֲרֻבָּתוֹ כִּי אֱמֶת הוּא, תִּתֵּן עֵינֵהוּ (כח)
פָּנָיו עֵדָיו הֵמָּה, שֶׁהֲדוֹ הוּא הוּא הֲנֵהוּ!
וּכְשָׁנִים אֵלֶּה גַּם אֱמוּנָה לֹא רָאִיתִי
וַתְּשַׁנּוּ גַּם פָּנֶיהָ – וַאֲנִי הִכַּרְתִּיהָ.
עַתָּה שִׁלְחוּ מַהֵר חוּשׁוּ אַל תִּתְמַהְמָהוּ
שֵׂכֶל עוֹדוֹ נֶאֱסָר וַאֲנִי עוֹד אֶתְאַפָּקָה –.

מרמה אֲנִי אֵלֵךְ וַאֲבִיאֶנּוּ אֵלַיִךְ.

הולך

פתיות עַתָּה זֶה אוּלַי יָבִיא תַּחַת אֱמֶת שֶׁקֶר
כַּאֲשֶׁר יֹאמַר שֵׂכֶל כֵּן הוּא – רַק עַתָּה יְהִי.

(אטו"א)

שכל והמלכה שוחקים

צבעון מַה זֶה צָחֲקָה הַמַּלְכָּה לִפְתַיּוּת לָעֲנָה
הֲיִבָּצֵר מֵאֵל אִם יִמָּנַע מִמֶּנּוּ
עַתָּה תַּחַת אֱמֶת לִשְׁלוֹחַ לָנוּ שֶׁקֶר
אוֹ אוּלַי כַּהֲבִיאִי אָז הַשָּׂר אֱמֶת הֵנָּה
אָמַר אָז אֱלֹהֵינוּ לֶאֱמֶת הֱוֵה שֶׁקֶר!
וְלַשֶּׁקֶר אָז גַּם אָמַר הֱוֵה אֱמֶת סֶלָה!
וּפְנֵי אִישׁ מֵהֵמָּה יַחֲלִיף בִּפְנֵי מִשְׁנֵהוּ
וּלְמַעַן נַסּוֹת הָמוֹן יַעַשׂ אֵל כָּל אֵלֶּה.

שכל אוּלַי גַּם לְךָ צִבְעוֹן! אָמַר אֱלֹהִים לַיְלָה
הֱוֵה אֱמֶת רֵעֶךָ! וַתָּבוֹא הֶהָדְרָה –

צבעון הֶעָלַי תֹּאמַר כֵּן הֲרָאוּ זֹאת עֵינֶיךָ?
הֲלֹא תּוֹכַח דָּבָר הֲלֹא תִּתֵּן עֵדֶיךָ!

שכל אִם גַּם עֵינַי לֹא רָאוּ גַּם עֵדִים לִי אָיִן
אֲשֶׁר לִבִּי רוֹאֶה בָּרוּר מֵעֵד וָעָיִן –
וּרְאֵה כִּי לֹא אָמַרְתִּי לַחֲדַר מִי בָּאתָ
וַיִּחַר אַפְּךָ בִּי, כִּי זֶה לִבְּךָ יוֹדֵעַ.

המלכה צוחקת, ואמונה והמון משתאים זה לזה
ופתיות נכלמה.

סכלות וּפְתַיּוּת מַה נִּכְלַמְתְּ מִדְּבָרִים לֹא בִינוֹתִי? –

צבעון הֵן מוֹעֵד הַתְּפִלָּה פֶּן אוֹחֵר – גַּם אֲחַרְתִּי –
(אמו"א)

וּתְפִלָּתִי כִּתְפִלַּת הַתִּפְלוֹת נֶחֱשָׁבָה –
אָשׁוּב לִתְפִלָּתִי בֵּית הַתִּפְלָה אֵלֵכָה –

המלכה הַס פֶּה תָּפֵל! וּתְפִלּוֹתֶיךָ לֹא תִפְלוֹטְנָה –
עַד שׁוּב מִרְמָה הֲלוֹם לֹא תוּכַל מִזֶּה לֶכֶת!

מרמה שב

מרמה לֹא יוּכַל אֵלֵינוּ אֱמֶת לָבוֹא הַפָּעַם
כִּי חָלָה אֶת רַגְלָיו לֹא יוּכַל עֲמוֹד אָרֶץ – .

שכל לִי דִבֶּר אֵל „רֶגֶל אֱמֶת עוֹמֶדֶת נֶצַח"
אַךְ הוּא שֶׁקֶר! וּלְשֶׁקֶר, יֹאמְרוּ, אֵין רַגְלָיִם!

המלכה וּלְכָה שׁוּבָה מִרְמָה וּבְמִטָּתוֹ הַעֲלֵהוּ
כִּי לֹא אֶת רַגְלָיו אֶרְאֶה כִּי אִם אֶת פָּנֵיהוּ –

מרמה אֲבָל כֵּן לֹא יֵרָאוּ גַּם פָּנָיו הַפָּעַם
כִּי כֵן אָמְנָם זָרְחָה בָם צָרַעַת מַמְאֶרֶת
וַיִּתֵּן מַסְוֶה עָלֵימוֹ אִישׁ בַּל יִרְאֵהוּ .

המון במגנת לב

אֲהָהּ מָה אוֹת לֹא טוֹב! כָּל עַצְמוֹתַי רָחָפוּ –
עַתָּה הֶחֱלוּ אֶת רַגְלָיו, וּפָנָיו גַּם חָפוּ –

המלכה סֹב לְךָ מִרְמָה אֶל אַחֲרָי

אל העבד וּלְכָה מַהֵר אַתָּה!
וֶאֱמוֹר אִם לֹא הַיּוֹם חִישׁ יֵרָאֶה אֵלֵינוּ

(אמרי"א)

אֲזַי לֹא עוֹד לִרְאוֹתוֹ עַד עוֹלָם נוֹסִיפָה.

העבר רץ

מרמה אֲבָל לוּ יָדְעָה הַמַּלְכָּה מַה פָּנָיו דַּלּוּ
מַה מֵּאִישׁ מִשְׁחַת וּמִבֶּן אָדָם מַרְאֵהוּ
וּמֶה חָלְיוֹ כָבֵד וּמַה מַּכְאוֹבָיו רַבּוּ
עֲדֵי כִי, חַי אָנִי!, הִכִּירוּ כָּל יְכָלְתִּי
כִּי עַתָּה לֹא אָצָה בוֹ לָנוּעַ עַד הֵנָּה.

שכל וּפְתַיּוּת הֲלֹא אָמְרָה כִּי בָא זֶה הַלַּיְלָה
מִתְהַלָּה בַּת צִבְעוֹן אֶל אֱמוּנָה הֶחָדְרָה–.

מרמה מִי יוֹדֵעַ מִי נִדְמֶה לָהּ וּבְאִישׁוֹן לָיִל
בִּתְמוּנַת אָדָם וּבִדְמוּת אֱמֶת הַגֶּבֶר.

שכל אוּלַי צִבְעוֹן אֲשֶׁר לִבּוֹ כִּלְבַב אֱלוֹהַּ
אָמַר לוֹ אֶל נַפְשׁוֹ הֱיִי אֱמֶת! וַתְּהִי
וּשְׁאַל נָא פִּי צִבְעוֹן, יָדַעְתִּי כִּי יוֹדֵעַ–
וּפְתַיּוּת אִם תִּשְׁאַל, גַּם הִיא נַפְשָׁהּ יוֹדַעַת.

פתיות כֵּן הוּא, כִּדְבַר הָרוֹאֶה כֵּן הֵם דִּבְרֵי שֶׂכֶל
וּבְזֹאת הֶאֱמַנְתִּי, אַף כִּי לֹא אֶת כֹּל אַאֲמִינָה–
גַּם אִמִּי הַמֵּתָה כֵּן בַּחֲלוֹם לִי הוֹדִיעָה
כִּי כָל אִישׁ צַדִּיק כֹּל יוּכַל לַעֲשׂוֹת כֶּאֱלוֹהַּ.

צבעון וּכְבָר שָׁב גַּם מִרְמָה עַתָּה אוּכַל לָלֶכֶת

הַרְפִּינִי פֶּן תִּשָּׁאֵר לִי הַתְּפִלָּה עַד עֶרֶב
וּשְׁתֵּי הַתְּפִלּוֹת יַחַד עָלַי אָז תִּפּוֹלְנָה.

המלכה הוֹי נִפְתָּל! בִּתְפִלּוֹתָיו אַךְ יִתְפַּתָּל סֶלָה
וּפֶסֶל בִּפְתִילָיו וּבְטוֹטְפוֹתָיו אֵשׁ תֹּפֶת!
הֵן הָעֶבֶד רָאִיתָ כִּי עַתָּה שְׁלַחְתִּי
וַעֲדֵי יָשׁוּב גַּם הוּא, כֵּן מִזֶּה אַל תַּעֲבוֹרָה!

העבד שב ובגדים ואגרת בידו

העבד הֵן שָׁלַח הַבְּגָדִים, גַּם הוּא אַחֲרֵי הִנֵּהוּ
וּבְטֶרֶם יָבוֹא, אָמַר, אִגַּרְתּוֹ תִּקְרָאוּ.

כ"ם נרעדים על הדבר

המלכה וּלְאָן הָלַךְ שֶׁקֶר אֵיפֹה אוֹתוֹ עֲזַבְתָּ?

העבד עָלָה שֵׁן הַסֶּלַע שָׁם בִּשְׂפַת זֶה הַנָּחַל
אָמַר כִּי שָׁם יֵרֵד לִרְחוֹץ גֵּוּוֹ בַּמָּיִם
לֵרָאוֹת טֶרֶם יָבוֹא אֶל הַמַּלְכָּה הֵנָּה.

המלכה לוקחת האגרת מיד העבד וקוראת בקול להשמיע

„הֵא לָךְ תּוֹדָתִי הַמַּלְכָּה! — אֲנִי הוּא שֶׁקֶר!! —
„בֶּן דִּמְיוֹן רֵעַ הָמוֹן. עִם מִרְמָה פֹּה בָּאתִי
„וּשְׁמִי אֱמֶת הַשָּׂר בַּעֲצַת מִרְמָה קָרָאתִי
„וּדְבָרַי עִם חֶבְרָתוֹ רַבּוּ עַד אֵין חֵקֶר
„וּשְׁמִי שֶׁקֶר לַשָּׂר אֱמֶת סִכְלוּת קָרָאָה

(אמו"א)

„וּבַעֲצַת צִבְעוֹן גַּם נַפְשׁוֹ בַּמְּעָרָה בָּאָה.

„וּפְתַיּוּת עִם הָמוֹן לִי אֱמוּנָה נָתָנוּ
„עַתָּה נִגְלָה זֶה מַעֲלָם לִמְאוֹר עֵינֵי שֵׂכֶל
„וֵאלֹהִים אָמַר אֵלָיו „שֶׁקֶר רֶגַע יְכֶל"
„לָכֵן לַעֲמוֹד לֹא אוּכַל רַגְלַי לֹא כוֹנָנוּ.

„אֵיךְ אָבוֹא עָדֵיכֶם וּבְגָדַי תַּפְשִׁיטוּנִי
„בִּגְדֵי אֱמֶת הֵם אִם לָבַשְׁתִּי וַיִּרְצוּנִי
„וּבִלְתָּם מֵאָז אֶל בֶּן אָדָם לֹא נִרְאֵיתִי
„וּבְאֵין לִי גַּם הֵמָּה לִרְאוֹת לֹא עָשִׂיתִי.

„לָכֵן הֲשִׁיבוֹתִים וּקְחוּ אוֹתָם מִמֶּנִּי
„וּתְנוּם עַתָּה לֶאֱמֶת הֲלֹא יַכִּיר אוֹתָמוֹ
„אִם רַבּוֹת שְׁנוֹתָיִם – עוֹד צַלְמוֹ נִכָּר בָּמוֹ –
„אֲנִי לֹא עוֹד אָשׁוּבָה אֲנִי עוֹד אֵינֶנִּי. –

„אֲנִי אֵלֵךְ לַמָּוֶת אָרוּצָה לִגְוֹעַ
„אֲנִי אֶעֱלֶה סֶלַע אֶטְרוֹף נַפְשִׁי כַּשָּׁחַל
„מִשָּׁם נַפְשִׁי אַשְׁלִיכָה אֶל תּוֹךְ מֵי הַנָּחַל
„בִּמְצוּלוֹת שָׁם אֵרֵד כַּעוֹפֶרֶת לִשְׁקוֹעַ.

„עַתָּה הַבַּת אֱמוּנָה, נָא לֶאֱמֶת חִישׁ תֵּנוּ
„וּבְצִבְעוֹן סִכְלוּת וּמִרְמָה אַל נָא תַאֲמִינוּ
„עַל בַּדֵּיהֶם כִּזְבֵיהֶם, בַּל עוֹד תִּשָּׁעֵנוּ

(אמר"א)

„וּלְבִתִּי זוֹ עִקְּשׁוּת מַטְבֵּחַ נָא הֲכִינוּ
„שֵׁם וָזֵכֶר בַּל יִשָּׁאֵר לִי גַּם זַרְעִי יִכֶל
„הֲלֹא כִּדְבַר אֱלֹהִים בְּמַעֲנֶה אֶל שֶׂכֶל״.

שכל אל המלכה כהתימה לקרוא

זֶה הַיּוֹם לוֹ קִוִּינוּ – מָצָאנוּ רָאִינוּ!!

המון נופל מלוא קומתו ארצה גועה בבכי כשור ופתיות ואמונה מיללות ובוכות על פניו ועל צואריו. צבעון מתנפל לפני שכל ומתיר אסוריו בידיו וסכלות מתנפלת לרגלי המלכה ומר תבכה, אך מרמה לבדו לא קם ולא זע.

המלכה עוֹדְךָ מִרְמָה לֹא שָׁב עוֹד לִבְּךָ לֹא קָרַעְתָּ
עוֹדְךָ שׁוֹקֵט לִרְאוֹת בְּמֵתִים אֵלֶּה הִכְרַעְתָּ
אִי לְךָ עוֹקֵב וּמְרַמֶּה! שׁוּבָה הִנָּחֵמָה!
הַבֵּט דָּגִים אֵלֶּה בָּרֶשֶׁת זוֹ פָּרַשְׂתָּ
כַּחֲנֵפִים כִּתְמִימִים בִּמְצוּדָתְךָ תָּפַשְׂתָּ
וּרְאֵה נֶפֶשׁ הָמוֹן שׁוּר אֱמוּנָה שׁוֹמֵמָה
הַבַּיִת מָלֵא דִמְעָה אַךְ מִכְפֵּד וָנֶהִי
הַלְּבָבוֹת מָלְאוּ חֵמָה, יַד כֻּלָּם בְּךָ תְּהִי!

המון בחום לב נגש אל מרמה ומכהו לחי

הָהּ עוֹכֵר כָּל בֵּיתִי וַיְשִׁימֵהוּ אַךְ בָּתָּה!

וכן אמונה הָהּ הַצּוֹרֵר חַיַּי בְּךָ תִּקְוָתִי נִכְרָתָה!

גם פתיות עָלֶיךָ גַּם לְאֶמֶת תֵּת אֶת בִּתִּי בוֹשַׁשְׁתִּי! —
(אמו״א)

גם כבלות הֲלֹא נִבֵּאתִי לָךְ כִּי הַכֹּל יָוָדֵעַ!

גם צבעון בָּךְ נִבְעוּ מַצְפּוּנַי לֹא עוֹד אוּכַל הַצְנֵעַ!

גם העבד בִּדְבָרְךָ בּוֹגֵד, עִם שֵׂכֶל אָדוֹן נִבְאַשְׁתִּי!

גם יְשְׁנֶה לו גַּם מַכַּת שֶׁקֶר קַח, שָׁם בִּמְצוּלוֹת טוֹבֵעַ!

מרמה אוֹי לִי עַל מַכּוֹתַי הֵן זֶה שֶׁבַע הֻכֵּיתִי!

שכל וּכְסִכְלוּת נָבִיא אָנִי כִּי זֶה לָךְ נִבֵּאתִי!

מרמה רץ בחרי אף אל צבעון ומכהו כל השבע עד אשר יצא דם מאפיו

מרמה הוֹי עַיִט צָבוּעַ! הֲגַם אַתָּה תַּכֵּנִי?!
הֲלֹא כֹל יָדַעְתָּ — וַתֶּרֶץ עִמִּי יָחַד.

צבעון הוֹ שֵׂכֶל! הַצִּילָה, הֵן כִּמְעַט יַהַרְגֵנִי!!
הוֹ הוֹ דָם יָזַל אַפִּי! הוֹ דָם, אֶפְחַד פָּחַד!—
וּלְמַעַן הַצֵּל תּוֹרָתִי נָא תַצִּילֵנִי
הַחַדָּה כַחֶרֶב וּפָנֶיךָ גַּם תָּחַד.

שכל מָה אֵלַי תִּצְעַק צִבְעוֹן! אַיֵּה מַלְאָכֶיךָ
וּשְׂעִירֶיךָ הֵן יַכּוּ אֶת מִרְמָה מַכֶּךָ.

צבעון הַעוֹד לֹא תֵדַע כִּי עֲשׂוֹת לֹא אוּכַל עַתָּה
וּבְצֵאת נָטָף מִדָּמִי סָר כֹּחִי מִמֶּנִּי
וּבִצְדִיָּה וּרְמִיָּה פָּעַל מִרְמָה אֵלֶּה—.

(אמו״א)

שכל מָה אָדוֹם לִלְבוּשְׁךָ לֹא טוֹב לְךָ זֶה הַצֶּבַע
גַּם לֹא עָלָיו מֵאָז, שִׁמְךָ צִבְעוֹן קָרָאוּ
וּלְךָ אַךְ כָּל לָבָן בּוֹ, נָאוֶה הוּא בַּקֹּדֶשׁ
וּכְמוֹ לִבְנַת תַּכְרִיךְ מֵתִים, לִבְנַת בֶּהָרֶת
וּשְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ מִכְוַת אֵשׁ וָבֹהַק
וּבְמַרְאֵה קֹדֶשׁ זֶה טֻמְאַת לִבְּךָ צָבַעְתָּ
גַּם פָּנֶיךָ כִּבְגָדֶיךָ עַל כֵּן יֶחֱוָרוּ
עַד כִּי רַבִּים בָּעָם כֵּן יִתְקַדְּשׁוּ כָּמוֹךָ
אַךְ עַתָּה מַדֶּיךָ כַּעֲוֹנֶיךָ נִכְתָּמוּ
הַחֲמוּצִים מִתּוֹלָע וּמִשָּׁנִים אָדָמוּ.

הַלְרָשָׁע תַּחְשְׁבֵנִי אִם לֹא עוֹד בִּי הָאֱמֻנָתְּ
הֲלֹא חֲטָאַי כֻּלָּם אִם אַךְ אֶתְפַּלֵּלָה
אִם עֶרֶב אִם שַׁחַר אַף כִּי בֵּין הָעַרְבַּיִם
מִדָּם זֶה אִם יַאְדִּימוּ כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ
וּבְיוֹם צוֹם אֶחָד הִנֵּה כֻלָּם לִי כַּצָּמֶר
וּבְתוֹרוֹת הַחֲטָאִים, עֲשׂוֹתָם אֲכַפֵּרָה.
אִם יוֹמָם חֵטְא קְרָנִי, לַיְלָה עוֹד אֵינֶנּוּ
כֵּן גַּם לַיְלָה אֶחֱטָא וּבַבֹּקֶר חַף אָנִי
וּבְכֵן אַךְ מִתְחַטֵּא אֲנִי יוֹמָם וָלָיְלָה —
וֶאֱמוֹר לִי עַתָּה הָעֵת כָּל חֵטְא לִי מָצָאתָ? —.
אוֹ חָרָה לְךָ עַל מַעֲשַׂי עִם אֱמֶת עִם שֶׁקֶר
(אמו"א)

וַאֲנִי אַךְ כִּמְשַׂחֵק בַּשָּׂר אֱמֶת הָיִיתִי
בְּעֶזוּז אַהֲבָתִי אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר גַּם יָדַעְתָּ —.
גַּם לַסְתִּיר הוֹד אֱמֶת מֵעֵינֵי עַם הָאָרֶץ
בַּל יְגֻלֶּה אֵלֵימוֹ וּקְדוֹשִׁים יִתָּמּוּ
נִפְלָאוֹת מֵהֶם יִפָּלְאוּ, נִסִּים יָנוּסוּ
וּשְׁמוֹת מַלְאָכִים בִּתְפִלּוֹת לֹא יִזָּכֵרוּ
וּסְפָרִים אֵין מִסְפָּר מֵאֶרֶץ יִכָּחֵדוּ
וּבְנֵי עַמִּי לִבְנֵי עַם אַחֵר יִתְרוֹעֲעוּ
וִהְיוֹת אַךְ הֵם אָדָם מִלִּבָּם יִשָּׁכֵחַ
עוֹד עֲדָנִים רַבִּים מִנִּי אֶרֶץ יֶחְדָּלוּ.
גַּם לַגְדִּיל תּוֹרוֹתַי וּלְהַאְדִּירָן חָפַצְתִּי
גַּם חַסְתִּי עַל סִכְלוּת וַעֲלֵי מִרְמָה רִחַמְתִּי
וּלְמַעַן יָקִים גַּם הָמוֹן אִמְרוֹ אֶל שֶׁקֶר
וּלְמַעַן תֵּת גַּם לִפְתַיּוּת אֲשֶׁר פִּלְּלָה
כִּי עַתָּה נָתְנָה אֱמוּנָה לִשְׁנֵיהֶם סֶלָה.

שכל הוֹי צָבוּעַ! הֲגַם צוֹבֵעַ אָמָּן אָתָּה
וּצְבָעִים שׁוֹנִים לָךְ כָּל מָשְׁחָת בָּם לִמְשׁוֹחַ
לָתֵת לִבְנַת חָלָב לִדְמֵי הֶרֶג וָרֶצַח
עֵין חַשְׁמַל וְנֹגַהּ לִשְׁחוֹר חשֶׁךְ וָאֹפֶל
וּלְכָל רַאֲוָה וָשֶׁקֶץ מַרְאֵה הוֹד וָקֹדֶשׁ.
וּלְמַשְׁחִית כֵּן יַהֲפוֹךְ אֶל פָּנֶיךָ וּלְגַעַל

(אמו״א)

וּלְקַדְרוּת עוֹר כְּשָׁנִים מִפֶּחָם שְׁחָרָה
וִישַׁלְּחֵךְ לַעֲזָאזֵל גֵּי הַצְּבוֹעִים מִדְבָּרָה!

המלכה הַרְפּוּ נָא הַחֲרִישׁוּ הֵאָסְפוּ נָא וָבוֹאוּ!
הַאֲזִינוּ אֲמָרַי וּדְעוּ מִשְׁפָּט צִוִּיתִי!

כלם נאספים נגשים את פני המלכה והרצים סובבים אותם

כלם הַגְּבִירָה הִנֵּנוּ! הִנְנוּ לַעֲשׂוֹת לִשְׁמוֹעַ!

המלכה שִׁמְעוּ מוּסַר שַׁדַּי תּוֹרַת חָכְמָה הַאֲזִינוּ!
רוּחַ אֵל דּוֹבֵר בִּי בִּלְשׁוֹנִי אִמְרוֹת פִּיהוּ
אֲנִי חָכְמָה בַּת שָׁמַיִם וּנְוַת חוּג אָרֶץ
בִּי נוֹעַץ אֵל קֶדֶם לִקְרוֹא לָמוֹ מֵאַיִן
וּמִתֹּהוּ אָז עַל פִּי, יָצְאוּ וַיַּעֲמוֹדוּ
וַהֲלִיכוֹת מִשְׁטָרָם עַל יָדִי עוֹלָם יֶהִי
אַף כִּי זֶרַע אָדָם, אֶחָד מֵחַיְתוֹ אָרֶץ,
וּבְכֻלָּם הוּא הָרוֹדֶה וּבְכֹל יִפְרוֹץ פָּרֶץ.
וּבִי הַ"א נִתַּן לוֹ כָּל מוֹתָר מֵהֵמָּה,
לָכֵן לִי הַמְּלוּכָה וּמַלְכוּתִי רוֹמֵמָה.
הֵן פִּי הַמַּלְכָּה דוֹבֵר תִּחְיוּ אִם תִּשְׁמָעוּ,
טַעֲמוּ וּרְאוּ אַךְ טוֹב, חִפְרוּ אֹכֶל וּשְׂבָעוּ.
וּכְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם, אֲנִי אֶחְקוֹר טוּב טָעַם,
הַעֲמִיקוּ וַחֲקוֹרוּ שִׂימוּ לִבְּכֶם רַב פָּעַם.
הִתְחַקּוּ עַל שֹׁרֶשׁ דָּבָר בַּקְּשׁוּ וּמְצָאוּ,

כָּל הַנִּבְרָא הוּא סִפְרֵי פִּתְחוּ נָא וּקְרָאוּ׃
הֵן שֶׁקֶר אֵינֶנּוּ עוֹד גַּם עִקְּשׁוּת נֶאֱסָפָה
עַתָּה הָבוּ אֱמוּנָה! אֶל אֱמֶת בַּשַּׁעַר
וּבֵית הָמוֹן יוּבָא בִּידֵי חַכְמֵי הָאָרֶץ
וּלְעֵינַי זֹאת תֵּעָשׂ, הַיּוֹם וּלְעֵין הַשָּׁמֶשׁ!

אל אמונה זִכְרִי נָא אֱמוּנָה כֹּל עָשָׂה עִמָּךְ שֵׂכֶל
אֲשֶׁר פָּדָךְ מִיַּד עוֹכְרֵךְ מַחֲטִיאֵךְ שָׁקֶר
וּבוֹ גַּם הַיּוֹם אֶל אֱמֶת תִּהְיִי נִתֶּנֶת
וּבְיָדוֹ הֵן יַגִּיהַּ לָךְ עוֹד הַיּוֹם אוֹרֵהוּ
כִּי לֹא עוֹד הוֹרַיִךְ לַאֲשֶׁר הֵמָּה יִבְחָרוּ
עַל פִּי צִבְעוֹן גַּם עַל יָדוֹ אוֹתָךְ יִתֵּנוּ
אֲשֶׁר כָּל בֵּית יוֹלְדַיִךְ אַךְ זֹאת כֹּה הֶחֱרִיבָה׃
עַתָּה עֲשִׂי עִמּוֹ חַסְדּוֹ גָּמַל עָלַיִךְ
כִּי לֶאֱמֶת תִּנָּשְׂאִי וּבְחֵיקוֹ תִּשְׁכָּבִי
וּקְרוֹבָה אֵלָיו תִּהְיִי מִמִּשְׁרָתוֹ זֶה שֵׂכֶל
וּדְבַר אֱמֶת כַּאֲשֶׁר יָבוֹא לִדְרוֹשׁ מִפִּיהוּ
וּקְרוֹב אֵלָיו אָז לֹא יוּכַל עָדָיו לָגֶשֶׁת
אֶל חֶבְיוֹן עֻזּוֹ לִפְנִימָה, חֶדֶר בְּחָדֶר
וִיחַל הוּא פָּנַיִךְ לִבְלִי רַבּוֹת יְיַחֵל
אַתְּ תַּעֲזְרִיהוּ וּדְבָרוֹ אֵלָיו תּוֹצִיאִי —
אוֹ אֶל אִישֵׁךְ הַהֲדָרָה גַּם אוֹתוֹ תְּבִיאִי — ׃

אִם כֹּה תַעֲשִׂי תִּשְׁלָיִי גַּם תַּעַצְרִי כֹּחַ
גַּם אֲנִי וֵאלֹהַי, בָּכֶם נִשְׂמַח שָׂמוֹחַ.

אמונה משתחוה

אל חמון עֲזוֹב הָמוֹן עָזְבָה הַבְלֵי צִבְעוֹן מוֹרֶךָ
שִׁכְחָה כָּל תַּעְתּוּעָיו אַל נָא תַט לוֹ עוֹד אֹזֶן
הֵן אֱמֶת יָבוֹא לָךְ אַךְ אֵלָיו שְׁמָעָה סֶלָה
וּמִפִּי בִתְּךָ אֱמוּנָה יַשְׁמִיעֲךָ אֹמֶר
כִּי הוּא לֹא הָיָה לָךְ לוּלֵא הִיא לוֹ הָיְתָה.
עֲצַת שֵׂכֶל הִיא! וּלְכֹל בָּנוּ הִיא יָאָתָה –
וַעֲצָתוֹ זוֹ תַּעֲמוֹד לָךְ וּבָהּ עוֹלָם תֶּחִי
וּכְמוֹ כָלָה שֶׁקֶר צָרוֹתֶיךָ תִּכְלֶינָה.
חֲדַל נָא הָמוֹן מִמְּצוֹא בַהֶבֶל חֶפְצֶךָ
כַּאֲשֶׁר הוֹרֶךָ צִבְעוֹן סִכְלוּת וּמִרְמָה יָחַד
שָׁוְא מַעֲשֵׂה כִנְעָנִים בֵּית עַכָּבִישׁ הִנֵּהוּ
אֲשֶׁר בִּנְגוֹעַ בּוֹ, הוּא וּבֵיתוֹ יִפּוֹלוּ
יִשָּׁעֵן גַּם יַחֲזִיק בּוֹ, בַּל עוֹד יַעֲמִידֶנּוּ. כט)
שׁוּבָה לַעֲבוֹדָתְךָ עֲבוֹד שָׂדֶה וָכָרֶם
תָּשׁוּב לָךְ הָרְוָחָה וּבִרְכַּת אֵל אַחֲרֶיהָ
כִּי מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים הוּא, כֵּן עִמּוֹ גַם תַּעַשׂ
וּבִרְכוֹת שָׁמַיִם מֵעָל תָּבִיא אֶל בָּיִת
כִּי אָז כָּמוֹהוּ תַעֲשֶׂה, כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
לֹא תַחְבּוּלוֹת אֱנוֹשׁ, אֵלֶּה מִקָּרוֹב בָּאוּ
(אמו״א)

וּבֵרַכְךָ הָאֵל לֹא עוֹד צִבְעוֹן מוֹרֶךְ
אֲשֶׁר יָאֹר בָּרוּךְ וּמְבֹרָכָיו יוּאָרוּ.

בעצת נפש

אֱכוֹל לֶחֶם וּשְׁתֵה מַיִם מִתַּחַת הָאָרֶץ
אַל תִּטְעַם מַטְעַמִּים בָּדְאוּ לָךְ אַנְשֵׁי שַׁחַץ
אַל תַּעֲנִיק לָךְ תַּעֲנוּגוֹת בָּם הוֹלְלִים יָהֹלּוּ
כִּי אַךְ מַכְאוֹב וָחֳלִי תָּבִיא אֶל בִּטְנֶךָ
אַךְ עָמָל וּתְלָאָה וִיגִיעָה אֶל כַּפָּיִם
וּמְהוּמָה וּמְבוּכָה אֱלֵי רוּחַ וָנֶפֶשׁ
לָנוּד וּלְהִתְנוֹדֵד אֵיפֹה לִמְצוֹא אוֹתָנָה
וּבְעֶגְלַת מַעֲמָסָה כָּעֶגְלָה יַאַסְרוּךָ
בִּכְבֵדוּת וּבְרָב כֹּחַ עַל הַר תִּסְתַּחֲבֶנָּה
וּרְאֵה מִי יוֹשֵׁב בָּהּ הֲלֹא זֶה מַר הַמָּוֶת!

אִם לָאֲדָמָה תִקְרָא הַשָּׂדוֹת לָךְ שָׂדָיִם
הֵן הַגַּן מָגֵן לָךְ מַעֲנוֹתָיו לָךְ תַּעֲנֶינָה
הַכַּרְמֶל כַּר מָלֵא וּתְבוּאוֹתָיו תָּבֹאנָה
הַשִּׁבֳּלִים יַבְשִׁילוּ וּמְגוּרוֹת בַּגֹּרֶן
הַבָּר יִרְבֶּה לָרֹב גַּם חִטָּה חָנְטָה זָרַע
רָב שַׁעַר בַּשְּׂעוֹרָה גַּם הַפִּשְׁתָּה פָּשָׂתָה
הַבָּצִיר לֹא יִבָּצֵר אֵין קֵצֶה לַקָּיִץ
הָרִמּוֹנִים יְרַמּוּן וַעֲנָבִים יָנוּבוּ
גַּם יִשְׁקוֹד הַשָּׁקֵד עַרְמוֹנִים יֶעֶרְמוּ

(אמו"א)

יַעַצְמוּ עֵצִים וּשְׁלוּחוֹתֵיהֶם יְשַׁלֵּחוּ
הַתִּירוֹשׁ תִּירַשׁ לָךְ וּבְעָסִים תָּשִׂישׂ סֶלָה!
גַּם פָּרַיִךְ יִפְרוּ לָךְ הָאֲלָפִים יַאֲלִיפוּ
דֵּי עִזִּים תָּעִיז לָךְ עַשְׁתָּרוֹת תַּעֲשִׁירוּךְ
וִיבַכְּרוּ הַבְּקָרִים גַּם הַגְּמַלִּים יִגְמוֹלוּ
הַגְּדָיִים גַּם יִדְגּוּ, הַצֹּאן תְּצֶאנָה אָלֶף.

המון משתחוה

אל פתיות וּפְתַיּוּת אַתְּ שִׁמְעִי וּרְצוֹן אִישֵׁךְ מַעֲשַׂיִךְ
וּרְצוֹנֵךְ לֹא עוֹד חָפְשִׁי כַּפֶּרֶא תַּעֲשִׂיהוּ
אַל תֹּאמְרִי עוֹד «כֵּן הוּא» אֶל כָּל אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ
וּלְכָל רוּחַ רוּחֵךְ לֹא עוֹד יָנוּד כָּרוּחַ
דַּלְתֵי לִבֵּךְ אֶל כָּל הֶבֶל בַּל עוֹד תִּפְתָּחִי
וּבְבִתֵּךְ אֱמוּנָה הֵן אֱמֶת קָנִיתָ עָתָּה
וּלְאַחֵר זוּלָתוֹ לֹא עוֹד אוֹתָהּ תִּתְּנִי
וּבְכָל עוֹגְבֵי אֱמוּנָה בַּל עוֹד תִּתְחַתְּנִי —.

פתיות משתחוה

אל סכלות וְאַתְּ סִכְלוּת כִּבְהֵמוֹת לֹא עוֹד תִּוָּאֵלִי
וּגְבִרְתֵּךְ אָנֹכִי לֹא עוֹד תֹּאמְרִי לָרֶשֶׁת
הֵן נָפַלְתְּ לִפְנֵי שֵׂכֶל גַּם נָפוֹל תִּפּוֹלִי.
וּלְשִׁפְחַת בֵּית אֱמוּנָה הֵן אוֹתָךְ אֶתֵּנָה
תַּחַת כִּי הִתְנַשֵּׂאת לִהְיוֹת לָנוּ לִגְבֶרֶת.
(אמו"א)

תַּחַת עַנִּיתִיהָ וּנְתַתִּיהָ אֶל שֶׁקֶר
תִּתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ לֶאֱמֶת כִּי תֶהִי.
תַּחַת הִשְׁמַעְתִּיהָ דִּבְרֵי הֶבֶל וָרוּחַ
תִּשְׁמַע אָזְנֵךְ עַתָּה דִּבְרֵי אֱמֶת מִפִּיהָ.
הֵן רַב מִנְּשׂוֹא עֲוֹנֵךְ מִשְּׂאֵת חַטֹּאתַיִךְ
כִּי אַתְּ רֵאשִׁית כָּל חַטָּאת וּמְקוֹר כָּל עַוְלָתָה
מִדָּלְיַיכִי *) יָצְאוּ כָּל נַחֲלֵי הַבְּלִיָּעַל
אֲבָל אוּלַתֵּךְ עוֹלֵךְ וּבָהּ אַךְ תִּצְדָּקִי
וּבְזִקְנָתֵךְ יַלְדָּה אַתְּ שֵׂיבָתֵךְ כַּנַּעַר
עוֹלַת יָמִים אַתְּ וּכְעוֹלָלִים מַעֲלָלַיִךְ
לָכֵן אֱמֶת וֶאֱמוּנָה הֵם יִהְיוּ מוֹרַיִךְ.

סכלות משתחוָה

אל צבעון

צִבְעוֹן! לֹא תוֹעֶה מִבֶּטֶן אַךְ מָשְׁחָת אָתָּה
וּבְחֹנֶף וּרְמִיָּה כָּל מֵישָׁרִים שִׁחַתָּ
וּכְמוֹ אֶת הָרוּחַ כֵּן גַּם גֵּוְךָ הֶעֱוֵיתָ
כִּי נַעֲוֵה לֵב אַתָּה גַּם נַעֲוֵה גַּב וָעֶצֶם
וֵאלֹהִים עָשְׂךָ יָשָׁר וַתְּעַקֵּשׁ מַעֲשֵׂהוּ
גַּם צַחֲנַת הַבָּשָׂר תָּעִיד צַחֲנַת הָרוּחַ
אַף גֹּעַל הַבְּגָדִים הוּא אוֹת גֹּעַל הַנֶּפֶשׁ
נֶפֶשׁ אֵין בָּהּ כָּל תֹּם כִּמְתוֹם בִּבְשָׂרָהּ אָיִן

*) לד׳ פ. צ״ל מִדָּלְיֵכִי

וֵאלֹהִים אֲבִי כָל טוֹב וּמַה טוֹב מְהֻדָּר
מִנֹּעַם מְמַחְמָד, מִתִּפְאֶרֶת וָיֹפִי
וּבְטוּבוֹ זֶה מַדּוּעַ אִישׁ רָע! תִּתֵּן דֹּפִי
אַתָּה בֵּין הָמוֹן וָשֵׂכֶל מָדוֹן גֵּרִיתָ
גַּם בֵּין עַמִּים שׁוֹנֵי דָת אֵיבַת עוֹלָם שַׁתָּה
וַאֲנִי אַךְ שָׁלוֹם אַהֲבָה, בֵּינֵיהֶם צִוִּיתִי
כִּי אַךְ אֵלֶּה כָּל חֶפְצִי כָּל יִשְׁעִי בָּאָרֶץ.

אֱלֹהִים בִּתְבוּנָתוֹ שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וּמְלוֹאָם כֻּלָּמוֹ, בָּרָא לַעֲשׂוֹת לָנֶצַח
הֱכִינָם וַחֲקָרָם וּמֵבִין מִפְּעָלֵימוֹ
וּמַדּוּעַ דַּעַת לֹא תֹאבֶה גַּם נַפְשֶׁךָ
אֶת אֲשֶׁר יוֹדֵעַ תָּמִיד גַּם אֱלֹהֶיךָ
וַתִּגְבַּה רוּחֲךָ בִּשְׁרִירוּת לֵב וּבִשְׁאָט נֶפֶשׁ
לָדַעַת אַךְ אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים לֹא יוֹדֵעַ
זָרוֹת וַהֲבָלִים לֹא עָלוּ עַל רוּחוֹ סֶלָה.
וּבְכָל פָּעֳלוֹ בַּמָּרוֹם וּמְלַאכְתּוֹ בָּאָרֶץ
פֹּעַל עוֹלָם פֹּעַל תָּמִיד לֹא יִשְׁבֹּת רָגַע
תֵּדַע כַּחַיָּה כָעוֹף וּכְכָל בַּהֲמוֹת יָעַר
כַּבָּקָר יִרְעֶה מִדְבָּר וּכְפֶר רוֹעֶה אֵפֶר. [*)]

לֹא אַךְ מָשְׁחַת צִבְעוֹן! כִּי גַּם מַשְׁחִית הָיִיתָ
מוֹרֵה הָמוֹן אַתָּה וַתּוֹר בּוֹ גַּם חִצֶּיךָ
(אמו״א)

וַתִּכְבַּד עָלָיו חֻקֶּיךָ בַּל יִחְיֶה בָּמוֹ
כִּי מִלִּבְּךָ תִּבְדָּאֵם בַּעֲבוּר תִּחְיֶה אָתָּה—
בָּם עָנְיוֹ רוֹשַׁשְׁתּוֹ רִפִּיתָ כֹּחֵהוּ
עַד הָיָה לִסְחִי וּלְבוּז וּלְקֶלֶס בָּאָרֶץ.
וּלְהוֹרוֹת לוֹ שָׁמְךָ, אַךְ לַהֲרוֹס הִתְפָּרַצְתָּ
וּלְהַשְׁחִית גָּבַהּ לִבְּךָ מֵעַל לַשָּׁמַיִם
מִמְּצוּקֵי הָאָרֶץ עַד לִמְרוֹם כֵּס אֱלוֹהַּ
אָרוּר מִרְיָךְ כִּי מָר, וּמַעַלְךָ עָל יַעַל
בֶּאֱמוֹר לָנוּ כִּי לָנוּ, לֹא אֶל צָרַי אָתָּה·
וַתִּקַּח נִשְׁקִי וּכְלֵי מִלְחַמְתִּי בָּאָרֶץ
וּמִבְצָרִים בָּם נֶאֱצָרִים, עֹפֶל גַּם כֹּהֵן
וַעֲלֵיהֶם שַׂר הַצָּבָא שַׂר אוֹסֵר מִלְחֶמֶת
אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי וַאֲשֶׁר אוֹתָם חָשַׂכְתִּי
לִלְחוֹם אֶת מַכְעִיסַי בִּקְרָב אֵלַי יִקְרָבוּ
לָבוֹא בַמָּצוֹר מִפְּנֵי צָרִים לִי יָצֵרוּ
וַתַּסְגֵּר בִּידֵי אוֹיְבַי מוֹרְדֵי מַלְכוּת קֶדֶם
לַשְׁבִּית מַמְלַכְתִּי וּלְחַלֵּל מִשְׂרַת כָּל קֹדֶשׁ
וּלְמַגֵּר כִּסְאוֹת הַשְּׁעָרִים עַד כִּסְאִי, אַרְצָה
וּמַלְאָךְ לִבְּךָ וּזְדוֹנוֹ אֵיךְ הִשִּׁיאֶךָ
לִסְגּוֹר עַל אֱמֶת וּלְהַכְחִידוֹ מִכָּל עָיִן
שַׂר אוֹצָרוֹת אֵלֶּה וּכְלֵי כָּל בֵּית הַנֶּשֶׁק
אֲשֶׁר אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים, אֵלָיו עֵינֵימוֹ

אִם יֶשְׁנוֹ יֵשׁ הַכֹּל וּמַה יֵּשׁ כִּי אֵינֶנּוּ
אַךְ אוֹתוֹ יָדַע אֵל וּבִלְתּוֹ לֹא יוֹדֵעַ
אַךְ בּוֹ הוּא יִתְפָּאֵר וַאֲנִי חָכְמָה גַּם אָנִי;
לָשׂוּם תַּחְתָּיו זָר וּמוּזָר בֶּן דִּמְיוֹן שֶׁקֶר
לַהֲבִיאוֹ בֵּית הָמוֹן וֶאֱמוּנָה לוֹ נִתָּנָה
וַתִּתְרַע שָׁם עִמּוֹ, סִכְלוּת וּמִרְמָה יַחַד
וַתֶּרֶץ עִמָּהֶם לַהֲרוֹת עָמָל וָאָוֶן
וּמֶה עוֹד רַע בָּאָרֶץ לֹא אוֹתוֹ תִּפְעָלוּ
אִם תּוֹרוֹת וֵאלֹהִים, חֲדָשִׁים לָכֶם בָּאוּ
כִּרְאוֹת שֵׂכֶל עַבְדֵי וּכְמוֹ אָזְנָיו שָׁמָעוּ
וּכְהִתְכַּנֵּס צָרוֹת עֶשֶׂר בֵּאלֹהֵי שָׁמָיִם
בִּתְמוּנוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת — תְּצַלֶּנָה אָזְנָיִם!
בִּדְבָרִים חִפְּאוּ עָלָיו כַּשְׂדִּים וּמִצְרָיִם
וּלְפִיהֶם עַל תּוֹרוֹת אֵל נוֹסְפוּ שִׁבְעָתַיִם
מִפִּי מוֹרִים כָּמוֹךָ, אַלְפֵי רִבּוֹתָיִם.

הֵן הִשְׁבַּתִּיךָ מִמּוֹרֶה וּלְתַלְמִיד תֶּהִי
שָׁם הָעִירָה תֵּלֵךְ אֶל חַכְמֵי לֵב בַּשַּׁעַר
וּלְשׁוֹעֵר שָׁם תִּהְיֶה עַל יָדָם יוֹצֵק מָיִם
לַחְטוֹב לָמוֹ עֵצִים לִשְׁאוֹב מַיִם מִגֶּבֶא.
וּבְיַעַן חַטַּאת גִּבְעוֹן צִבְעוֹן! גַּם חָטָאתָ
וּכְמוֹהֶם חִוִּי אַתָּה וּכְפָעֳלָם פָּעָלְתָּ

(אמר״א)

וּבְעָרְמָה וּבְתַרְמִית לֵב כָּל הָעָם רִמִּיתָ
עַד בָּאוּ בִּשְׁבוּעָתְךָ וּבְרִית לָךְ כָּרָתוּ
לָכֵן מִשְׁפַּט הַנְּתִינִים גַּם מִשְׁפָּטְךָ יְהִי
וּלְעֶבֶד נָתוּן אַתָּה לַחֲכָמִים בַּשָּׁעַר
וּבַעֲמַל זִקְנָתְךָ שָׁם תִּשְׁכַּח הַבְלֵי נֹעַר
שָׁם תְּנַחֵם עַל אֵפֶר צַלְמֵי אֱלִילֶיךָ
וּלְאוֹר הַחֲכָמִים יָנוּסוּ צִלְלֵי אֵימֶיךָ
וּתְהִלָּה בְּתֹךְ לִכְבוֹדְךָ תִּתֵּן אֶל שֵׂכֶל
כִּי רַק לוֹ הִיא יָאֲתָה אַךְ לֹא מִיָּדֶךָ
עַל כֵּן מִיָּדֵנוּ לוֹ שֵׂכֶל יִקָּחֶנָּה
רַק זוֹ הָאִשָּׁה · חֲנוּפָה אֲשֶׁר אָהָבְתָּ
תּוֹעָה הִיא מִבֶּטֶן אַךְ זָרָה הִיא מֵרֶחֶם
וּבְסֵפֶר הַכְּרִיתוּת שַׁלְּחֶנָּה מִבֵּיתֶךָ
טֶרֶם תִּגָּלֶה אָתָּה טֶרֶם תֵּרֵד הַשָּׂעְרָה.
תֵּן כָּבוֹד לֵאלֹהִים וּתְפִלָּתְךָ הַמְעִיטָה
וַחֲדַל נָא מֵחָרְפוֹ מֵהַעְתִּיר עָלָיו שִׂיחַ
לִפְשׂוֹק שָׂפָה וָפֶה לִפְטוֹר גָּרוֹן וָלוֹעַ
וּלְהַכּוֹת בַּלָּשׁוֹן אֱלֵי חֵךְ אֶל שִׁנַּיִם
לִמְחוֹא כַּף אֶל כָּף וּכְרֹאשׁ שִׁבֳּלִים לָנוּעַ
לָתֵת קוֹל עַל אֵל אֵלִים כַּאֲרִי עֲלֵי טָרֶף
הִתְאַפַּק בּוֹ הִתְפַּתְּנוּ · מִלִּים כִּי תֶּרֶב
אִם גַּם כֶּאֱנוֹשׁ יָמוּת כָּבְדָה אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ

אוֹ תוֹגִיעוֹ עַד יָקוּץ בְּךָ וַעֲדֵי יַעַנְךָ ·
הַמְעַט לְךָ הוֹנוֹת אִישׁ כִּי תוֹנֶה גַּם אֱלוֹהַּ
הָרֹאֶה לִלְבָבְךָ אוֹצַר כָּל תֹּךְ וָאָוֶן
וּבֹחֵן לִבְּךָ וּדְעֶה, כִּי תוֹנֶה גַּם נַפְשֶׁךָ —
הֲלֹא תָבִיא יוֹם יוֹם, לֵב מוּם בּוֹ לֵאלֹהֶיךָ ·
וּלְפֶחָתֶךָ אִם כֹּה תַעַשׂ הֲיִרְצֶךָּ? — ·
לֹא צוֹמוֹת וּתְפִלּוֹת תּוֹרוֹת מִלֵּב בָּדָאתָ
יִבְחַר אֱלֹהִים, יְשָׁאֲלֵם מֵאָדָם הָבֶל
הַהוּא יִקַּח חֶלְבְּךָ בַּצּוֹם, אוֹ דַם זִבְחֶךָ
אוֹ תוֹרוֹת וּתְפִלּוֹת, לֹא זַכּוּ לֹא טָהֵרוּ ·
הַהוּא חָסֵר עַד מָה, כִּי יִסְכּוֹן עִמּוֹ גָּבֶר
גַּם אַתָּה בָּחַרְתָּ בָם אַךְ לִכְסוֹת עֵינַיִם
וַתַּעַט אוֹתָם כַּמְעִיל, לַעֲטוֹת בָּם כָּל מָעַל
וּכְפִי רֹב הַמְּעִילוֹת, הַתְּפִלּוֹת גַּם הִרְבֵּיתָ
כִּי לַצְמִית הֵן תָּצוּם אַךְ לַמְרוֹת מוֹרֶה אָתָה
תִּתַּפֵּל וּתְפַלֵּל תָּרֵעַ כִּי תָרִיעַ ·
תּוֹרָתְךָ עַתָּה מַה תִּהְיֶה, שֵׂכֶל יוֹרֶךָ
וּבְעֵינָיו מַה לֹא תִישַׁר, עוֹד בַּל תַּעֲבָר־פִּיךָ;
וּתְפִלַּת רָצוֹן — הִיא מוֹצָא הֶגְיוֹן לִבֶּךָ
יוֹצֵא בִּשְׂפָתַיִם נָעוֹת, מִלִּים תְּטוֹפְנָה
וּבְעֵינַיִם דּוֹמְעוֹת דּוּמָם כַּטַּל תַּעֲרוֹפְנָה
אִם כֹּה תוֹרֶה תִּתְפַּלֵּל אֱלֹהִים יִרְצֶךָּ ·

(אמו״א)

הַחֲכָמִים שָׁם בַּשַּׁעַר הֵם יִכְרוּ לְךָ אֹזֶן
מֶה חֵפֶץ אֱלֹהִים וּמֶה חֶפְצִי גַּם אָנִי
הֲלֹא אַךְ (וּכְמוֹ הוּא דִּבֵּר) אוֹתוֹ יָדוֹעַ
וּמַה נּוּכַל בּוֹ דַּעַת? לֹא שֶׁמֶץ וּמְאוּמָה
רַק טוֹב כִּי אָהֵב נֵדַע, רַק כִּי חָפֵץ חֶסֶד. —
הֲלֹא אַךְ אֲשֶׁר יַחְפּוֹץ אֱלֹהִים יַעֲשֵׂהוּ
וּמַה יַּעֲשֶׂה תָּמִיד, אַךְ יִבְרָא וִיחַיֵּהוּ
יַחֲזִיק יִתְמוֹךְ וִיכוֹנֵן, כָּל אֲשֶׁר עָשָׂהוּ
וִיכַלְכֵּל וִיחוֹנֵן, כֹּל אָמַר וּבְרָאָהוּ
עַד יָחוּס גַּם עַל רָע וִירַחֲמֶנְהוּ גַּם כָּכָה
וּלְאוֹת לְךָ הֵן אַתָּה, כִּי יָכִיל גַּם אוֹתָכָה
כִּי לֹא יָצֹר אֲשֶׁר יָצַר, כִּי אִם יְצָרֶנּוּ
וַאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עוֹלָם, אוֹתוֹ יִשְׁאַל מִמֶּנּוּ
כִּי מַה לָּנוּ עֲשׂוֹת — הֲלֹא אַךְ אֲשֶׁר יַעַשׂ
חוּס עַל כָּל נֶפֶשׁ, וּלְהָפֵר עִמָּה כָּל כָּעַשׂ
אוֹתוֹ הוּא חָפֵץ, אוֹתוֹ נַעֲשֶׂה כָּל יָמֵינוּ.
וּשְׁאַל אֶת הַנְּבִיאִים אִם לֹא זֹאת לְךָ יַגִּידוּ
גַּם כָּל הַלְאֻמִּים עַל זֹאת דָּתֵיהֶם הֶעֱמִידוּ
גַּם תּוֹרַת אֱלֹהִים זֹאת מֵאָדָם שְׁאֵלָה
הִיא הַדַּעַת אוֹתוֹ, זֶה כָּל הָאָדָם סֶלָה!

צבעון משתחוה

אל מבמה מִרְמָה אַתָּה רָם לִבְּךָ גַּם עַל עַבְדֵי שֵׂכֶל
(אמו"א)

יִלְרַמּוֹת גַּם לַמְרוֹת יָד וָראשׁ הֲרִימוֹתָ
וּלְשֵׂכֶל עַל כֵּן תִּהְיֶה עֶבֶד וּבְלֹא שָׂכָר
עוֹלָם בָּךְ יַעֲבוֹד וּדְרוֹר לֹא תֵדַע וָחֹפֶשׁ
לֹא תֵצֵא לַחוּץ וּנְכָלֶיךָ יְכָלְאוּ
וּלְעֵזֶר לוֹ תִּהְיֶה בָּךְ יָצוּד חַיְתוֹ טָרֶף –
תַּחַת יָדוֹ תִּתְעַנֶּה תִּשְׁפַּל תִּכָּנֵעַ
עַד כִּסְעִיף נִתְעָב מֵעֵץ חַיִּים תִּגָּדֵעַ.
וּבַעֲלוֹת שֵׂכֶל יוֹם יוֹם אֶל חַכְמֵי לֵב שָׂעֳרָה
בְּדְבָרַי וּדְבַר אֱמֶת חֲדָשׁוֹת לַשְׁמִיעַ
וּלְפָנָיו אַתָּה רָץ כַּעֲבוֹדַת עוֹלָם עָבֶד
תֵּרֶא שָׁם אֶת צִבְעוֹן כִּרְאוֹת צִבְעוֹן אוֹתָכָה
וּשְׁנֵיכֶם תֵּבוֹשׁוּ מִפְּשָׁעֵיכֶם תִּזְכּוֹרוּ
וּגְמוּל חַטֹּאתֵיכֶם מִשְׁנֶה בֹשֶׁת תִּשָּׂאוּ
שָׁם יֵהָפֵךְ לִבְּכֶם וּמְעַט הַכֵּר תָּחֵלּוּ
מִי הוּא הָאִישׁ אֱמֶת וּמִי הוּא עַבְדוֹ שֵׂכֶל
מַה לַּעֲשׂוֹת הֲרֵעוֹתֶם וּמָה רַב הַמֶּרִי
וּלְבַבְכֶם לֹא עוֹד יָכִיל, רָב בֹּשֶׁת וָנֹחַם.
כִּי כַשּׁוֹדְדִים לָיְלָה גַּנָּבִים שׁוֹמְרֵי נֶשֶׁף
מוֹרְדֵי אוֹר הַיּוֹם וּמְשַׂנְאֵי אוֹר סַהַר לָיְלָה
וַיִּגַּנְבוּ אוֹר אַתֶּם גַּם כִּי לִגְנוֹב יָבוֹאוּ
כֵּן הָפְכְּכֶם יֵחָשֵׁב, שׂוֹנְאֵי וּמְרִיבֵי שֵׂכֶל!
כִּי לוּלֵא אַגְּרוֹתָיו, שָׁם בַּשַּׁעַר תִּגְנוֹבוּ

(אמו״א)

וּמִכְתָּבָיו שָׁם בָּאוּ, בִּכְלֵיכֶם תָּשִׂימוּ
לָתוּר דַּרְכּוֹ בָּעָם, וּמִשְׁפָּטָיו לָדַעַת
עֲלִילוֹתָיו בֵּינִי וּבֵין עַמִּי לִשְׁמוֹעַ
כִּי עַתָּה זְמוֹתֵיכֶם הָפֵק לֹא תוּכָלוּ
וּבְכִלְיוֹתֵיכֶם כָּל נִכְלֵיכֶם כָּלִיל כָּלוּ.
וּבְמַחֲרֶשֶׁת שֵׂכֶל לוּלֵא תָמִיד תַּחֲרוֹשׁוּ
כָּל נִיר לֹא נַרְתֶּם וּבֶחָרִישׁ עוֹד תֵּבוֹשׁוּ
וּבְרִיבְכֶם בּוֹ נִטְמִים! הֲלֹא בָכֶם תָּרִיבוּ
כִּי מִבְּלִי סוֹדוֹ הֲלֹא גַּם פֶּה לֹא תַרְחִיבוּ
וּבִלְשׁוֹנוֹ וּבְרַעְיוֹנוֹ, גַּם בּוֹ תַּלְעִיבוּ.

מרמה משתחוה

עַתָּה הָרָצִים כֻּלְּכֶם הִתְאַזְּרוּ וָקוּמוּ!
רוּצוּ עִירָה לוּז (הַיּוֹם בֵּית אֵל תִּקְרָאוּהָ!)
רוּצוּ חִישׁ קַל הַשַּׁעַר אַחֲרֵי עַבְדֵי שֵׂכֶל
וּמַהֲרוּ הָבִיאוּ לִי אֱמֶת שַׂר הָאָרֶץ
וּבְגָדָיו הֵשִׁיב שֶׁקֶר שָׁם אוֹתוֹ תַּלְבִּישׁוּ
(וּכְמוֹ לֹא יֵרָא שֶׁקֶר לָאִישׁ בִּלְעָדֵימוֹ
לֹא יוּכַל הָמוֹן לִרְאוֹת אֱמֶת מִבְּלִי הֵמָּה)
עַל צַד כָּל חַכְמֵי לֵב יִנָּשֵׂא אֱמֶת הֵנָּה
נוֹשְׂאֵי חוֹתָמוֹ עַל לִבָּם אַנְשֵׁי שֵׁם אֵלֶּה
(אמו"א)

*) זֶרַח הִלֵּל נֹגַהּ יִצְהָר יָאִיר יָפִיַע
חַכְמוֹנִי בְּנוּי וִידַעְיָה חַשּׁוּב וָפֶקַח ?
זַכּוּר עוּץ וּשְׁעַרְיָה שָׁפָט אֲמִתַּי יֵצֶר
חוּשִׁים שִׁמְעִי וַחֲזוֹ נַעֲמָן מוּשִׁי יָרוֹחַ
גַּדִּי אִמֵּר וּבִלְשָׁן מְלֲלַי וַאֲמַרְיָהוּ
יוֹנָדָב חָנָן טוֹבִיָּה וּרְחוּם וָיֵשֶׁר
צָדוֹק דָּתָן עוֹבַדְיָה זַכַּי הוֹדַוְיָהוּ . *)
וּנְשׂוּאֵי אֱמֶת כֻּלָּם עַתָּה יְשָׂאוּהוּ
לִפְנֵיהֶם יֵצֵא מוֹצְאוֹ וּמוֹצִיאוֹ שֵׂכֶל
(מוֹצְאוֹ בִּמְעָרַת תַּחְתִּית מוֹצִיאוֹ אוֹר מָעְלָה)
כִּי לֹא עוֹד יוּבַל אֱמֶת בִּידֵי אַחֵר סֶלָה .
חוּשׁוּ אַל תַּעֲמוֹדוּ כִּי עוֹד הַיּוֹם תָּשׁוּבוּ
דֶּרֶךְ גַּן הָעֵדֶן בֵּין אֵלִים בּוֹ יָנוּבוּ .

הרצים רצים ושכל וחכמי לב לפניהם

*) כל השמות האלה נמצאים בספרי הקדש ונקראו פה בהם החכמים לפי הוראת השמות בלשוננו ונחלקו בשבעה טורים לפי כל חלק החכמה בכלל. הטור הא' על ההארה השכלית והמחקרית. הב' על חלקי כחות המחשביים. הג' על כחות נפש המשכלת. הד' על החושים החמשה. הה' על הנפש הדברית. הו' על המדות הטובות. הז' על המעשים השכליים והאלהיים.

(אמו"א)

מחזה יב.

בית המון.

וכל הקודמים

חשמש תשלח קרניה ביתה המון בעד החלונות. קול שירות חכמי לב נשמע ממרחק, והמה נושאים את אמת בכתף על מטת זהב ביריעת רקמתים, הרצים מסביב להם, ושכל בראשם. דלתות בית המון נפתחות, והמה באים אל הבית, מריעים בשיר וקול תודה. צבעון ומרמה וסבלות נבהלים מפני אמת ונופלים על פניהם

המלכה קוּמוּ הָמוֹן וּפְתַיּוּת וּשְׂאוּ בְּתָכֶם יַחַד
אֶת אֱמוּנָה בִּזְרוֹעַ הֵן יַחְדָּו תִּשָּׂאוּ
וּתְנוּ אוֹתָהּ מַהֵר וּבְתֻמַּת לֵב וָנָפֶשׁ
אֶל אַפִּרְיוֹן דּוֹדָהּ בִּזְרוֹעוֹת אֱמֶת סֶלָה!

המון ופתיות ימהרו ויעשו כבה. אמת יפשוט זרועותיו, ויחבק את אמונה המתרפקת על דודה. המון ופתיות נופלים על צואריהם ובוכים מרב שמחת לבם.

המשוררים שִׁירוּ לֵאלֹהִים וּשְׁמוֹ זַמְּרוּ סֶלָה
שִׁירוּ מַשְׂכִּילִים! שִׁיר מַשְׂכִּיל זַמֵּרוּ
אֱמֶת וֶאֱמוּנָה הוֹשַׁבְתֶּם אָהֳלָהּ
שִׁירוּ אֶל אֵל יוֹצְרָם פָּעֳלוֹ סַפֵּרוּ

(אמי״א)

שִׁירוּ שָׂרִים שִׁיר, עַל כָּל שִׁיר גָּבוֹהַּ
שִׁירוּ לַמַּלְכָּה חָכְמָה בַּת אֱלֹהַּ!

זַמְּרוּ עַל לִוְיַת חֵן וִיפִי חֹבֶרֶת
לְאֱמֶת וֶאֱמוּנָה – שֶׁמֶשׁ עִם יָרֵחַ –
זֶה יָאִיר אוֹרוֹ בַּלְּבָנָה קוֹדֶרֶת
כֵּן גַּם אוֹר אֱמֶת בֶּאֱמוּנָה זוֹרֵחַ
אֶפֶס כִּי אוֹר שֶׁמֶשׁ אֶרֶץ יַצִּיעַ
וּלְמַעְלָה אֵין קֵץ אוֹר אֱמֶת יוֹפִיעַ.

רַנּוּ עַל גּוֹרָל זֶה זַמְּרוּ עַל חֶבֶל
הוֹרָה אֱלֹהִים אֶל חָכְמָה וָשֵׂכֶל
אֱמוּנָה אֶל אֱמֶת אַל עוֹד אֶל הֶבֶל
קָמָה עֲצַת אֵל עַד עוֹלָם לֹא תֵּבֶל.
עַתָּה אוֹר אֱמֶת בֵּית הָמוֹן הִגִּיעַ
וַחֲשֵׁכִים גַּם אוֹרוֹ עַל תָּם יוֹפִיעַ.

שִׁירוּ חַכְמֵי לֵב! וּנְבוֹנִים יְרַנּוּ
וּכְזֹהַר שֶׁמֶשׁ מַשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ
אַחֵיכֶם שׂוֹנְאֵיכֶם עַתָּה נָבוֹנוּ
וּבְשֶׁקֶר אֱמֶת הֵם עוֹד לֹא יָמִירוּ
כָּל חוֹפְשֵׁי אֱמֶת וּמְצוֹא לֹא יָדָעוּ
הַיּוֹם בֵּית אֱמוּנָה אוֹתוֹ תִּמְצָאוּ.

(אמו״א)

שֶׁקֶר לֹא אֱמֶת זֶה צִבְעוֹן אַל־צֶדֶק
סִכְלוּת לֹא חָכְמָה וּמִרְמָה לֹא שֵׂכֶל
וּפְתַיּוּת לֹא כֵן, הוֹן הָמוֹן כַּחֵדֶק
וּלְעִקְּשׁוּת אֵין מַרְפֵּא — רִפְאוּ אֶת סֶכֶל!
אֱמוּנָה לָאֱמֶת וּבְשֶׁקֶר בּוֹחֶלֶת
וּלְשֵׂכֶל שַׁעַר וּלְחָכְמָה מֶמְשֶׁלֶת.

אוֹיְבֵי שֵׂכֶל אוֹהֲבֵי כֶסֶל וָרֶשַׁע
— סוֹד צִבְעוֹן וּמִרְמָה — רָע וּבְלִיַּעַל
וּגְבִרְתָּם זוֹ סִכְלוּת הוֹרַת כָּל פֶּשַׁע
אֱמוּנָה אֵם עִקְּשׁוּת אִם שֶׁקֶר בַּעַל
לֵב צִבְעוֹן מָלֵא תוֹךְ לֵב מִרְמָה עָוֶל
וּבְמאֹזְנַיִם לַעֲלוֹת כֻּלָּם מֵהָבֶל.

שׂוֹנְאֵי הוֹד חָכְמָה הוֹד צַלְמָם יִשְׂנָאוּ
וִירִיבֵי אֱמֶת עֲלֵי נַפְשָׁם רָבוּ
בּוֹרְאֵי הֲבָלִים אֵיד עַמָּם בָּרָאוּ
וּמְאַהֲבֵי סִכְלוּת כִּלְיוֹנָם אָהָבוּ
וּמְשַׂכְּלֵי מַשְׂכִּיל אִמָּתָם שִׁכֵּלוּ
וּמְנַבְּלֵי הֲמוֹנָם צוּרָם נִבֵּלוּ.

קוֹל רִנַּת זִמְרָה פִּצְחוּ הָרִים אֵלֶּה
שָׁם הוֹרִיד כַּמָּטָר דִּמְעוֹתָיו שֵׂכֶל
(אמו"א)

הוֹרִידָם כַּטַּל אֶל אֵל עוֹשֵׂה פֶלֶא
וַיַּעֲנוּ בִשְׁמוֹ „שֶׁקֶר רֶגַע יָכֶל"
עָנוּ „רֶגֶל אֱמֶת נֶצַח עוֹמֶדֶת"
גַּם עָנוּ בִשְׁמוֹ לֶאֱמוּנָה אוֹבֶדֶת.

הָרִיעוּ חֲכָמִים! וּלְשֵׂכֶל שִׁירוּ
הַמְשַׂכֵּל שֶׁקֶר וּמְשִׂימוֹ כְּאָיִן
הוּא יַמְצִיא אֲלֵיכֶם הָאִישׁ תּוֹקִירוּ
אֱמֶת שַׂר חָכְמָה נֶעְלָם מִכָּל עָיִן
וּלְהָמוֹן אָמַר לֹא אֱמֶת יָדָעְתָּ
אֱמוּנָה לוֹ תִתֵּן וּבָהּ נוֹשָׁעְתָּ.

שִׂישׂוּ מַשְׂכִּילִים! חֲזוּ נָקָם עָתָּה
נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן תִּרְמוֹס כַּף רֶגֶל
אִמְרוּ אֶל צִבְעוֹן לֹא עוֹד מוֹרֶה אָתָּה
מִתְקַדֵּשׁ מִטַּהֵר! לֹא לְמֹר! עֵגֶל!
וּנְשׁוּפְךָ עַתָּה רֹאשׁ עַל סַף הַשָּׁעַר
עַד תָּקִיא חֶלְאָתְךָ גַּם תּוֹכְךָ תָּעַר.

עִקְּשׁוּת אֵינֶנָּה גַּם שֶׁקֶר עוֹד אָיִן
זֶה עַיִט צָבוּעַ יָנוּד הַשָּׁעַר
לֹא עוֹד סִכְלוּת מִרְמָה—יָרִימוּ עָיִן
רָמָה יַד שֵׂכֶל עַל סָכָל וָבָעַר
(אמו"א)

וִימִין חָכְמָה תָּרוּם גַּם תַּעַשׂ חָיִל
אֱמֶת אוֹר הַיּוֹם הֵאִיר גַּם הַלָּיִל –.

צִבְעוֹן גִּמְחָה צִבְעוֹ נִגְלָה נֶעֱלָהוּ
הֵן נִרְאָה נַבְלוּתוֹ נַחַל קִדְּשָׁהוּ
הָמוֹן וֶאֱמוּנָה רָאוּ מִי עוֹכְרָמוֹ
הוּא הַשָּׂם דַּעַת יִפְּרֵם מִכָּל חֵקֶר
סָגַר עַל אֱמֶת הִסְגִּירָם אֶל שֶׁקֶר
אֱמֶת מִבּוֹר צָמַח וַיְהִי אוֹר לָמוֹ.

הֵן חָלְפוּ אֱלִילִים, וַהֲבָלִים פָּסוּ
וּלְדִמְיוֹן אֵין בֵּן גַּם עָמַד מִלֶּדֶת
וּרְעוּת רוּחַ תַּמָּה, וּצְלָלִים נָסוּ
בִּמְרוֹם קָרֶת, רֶגֶל אֱמֶת עוֹמֶדֶת
וּבְיַד שֵׂכֶל דֶּגֶל, יָנִיף יָנִיעַ
בּוֹ רָשׁוּם שֵׁם אֱמֶת, כָּאוֹר יוֹפִיעַ.

אֶרֶץ נִדְמָתָה נָדַמּוּ שָׁמָיִם
עֵת הָמוּ סִכְלוּת וּפְתַיּוּת וָשֶׁקֶר
עַתָּה נֵעוֹרוּ, אוֹרוּ כָּל עֵינָיִם
קוֹרְאִים לֶהָמוֹן לִמְצוֹא בָם כָּל חֵקֶר
„הַבִּיטוּ פֹּעַל אֵל וֶאֱמֶת הַכִּירוּ
„וּבְנֵי אָדָם כֻּלָּם לֵאלֹהִים שִׁירוּ!"

(אסו"א)

שִׁירוּ לֵאלֹהִים וּשְׁמוֹ זַמְּרוּ סֶלָה
שִׁירוּ מַשְׂכִּילִים! שִׁיר מַשְׂכִּיל זַמֵּרוּ
אֱמֶת וֶאֱמוּנָה הוֹשַׁבְתֶּם אֹהֱלָה
שִׁירוּ אֶל אֵל יוֹצְרָם פָּעֳלוֹ סַפֵּרוּ
שִׁירוּ שָׂרִים שִׁיר, עַל כָּל שִׁיר גָּבוֹהַּ
שִׁירוּ לַמַּלְכָּה חָכְמָה בַּת אֱלוֹהַּ!

פשר החזיון

בשני מאמרים.

מאמר א.

מחקרי שמות המדברים משפטם ומעשיהם.

מאמר ב.

קורות המדברים בארץ בני קדם.

(אמ״א)

מחקרי שמות המדברים
לפי משפטם ומעשיהם.

חכמה. ידוע כי כל כלי החושים אינם פועלים במוחשיהם כי אם מתפעלים מהם, (ויחס הפעול הבא על המוחשים בלשון, הוא רק לפי המדומה). העין איננה פועלת במוחשים הנראים אליה, אבל היא מתפעלת מקוי האור השבים אחור מן המוחש, ומובילים את דמותו אליה, והיא נרשמת בעורות העין העשוים כראי, לקבל ציור הדמות ההיא, ונרגשת אז אל מיתרי המוח הנוגעים ומגיעים אל עורות העין, והמיתרים מובילים את הנרגש אל המוח והוא המוחש בו. וכן האזן לא תפעל מאומה במוחשיה, כי אם זו הרעדת האויר, הבאה מן המוחש המרעיד אותו בקול, היא מתגלגלת בגלים הנעשים אז באויר זה מזה (כהעשותם במים, בהכות בם) עד שתגיע אל חלל האזן, ותגע בעור התוף שבה, ובנגוע בו, יוליד הרגשת הקול על ידי המיתרים אשר בעור ההוא, היוצאים ובאים אל המוח המחיש בו. וכן בחוש הריח הנודף מן המוחש באויר, ומגיע ונוגע בעור הנחירים ובמיתריהם, ומביאים הרגשה זו אל המוח לחוש בו. וכן בחוש המשוש אנחנו מתפעלים, אך בנגוע המוחש בגופנו, להרגיש בו אם הוא חם או קר, לח או יבש, חלק או חרוץ, רך או קשה וכדומה, רק שכבר נצרך פה, קרבת כלי החוש והמוחש זה לזה, אבל בחוש הטעם לא

נוכל לחוש אף גם בנגוע המוחש בכלי החוש, אם לא שיכנס כלי החוש בתוך פנימיות חלקי המוחש בהפרדם זה מזה, ואז נחוש את טעמו. (ושנויי הטעם הוא איכות פגישת חלקי המוחש בעור החך, אם בנחת ואם בצער), ובמאכלים קשים ויבשים לא נוכל לטעום בם, עד שנחתוך אותם בשנים, וגם נלעוס אותם בהם היטב הדק, ונרטיבם ונמוגגם ברוק פינו, ונלוש אותם היטב בלשון, ואח"ז אנחנו מְעַשים ומחככים אותם בחכנו, והוא בעור המוריגי המכסה עליו ועל הלשון מלמעלה, ונחדור בו לתוך חלקי המאכל פנימה, עד אשר נבעו אליו מצפוניהם, ואז ישובו המה ייפעלו עליו להטעימו את טעמם, ונקל לנבון דעת, כי השם שנים הוא משרש שנן, ע"ש החדוד וההתוך, וכמו חציך שנונים, ולשון הוא משרש לוש, ע"ש הלישה אשר ילוש את המאכל, וכמו ששון מן שוש. וחך הוא משרש חכך ע"ש החכוך בהלקי המאכל הטחון, וכמו מתחכך בכותל בתלמוד, וכמו חץ מן חצץ.

והנה ראינו כי נקרא כלי החוש הטועם הנכנס בחכוכו אל תוך המוחש פנימה, בשם חך ע"ש החכוך, וזכינו לדין לאמר: כי גם פעולת המחשבה הנכנסת בתוך עומק הענינים להשיג ולמצוא טעם ודעת, נקראת ג"כ בשם חכמה, ושרשו חכם מֵשרש חך (כדעת בעלי השניים שהיא האמתית) בתוס' מ"ם האמנתי"ו, אחרי רואנו כי גם פעלי שאר החושים, שאולים ג"כ אל פעולת המחשבה, כמו: ראיתי אני בלבי, דע וראה כי אין בידי רעה, וראיתם בין צדיק וגו', כי שומעים אנחנו, והריחו ביראת ה', נגששה כעורים, וכל דומיהם, רק כי אלה יבואו לפעולות המחשבה הקלות, כקלות פעולת החושים אשר השאילו את שרשי פעליהם להם, ושרש חכם יבא להורות פעולת המחשבה המעמקת הנדרשת לענינים עמוקים, כהעמקת פעולת כלי החוש אשר שאלה ממנו את השם הזה

(אמו"א)

שהוא החך, כאשר כן גם השם והפעל משרש ט ע ם, המונחים על התפעלות הרגשת החוש הזה, הושאלו גם כן על הרגשת המחשבה אשר תשיג בעומק הענינים, כמו: טעמו וראו, טעמה כי טוב סחרה, טעם זקנים, משיבי טעם, וברוך טעמך, וכן בדחז"ל מאי טעמא, ולטעמך ודומיהם. והנה מצאנו בחוש הראות והשמע, במקום אשר הם משתדלים להתפעל ממוחשיהם, עד שנראה תנועת הפעולה על כלי החוש, יבא אז הפעל בנוי ג"כ משם כלי החוש עצמו, כמו: ויהי שאול ע ו י ן את דוד, בנוי משם עין, על הראות הפעולה אז ב א ב ר העין, לדקדק בה את הראות, וכן הפעל האזין מן אזן, על הראות הפעולה אז ב א ב ר האזן, להטותה לשמוע היטב, וחז"ל הרבו לשמש בפעל ע י ו ן, בהשאלה גם על דקדוק המחשבה, וכן הפעל האזין בא לרוב מאד גם במקרא, שאול גם על חפץ קבלת הלב והמחשבה, משא"כ בחוש הטעם, כי אף שכל דרכו לנוע לכנס ולפעול אך בעומק המוחש, עכ"ז לא נבנה פעולתו החושית משם כלי החוש ח ך, והוא לאשר תנועתו בפעולתו זאת איננה גלויה לעינים מבחוץ, כי כלי החוש הזה נעלם לרוב בתוך הפה, (וכל פעולה חושית צ"ל גלויה) משא"כ בכלי חוש הראות והשמע. אבל בפעולת המחשבה, אשר גם היא גם כל פעולותיה המה תמיד אך נעלמות, ולא יצויר שם כל גילוי לעולם, בחר בעל הלשון, במקום אשר המחשבה תפעל ותנוע ותכנס בעומק הענינים, להשתמש בפעל ח כ ם הבנוי משם כלי החוש ח ך, שהוא מורה על החכוך שהוא התנועעות והתעסקות הכלי עצמו, בעומק המוחש, בהשאלה על כלי המחשבה, להורות ולהראות על פעולת המחשבה אז בעומק הענין, כאשר באו גם עיון והאזנה בפעולות המחשבה כאמור, והבן זה מאד.

וכן מצאנו כי להיות המחשבה היא היא המרגשת גם במוחשות, ישתמש בעל הלשון ב ש מ ו ת כלי החושים,

ובהשאלה, על כלי המחשבה עצמה שהוא המוח, כמו: ונפקחו עיניכם, וייטב הדבר בעיני המלך, כי אזן מלין תבחן, פקוח אזנים, ה׳ פתח לי אזן, מה נמלצו לחכי, אם חכי לא יבין הוות, ודומיהם. ואם כן אחר כי השוה בעל הלשון את חוש הטעם אל חוש הראות והשמע, בשתי הדרכים האלה שהוא לכנות את כלי המחשבה בשמות כלי החושים בשלשתם. וכן להשתמש בפעלים, המונחים לפעולות החושים גם בפעולות המחשבה, כפי המעט שהבאנו למעלה מהכתובים, מדוע לא נאמר גם כן כי גם בדרך השלישי, שהוא להשתמש גם בפעולות המחשביות, עם הפעלים הנעשים משמות כלי החושים עצמם בפעולות החושיות, שהם האזנה ועיון, השוה גם בזה את חוש הטעם לחוש הראות והשמע, להשתמש בפעולת המחשבה המעמקת, בפעל הנעשה משם כלי החוש המעמיק. והוא א״כ שרש חכם הבנוי משם כלי החוש חך, אף כי לא השתמש בו בפעל זה בפעולתו החושית לטעם שכתבנו למעלה, והבן. ויהיה האזנה עיון חכום שלש פעולות מחשביות לאזן עין וחך המחשביים, כאשר הֻשאלו כבר גם שמות כלי החושים האלה לכלי המחשבה בכתובים, וכאמור למעלה, רק כי האזנה ועיון יורו פעולות מחשביות במעט השתדלות להתפעל שלא כדרכם לפעול תמיד, וחכמה תורה העמקה רבה בדרך פעולת כלי החוש חך, ותבוא רק לפעולות מחשביות בעמקי הענינים.

והנה גם יתר שמושי הלשון בעיוני ענינים עמוקים, יורו ג״כ אמתת באורנו זה, בשם חכמה, והם השמות חק חקים ומחוקק, הנופלים בעניני הדתיים האלהיים, הטבעיים, והמדיניים, במקום אשר טעמם כמוס, ומחשבת המחוקק העמיקה בעניני החיים וראה ליסד אותם, והבא להבינם יעמיק ג״כ למצוא אותם, והושאלו ג״כ מן חקק במלאכה, ע״ש

ההעמקה בגוף הנחקק, ויהיה חכך וחקק אחד במובן בחלוף גיכ״ק, כמו כהה וקהה, כובע וקובע. וכן, על שרשי רגלי תתחקה, בנל״ה, שגם הה״א מהאמנתי״ו, כי השרש הראשון בהם חק או חך לבדו. וכן, ושננתם לבניך, ע״ש החדוד השנינה והחתוך להעמיק במחשבה בעומק הענינים, ובדחז״ל שיננא ודומיו, והוא מן השנים הסמוכים לחך, ועוזרים בפעולתו לחתוך במאכל תחלה ולהכינו לטעום בו. וכן ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו, ובדחז״ל לחדודי, וכן חוד וחידה, וכלם על עמקת העיון והמחשבה, לחתוך בחדוד המחשבה בעומק הענין, וישמש בזה גם בשרש עמק עצמו, ואמר עמוק עמוק וגו׳ עמוקה משאול מה תדע. ומזה גם נסתרות תעלומות ודומיהם המתגלות על ידי החכמה. וכן השם באר מענין בור שהוא חפירה בתוך האדמה ויבוא בבנין הכבד מענין הקיקה, כמו ובאר על הלוחות, והושאל ג״כ על באור ופירוש דבר עמוק: הואיל משה באר וגו׳, ואולי גם השרש טעם הוא בחלוף אותיות מ״ן הוא כמו שרש טען מענין מטעני חרב שהוא דקירה בעומק הגוף. ומזה גם שרש חרש בעיוני המלאכות, ובחרשת אבן, חרש וחושב, חכם חרשים, על העמקת המחשבה בהם, כמעשה המחרשת בעומק האדמה. והנוכל המעמיק לחשוב רעת רעהו בסתר יאמר עליו אל תחרוש על רעך רעה. וכן ישמש לזה בשרש חפר, להפור את הארץ, על העמקת המחשבה בסתרי ערות הארץ, כחופר בור. וכן ויחפש רוחי, למצוא טעם הדבר בחקירת המחשבה. וכן כל שרש חקר, ואולי גם הוא מן חק וחך. וישמש עוד בכתובים לענין זה, במליצת שים לב על הדבר, או שים הדבר על לב, וכל זה להוראות הכנסת המחשבה בעמקי הדברים. וראיתי עוד בדחז״ל במשנה (נדרים פ״א) ר״ע היה חוכך להחמיר, פי׳ הר״ן היה מטעים לחומרא, ומלשון חך. וכן שרש חשב

כמו חפש וחשף במעשים, כי בא בכתובים לב׳ ההוראות האלה גם יחד, חשב ה׳ להשחית, ושאול חשב להפיל את דוד, לחפוש. ובא גם לחשוף, ויחשבה עלי, יחשבני לאויב. ועל שניהם יחד, חרש וחושב, כי האמן במלאכת מחשבת חופש וחושף.

והנה שרש חכם המונח על העמק המחשבה יכלול כל המון פעולות המחשבה בענין זה לכל מחלקותיהם, כמו: בינה, השכל, דעת, מזמה, חשב, עצה, וכל דומיהן כלם מענין החכמה. כי כלם נכנסים בגדר החכוך בעומק ענין למצוא ולהשיג המבוקש, וכלם יוצאים מן החכמה והיא ההתחלה בהם, ולהיות האדם נולד בטבעו חסר מכל שלמות הגופני ורוחני, וגם מוכן לכל השלמות האלה בכח. רצוננו בזה, כי הוא בטבעו בעל כחות רבות לכל מיני שלמות הגוף והנפש. וביכלו להניע כל כחותיו אלה ולהוציאם אל הפועל בכח מחשבותיו, והנעות הכחות האלה אל הפועל למצוא בהם כל שלמות גופו ונפשו, הוא הוא כח החכמה. ויהיה חך וכח שרש אחד מתהפך, וכל עצמות שם כלי החוש חך הוא מן השם כח, בבחינת שאר החושים שהם רק מתפעלים, והוא לא יתפעל לטעום בטרם יתחיל הוא לפעול ולעשות בכח מה, שהוא החכוך. וכן החכמה בבחינת שאר ההרגשות המחשביות הבאות מן החושים, והבן זה. על כן נמצא כי הונח כח החכמה בלשון רק על החפוש למצוא סבות המביאות מסובבים המבוקשים, והיא באדם, למצוא כל שלמות, אם לגוף אם לנפש, אם לשניהם יחד, ונמצאת בכתובים, בקניני המדות הטובות, ובדבר דברי טעם, ובעשות מעשים טובים, עפ״י מדות טובות, ובמלאכות ובחריצות בעצות ומזמות ותחבולות, וכל דומיהם, המביאים שלמות הגוף והנפש, וממלאים את מחסורם, והמה כלם מוקפים בגדר הטוב. והנה להיות כל

צרכי האדם לשלמות גופו ונפשו רבים למאד, יצטרך לחפש בכח חכמתו גם בחכמות שיצאו כבר אל הפועל, שהוא לבקש בסבות ומסובבים הנמצאים כבר, ולמצוא בהם מן המסובב הנראה והנגלה, את הסבה אשר היא נעלמת לרוב, או גם את הסבה גם את דרך התחייבות המסובב מן הסבה, והיא נצרכת לו בכל השלמיות, הנזכרים למעלה. ואף כי בשלמות נפשנו המשכלת, והוא למצוא סבות כל הנמצאים כלם וממציאם, והיא השלמות היותר נכבדת, שהיא אמנם כל יתרונו על כל החי, והוא הצלם האלהי אשר לו לבדו בארץ. והנה בקשת הסבה בחכמה נמצאת כבר, ולמצוא אותה היא ג"כ חכמה (שהיא המצאת סבה מה) כי במחשבה הכל אחד (כידוע), אבל במה שהחכמה החדשה נוגעת בחכמה קודמת בפעולה זו, והחבור בינותם, הוא אשר הניח עליה בעל הלשון שרש בין, והשם והפעל בינה והבנה, מן המלה בֵּין, שהיא מלת היחס הבאה ליחס דבר אחד לשני דברים, אשר הם משני עבריו מזה ומזה, והוא שם להתיחסות שלשתם כאחד, ויתאר את היותו, או את עשותו איזה פעולה, בהיות שני הדברים משני עבריו, והוא בתוכם בתָוֶך במלת בין, אשר גם יסוד שרשו הוא הבי"ת לבדו שהוראתו תוך, ויאמר אות היא ביני וביניכם, כי המליץ בינותם, כי שלום בין יבין מלך וגו׳, ויבא בין מחנה, אשר עבר בין וגו׳, והבדילה הפרוכת בין, ולהבדיל בין, ומזה יבא הפעל בנה על הפעולה לחבר שני גופים דומים או יותר, כעצים לבנים או אבנים עד שיהיו לאחדים, והוא ג"כ לתאר ב׳ הדברים המתדבקים והדבק אשר ביניהם, והעשותם שלשתם לאחדים, וכן יבא השם בן, על הילוד לאיש ואשה, להיות הילוד כמו הדבק ביניהם, להיות שלשתם כאחד, וכאמרו אבנה גם אנכי, על לדת בנים, וכן פעולת חכמה אחת הבאה לעשות ברעותה, למען

דעת אותה ולהשיגה, עד שע"י הפעולה הזאת אשר בין שתיהן, יהיו שלשתם לאחדים, יבא על זה השם בינה או הפעל הבין. על כן יבואו תמיד על הגעת מחשבתנו במחשבת זולתנו, שהיא ההתחבכות זו בזו, למצוא גם כן את המבוקש, שהיא להשיג אותה לשלמות נפשנו. אם במעשה זולתנו או בדבריו, כמו בין בדבר, והבן במראה, הבן להלז את המראה, ויבן דוד כי מת הילד, ויבן עלי כי ה' קורא לנער, כי לא יבינו אל פעולות ה', מבינים לכל העם. וכן כאשר ישוב החכם לפקח עתה ולעבור על מחשבת עצמו שכבר יצא אל הפועל, נקראת ג"כ בינה, להיות זה ג"כ התחבכות המחשבה במחשבה נמצאת כבר ולהשיגה, ומזה אלהים הבין דרכה, ואתבונן אליו בבקר (שהוא לחבר מחשבת ציור הילד כעת במחשבת ציורו הקודם, ולבחון אם אהדים המה) ויחלוף ולא אבין למו, ודומיהם. והנה כל אלה בבחינת השגת המבוקש הם חכמה, כי היא קנין שלמות נפש המשכלת, ובבחינת היותם בשתי מחשבות הם בינה. וכן תמצא כי הבנת כל מעשה ה' ופועל ידיו ביצוריו, נקראים בשם: חכמות, כמו חכמת התכונה — הטבע, המדידה, החשבון, היופי, וכל דומיהם הרבים. אף כי כח יסודם הוא הבינה, שהיא השגת מחשבתנו את מחשבות ה' ית' ביצוריו. והוא על כי כח החכמה אשר בנו, היא המציאה הדרכים, הנסיונות, הבחינות, הכלים והתחבולות, שהמה הסבות לבא על ידם להבנת הדברים, מלבד אשר השגתם היא שלמות נפש המשכלת, ומציאת המבוקש לטוב האדם, שהיא חכמה. ומלבד אשר בבחינת ממציאם שהוא ה' ית' המה חכמות, והבן *). ועוד אופנים ודרכים רבים להתאחדות

*) ולהיות המסובב לרוב, הסבה התכליתית במחשבת פועל הסבה, יבא לשון בינה גם על השגת כונת הפועל לתכלית פעולתו שהוא המסובב אשר יבא לרגלי הסבה, בבחינת היותו הסבה במחשבת הפועל.

(אמו"א)

והשתתפות והסתבכות החכמה והבינה יחד, אבל הדברים יגעים ועמוקים, ואין זה מקומם. ודע עוד כי חבור מחשבת החושב במחשבה נמצאת, להוליד ולחדש בה עוד מחשבת הכמה, וכן הלאה והלאה באופן שכל מחשבה חדשה תהיה מסובבת מן הקודמות מחבורם זה לזה, נקראת הפעולה הזאת בשם תבונה, שהיא קבוצת מחשבות פועלות אשה ברעותה, ולזה תמצא אותה מיוחסת גם אל ה׳ ית׳, ורובם בבריאת וכוננות השמים, אשר צבאיהם רבים לאין קץ, ויפעלו כלם זע״ז כנודע. ולזה יאמר ה׳ בחכמה יסד ארץ (בבחינת מעוטה) כונן שמים בתבונה (לרבוים והתאחדות הרב בהם) ובתבונתו נטה שמים, ולתבונתו אין חקר — אין מספר —. וכן יאמר על כל פועל דבר, שסבתו התכליתית רחוקה, כי נקשרת בהמון מהשבות קשורות זו בזו ההולכות לפניה, ארך אפים איש תבונה, ואיש תבונות יחריש, ולא דעת ולא תבונה לו לאמר: חציו שרפתי במו אש, ואף אפיתי וגו׳, אצלה בשר וגו׳, ויתרו לתועבה אעשה? שהוא נגיעת מחשבתו בג׳ מחשבות ולהתאחד בהם, ולהשיג הרביעית הקשורה בהם בסבה ומסובב. סוף דבר, כל העמקת מחשבה (שהיא החכוך המחשביי להשיג שלמות וטוב לגוף או לנפש) שהיא חדשה וראשונה, היא חכמה, ואם תצטרך לזה גם להתלוות למחשבת חכמה נמצאת כבר, אם שלו או של אחרים (שהיא הרוב) והוא התחככות מחשבה במחשבה זולתה, היא היא הבינה, והיא גם דעת חז״ל מה שאמרו להבין דבר מתוך דבר.

והנה הרגשת המחשבה במצאה את הטוב לה, בחכמה או בבינה (שהיא חלק מן החכמה) הונח ע״ז שרש טעם ושרש ידע, ושניהם שרש אחד שהוא טע או דע המתחלפים בדטלנ״ת, ובהוספת המ״ם והיו״ד מן האמנתי״ו, ויורה על השגת המבוקש והחפץ ועמידת הפועלים מלפעול עוד. וזה

רק בטעם ובדעת על כי פעולתם נמשכת בזמן, למשך פעולת החכוך, כן בחוש הטעם, וכן במחשבת חכמה, ע"כ בא להורות כי כלתה ועמדה הפעולה המשוכה, והגיעה כבר למחוז חפצה, ובתוס' נו"ן בראש יבא שרש נטע (וכן משרש ידע בא נדע בארמית מנדע, וכן בעברית השם מדע בדל"ת דגושה משרש נדע) שהוא ג"כ תקיעת עץ באדמה עד הגיעו למקום המבוקש אשר יקובל שם, ושם יעמוד, והוא ג"כ להשגת הטוב בחיי הגוף. ושרש ידע יתפשט בכתובים גם על השגת ההרגשה ע"י החושים, כי הדעת היא סוף פעולת החושים וגם סוף ההכמה והבינה, שהיא היא ההגעה אל ההשגה וההרגשה בכלם, וקנין כל המושגים בהם. ולפי כל זה יובן גם עוד הוראה אחת בשרש ידע וגם תרגום הירושלמי ע"ז וד"ל.

והנה חלוקת הדעות למחברים אשר קדמונו בבאורי השמות והפעלים האלה, אין המחלוקת כ"א ביניהם לבד, לאשר כל אחד מהם תפש רק חלק אחד מכל הכלול בהוראתם האמתית, ובאור כ"א מהם הוא א"כ אך חלק מן האמת, אבל אין דעת אחד מהם חולקת על באורינו אלה, האמורים בראשי שרשי הענינים, בטרם יגיעו עוד למקום מחלקותם, אבל משם יפרדו ויסתעפו גם לדעות כלם.

והנה כל הדברים האלה יצאו מאתי על ספרי זה בשנת תר"ב (הקדמה), ובחמש עשרה שנה אחרי כן היא שנת תרי"ז (1857) יצאו לאור סה"מ להחכם פירשט, וכן יצא בשנה ההיא סה"מ להחכם געזעניוס הוצאה חמישית, עם נוספות החכם דיטריך הנדפסים סגורים בחצאי מרובע בתוך דברי המחבר, ויראה שם הקורא בשניהם, בשרשי חך חכה חכם חקק חקר טעם וטען, וימצא כי באו החכמים האלה אחרי, גם הם בבאורי הוראותיהם כמעט כפי שבארנום פה, אבל רס

בנגוע בקצת ראשי הדברים ולא כפי כל מה שהרחבנו לדבר פה בטעמם ובענינם.

אמת ואמונה. שרשם אמן, ולדעת בעלי השניים שהיא האמתית שרשם אם בתי"ו נו"ן האמנתי"ו, והוראתו להמציא דבר שיוכל להתקיים במציאותו, בבחינת עצמותו, ובבחינת כל יתר הנמצאים, או תת קיום מציאות כזה לדבר נמצא כבר. על כן היולדת היא אם הילוד כי היא נתנה קיום מציאותו בעודו בבטנה, והאב רק המציאו אבל לא נתן קיומו בו, והמגדלים אותו נקראים: אומן ואומנת, כי יתמידו קיום מציאותו, וכן גם המלה אם, הבאה על קיום א' משני צדדי הספק באופני מציאות דבר אשר קיומו יהיה כה או כה, וכן השם אָמָן על פועל חכם היודע לתת בעת פעולתו קיום מציאות תמידי לפעלו, אשר הפועל והגרוע לא ידע לעשות כן, ובתוספת תי"ו, השם אמת הבא בספרי הקדש כתאר הפעל על הדבור ועל המחשבה ועל המעשה, אם הם כפי שתהייבם המציאות שנתבררה אלינו בחוש או בחכמה ובינה ושכל, או באמונה הנכונה, ואז אנחנו מתארים את פעולת הדבור או המחשבה או המעשה בתאר שם אמת. ונרצה בזה, כי הממציא את הדבור או המחשבה או המעשה, המציא אותו באופן שיהיה גם קיום למציאותו, אחר שהוא כפי הנמצא אם במציאות ואם בשכל. כי אם אינם כפי המציאות, אזי אף גם שהמציאם, לא נתן קיום למציאותם, ולא יתקיימו כ"א יעלו בתהו, כי יסודם אפס ואין, ע"כ גם הם כמוהם כאין, ויתואר אז הפעולה בשם השקר, שהוא אך כפי הדמיון העולה על לבנו, והוא רק מדומה ולא נמצא, כי אין לשקר רגלים במציאות לעמוד עליהם, והנה האמת אחת בכל ענין, שהוא רק כפי היש והנמצא, והשקר הרבה מהכיל כי אין קץ לכל אשר איננו, וראה, כי כדברים האלה מצאנו

גם לחז"ל ויהי לנו לנס, והוא אמרם ז"ל: אותיות של אמת בב' רגלים ושל שקר ברגל א', כל שעושה אמת מקוים, ושקר אינו מקוים, ע"כ. (ילקוט בראשית רמז ב' בשם מדרש) כי השם אמת ושקר לא יתארו בכתובים את הענין הנמצא והבלתי נמצא, כ"א את המחשבות או הדבורים והמעשים אשר יכילו את הענינים האלה, ע"כ לא אמרנו, כי האמת והשקר הוא הנמצא והבלתי נמצא, כי אם שיש להם קיום ושאין להם קיום במציאות, אחר כי המה רק תארי פעולות המחשבה או הדבורים והמעשים, והפעולות האלה הלא הם במציאות ככל פעולה, אם בעבר ואם בהוה ובעתיד. והנה כן גם לשון חז"ל, והבן. והנה אחר כי כל הנמצאים הם אמתים, אם במציאות ואם בשכל, וכן כל מחשבות האדם ודבריו ומעשיו אשר יהיו כפיהם אמתים הם, על כן בצדק אנחנו קוראים לאמת, במשל השיר, בשם התאר שר האוצרות, ונאמן ומחוקק ונותן דתים במדינות ממשלת החכמה. אמנם במקום אשר יקצר כח החכמה והבינה והשכל אשר באדם, לברר לו מציאות הדבר כפי מה שהוא (לא מהוש ולא עפ"י הדרכים הנכונים אשר לנו להשיג דבר על ברורו שהיא חכמת ההגיון), כי אם שהדבר נוטה למראה עינינו ולפי כח השערתנו, לאחד מצדדי הספק יותר מאל השני, או שנשמע כן מפי אי מעט איש נודע לחכם ונבון, אשר השיג הדבר ההוא בכח מהשבתו הברורה, או בחושיו (או שגם הוא הוגד לו מפי המשיג באלה הדרכים) ואנחנו מטים ומחליטים את הדברים המשוערים או הנשמעים שהם המה כפי הצד ההוא, אנחנו מכנים הפעולה הזאת בפעל האמין, והוא נטית רצון האדם להחזיק דבר לאמת, מבלי היות לו עדנה ברור מחייב אמתתו, ואז איננו נקרא אמת מצד עצמו בידיעה מבוררת, כי אם שאנחנו מאמתים אותו בהחזיק אותו לאמת, ולפי רוב ההשערות

או ההגדות ולפי חזקתם וטובם וחין ערכם, כן ירבה וכן יוסיף קרבת הדבר אל האמת, וכן קרוב להחליט שהוא מאמין האמת. ובכתובים כאשר הפעל נקשר בבי״ת הבא על הנאמן, כמו והאמין בה׳, ענינו החזיק את כל דברי הנאמן או מעשיו לאמת, במה שיבא עוד, והשם נאמן ענינו נותן קיום לדבריו והבטחותיו אשר יאמין בו המאמין, וע״ד המליצה יבא גם על בלתי בעל חי, להיות הטובה או גם הרעה אשר בו, קימת לעד כפי שנאמין בם, וכמו מים נאמנים, חליים רעים ונאמנים. והנה כל מין האדם יחלק לפי זה, בהשגת האמת, שהוא כפי הנמצא תמיד, לשתי מחלקות, ליודעים ולמאמינים. אבל להיות גם היודעים גם המאמינים לפעמים גם תועים לדמות בקוצר השגתם או להאמין, גם השקר לאמת, יתחלקו לפי זה גם הנתעים האלה לשתי מחלקות כאלה, והם למדמים השקר בדמיונם מקוצר כח המשיג או מעומק האמת המושג, או בטעות החוש (וידמו להם כי יודעי ומשיגי אמת המה, והמה החכמים בעיניהם ונגד פניהם נבונים, כגדולי הפילוסופים הקדמונים אשר הלכו תועה בהרבה נפלאות ונשגבות מהם (וגם למאמיני השקר, אם עפ״י השערה מוטעת להטות בה מב׳ צדדי הספק, את השקר לאמת, ויכירו כי למעלה מכח חכמתם הוא, וכי רק יאמינו בו; או עפ״י קבלה מזולתם, אשר גם המה אם מדמי השקר, או מאמיניו, אם שהם יודעי או מאמיני האמת, רק שהם מתעים אותם מדרך אמת וצודים את נפשם להטעותה ולרמותה בשקר, לטוב להם עצמם. אבל גם המדמה וגם המאמין את השקר לא ידעו כי שקר הוא, כי גם המה כל חפצם באמת שהוא כפי היש והנמצא, ולא בשקר שהוא האפס והאין, ואין אדם בארץ החפץ באשר איננו, רק שהם לקוצר השגתם לא יכירו בשקר ונדמה להם לאמת, אם לדמות אותו בהדמות להם כי יודעים הם, או

להאמינו. ועל כן מאמיני האמת מפי זולתם לא קבלו אותו כ״א ג״כ מפי יודעי או מאמיני האמת, כי מדמי או מאמיני שקר לא ינחילו לעולם האמת לזולתם, כי לא ציירו אותו מעולם מקוצר השגתם (כי לו ציירוהו כבר לא היו מדמי או מאמיני שקר, כי כבר היתה נפשם בוחלת בו) רק שזה השקר נדמה להם לאמת, וכמו שקדם, ובהנחילם להם את האמת (כפי המותנה), אין זה כי אם שגם המה הם יודעיו או מאמיניו. והנה אם נבוא לחלק את כל מין האדם לפי מיני השגתם, נמצאו שתים מחלקות שהן ארבע. והם יודעי האמת ומאמיניו, ומסכלי האמת, שהם מדמי השקר או מאמיניו, לאמת. ויש אשר כל המון השגותיו או ציוריו (ולפיהן גם כל דבריו ומעשיו) יהיו אך באחת מאלה הארבע, ויש אשר תהיינה מחולקות לארבעתן, או לשתים ושלש מהנה, או גם השגה וציור אחד יתחלק לכלם או לקצתם, ולאשר כל ציורי האדם לא ימנו מרוב ואין קצה למספרם, ובבל איש מהמין יהיו על אופנים שונים מאשר ברעהו, לפי ערך כח ההכמה והבינה, המדמה המשער והאמונה, ויתר מחלקותיהם אשר בכל אחד מהם, ולפי שאר הבדלותיהם זה מזה בתולדתם בתכונות נפשותם וכחותיהן, הרבות והשונות באיש ואיש, ולפי מקומם זמנם ומצבם וחברתם ויתר משיגיהם השונים לאין קץ ותכלית, על כן אם נבוא לעשות מחברות שונות וצרופים וגלגולים שונים מרוב מספר הציורים האלה עפ״י ההרכבות השונות בחלוקות המון הדרכים הנזכרים, ובכל איש ואיש לפי תכונותיו ומשיגיו הרבים, אף כי בהסתפח אליהם כל ציורי השקר אשר אין להם חוק וגבול ולא ראשית ותכלית, אזי ירבו המחברות האלה כרבות אישי המין הזה, ולא ישוו איש לאיש בכל המין, בכללות ציוריהם לפי מחלקותיהם האלה, כאשר לא ישוו גם בתבנית גופם ותכונות נפשותיהם זה לזה, והדברים יגעים.

והנה לאשר כל האדם עיר פרא יולד, ונמשל כבהמות נדמו בראשית ימי חלדו, וגם אחרי כן במושגים עמוקים מן החוה"ב שלו, אף כי באדם אשר החוה"ב שלו הם קצרי יד בתולדתם, ואף כי בראשית ימות עולם בעוד היה כל המין כלו כילד יולד בארץ, וגם עתה, לעומת הימים הבאים, היתה על כן סגולת כח נפש האדם להאמין דבר, ככלי עזר ביד החוה"ב שלו, במקום אשר תקצר ידם, לבוא אז היא (פעולת ההאמנה) לכהן תחתם, עד אשר ישתלם בהם, אם יזכה, ולא יצטרך אז אליה עוד (במקצת ההשגות או בכלן) כאשר לא יסכון לנו אור הלבנה בגבורת אור השמש, כ"א לפני צאתה או אחרי בואה, וכן תמצא האמונה לפני החוה"ב או לאחריהן, והבן, ועוד לאלוה מלין בזה *). והנה השם אמונה בכתובים נמצא תמיד סמוך מיוחס ומכונה אל הנאמן, לא אל המאמין (כאשר אנחנו משתמשים בו), ובאורו תמיד תת הנאמן קיום אל הדבר אשר יאמין בו מאמינו (עיין בכתובים) וע"כ נסמכה גם לפעמים אל הצדק, ולזה תמצא את השם אמונה בכתובים סמוך ומכונה גם אל ה' ית', כמו שנמצאהו מתואר גם בשם נאמן, משא"כ הפעל האמין איננו נמצא, וגם לא יתכן להמצא בה' היודע הכל בדעת, ואשר יאמר על ה' ית' כי יאמין בדבר מה, הוא חרף עושהו (מלבד בבחירת האדם אשר לא בידי שמים היא, נאמר עליו ע"ד ההשאלה במליצה, הן בקדושיו לא יאמין) אבל האחרונים החלו לשמש בשם אמונה גם על הפעולה, שהוא להורות פעולת כח ההאמנה בדבר מה (אשר בהוראה זו בא השם אמונה גם בכל השיר הזה, ר"ל הכח הנטוע בנפש האדם בתולדתו

---

*) ובדרוש שלי ליום ב' של חג השבועות הנדפס בתוך ס' קובץ דרושים אשר יצא לאור שנת תרכ"ד, ווילנא, הרחבתי לדבר בהשוואת הנמשל הזה אל המשל הזה, עי"ש ותראה נכוחות.

(אמר"א)

להאמין דבר, יהיה הדבר דבר אמת או דבר שקר כמבואר למעלה, וכן יכנוהו ויסמכוהו אל המאמין, ולדעתם הוא נמצא גם בכתוב (חבקוק ב׳) וצדיק באמונתו יחיה, עד אשר האחרונים גם להם, הוסיפו עוד לקרוא גם הדת האלהית אשר לכל עם ועם ודרך האמינם באלהים בשם «האמונה», אשר בהוראה זו לא נמצאה כלל בכל סה״ק, וע״כ אין לי דבר עם הוראה זו בכל ספרי זה, כפי שאיננה גם בלשוננו בכתובים *).

שכל וסכלות. ולעומת רבת המהומה והמבוכה אשר לאדם בהשגותיו מפאת כל האמור למעלה, חנן אותו האלהים בכח הבוחן להכיר בו את השקר ואת המשגה בהשגות החכמה והבינה והאמונה, וביד הכח הזה כלים מכלים שונים (בחכמת ההגיון) למלאכת ההבחנה ההיא, ואת הכח הזה ישלח האדם לפניו בצאתו לדרוש ולחקור בדרכי החוה״ב, גם בדרכי האמונה הבאה תחתיהם, להכיר ולהבין בבנים תולדות מחשבותיו, בעודם כעצמים בבטן המלאה, ולראות ולהבחין למי הוא הרה בחקירתו, אם להכמה ובינה, והוא הטוב הנכון והאמת, ואם אך לדמיון והוא הרע השקר והטעות; ובאמונה, אם להשערה ישרה, וקבלה ראויה להתקבל, ואם להשערה מוטעת או קבלה נבהלה, ויסודם שקר, ואותו שַׁכֵּל יְשַׁכֵּל חיש בטרם יולד, ויזרהו הלאה וישליכהו מן גו, כאשה משכלה נפל טמון לא יראה אור (שהוא ולד שאינו בן קיימא אשר לא יצלה עוד להיות לו קיום במציאות, ובהשגת המחשבה הוא הוא השקר) והיה לו כל הנשאר אשר לא יכיר בו אותות השקר, לפליטה, והוא האמת או הטוב יליד החכמה, הכוללת גם הבינה, אם בחקירה ואם באמונה (כי גם האמונה

---

*) וכן מצאתי עתה בעת הדפסת ספרי זה, בספה״מ להח׳ פירשט אשר יצא בע״ו שנה אחר כתבי זאת כמש״ל, עי״ש בשם אמונה.

(אמרי״א)

אשר לאמת, מוצאה ומקורה, בחכמה העליונה, או בחכמה אנושית גדולה מחכמת המאמין אשר שם היא ידועה ומובנת והבן) אותו לא ישכלנו עוד כי אם חיה יחיה והוא הכתוב לחיים בספר הזכרון לפניו; הכח הזה המשכל ילדי שוא ומפיל נפלי שקר, נקרא בשפת קדש בשם שכל, והנפלים האלה בשם סכלות בסמ״ך או שכלות בסי״ן (קהלת א׳ י״ז) המתחלפים תמיד בשרשי הלשון (ובזה הונח לנו קשי רב איך יבא בלשון שרש אחד שהוא שכל וסכלות לשני עצמים הפוכים). והושאל אח״ז גם להצלחה כמו אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל ודומיהם, כי ההצלחה היא להגיע חיש אל התכלית ולהשיגה בהסרת כל אסון מונע ושטן בדבר, עיין בכתובים. וכן הוא גם ההשכלה בהשגה, להשיג האמת בהסרת השקר. והוראת השרש שכל תפרוץ א״כ ימין ושמאל (וכמו חשך אפלה על אשר ימנע ויחשוך מעיני האדם את כל הנמצא, ובפירש״י על מיודעי מחשך, וכמו שאור ומשארת בימין ושמאל לענין אחד) ונהפך השם הזה כשמלה וכבשב, גם לשלך ומשליך, כמו שהשם משכלה הוא ג״כ מענין שלכת ומענין המפלת בדחז״ל, ונפל אשת בכתוב, וכן הוא בשכל כי הכל אחד, כמובן, ושרשים הרבה כמוהם, וגם השרש סקל הוא מהם ומהמונם, כי נדמה להם גם בענינם, והסכלות איננה על כן העדר כל חכמה ובינה, כי זה הוא הבערות כמובן, אבל היא התחכמות דלה וכהה מעורבת ובלולה בדמיון, ובאפס יד תשבר לפני שכל כי יְשַׂכלנה וישליכנה חוצה, כי שקר בן דמיון בימינה, (ועיין אוה״ש בש׳ סכל) על כן לא באו בכל ספרי הקדש כל פעל וכל שם משרש שכל על ה׳ ית׳, והוא לאות אמת על אמתת באורנו זה, כי לא יתכן בחק ה׳ ית׳ הכח השכלי, ואשר יאמר, שכל ה׳, או ה׳ הוא משכיל, את ה׳ הוא מגדף, כי השכל הוא אך לאדם, לעזור ולמגן מפני השקר, וה׳ אלהים

אמת לא יגורהו שקר, ולא יעזרנו שכל*) ועי׳ עוד דרוש הנ״ל דף רי״ב ורי״ג.

שקר. הוא הפך האמת, והוא מחשבה דבור או מעשה שאין להם, או שלא יהיה להם קיום במציאות שאינם כפי הנמצא, או כפי הצריך להמצא, והוא כמו שגר בגימ״ל הבא על לדת בהמה, ע״ש מהירות לדתה מן האדם, כמו שגר בהמה, שגר אלפיך, (והוא כמו המפלת באשה, ועי׳ סה״מ לגעז׳ שגם שגר הוא מענין השלכה) ובדברי חז״ל הושאל השרש שגר לדברים יוצאים במהירות מפי המדבר, מבלי כל מכשול, ואיננו צריך כלל להתישב עליהם, כאמרם: שגורה תפלתי בפי, שגירת לישנא, מרוב הרגילות, והבן. וכן אמרו שגר אחריו, על מהירות השלוח. שגר כוס של ברכה, על מהירות הושטת הכוס, להורות כי ראוי הוא אך למכובד זה, (כי רק כן הוא דרך כבוד, משא״כ בהפך) ובדרכי המחשבה נחלף בקו״ף שקר, כי אותו יוליד המַחשב הסכל, במהירות, ובלי כל ישוב והתבוננות, כלדת הבהמה. והוא כמו נמהרי לב, ועצת נפתלים נמהרה, ודומיהם. וכמו שבבחינת המשכיל נקראים המחשבות האלה בשם שכלות, ע״ש כי ישכלם בשכלו כנפלים, וישליכם מקרבו בטרם יולדו, כן בבחינת הסכל שהוא בעל המחשבות או דבורים ומעשים כאלה, נקראים בשם שקר, על כי הוא נמהר לַהֲרותם ולהמליטם כרגע, מבלי כל יגיעת בחינה והתמהמהות,

*) ומשורש זה הוא גם הפעל שגל בחלוף הכ״ף בגימ״ל, המורה על משכבי אשה, אשר כל תאות האדם בפעולה זו היא רק השלכת המותרות באיש, שהוא ג״כ כעין מעשה השכל בהשגת המחשבה, ולאשר יבוא הפעל הזה ביחוד רק להוראה זו, ע״כ יתחלף תמיד מפני הכבוד בקריאה אל הפעל שכב, אשר הוא וכן השרשים קרב בוא בעל, יבואו רק בהשאלה לענין הזה, והבן. והמיוחדת רק לזה נקראת שגל, ומתמדת נשים הושאל לכל מחמד להקרא בשם: סגולה.

(אמו״א)

בהולדת בהמות שדי, והוא נקודה פליאה ואות אמת, מהשתוות גם שם סכלות ושם שקר בענין זה, כי מה שהמשכיל משכל ומפיל, הסכל מחולל ומוליד, אף כי לדעת געז' שגם שגר הוא מענין השלכה שאז יהיה גם הוא מענין סכל וסכלות ממש, ומענין נפל אשת והמפלת ומשכלת כאמור למעלה בשכל, ובחלוף למנ"ר הלא גם ש' ש ג ל מהם ומהמהם הוא. וכן בא שרש ש ל ח על הלדה בחי ובצמח, ישלחו כצאן עויליהם, חבליהם תשלחנה; ותשַלח פארות, ישלח שרשיו (געז' ס' שלח נו' 4).

המון ופתיות. אנחנו מכנים את החשוכים בעם אשר לא נחלו בתולדתם חלק רב בחכמה בינה ושכל, בשם המון, להיותם הם הרבים במין האדם, וכשמוש שם עם הארץ. ולא אותם לבדם, כ"א גם החכמים המשכילים במקום או בזמן אשר קצרה ידם להשיג ולהבין. על שם אחיהם המון יקראו אז גם הם בנחלתם זו, להטותם אז אחרי הרבים האלה. והם אשר יצטרכו אז בהשגת האמת לבח האמונה, לקוצר ידם אז בחכמה ובשכל, וכאשר כבר הונח השם הזה על העם הזה הכולל גם הנשים והטף, נוכל עוד לדרוש בו להרחבה, כי המון כמו אמון בחלוף ה"א באל"ף, ויורה על רוב האמונה אשר בם הנקראת אמונה יתרה (מבעטר גלויבען) כי רבה היא תמיד כפי ערך מעוט החכמה, אחרי שכבר נמצא כן גם בכתוב ואת יתר האמון (תחת ההמון, ירמיה נ"ב), ועל כן שמתי את ההמון בשירי זה לאבי האמונה, ומושבו בכפר עמונה, והשאלנו לו הכפר הזה מס' יהושע י"ח, להיותו מלשון עם כמו המון, וגם מלשון אמונה בחלוף גרוני.

והנה לאשר לב ההמון נוח וקל להתפתות להאמין בשקר, מקוצר רוח שכלו (המכונה בלשון בשם

(אמו"א)

לב) להכירו ולשכלו, וכאמור ע״ז בכתובים: פן יפתה לבבכם, אם נפתה לבי, כיונה פותה אין לב, לזאת אנחנו מיחסים לו גם מדת הפתיות, ע״ש הכתוב פתיות ובל ידעה מה (משלי פ׳ י״ג) ולהמון תהיה לאשה, ע״ד פתי את אישך, והיא תסיתהו לתת את בתם האמונה לכל דורשיה, אם לאמת ואם לשקר, וגם לשניהם יחד, וכאמור פתי יאמין לכל דבר, כי שרש פתה ענינו הרחבה, כמו יפת אלהים, כשרש פתח, על רחב ופתיחת הלב לקבל כל דבר שקר לאמת, וכן פותה שפתיו, עי׳ אוה״ש וסה״מ, והשכל הגדול עפ״י החכמה העליונה ישקוד על המון ופתיות להזהירם לתת את בתם זו אמונה אך לאמת וישכל מהם כל שקר, ואשרי איש שומע לו! —

עקשות. שרשו עקש, והוא מרכב מב׳ שרשים יסודיים עק וקש, כפי הוראת הדגש המכפיל את הקו״ף, שרק עק הוא היסוד בכל השרשים מורי הפך הישר, כמו עקל עקב עקם עיק עקה, ושרש קש הוא היסוד בשרש קשה, ובהבלעת קו״ף הכפול בדגש כנהוג בלשון, נבנה משניהם השרש עקש, להורות התקשות ועקמימות באחד, והוא קשי והתקשות עקלקלות הלב עד לאין מרפא עוד, ואין כח ביד כל שכל להישירו עוד בכל מוסר השכל, והנה המאמין לשקר בכל לב, כבר נעקם לבו, וברבות הימים יקשה את לבו העקום לבל יתישר עוד לעולם, והוא העקשות, וכל עמל המשכילים בו אז לבלתי הועיל. על כן שמנו בשיר את העקשות לבת שקר אשר ילדה לו האמונה (הנבוכה), אשר תענה עזות ותהפוכות לכל דברי שכל (כדרך המהבילים שכבר השתקעו באמונת הבל) כי אך משחת היא ואין בה עוד כל נכוחה, ובכתוב ונסמך התאר

השם אל הלב ואל הפה, עקש לב, עקשות פה, תועבת ה׳ עקשי לב.

צבעון. אנחנו מכנים בשם זה את המתקדשים והמטהרים בעם (כאשר כבר עשינו כן בשש״ק ב׳ צד 139) אשר התמכרו לכל דבר שקר בדעות במדות ובמעשים, בסתרי לבבם, והתעו את כל העם אחריהם בציירם את שקריהם לאמת בעיני כל רואיהם, להאמין בם כי אך זה דרכם דרך האמת יקרא, והמה המשיאים אם כן אמונת המון לשקר. ועל אנשי אמת יאמרו כי אך שקר בימינם וכי הטוב והישר אך לרדפם ולהדפם, והעם יעשו כן כי השקר שנוא ומתועב והאמת יקר ואהוב בעיני כל האדם. אך לא בעיני צבעון העיט הצבוע המצטבע לעיני העם כקדושים אשר בארץ בהבליו ובתעתועיו, ואומר לכל קרב אליך אל תגש בי כי קדשתיך (ישעיה ס״ה ה׳) וישימום למאשרים והמה מתעי העם הזה (שם ט׳ ט״ו), בדמות נביאי השקר אשר נאמר בם: ילבשו אדרת שער למען כחש (זכריה י״ג), והמה בכל דור ובכל עם, והשם הזה קורא להם מפי חז״ל בשם ינאי המלך (סוטה פ״ג) אמר לה ינאי לדביתהו אל תתיראי מן הפרושים ולא ממי שאינם פרושים אלא מן הצבועים שדומים לפרושים, שמעשיהם מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס, וראה והתבונן דברי חכמים והידותם, כי תפשו במשלם זה ב׳ הקצוות זמרי ופנחס, כי זה צבעון לא לבד אשר נדמה לא׳ מן הפרושים ובאמת הוא עושה מעשה זמרי, כי אם עוד יעמיק להערים ולרמות את העם, להתראות עוד כפנחס פי׳ להיות עוד גם הוא כפנחס הרודף את זמרי (שהוא המשכיל אשר יתנהו צבעון בעיני העם לזמרי). והשכילו עד מאד במשלם זה, לצייר בו הגדר האמתי של צבעון זה. ואמרו עוד שם, דבי דינא רבה ליתפרע מהני דחפו גונדי, והוא כמו האדרת שער שיזכיר הנביא, כי אמנם

(אמו״א)

לא יקובל השקר לכל אדם כ״א בהתחפשו ללבוש בגדי אמת, ולהקרא בשמו ולעלות תחתיו כמו שבא בשיר זה. ואנחנו השאלנו לו גם השם התאר צבעון החוי הנמצא בתורה, כי מעשהו כמעשה הנחש הקדמוני אשר נאמר בו והנחש היה ערום כתרגומו וחויא כו׳. ושמנוהו גם למורה המון, כאשר היה הנחש הזה למורה האדם ואשתו בפרי עץ הדעת, אשר ממנו יצא המות הזה.

מרמה. השם הזה נודע למקור כל עקבה וערמה, תועה ומבוכה, ולמוצא כל עול ונאצה, וכל משחת ופרצה, והאיש בעל הכח הזה, כל משפטו להפוך כל שקר לאמת בעיני רעהו, ובזה יונהו וירמהו, יכשילנו ויצודנו, כי לא תצלח כל מרמה מבלי אשר יתראה השקר אשר בקרבה לאמת בעיני המרומה. והוא תומך ידי הסכלות בארץ, ויהי עמה בכל אשר תלך. ומבלעדיו כבר לא היה לה שריד בארץ מפני תנופת יד השכל, והוא גם רֵע צבעון ומכרו מנוער, וצבעון מתניכיו הוא, והוא כלי המשהית אשר ביד צבעון מתחת למדיו בגדי קדש, כי בעזרתו ובעצתו יתנכל צבעון לעשות כל מעשהו האמור בו למעלה, וזה הדבר אשר יבדיל ביניהם, כי כל אשר יעשה מרמה בחריצות מלאכתו, יעשהו צבעון במכסה קדש אשר עליו מלמעלה, על כן כל חפץ מרמה אך לבצע מעשהו, ואם גם יתגלה אחרי כן, וכל חפץ צבעון להעלים דבר למען החזק בשם כבודו; והנה שרש זה השם מרמה הוא רמה, והוראתו השלכה, כמו: רמה בים, רומי קשת, רמת לחי, והוא בא אם ישכיל המשליך לעשות מעשהו פתאום, בטרם יכיר האויב להזהר ממנו, כנראה מכתובים אלה, בהשליך את האויב, או החץ והלחי על האויב. והשם מרמה הבא על רמות איש את רעהו, הוא שאול ג״כ מלשון השלכה, וכמו שיאמר בענין זה, כי כל

אח עקוב יעקב, שפירשו בו מלשון עקב, ע"ש שימת המערים את עקבו מאחורי רעהו והוא עומד ממולו מלפניו ומפילו אחור על עקבו זה. והוא משל לקוח ממעשה הנערים, ויהיה גם מרמה כמו כן, כי הונח ג"כ מתחלה על ההשלכה הפתאומית במשל הזה, ואח"כ הושאל על כל רמות איש את אחיו מבלי דעת, כהשאלת גם פעל עקב לענין זה, וגם הוא היודע ציד להלביש את השקר בגדי אמת, ולרמות בו את רעהו ולהפילו, ויבא העקבה על עת העלמת הדבר בתחלה, וע"כ נקרא המארב בשם עקבו, והמרמה על עת ההתגלות אח"ז, כמו שהוא במשל, שימת העקב בסתר וההשלכה בגלוי.

חכמי לב. הם בעלי כח החכוך במחשבתם במדה רבה בתולדתם, כפי כל די כח האנושי, בכל מה שחפצם לבוא עד חקר אמתתו, שהיא החכמה; והנה יחס החכמה אל הלב, כמו חכם לב, חכמת לב, לבב חכמה, בלב נבון תנוח חכמה, יורה ג"כ אמתת באורנו בשם חכמה, כי הונחה בלשוננו רק על פעולת המחשבה, שהיא מיוחסת ג"כ בלשוננו אמנם אל הלב, כעדות הכתובים, מחשבות לבו, לב אדם יחשב דרכו, ודומיהם. וכן הוא יחוסי החכמה בכל ספרי הקדש.

והנה שמנו מושב החכמים האלה בשערים בעיר ועיר, שהוא שבת התחכמוני בימי וארצות קדם, כי שם ישבו כסאות למשפט, ואנחנו הרחבנוהו במשל השיר לעשותו גם מקום למודי החכמה בכלל. והשאלנו למדברים האלה שער עיר לוז הנמצאת בתורה, אשר זה שמה לראשונה, ומלשון ונלוזים במעגלותם, בבחינת העם היושב בה, ואשר נקרא לה אחרי כן השם בית אל, והיא סמוכה לכפר עמונה בית מעון המון, ולירושלים אשר שמנוה בית מושב החכמה העליונה (יהושע י"ח) עיר המלוכה, גם בדעות מרות

ומעשים האמתים כאמור, כי מציון תצא תורה ודבר ה׳ מירושלים.

עד הנה מחקרי שמות המדברים במחזה המחברת הלזו, לפי שמושי הלשון אשר ידברו בה, והיא לשוננו הקדושה בספרי הקדש. והנה להלוך ולהוכיח מכל המקומות שבאו בהם השמות והפעלים האלה (אשר בארנום במאמר זה) בכל ספרי הקדש, על אמתת כל הבאורים האלה, לא ימעט מהיות לספר גדול, ואין זה מקומו. אבל ישמע חכם ויוסיף להבין ולהשכיל למצוא דעת פשר כל המקראות אשר נזכרו בהם השמות והפעלים האלה, לפי הבאורים והמחקרים אשר מצאנו בהם, בשום לב אל כל האמור פה, וימצאם כלם על מכונם ואמתתם אלה, כי כן נמצאו גם אלינו כאשר דרשנום.

(אפ״א)

קורות המדברים האלה
בארץ בני קדם.

באשר אך בחכמה ה׳ יסד ארץ ומלואה. ובתבונתו (אשר ממנה) כונן שמים ואשר בם. ואך על פיה ודרכיה יעשו כל מעשיהם מעולם ועד עולם, וכאשר גם האדם בארץ הרודה בכל מלואה, לא השהו אלהים את חכמתו זאת גם הוא לחפש־ ולהתחקות על כל מעשה ה׳, למצוא טעם ודעת חכמת האלהים ההיא אשר בכל המעשים האלה מראש ועד סוף, לפי מדת כח החכמה אשר חננו ה׳ (שהיא חלק הבינה), ואך על פיה ודרכיה יעשה גם הוא כל מעשהו בארץ, ואך בה ירדה בכל מלואה כי הוא צלם האלהים אשר נברא בו, ואך זה הוא יתרונו על כל נפש חיה בארץ, ואך בה יגיע לשלמות גופו ונפשו; היתה החכמה על כן המולכת והשלטת בשמים ובארץ, ומלכותה תפשוט בכל האדם על פני האדמה, והמלוכה אך לה יאתה להיות בני האדם כלם מבקשי פניה למצוא אותה בכל מעשה האלהים ממעל ומתחת לשמש, אם רב ואם מעט, וכפי אשר היא בהם במציאות, שהוא האמת; כי לפי רוב האמתיות האלה אשר תשיג יד חכמתו בהמון המעשים הרבים, כן תרבה נחלתו ואחוזתו באלהים ובחכמתו העליונה כי אחד הם, וזה כל האדם. כי עינינו הרואות במצוא את מעשה האלהים כי חכמת האלהים והאדם אחת היא במין,

יבדלו אך ברב ובמעט, בכמות ואיכות לאין סוף. ולפי רוב ההשגה הזאת כן תרב השגתו גם את נפשו בעלת ההשגה ההיא, וגם את נפש כל המושגים האלה אשר הוא האלהים ית׳, ואז ינחה וינהל את נפשו גם במדות ובמעשים, בדרך הגברת המולכת הלזו, ולפיה יכונן גם כל מלאכתו בארץ, וכל מעשהו בימי חלדו.

ואם גם האדם הזה מצד נפש חיתו נמשל כבהמות נדמו, וכעיר פרא יולד אנוש מבלי אשר יוכל למצוא אף בנפשו מעט החכמה אשר חנן אותו האלהים, אף כי לחפש לחרוש בה ולמצוא עד מה מחכמת יוצרו בכל מקומות ממשלתו; והמון מרבית כל מעשה האלהים נצבים לקראתו וסביב שתו על חכמתו הדלה החלשה והצעירה להגיד משפטו עליהם (באשר צלם אלהים בקרבו), מה, ואיך, על מה, ולמה, ולמי המה, אשר ע״כ יוציא עליהם משפט מעוקל וללא אמת, שהוא לא כפי המציאות, כ״א כפי יד הדמיון הגובר עליו, וכפי קצר וקט חכמתו הדלה מאד, אשר המשפט הלזה הבא גם בכח שתיהם הוא הוא השקר, ואחריו ימשוך האדם גם יתר הדעות המדות והמעשים; הן גם זאת ראה האלהים ויחמול על יצור כפיו האדם הזה, ויחוננהו בכח השכל, אשר בנפשו האלהית, הבוחן ומכיר את השקר הזה כי לא הוא, והכח הזה הוא לו לאדם בנתיבתו זו לאור, מפני חשך השקר, אשר ישופנו בכל הדרך אשר יתהלך בכח חכמתו ובינתו, עד אשר יביאהו למחוז חפצו שהוא האמת; הלא הוא השכל המשכל כל ילדי שקר ילידי הדמיון אשר ימצא במהלך חכמת אנוש למצוא דעת, ויכחידם לפני האמת.

וגם במקום אשר שלשתם לא יועילו, וידי החוה״ב וגם ידי השכל נלאו, ואין לאל ידם להגיע אל האמת ולמצוא אותו לדעת — אם בראשית ימי חלדו ימי הילדות והשחרות

ואף כי בראשית ימות עולם ימי ילדות כל המין כלו, וגם אחרי כן לעומת הימים שאחריהם, ואם למעוט כחותיו אלה בתולדתו, לאשר לא רבים יחכמו ולא כל אדם איש בינות, אף כי הנשים והטף ובני ההמון הרב, כי בני העליה המעיט האלהים בארץ, לאשר יצר אותה לשבת, ואדם גם לעמל יולד בה לעבדה ולשמרה, ולא להיות אך שאול אל החכמה המדבקת אליה את בעליה לבלתי פנות עוד אל חיי הבלו, ובשגם המעטים בני העליה לא יעלו ממעל לגבול כח אנוש לעלות בסולם החכמה עד הראש, ולא יעמיקו מתחת לגבול עומק השגתו כי חכמת אנוש יש לה תכלה כמוהו, והחכמה העליונה רחבה מאד לאין תכלית. הנה גם במקום הזה לא קצרה יד יוצר האדם מהושיע יצירי ידיו קצרי יד אלה. וייצר ה׳ אלהים את האמונה ויביאה אל האדם להיות לעזר כנגדו, בעת אשר תקצר ידו, בכח שכלו ומעבדו, למצוא את האמת ולעמוד בסודו, כי אז תבוא האמונה כי יקרא אליה, לעבוד לו עבודת החכמה ולכהן תחתיה, ולשרת בקדש ככל אשר יושת עליה, ספי השכל אשר יתמוך ידיה. כי באמונתו (ר״ל כח ההאמנה אשר בנפשו) יוכל האדם להנחיל לנפשו כל דבר אמת, גם באשר יראה כי אזלת שם יד חכמתו,ען כי יקבל אותם אז מפי החכמים והמשכילים הגדולים, או הנביאים מפי ה׳, וכפי אשר אך ישער אז כח השכל אשר חלק לו ה׳, בעניו.

סוף דבר, ממשלת מלכות החכמה העליונה, רבה היא גם בארץ התחתונה, ועבודתה לא קשה היא לכל האדם גם בראשונה, כי חננו האלהים בכח חכמה ובינה, ויתן בעוזריו גם השכל והאמונה.

אבל יצר לב האדם רע מנעוריו בשגם הוא בשר, ובאַוַּת נפשו יאהב להיות משולח חפשי כפרא, ונעזב לכל

העולה על רוחו, כן בדעות וכן במדות ומעשים, והם אמנם כל דרכי השקר הרובצים לפתח התאוה, וכרובם כן נמצאים הם על נקלה מאד וכל מבקשיהם לא ייעפו. שמה בעולם השקר רבו מאד הדעות, והן יוצאות ובאות, וכן גם המדות, לכל רוח פרודות, ופעולות רבות וערבות, לנפש התאוות, לא כן החכמה והשכל המה גודרי גדר בעד הדעות, ומבקשיהם ימצאום אך ביגיעות, וגבולות ישימו אל המעשים ומדות הנפש, לבלי תת להם הדרור והחופש, כ״א ללכת בדרך אחד ומיוחד, דרך החיים דרך האמת. וזה הוא אשר אמרו גם חז״ל (ילקוט שם) אותיות של אמת מרוחקין זה מזה ושל שקר מקורבין, אמת קשה לעשות, ושקר עומד אחורי אזן כדתנא כו׳, ע״כ.

ואיך יאותו המון הסכלים אשר הם הרבים בארץ להכנע אז תחת יד החכמים והמשכילים המעטים והיחידים בכל דור, ואף כי בימי קדם ימות עולם, לא אבו לשמוע בקולם, לבלתי לכת אחרי שרירות לבם הרע אשר יקרא להם דרור לחשוב ולעשות ככל מעלות רוחם, וככל אשר יהיה שם רוח השקר ללכת אשר מלא כל הארץ דרכיו. על כן גברה יד הסכלים בימי קדם, ותעז ידם להתפרץ מפני אדוניהם החכמים אנשי אמת, אשר לא עצרו כח לעמוד בפני ההמון העם הרב הזה, וידברו באלהים ובמעשיו ככל אשר תשים סכלותם בפיהם דברי שקר הילודים לכח דמיונם אשר מבטן אמם ינחוהו באהבתם אותו, ולפיהם התהלכו גם במדות ומעשים עם כל האדם בארץ. ולאשר בלא תחבולות לא תעשה מלחמה, אף כי עם חכמי לב ומשכילי עם, נספחו עליהם גם אנשי דמים ומרמה ללחום מלחמתם ולהבזות החכמים והמשכילים בעיני כל העם, בנבליהם ובפחזותם בכזביהם ובתרמיתם, אשר בדאו מלבם, עד אשר נכבשה כל הארץ לפניהם, כי נלאו ידי החכמים המעטים והצעירים בימים

ההם, עד אשר כמעט הטו העם הרב גם את לבב הנלבבים האלה אחריהם, ויתערבו בהם וישוו להם גם המה, ועם לא יבין וחסרי לב אז גברו בארץ. והסכלים בסכלותם, אמרו להסב אליהם את המלוכה, מאת החכמים בחכמתם, ויתמכרו להאמין אך בשקר, ויואילו לתת כל כח האמנתם אשר בנפשם אליו ואל דבריו.

אך ברבות הימים ושכל האדם הולך הלוך וחזק בדור ודור, התחזקו משכילי עם לעמוד בפרץ ולהגן בעד נפשם להנצל כצבי מיד מורדי אור אלה, ותהי אך נפש החכמים להם לשלל, ויבדלו מכל העם ומההמון הרב, וינזרו מכל הקהל ומן העדה הרעה, כי הכירו את אלהי האמת ואת חכמתו העליונה ברב כח שכלם החזק, ויטהרו מכל חלאת הסכלים הרמאים והמשקרים, ואת כל שקריהם שלחו מקרב לבם, וישכלום וישליכום מתוך כל שבת תחכמוני, וממסוד מושב כל חכמי לב, ויתקדשו קדש.

אבל העם כלו עודנו נתעה, וכל הסוניהם פרועים עד להשחית, כי אין בהם כל חכמה, ולא דעת ולא תבונה להם. וגם השכל אין אתם להכיר כל דבר השקר ולשכלו כמעשהו, ונהפוך הוא כי להיותם חסרי לב ונבערים מדעת, המה נפתים על נקלה להאמין לכל דברי הבל ורוח, ולכל דברי שקר כדרך הפתאים בפתיותם. ועוד גם זאת, הרע והמר מכל אלה, כי גם הנגע נראה בעם, וצרעת הממארת הדביקה בם. הם המה הצבועים המתקדשים לעיניהם להיות להם למורי דרך, המאשרים המתעים אותם מדור דור, ומתפרצים לעלות ולמלאות מקום החכמים והמשכילים בעם, למען ימצאו חית ידם ביד ההמון, עם לא בינות ועם לא חכם.

(אמו"א)

עד שקם איש אלהים המשכיל הגדול בבני האדם, והוא פלא יועץ, הפליא עצה הגדיל תושיה מפי החכמה העליונה רוח אל עליון, וירא און ויתבונן כי אין טוב לפניהם, כי אם לבוא בברית עם כל העם וההמון כלו, בהנחיל להם כל דבר אמת בדעות מדות ומעשים, ערוכים ושמורים כלם יחד על ספר, ובמדה אחת וקצב אחד לכל האדם בארץ, כחכמים כמשכילים וככל יתר המון עם הארץ. וכל האמתיות האלה תשמענה אזניהם מפי החכמה העליונה, אשר תלמדם אותם לעיני השמש תחת כל השמים, למען ידעו כלם בראותם עין בעין, כי אך אלה דברי אמת המה, יען כי מפי החכמה העליונה השלטת הגדולה המשחקת לפני אלהים והיא אצלו אמון המה נתונים אליהם, ולמען לא יחלק עוד העם בדעותיהם ובמעשיהם, איש איש לפי מדת שכלו לדעת — ולפי יושר לבו להאמין — באמתיות אלה, (כאמור למעלה), וגם לבל יטו עוד אחרי ההבל לדמות או להאמין בשקר כימי קדם, כי אם כלם כאחד יהיו לאחדים בנחלת האמת, להאמין בו לעולם, כי עתה הופיע האמת עליהם מפי חכמת אל עליון ביד המשכיל הגדול בכל האדם. וגם כל חכמי לב ומשכילי העם לדורותם אחריהם, יאמינו לכל דברי האמת האלה, אם בטרם יגיעו אל הימים להבינו ולדעתו, ואם בעמוקות אשר לא ישיגום לדעת עד עולם; וגם אלה המושגים אחרי כן, עיניהם יראו בם אז, כי את אשר ידעוהו היום, הוא הדבר הזה אשר האמינוהו מלפנים. אפס כי למען יקבלו גם העם הנלוז אשר כבר ברע הוא, את כל דברי האמת אשר לא עוד הָסכנו בם, ולא נסו עוד באלה, ינתנו להם האמתיות היקרות והקדושות האלה, לוטים ועטוים במכסה ומעטה חקים ומשפטים ועדות, עשוים לפי מנהגיהם ורגילותם מלפנים, וכפי אשר אהבה נפשם, וכאשר יוכלון

שאת, וכפי ערך כח לבם לקבל, והיא היא אמנם תורת האלהים תורת חכמתו העליונה, המכילה בקרבה והקולטת בצפונותיה כל דבר אמת בדעות מדות ומעשי האדם, והיא כלילת ומכלול כל קושט ואמת. כוללת כל האדם בכל דור ובכל מקום, כיד חכמת האלהים, העליונה על כל כח חכמת אנוש. והתורה הזאת אשר היא כלבוש וכבגד יעטה את האמת, לא תוסר עוד מעליו כל הימים ועד עולמי עד, כי גם המשיגים בה אחרי כן וברבות הימים בחכמת אנוש, למצוא דעת את האמת הצפון בתוכה אל יהרסו עוד להסיר מעליו את הבגדים האלה, אשר נראה בם אליהם אז בעת ההיא, שהיא תורת האלהים הלזו, ולעזבם אך ביד העם, והם ישמחו במתנת חלקם להסתפק אך באמת המפשט לבדו —, כי הוא עון פלילי ומרי עצום, לגלות ולבלע את הקדש, ולהסיר את הפרכת מעל קדש הקדשים לעיני כל העם (כי אין מסתרים להסתר אדם בארץ) וראו כל עם הארץ, ואמרו התורה הזאת אך חכמה היא, אשר יוכל גם האדם לדעת בה עד מה, ונקלתה היא לעיניהם ושבו גם הם להרוס ולעשות כמוהם —, ושב הדבר והיה כבתחלה, להפרד לכל מחלקותיהם, ובאין תורה ומוסר יפרע עם, אשר לא גם דעת ותבונה בו, לעשות איש כל הישר בעיניו כמקדם, ועצת החכמה העליונה ביד המשכיל הגדול תופר.

והנה לולא מהר המשכיל הזה לבוא אל העם בעצה זו, שלוח מאת החכמה העליונה, כמעט הקדימוהו הסכלים וכל אנשי מרמה להנחיל כמו כן וככל אלה, גם את כל דברי שקר אל המון העם, באשר הולידם להם דמיונם אשר אותו אהבו מנוער, והתרועע עמם מלדה ומבטן, ומה עזה מאהבת נעורים? — וכמעט כרתו גם הם את הברית הזאת עם כל העם, להתפתות אליהם בפתיותם, להאמין כל העם

כלו בכל דברי שקר. אולם כאשר הקדים הוא המשכיל הגדול לבוא אל העם, בשם ה׳: החכמה העליונה השלטת הגדולה, ובשם אמת בחירה, האמינו בו כל העם כאחד אמונת אומן, ונפתה לבבם חיש כרגע אל החכמה ואל האמת, כי אדיר שמם בכל הארץ, ומפניהם נחתים כל יושבי תבל. וגם הצבועים וכל אנשי מרמה גם יחד נתנו תודתם, על אפם ועל המתם, להורות לעם בפיהם (ולבם בל עמם) לשמוע בקול היועץ הנאמן הזה, ללכת בעצתו, ולקבל את האמתיות כלם מפי החכמה העליונה ביד הציר השלוח אליהם המשכיל הגדול הזה, והוא גם הוא קבלת התורה בעמנו המודעת בכל אפסי ארץ.

אפס כי אח״ז בראות הצבועים ואנשי מרמה, כי עתה ישובו כל העם להאמין אך בדברי אמת לבדם, ככל אשר תשים לפניהם החכמה העליונה בתורת ה׳, והמה יגאלו מכהונתם, וילקח מהם לחם חיתם, הנתון להם מיד עדתם, ועוד תכלה אליהם גם הרעה מאת כל העם, כי יכירו הפעם בנכליהם ובתרמיתם אשר רמו אותם מלפנים להאמין אך בשוא נתעה, המה השקרים הילודים אל דמיונם אשר שגו באהבתו מנעוריהם, עד אשר השחיתו גם את דרכם על הארץ, וכלה גרש יגרשם עתה כל המון העם, ויבריחום מן גו, על כל הרעה אשר רמו להדיח עליהם, ואבד עתה כל מנוס ומחסה לנפשם. על כן ברבות הימים הוסיפו להתנכל ולחרוש רעה, והעמיקו סרה עד להשחית ולהפר עצת עליון, ויתגוללו להתנפל על כל דברי התורה וחכמיה ז״ל, על המאמרים והספורים, העדות החקים והמשפטים, המצות הדינים והפקודים, הנבואות והיעודים והעתידות, האגדות והחידות, אשר המה הלבושים והמעטפות אשר על האמתיות

הקדושות ה:תינות מן החכמה העליונה. ויפשיטום מעל האמתיות הצפונות בהם, וילבישו בם את כל שקריהם ובדיהם אשר בדאו מלבם, כי דרשו בהם דרשות של דופי, ויחפאו עליהם חזון שוא ותפל, ויתנבאו בהם משאות הבל ומדוחים, ויגלו פנים בתורה שלא כהליכות אמת, והמסכה צרה כהתכנס שקר בלבושי תורת אמת, הצליחה להתעות את העם לאמר לשקר כי הוא האמת אשר אמר לכם המשכיל הבא בשם החכמה העליונה להנחיל אתכם לאמונתכם, ויבצעו אשר זָמָמו, ויכַלו אשר החלו, ואשר חשבו מאז עתה נעשה, כי עתה נתנו המון העם את אמונתם לשקר המתחפש הזה. ואת האמת האמתי הכחידו תחת לשון התורה ויעלימוהו מעיני כל העם, באמרם כי הוא השקר אשר שנאה החכמה העליונה, ואשר צותה עליו לבערו ולהסתירו, במקום אשר לא יזכר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם, ובכן החרימו אותו וכל דורשיו ומבקשי לראות פניו — והמשכיל הבא במסתרי התורה ומצא את האמת, והוציא את האמתיות אשר העלימום והסתירום והכחידום, להתענג עליהם ולחיות בם, אך הוא לבדו, ענוש יענש בפליליהם, להכותו בלשון וביד, כי יערימו לאמר: פן יסית בם המשכיל הזה חמת ה׳, על כי לא כהו בו לגלות את השקר (לדבריהם), יחשוב ה׳ להם העון כאלו עשוהו בידיהם, לגלות את אשר צוה לכסותו ולטמנו ולהעלימו מעיניהם, אף כי הבא לגלותו ולהורות אותו לעם, בפיו או בספר, הוא יחרם לאבדון ולדראון עולם כחוטא ומחטיא את העם, וכל אשר יכתוב ידו לאיש הזה לאמת, וכל הנקרא בשמו, ובזכרו יכנה, יתנוהו לקלס ולשנינה, בקרב כל העם, אותם ואת ספריהם, גם ישימום למכחשים ולממרים בעיני כל רואיהם, כי התגלות האמתיות

(אמו״א)

על פני הארץ, הוא לחגא ולחרדת מות לכל הצבועים ואנשי מרמה האלה, השוקעים במצולות ההבלים והשקרים, וכל הקרב לעורר את האמת הוא בעיניהם כמבקש את נפשם וכנותן חרב ביד העם להשמידם ולכלותם; ואת שקריהם בדעות מדות ומעשים, אשר הכניסו בדברי התורה וחכמיה, המה מהללים ומנשאים אותם בפני העם, ולכל הנתעה בתעתועיהם אלה יקראו שם תהלה, בחנופת לבם המלא חונף להחניף את הארץ, כי את אשר יהללו הצבועים המתקדשים האלה הוא המהולל, ולאיש אשר יתנו את תהלתם לו תהיה לנחלת עולמים, ותהלתו עומדת לעד בקהל רב; ובחכמי לב ומשכילי הדור ישימו דופי ותָהלה, לתתם לשמה ולאָלה, מבלי תת להם כל אמון ואחוזת כבוד וחית יד בקרב עמם ומולדתם, ואת כל שקריהם אלה אשר הרו והגו מלבם, ויפטירום בעומק שפה ובלעג לשונם, העלום עוד גם על ספר, וישרצו ספרים הרבה אין קץ, כרבות גם דרכי השקר לאין מספר, עד אשר מלאו ורבו על פני כל הארץ, וישימו נספות על התורה והמצוה מרבה להכיל ויחפאו חרפות וגדופים על ה׳, הס כי לא להזכיר! עד כי גם תורתם גם אלהיהם איש לא יכיר, כי זרו גם לישרי לב הרבים אשר עוד בעם, אשר אין בהם עוד כל מכיר אותם, וכשל בם כח הסבל עוד משאתם —.

ולב כל המון העם לתומו ולפתיותו, הולך הלוך יום יום ונפתה אחריהם להאמין בם, כי הנוכלים האלה מבינים המה את העם, את כל דברי התורות לכל שקריהם והבליהם, ולכל רעות רוח המתקדשת, ולכל שיח תפל המטהר, כי בנכליהם ובתרמיתם ידעו לעקש כל הישרה, ולישר כל המעקשים, לשום כל אור לחשך וחשך לאור, וכרוב התעותם וכרוב התנכלותם אל העם, כן הוסיפו כל העם להאמין בהם, עד אשר ברבות

הימים נעקש גם לבב כל העם עד לאין מרפא עוד, וכל רפואות תעלה אשר אמרו כל חכמי לב המשכילים השרידים, להעלות ארוכת לבב העם בפיהם ובספריהם היו ללא הועיל, כי היו גם כל דבריהם גם ספריהם לשמצה ולנאצה בקרב העם, והעם בעקשות לבם ופיהם יענו אך עזות ומרי לכל דברי המשכילים ולתוכחתם, לעת כי יבואו לדבר על לבם ולהוכיחם על פתיותם ועקשותם. ובכן עצת המשכיל הגדול מפי החכמה העליונה בדבר מתן התורה במעט נשארה מעל — .כי שבו כל העם לעשות כל אשר הזהירם מעשותם, ולהאמין כל אשר צום מהעלות על לב — .

עד אשר יצאה גם חמת ה' עד להשחית בם, וכאש בוערה נתכה בקרב העם, ותלהטהו גם מסביב, ובאו להם כל דברי הברית האמורים בספר התורה, ועוד נוסף עליהם גם אשר לא כתוב, כעֻותם גם את התורה לא ככתוב ולא כַּדָּרוש, וכהוסיפם גם לעשות אשר לא כתוב ואשר לא דרוש, ואף זאת לבד: הרו והגו מלב דברי שקר (ישעיה נ"ט י"ג). וכל דברי הצומות וזעקתם, ורוב תפלותיהם ותורתם, שבו ריקם באין מענה וחנינה, ולא ידעו מה זה ועל מה זה ועד מתי קץ הפלאות, והטובות בכל הנבואות, לא הוות ולא באות, באין בהם מבין, כי אך על כל אלה, על כי נהפכו לפניהם כל דברי אלהים חיים, וכל דברי הנביאים והחכמים אחריהם עד להאמין ולעשות על פיהם כל אשר שנא ה', ולא שמו על לב (להטות אזן לדברי החכמים והמשכילים, כי אך לבושי התורה השומים על פני האמת, המה נותרו ונשארו בידם, והאמת נעדרת, והשקר הוא המתחפש בהם לעיניהם.

אבל גם אמונת העם בזרות אלה, לא היתה אמונה

שלמה, ואהבתם את הבדויות לא היתה אהבה תמימה, ולא בכל לבבם ובכל נפשם האמינו בהם, כי אם כמו שכפאם יד שולטת בהם, כי לבם בל עמם ורוחם לא נאמנה אתם, כי אך את המדברים הם מאמינים ולא את הדברים, וכלם מקבלים את דבריהם בלא חמדה, ומדברים בם אך בלב ולב, כי לא יקובל השקר בעוז האהבה ובחוקת יד האמונה אשר יקובל בהם האמת, ומעת הגיעו אליהם דברי המהבילים להתעותם, החלה רוח רעה לבעתם, ואך קול פחדים באזניהם כל היום, ומורך ובהלה הובא בלבבם, מעת הובאו הדמיונות הכוזבות בקרבם, כי לבם לא יתנבא אליהם רק רע כל היום, נבאו ולא ידעו מה זה, אמונתם בידם רופפה ורפויה, ודמעתם תמיד מצויה, מבלי דעת מוצא דבר, ולא אחרית וסוף דבר. ובמשכיות חדרי לבבם ינהו אחרי האמתיות הנכונות לעת תקח אזנם שמץ מנהם; אבל לבם לפיהם לא יגלה, כי רסן הצבועים בפיהם ומתגם בשפתותיהם, וידם תקיפה עליהם, להוליכם בעקלקלותיהם, כצאן לטבח ורחלים לפני גוזזיהם, וילכו בלא כח ומבלי דעת לפני אלה רודפיהם, ועיניהם רואות כי במקום אשר נאמר להם, כי היא חכמתכם וגו׳, ואמרו רק עם חכם, וכי כלם נבונים, נהפכו עליהם האופנים, כי היו בעמים רק לקלס ולנאצות, וכסוחה בקרב חוצות, לראוה ולדראון ולדי קצף ולבזיון.

ויהי כל העם נדון, מרוב צרה ויגון, כצאן אדם באין אדון, והמהומה רבה ביניהם, כי נפרדו לכל מחלקותיהם, איש איש תועה לעברו, ישא נגעי לבבו ואת שברו, כלם נבוכים באין מורה, וכל צבוע לענה ורוש פורה, עד אשר חלק גם לב העם כהחלק דרכיהם, אשר נפלגו כפלגות צבועיהם, ואלה רעת אלה יחשבו בלבביהם, ויחרפו זה את זה כפי חרפותיהם— וגם החכמים והמשכילים הם נרפים, ופוסחים על שתי

הסעיפים, יען כי על צווארם הם נרדפים — על כן פקו פליליה, כי רבה השערוריה, עד כי אלה ואלה באים כאחד בתלונה, על המשכיל הגדול והחכמה העליונה, וגם על עצתם הראשונה, אם בפיהם — ואם בלבם טמונה—, אלה בתורתם יתנו דופי, ואלה גם באמתיות הצפונות בה כלילות יופי, אלה במצות האלהיות שלחו ידם, ואלה אחזו רק בהם לבדם, כעצת הצבועים אנשי סודם, רק למען יוכלו לעבור על כל תורות האדם, וירב כים שברם ויגדל מארץ אידם, כי היתה להם עצת ה׳ אך לפוקה ולמכשלה, גם היו בה לחרפה ולקללה, בכל הארץ כלה, ועל זאת יתפלל כל משכיל ועל זה רוחם דוה, ובמסתרים תבכה נפשם מפני גוה, כאשר כל זה גם במשל השיר הובא.

ואל ה׳ אלהים אמת עוד עיני כל העם, כי בכל זאת לא ימאס תם, ולא יגעלם לכלות בם, למען השרידים ישרי לב ותמימים אשר בקרבם, ובאחרית הימים עוד יעבר זעם, ועוד יאמר להשיבם אליו כפעם בפעם, ויעיר עליהם את רוחו ממרום יופיע, ואת הוד קולו עם כוכבי בקר ישמיע, אל המשכילים המזהירים כזהר הרקיע, להצדיק את הרבים ולמצוא עון הצבוע ומצביע, כי יַמְצִיאו את האמת מארץ תצמח ולשחקים תרקיע, וצדק המשכיל הגדול נשקף משמים ועד ארץ יגיע, על אויביו יתגבר יצריח אף יריע, ודבר הוא אל המון העם ומשוגותיו יודיע, וראו כל העם מה היה להם ומה אליהם הגיע, ברשעת הצבועים אשר העמיקו להרשיע, אשר שמו בפרום קנם והמרותם שאול יציע, עד שנגלה עליהם גם אז המשכיל הגדול המלאך המושיע, ונגלה אז גם כבוד החכמה העליונה בזרוע תפארתה לעיני כל העם, בהגלות נגלות אליהם האמת בדברי התורה וחכמיה, אשר דבריה המה בגדיו בגדי קדש אחרי אשר

התפשט אותם השקר מעליו, ונדח אל ים האבדון ויכחד מן הארץ, כי בהסיר מעליו בגדי אמת אלה, שהם כל דברי התורה וכל אמרותיה, אשר המהבילים הלבישום אותו; הלא אז יסתר מעין אדם ויבוקש ואיננו עוד, כי מבלעדיהם בל יראה ובל ימצא לעולם, ונכרתה אז גם העקשות מלב כל בשר, בחזקת יד אמונת העם אשר שבו להאמין באמת, אחרי אשר נראה אליהם אז באור פניו עין בעין, או אז תתחדש כנשר נעורי הברית אשר כרתו החכמה והעם להאמין אך באמת, וגם יאמינו בו לעולם; וקמה אז עצת המשכיל הגדול מפי החכמה העליונה בדבר התורה, להאיר בה עיני כל האדם אשר על פני האדמה, והיא העת אשר אליה יְקוו כל יושבי תבל להמלא כל הארץ דעה את ה׳, כי ימצאו את האמת גם בדברי תורתו, גם בכל פעלו ומעשי ידיו, על פי השכל והאמונה יחדו, ובכל מבקשי אמת אז כאור יזהירו, ומשוררי ציון שיר משכיל ישירו.

עד הנה קורות המדברים האלה על פני תבל ארצה. והנה הקורות האלה, להחליף האמת והשקר זה בזה ביד הצבועים, לפני העם. והעם יאמינו כפי חליפותם, אין זה מקרה קרה אך לתורת ה׳ לבדה, כי אם מקרה אחד היה אז לכל התורות ולכל הדתות בכל ארצות קדם, וככה יקרה שמה גם את הדתות המדיניות, גם בכל עם ועם עיר ועיר משפחה ומשפחה מכל גרי הארצות ההנה (ואף גם באיש ואיש מהם, כי כן ימצא כל אדם שם גם בנפשו כל המדות האלה וכל המקרה הזה) והוא להלביש הצבועים והרמאים את השקר בגדי אמת, ולקבל אותו כל ההמון תחתיו, בהטותם אליו כח האמנתם, כי השקר כאשר הוא, שנוא הוא בעיני כל האדם, לא יצויר מציאותו ולא ידומה ולא יקובל בכל עת, כי אם תחת האמת, והוא כאשר ילבש את בגדיו

ונראה אז אל האדם בשם אמת ובמקומו, והוא הוא כל עצמות כח השכל באדם, להכיר בהשגותיו בדעות את השקר המדומה לאמת, וכן במדות ובמעשים, (וההדמות הזה הוא הוא בגדי האמת אשר יתחפש בם השקר), ולהסיר בגדי אמת מעליו ולשכלו ולהשליכו הוצה. וכן הוא גם מקרה ספר ה׳ שהוא כל המציאות כלו, כי כן כל הנמצאים הם לבושי האמת המושג בם, והם גם הם בגדי אלהי אמת (וכאמור, ושוליו מלאים את ההיכל, כלבוש תחליפם ויחלופו) וכל המשיג בהם לא כפי מציאותם באמת, הוא גם הוא יפשיט את הנמצאים שהם הלבושים מעל האמת, וילביש בהם את שקריו, המה הילודים אל דמיוניו, והוא גם הוא מכחש בה׳ ועובד לאל זר, ואלהי נכר, בחפאו על ה׳ דברים אשר לא כן, ומביא תועבה וגלולי שקר ומעמידם בבית ה׳. —

ועתה קורא יקר! אחרי אשר ערכנו לפניך בשני המאמרים האלה משפט המדברים ומעשיהם לפי מחקרי שמותם, ואח״ז גם כל הקורות אותם, שימה נא עתה הדברים האלה בפיך, כתבם על לוח לבך, והטה אזנך ושמע הפעם את כל דברי השירה הזאת, במשל רב אשר נשאנו על אודותם בהוברת זו השומה לעיניך, למען תדע ובחנת את כל דברי המשל הנמשך על פני כל המחברת הזאת, להישירם תמיד אל מול פני הנמשל, הערוך פה לפניך בשני המאמרים האלה, כי לא על המשל לבדו יצא השיר לדבר בכל אחד ממאמריו (אשר אמנם גם הוא (המשל לבדו) לא נופל הוא בטובו ויפיו, מכל בני גילו אשר נעשו במתכונתו, ביד רבים מחכמי העמים, ומעטים מבני עמנו) כי אם עיניו תמיד בדברו באזני הקורא את דבר המשל, לענות בקול דברו זה גם על דבר הנמשל, אם בגדרי ומשפטי כחות הנפש, שהם המדברים האלה, וכפי אשר בארנום במאמר הראשון, ואם בקורותיהם ומעשיהם בארץ מגוריהם, כפי האמור

במאמר השני. ועוד יתהלך ברחבה בשתי הדרכים האלה, להוסיף גם דברים לא באו מפורש בשני המאמרים האלה, ויבינם הקורא מן האמור בהם, מלבד אשר מדי דברו ישמע הקורא מפיו לפעמים חדשות, בשמושי שרשי לשוננו, או בבאורי כתבי הקדש, כאשר נעירה עוד על קצתם בסוף הספר, (ולא כי באתי הלום ללמד זאת, מה שאין זה מקומו, רק כי הענין שרציתי להגיד שם, הוא לדעתי הענין האמור כבר בכתוב הסתום ההוא, ע״כ הגדתיו בלשונו שם, כאומר דבר בשם אומרו, אבל בהרחבת דברים למען אשר עתה יובן היטב הענין הזה להקורא, ואם מדי קראו זאת יובן לו גם באור הכתוב ההוא, אין בזה היתרון כל חסרון כלל. וכן הוא הדבר גם בשרשים שזכרנו) מבלי אשר ינזר השיר בכל אלה מיושר דרכי הלשון ומיושר דרכו בחלקת המאמרים לפי ארחות ספור המשל לבדו, ואשר לזה באו לפעמים גם דברים במשל אשר אין לעומתם דבר בנמשל כי אם להוציא דבר המשל שלם ותמים, כאשר כבר עשו כן גם הנביאים מושלי המשלים, כידוע למשכילים.

וע״ד ההתולים אשר באו בו לרוב, הנה גם הוא דרך הקדש הוא, וכבר נגלה סודה גם לנביאים ולחכמים, וכל ספרי הקדש וספרי חז״ל יתנו עדיהם ויצדיקום, כי כן גם דרכם בקדש. והם גם אמרו: (מגילה כ״ה) כל ליצנותא אסורא בר מליצנותא דע״ג. והנה כל אשר תורת אמת בלבו, יודע מבין כי כל הענינים אשר יצא השיר הזה להתל בם, כלם דרכי ע״ג המה, והראיות ע״ז כבר ידועות למדי לישרי לב, ולעקשי לבב לא יועילו, ע״כ לעודף הוא להביאם הנה, אף כי גם רבו מהכילם פה, מלבד אשר דרך ההתול הוא מן הדרכים הנכבדים בדרכי המליצה, ופעולתה חזקה מאד בנפש הקורא, וכבר הוכיחו זאת בדור אחרון, הספרים אשר דרכו

(אסו״א)

דרך זו, להועיל ולתקון את אשר לא הועילו ותקנו כל הקדמונים בדרכים אחרים.

ודע עוד כי יסוד כל המשל הזה בשירנו, הוא כמו אבן פנה לבונים הנבונים בכל מין האדם כלו, (אם יביאם הצורך לזה) לבנות עליו איש איש את בית חומתו, אשר עליו יתיצב במרום קרתו, להגיד לעמו את משוגתו, בהחליפו את האמת והשקר בתֻמתו, בדעות מדות ומעשים, באחד מן הדרכים והאופנים האמורים למעלה; כי את אשר יעשה השכל באיש ואיש, אותו יעשה המשכיל בעם ועם, והוא לבחון להכיר ולהבדיל בין האמת, ובין השקר הלובש בגדי אמת ויבוא תחתיו בשמו, ולעַכלו ולהשליכו ולהדפו ממקומו זה מפני האמת הנכון; ואנחנו כאשר באנו לבנות הבית הזה על האבן־פנה הלזו, ראינו לבנותו לפי תהלוכות מנהגי העם, הדור, והמקום, והעת, אשר עליהם יצאנו לדבר, כפי הנראה במשלי השיר הזה; וכל סופר מבין באדם, אשר יואיל לבנות הבית לפי עמו ודתו, מקומו וזמנו, והוציא לו את האבן הראשה הלזו, ובנה לו עליה כפי בינתו וכפי הטוב בעיניו ובעניניו, והאבן הזאת אשר יריתי לי פה, אך היא תהיה לו תמיד לראש פנה. והנה לרוב המון חליפות דרכי השקר באדם, כאמור למעלה, ראינו כי טוב הוא לשלמות התוכחה והמוסר, לכלול כל עניניהם יחד במשל הנשא במחברת הזאת כפי כל היכולת — . כי במשל השיר, אחד הוא המדבר, או אשר ידובר בו, והנמשלים אליהם הם המונים המונים, כאשר תראה (למשל) הצבועים בעם הם כמה מינים, ועניניהם על כן גם רבים ושונים, כאשר תמצא ראשיהם עפ״י חז״ל כבר נמנים (סוטה ספ״ג), ואחר כי מדה אחת לכלם היא מדת הצביעות, שהיא להתקדש עם הרעות, ע״כ הכנסנום כלם במשל בצבעון זה האחד, (אבל לא כל פרטי עניניהם ודרכי בטוייהם ותנועותיהם אשר לא יכילום ספרים

הרבה) והקורא המבין ידע לחלקם ולהפרידם בנמשל למיניהם כפי מציאותם בארץ, וכן ביתר המדברים פה אחוזת מרעי שקר, בעלי הדרכים הרבים כמוהו. והנה בכל אלה אשר אמרתי לך פה על אודות מחברתי זו, תדע ובחנת אתה הקורא נבון דבר, כי עבודתי זו לא היתה עבודה אחת כ"א עבודה כפולה ומכופלת, כי אחת דברתי, ורבות בה שערתי —.

והנה לשון כל המדברים האלה, הוא בדרך השיר, ובטורים שקולים בשלש עשרה, והשירים החרוזים רובם אחד עשר, והמלה הקיצונה בכל הדלתות כלן היא מלעיל, השו"א לא יבוא בראש כל מלה כי הוא אז חצי תנועה ואין לספרו, כ"א החט"ף, הבא אז במספר להשמעו אז כתנועה שלמה, ובתוך המלות שניהם נמהרים ואינם נשמעים היטב, לבוא במספר. והנה להיות ההתאחדות בשונים הוא מיסודי היופי, בחרה לה המליצה שהיא אחת מחכמות היופי, לבקש תמיד בשני מאמרים ההתאחדות, אם במלות דומות ועניניהם שונים, או בענינים דומים ומלותיהם שונות. משל הא' גד גדוד יגודנו וגו'. משל הב' עדה וצלה וגו'. והנה הדרך הב' רבה היא למאד על פני כל כתבי הקדש הכתובים במליצות השיר. והדרך הא' נמצאת בהם מעט מזער, למעוט המלות הדומות בהברה ושונות בהוראה, והנה בשירנו זה הרחבנו את הדרך הקצרה הזאת עד למאד, להגדיל בזה תפארת לשוננו, כאשר תמצא בדברי המלכה בשתי מענות: א' מדבר בברכות בית המזון (צד 266) והב' במאֲרתו (צד102—101), והם ב' מאמרים הפוכים בנושא אחד, ושניהם נאמרו מהחל ועד כלה בדרך המפוארה הזאת. (ובהעריכם זה לזה נמצא היופי בהם כפול כי הוא גם במאמרים שלמים) ורבות כאלה על פני כל החוברת, ויתרון רב וגדול ללשוננו בכח זה מכל הלשונות, ע"כ גם בה לבדה נמצאה דרך זו, ולא בזולתה. והז"ל קראו לה

בשם לשון נופל על לשון, והוא בב"ר פ' ל"א, עה"כ ויעש משה נחש נחשת.

עתה אין לנו כ"א להצטדק לפני המקנאים קנאת השקר והצביעות, ואומרים שהיא קנאת ה' צבאות, ואולי יריבו המה גם את ריבם אתנו, או יֵרָגנו עלינו באהליהם. ואמרתי לקדם פניהם, בדברי חז"ל אשר יאמרו כי ישמעו אליהם, והיא המצוה הבאה בדבריהם, (יומא פ"ו ע"ב) מפרסמין את החנפים מפני חלול השם, שנאמר כו' הוא ימות כי לא הזהרתו וגו' ודמו מידך אבקש. ומי המה המחללים שם ה' (הנקרא על ישראל עמו) בתוך כל העמים, יותר מאלה אשר יקנאו את קנאתם — כאשר כבר מודעת זאת בכל הארץ. ואמרו עוד (סוטה מ"א ע"ב) כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם כו', אין תפלתו נשמעת כו', אפילו עוברין שבמעי אמן מקללין אותו כו', נופל בגיהנם כו', ואמרו עוד (שם מ"ב ע"א) כל עדה שיש בה חנופה, מאוסה כנדה כו', לסוף גולה. ואם לא ישמעו גם לדבריהם ז"ל כדרכם, אשר זה לאות כי כבר נעקש גם לבם לאין מרפא עוד, וקראנו את דבר הנביא (ישעיה נ' ח') קרוב מצדיקי וגו' הן ה' אלהים יעזר לי!! אמן.

השלמתיו יום ג' י"א ניסן שנת ה' תר"ב עיר מולדתי ווילנא יע"א.

אד"ם הכהן לעבענזאהן.

(אמר"א)

הערות.

א) עי' ביאור שם מלך לדעתי בבא"ת שלי (שמואל א' ח') בפניס הספר, שהוא מענין הולכה והנהגה, מיסוד לך וכמ"ש מפעיל מן האמנתי"ו.

ב) עי' באור הפעל מתלקחת בבא"ת שלי (יחזקאל א' ד'), ואת בספרי „תורת האדם" כי בא פעל זה רק ב' פעמים בסה"ק, ושניהם באחוז האש בדבר לח (שמות ט' כ"ד ויחזקאל א' ד'), על כן האש לוקחת א"ע מן הדבר הבוער ונדעכת לרגעים, ותשוב ותאחז בו, וזה הוא מתלקחת. וגם לאש זו הנזכרת פה בשיר לא נקל הוא לאחוז בעצים אשר התכמס תמלוך שמה.

ג) וכן הלאה נד 54. שרש פלא בהפעיל וביחס הפעול על האדם בא פעם אחת בסה"ק (ישעיה כ"ט י"ד): הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא, ויורה לדעתי שיהיו חסרי לב מהבין ומדעת סבת כל דבר, וכמו הנפעל כי יפלא ממך דבר, ועוד. וזה מ"ש את"ז ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו וגו', ור"ל שתהיה זאת במה שתאבד חכמתם ובינתם.

ד) השרשים הפך אבה יורו בטבע ובתחלה, ושרש רצה יורה שמתחלה לא אבה אבל נרצה והתרצה אח"כ ואין זה המקום לראיות, רק להבין דברי השיר; ועי' להלן נד 57 מענה אמונה.

ה) עי' בא"ת (ישעיה כ"ד ט"ז) בתנ"ך שני, ומלאכי ב' ט"ז בספרי תורת האדם להבין כל המאמר הזה.

ו) ענין כל המאמר הזה בשיר הוא לקוח מן הכתוב (מלאכי ב' ט"ו): ולא אחד עשה ושאר רוח לו ומה האחד מבקש זרע אלהים, ונשמרתם ברוחכם ולא תבגודו; ולפי דעתי בבאורי (תורת האדם שם) וע"כ כתבתיו גם בלשון זה הכתוב, כאומר דבר בשם אומרו.

ז) שרש רדף בהפעיל בא רק פעם אחת בסה"ק (שופטים כ' מ"ג): כתרו את בנימן הרדיפוהו מנוחה הדריכוהו, וא"כ יש לו גם הוראה מיוחדת, והוא שלא היתה רדיפה להשיגם, רק רדיפה להביאם לנוח במקום ששם יהיה נקל לנגח אותם, וזה אשר כתרו אותו משני עבריו ברדיפתם זו שלא ימלט לאחד מן הצדדים, ויובן בזה גם כל המאמר בשיר.

ח) השם גיל יבוא לדעתי על התגלות השמחה כמ"ש בשמחת דוד כהגלות נגלות, וכן נאמר בשמח לאיד, בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך, בהזהיר תחלה גם על השמחה בלב, ועל שאין לצוות על דבר שבלב יאמר את"ז שלפחות אל תגלה שמהתך בפעל, וכן בא גילת ורנן.

ט) עי' ביאור הר"א אייכל (משלי י"א י"ג).

י) רעם דומם בקרב הענן, יכנה הכתוב לדעתי בשם סתר רעם (תהלים ע"א ח') ובא שם למשל על תלונת העם בסתר אהליהם בעדת המרגלים אשר

על תלונה זו אמר משה (דברים א') ותרגנו באהליכם, וכן יאמר עליה (תהלים ק"ו כ"ה) וירגנו באהליהם, ע"ש. ושרש רעם יבוא גם על הכעס, כמו רעמו פנים, בעבור הרעימה, וחז"ל שמשו בו גם על טענות דברים, בשם תרעומות. והנה כמו שיזכיר משה אחר תלונתם זו גם מה שנרגנו ורבו במי מריבה, כמש"ש אח"ז גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבוא שם, כן גם יאמר שם (תהלים פ"א) אחר סתר רעם, אבחנך על מי מריבה. וכן גם שם (תהלים ק"ו) יאמר אח"ז ויקציפו על מי מריבה. ובזה בא בכתוב סתר רעם נגד מי מריבה, שעניינם אחד מענין תלונה ותרעומות, רק זו היתה בסתר וזו בגלוי.

יא) דמיון שרש בצר לשרש עצר בהוראתם, ידוע, וא"כ בא השם בצרות על עצירת גשמים, כמוכח בירמיה פרשה י"ד א' וד' ובכתוב האחרון שם.

יב) שרש גמל יורה בשול פרי די צרכו, ושרש קמל בקו"ף החזק מן הגימ"ל יורה בשול כל צמח יותר מדי עד שיקשה כאבן. וע' בא"ח (ישעיה י"ט ו', הנדפס בתנ"ך שלי סוף ספר יחזקאל) ובא רק בכתוב זה, והוא על קנה וסוף, יען שהם גדלים במים וגדול בהם כח הצמיחה עד בלי די.

יג) לקוח מן הכתוב (תהלים ע"ד ה') לפי דעתי בבאורו, ע"כ דברתי בלשונו מטעם האמור בהערה ו'. ומנהג אות וגורל כזה עודנו נהוג בין העמים הסלאוים גם היום.

יד) גם ענין זה לקוח מן הכתובים (תהלים ט"ז ב' וג') לפי דעתי בבאורם, שאמר דוד שיר זה לעדת וחית פלשתים בעת שעזבו את עצביהם בידו (שמואל ב' ה' ודה"י א' י"ד) ויאמר: אמרת לה' (בנוכח לנקבה שהיא חית פלשתים) אדני אתה, פי' הנה דעתך באלהות, כי כן אמנם אתה ה'! אדון כל אתה, יען כי אתה את כל בראת, אבל טובתי, פי' כל טובת האדם בארץ וכל חפצו הם בל עליך עוד, כ"א לקדושים אשר בארץ מסורים הם מידך, שהם שרי מעלה, או כהני דגון שהם קדושים בעיניך, והושלטו בארץ לדעתך, והם המה לפי אמונתך האדירים אשר כל חפצי בם, פי' בידם. ומבואר יותר בבאורי על תהלים אשר אתי בכתובים. ונכתב פה בלשון הכתוב, לטעם האמור.

טו) לקוח מן הכתוב: על יומו נשמו אחרונים וקדמונים אחזו שער (איוב י"ח כ') לפי דעתי בבאורו כי בא אחזו שער נגד נשמו בחלק הראשון מן הפסוק, כי טבע האדם לאחוז בשערות ראשו ולמרטם בעת שישתוממו על מה, כאשר מצאנו גם בעזרא (ט' ג') וכשמעי את הדבר וגו' ואמרטה משער ראשי וגו' ואשבה משומם.

טז) על ידיעה זו שנספחה על בית יעקב אחר אשר כבר נסגרו כל דלתות שערי תורת ה' וכל תורות חז"ל, כבר צוחו גדולי אדירי התורה ותופשיה, וקראו למחזיקים בה: מאמיני העשיריות ומגשימי אלהות כו' וכנודע, מלבד אשר התעו רבים מן העם מפשטות דברי התורה ומפשטות מצותיה שהן האמתיות, ומלבד הרעות והתלאות הגדולות והנוראות אשר מצאו את בני עמנו לרגלי הידיעה הזאת, ככל משיחי השקר ודומיהם. ואם גם קצת מחכמי הדורות רצו להפוך בזכותם ועשאוה בלחץ ובדחק לחידות ולמשלים עפ"י הפילוסופיא הישנה אשר כבר עברה ובטלה מן עולם המדעים, עכ"ז גם הם בעצמם הודו ולא כחדו כי בזאת הרעו מאד לעשות מנחילי הידיעה הזאת לעם בני ישראל, וגדול עונש מנשוא, במה שתלו דבריהם אלה התולה

(אמו"א)

בפיהם ובספריהם הרבים לאין קץ, ומלאו בהם את פיפיות כל המון העם חסרי לב מהבין את לפוניהם, אשר בפי ההמון הלא כל דבריהם ודרושיהם המה להרבות ולגדופים, לסרה ולתעתועים, להתעותם מדרך האמת בתורה ובמצות, ולהדיחם מכל חכמה ומדע, מכל לשון וספר, ומכל דעת פועל אלהים ומעשהו בעולמיו, ועל רעתם זאת רמזתי במה ששמתי גם אני בשירי זה, את כל המאמרים האלה בפי האשה פתיות.

יז) לקוח מן הכתובים (איוב י״ט י׳) יתצני סביב ואלך ויסע כעץ תקותי, אשר אמר זאת על מה שלקח ה׳ מאתו החלה את בניו ומקנהו וכל קניניו, ואח״ז נגע גם בגופו ובבשרו, ובאה מליצה זו שנית גם בקללת דוד את דואג בתהלים (נ״ב ז׳): גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה, כמבואר בדברי השיר הזה.

יח) המליצה הזאת ידועה לבעלי ח״ן.

יט) הענין כתוב לפי באורי על שרש חמק בבא״ח בספרי תורת האדם (ירמיה ל״א כ״ב).

כ) לקוח מדברי הכתוב (עזרא ד׳ י״ב) לדעת המבאר שם בשם געזעניוס.

כא) כל הענין הזה לקוח מן הכתובים (תהלים ס׳ י׳ וק״ח י׳) לפי דעתי בהם בבאורי על תהלים אשר אתי בכתובים, וזה לשוני שם: המלך המשורר לקח לו את הציור הזה משעת בואו לרחוץ באמבטי של חמין, ויאמר כי מואב הוא לו סיר הרחצה שהוא האמבטי, ועל אדום אשליך נעלי שהוא הדום הרגלים שמעמידים אותו אצל האמבטי לעמוד עליו ולבוא בנקל אל תוך האמבטי, כנהוג גם היום, והרוחץ יגש ויעמוד על ההדום אחר שפשט כבר את כל בגדיו, ורק נעליו עודם על רגליו, שלא ידבק בהן עפר הארץ, ובטרם שיכנס אל תוך האמבטי ישליך על ההדום את הנעלים מעל רגליו. וז״א על אדום אשליך נעלי, ובלכת המלך לבית האמבטי לא לקח את אחד מעבדיו לשרתו שם כי אין כבודו לעמוד ערום בפני עבד, אבל יקח עמו אחד מרעיו השרים והוא ישרתנו, וז״א עלי פלשת התרועעי, פי׳ אַתְּ פלשת! היי לי לרעיה לשרתני בסיר הרחצה, ובסימן ק״ח שם אמר בתקון הלשון: עלי (בגירי״ה הלמ״ד) פלשת אתרועע, ופירושו אקחנה לשרתני שם.

כב) ליתר באור דברי השיר יעיין הקורא בשירי שפת קדש מחברת ב׳ לד 238 בהערה ע״ז שם.

כג) הוא ביאור ענין השמות נשך ותרבית לפי פשטות הוראות שרשיהם, וכל ישרי לב ימצאו פה היתר ישר ונכון לקחת רוחים, לאיש אשר מעט כספו הוא מקור מחית נפשו ונפשות ביתו, כי באמת למה יחיו אחרים על כספו ולא יקח גם הוא את רעבון ביתו ממנו? והתורה הזהירה ע״ז רק למי שהוא אך נושך ואינו צריך לאכלה כ״א להרבות כספו ולמלא בו את אמתחתו.

כד) הדברים האלה נאמרו פה לפי דעתי כי שרש אהב בא משרש אבה בהפוך אותיות, וכן בא שרש שכח משרש נשא מענין משא וסבל, וג״כ

בהפוך אותיות, כמו שכתוב: שכאה נפשי וגו' נלאיתי נשוא (ישעיה א' י"ד), ועיין להלן בשיר זה לד 185 שורה כ'.

כה) הדברים האלה עד סוף כל המאמר הזה ענינם לקוח מפרשה א' בישעיה מהחל ועד כלה (עם מעט נוספות), לפי דעתי בבאורה בבא"ח הנדפסים בסוף ספר ירמיה בתנ"ך שלי, ע"ש, וע"כ דברתי פה גם בלשונה וכנ"ל.

כו) ענינו לקוח מן הכתוב (משלי ל' ל"א) ומלך אלקום עמו, לפי דעתי בבאורו כי פעל קום בקשור מלת עם יורה שאין לאויביו כל תקומה לפניו, על דרך מי יקום לי עם מרעים וגו' (תהלים צ"ד ט"ז).

כז) הענין לקוח מן הכתוב (משלי כ"ה כ') מעדה בגד ביום קרה חומץ על נתר ושר בשירים על לב רע. ולפי דעתי בבאורו: כי בארץ קדם שאין שם ימי הקור כמו בארצותינו, הם קוראים ליום הגשם יום קרה, שאין בו אור וחום השמש שהוא שם כל הימים, והמכבס שם בגדו ביום זה ותולהו בחוץ ליבשו, לא ילבין הבגד אם גם ישים בתוך מי הכבוס חומץ ונתר (שמנקים בהם את הבגדים מן הכתמים, כמו שבא עוד פעם אחת בסה"ק, אם תכבסי בנתר וגו' נכתם עונך לפני. ועיין גם מס' נדה פרק ט' משנה ו' וז'), כי עיקר הלבון הוא על ידי אור וחום השמש. וע"ל המלה קרא לכובס זה מעדה בגד, בשם הבינוני משרש עדה בהפעיל, לפי ההוראות אשר בשרש זה מענין העברה ומענין עדי, כי חפצו להעביר הכתמים ולהלבינו להיות לו לעדי, ולפ"ז הוא משל נאות מאד אל הנמשל שם, ונאמר פה בלשון הכתוב הזה כנ"ל.

כח) לקוח מדברי הכתובים (שמואל א' י"ז י"ח) ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערבתם תקח, לפי דעתי בבאורו, שתקח מידם דבר שיהיה לי לאות נאמן ולערבון על שלומם ותייהם שלא נפלו במלחמה, כמו כתב ידם וכדומה, למען אוכל להאמין בבשורת שלומם אשר תביא אלי בפיך, ולא אחוש אולי תכחש לי לבל תחרידני פתאום, וע"כ נאמר גם פה השם הזה בכנוי כפי שבא בכתוב, ועיין רש"י ובאור ותרגומו שם, ודע להבדיל.

כט) לקוח מן הכתוב (איוב ח' י"ד וט"ו) ובית עכבים מבטחו ישען על ביתו ולא יעמוד, יחזיק בו ולא יקום, לפי דעתי בבאורו, כי הפעלים ישען יעמוד יחזיק כלם מוסבים על העכבים שזכר, כאשר כל זה יפעל העכביש בהנתק אריגת ביתו כידוע, ואין הפעלים נאותים לחול על הרשע כפי דעת המפרשים. אחר כתבי זאת נמצא באורי זה גם לאחד מחכמי העמים.

ל) לקוח מן הכתוב (ישעיה מ"ד כ'): רועה אפר לב הותל הטהו, לפי דעתי בבאורו, שכבר נדפס בבא"ח בתנ"ך שלי (בסוף ס' יחזקאל) שהיה להם בהמות רועות באפר (שהוא במדבר שעפרו ברוך כאפר, וכמו שאמרו במשנה סוף ביצה הלנות באפר) וגם בהמות רועות במגרש העיר, לאחרונות קראו ביתיות ולראשונות מדבריות, ומובן כי כל חי ביתי הוא ערום מן המדברי במינו, ובראות הנביא נקראו בשם המורה מאד על הבערות קראו בשם רועה אפר, פי' בהמה מדברית.

(אמו"א)

